

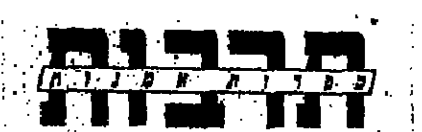

...ם של רוקי", המחזמר שהוציא את המקוללים מן הארון והפך... מאנגליה ל־7 הופעות בישראל. אתה יכול להיות מה שאתה... הסתתר. הכינו נרות, אורז, מטריות. החל מהשבוע, בסינרמה. 36

חגה לסלו, אידמה לפרדוס. הצגה ראשונה במוצ"ש, היכל התרבות

ידיעות אחרונות

מדריך לכל השבוע

עמודים 30 — 35

אריאל הירשפלד על ספרו האחרון של דן פגיס

„ספר מלטה, מר ומזעזע בחשיפה שלו...דיאלוג עם המוות...כוח והיגיון של משורר בשיא כוחו"
(עמוד 41)

■

שולמית לפיד על הסופר, ההזדהות והסובלנות

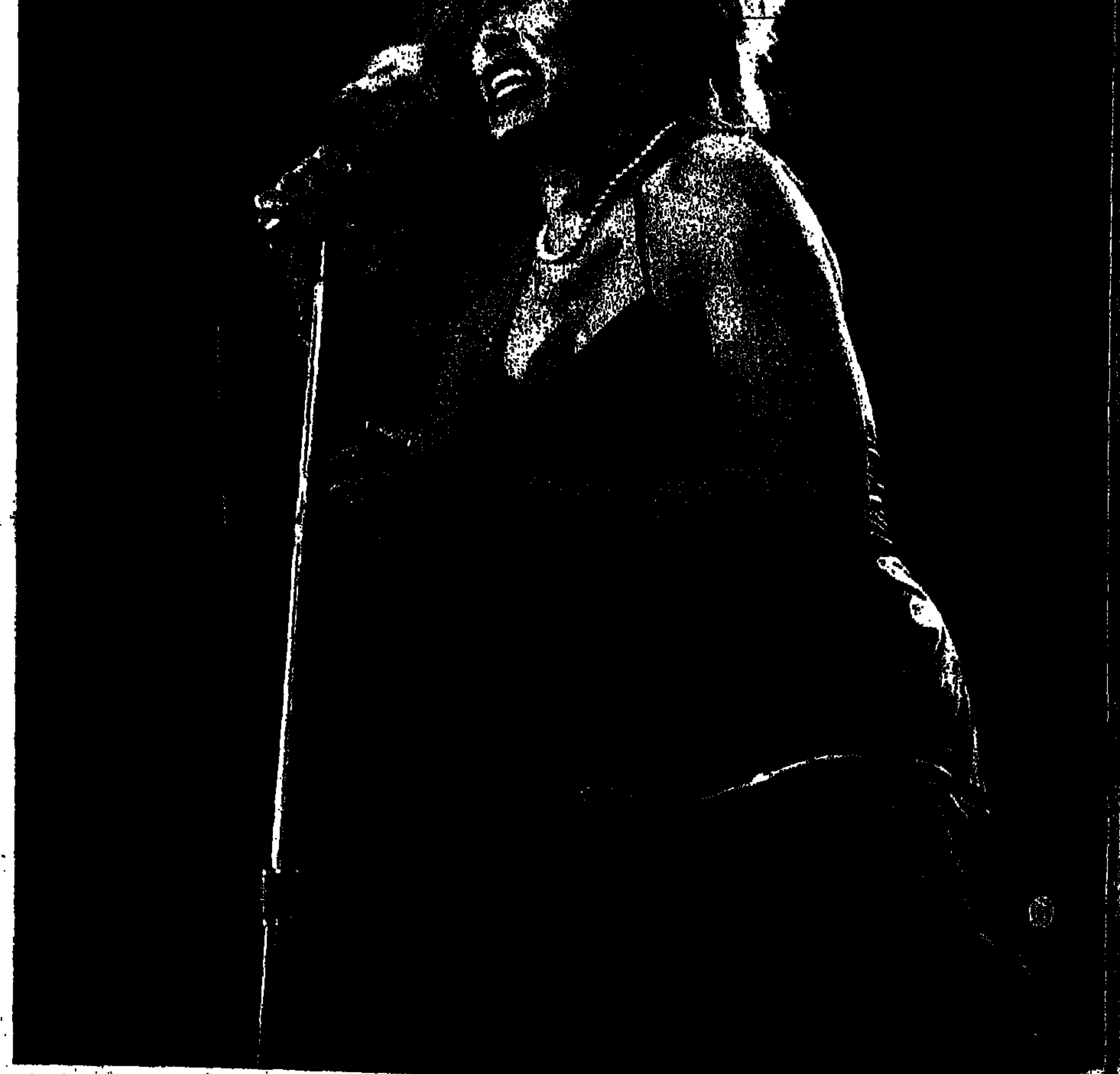
„הסופרת רוחה את השקר ואת ההכחשה ואת ההתעלמות, את חיפוש ... (עמוד 30)

■

מיכל סלע על נגב מוקפת
(עמוד 34)

■

עודד ברזני על ד"ר ...

מנוע-טרנר

...רם ברוך עם טינה טרנר, מינכן, פסטיבל הרוק, לקראת ההופעה בת"א — בלעדי ל'ידיעות אחרונות'

...מאהאלן איש הריעו לטינה טרנר, הרוקרית השחורה, בהופעה המסיימת של פסטיבל הרוק הגדול של אירופה. טרנר, העתידה להופיע בת"א ביום שלישי הקרוב בפארק הירקון, משלימה קאמבק היסטרי, בת 48: „אני מחכה לת"א. אני יודעת שזו עיר מערבית מובהקת. אני חיה מהיום להיום, הרוק והכוכבות. סיפור ארוך של בדידות וכאב. אני כותבת את הספר על זה. אם אתם מוכנים, אני מוכנה"

...אין לפני העלייה ל'טיסת ההופעה' ופרופיל של טרנר, הפסטיבל, תעשיית הרוק — עמוד 13

המופע הופק בשיתוף שמואל צמח - חיים סלוצקי מציגים:

הופעה מלהיבה עוד יותר עם שמפו פלקס רבלון

עוד 5 ימים למופע השנה!

פארק הירקון
יום ג'
21.7.87
יום ד'
22.7.87
בשעה 20.30

מלאי הכרטיסים במגמה - מוגבל!

טינה טרנר
Tina Turner

קול ישראל - קול המוסיקה
חידון
שידורים בשבת 18.7 בשעה 9.00

נופש בסגנון אחר
קיים ונופש ביערות קרן קימת לישראל
במחנה וסיהרים בהרי ירושלים: 9-14.8.87, 2-7.8.87
במחנה לביא בגליל: 16-21.8.87, 9-14.8.87, 19-24.7.87
רח' צבי שפירא 11 תל-אביב
03-287111, 03-289946

מועדון אנג'לס ENERGY CLUB
הערב
ריקודים ודיסקו לתוך הלילה
תצוגת אופנה של גדולי היצרנים
ערב הכרויות לפנויים ופנויות
מלון פאלאס, הירקון 277, ת"א 445111

הערב ב"סיבה למסיבה"
דורית ראובני
בשירים מתוך התקליט החדש "שינויים"
helicon

ארגון מופעים: בונדי לוי
תנו למקצוענים לבדר אתכם

במלון שלום ירושלים

44 ש"ח
לאדם + מע"מ לינה וא.בוקר
ליחידים בחדר החורים 50% הנחה
לבודד בחדר זוגי תוספת בגמ"ח מינימום 2 לילות.

שושיק שני
צאן קוסטה
ציקו ודיקו
אריק לביא
ספי ריבלין
מלון שלום *** בית וגן ירושלים, טל: 02-422111, 02-423111

23 חידון הסמלים ב-ידיעות אחרונות

הפרס הגדול מתנת תפארת המכונית בע"מ
הראשונה במתן אשראי לרכב
חינם!
יצחק שדה 34, ת"א, טל. 03-336431

בחסות "תפארת המכונית": הראשונה במתן אשראי לרכב

סופר אגוזו
50 קו-אופ
בית הפסנתר
שבלולית
siltal מדיח הכלים הקטן

ארגון מופעים: בונדי לוי
תנו למקצוענים לבדר אתכם

חופשיאדה

מ-10 ליולי עד 30 באוגוסט
16 שעות של פעילות ובידור
מגוון האירוח ההשתתפות חופשית באירועים הבאים

לחובבי האומנים הכניסה בתשלום

מלון שלום *** בית וגן ירושלים, טל: 02-422111, 02-423111

ש י ש י
17.7.87

09.00 טלטקסט: עד כאן – חדשות קול ישראל.
09.05 שעת כושר.
09.15 רחוב סומסום. היום קיפי ילמד אותנו מתי שבת ומה עושים קיפודים וגם ילדים בשבת.
09.45 הלב (פרק 15): מרקו מתגנב לאניה.
10.10 סרט קולנוע: נסיכת הפוטבול. נערה

17.52 **השמן והרזים:** „תחנת העליצות" קומדיה מצרית קלילה, בכיכוב שני רזים (סעיד סלאח וסמיר גאנם), שמן אחד (יונס שלבי), ויפה שגם משחקת, שרה ורוקדת (לבלבה). העלילה מתרחשת בתחנת־דלק בקהיר. שלושת הליצים משנעים את הלקוחות והופכים את מקום עבודתם למעודון לילה בזעיר אנפין. יש גם, איך לא, סיפור אהבה.
בימאי: חסן אברהים. 1985. 118 דקות.

11.40 קשר משפחתי.

13.30 טלטקסט: עד כאן – חדשות קול ישראל.
13.35 גברת פלפלת: משחק השחמט.
13.45 זהרייה (ש.ת.).
14.30 היכלות רחוקים. סדרה חדשה בת 6 פרקים. סיפור אהבה המתרחש בהודו בתקופת שלטון האנגלים במאה ה־19. גיבור הסדרה הוא אשוק, אנגלי שבכורת הנסיבות גדל כילד הודי, לאחר מכן נשלח להתחנך באנגליה וחזר להודו כקצין. נפשו חצויה בין נאמנותו לכתר הבריטי ובין נאמנותו לידידיו ההודים איתם גדל. בפרק הראשון חוזר אשטון פלהאס־מרטין או כשמו ההודי אשוק לשרת בהודו כקצין אנגלי. התנהגותו הידידותית כלפי ההודים אינה מוצאת חן בעיני עמיתיו האנגלים. הוא מכיר את בלינדה ורוצה לשאתה לאשה, אך היא מעדיפה אחר על פניו.
15.25 מפגשי בראשית: פרשת פנחס. שיחתו השבועית של פרופ' ישעיהו ליבוביץ.
15.40 מאה ציורים מפורסמים.
16.00 ערב חדש: מוסף לשבת. מנחה: דן מרגלית.
16.30 קיצור החדשות (ערבית).
16.32 ספינת האהבה (תרגום ערבי־עברי).
17.20 תכנית בידור עם הזמרת מינה פרנר (תרגום ערבי־עברי).

ערוץ 2
19.00 קונצרט 2.
20.00 להקת מנסיים.
20.45 סוף 2.

ש ב ת
18.7.87

ר א ש ו ן
19.7.87

ש נ י
20.7.87

האיש עם הרטייה

הערב בטלוויזיה: „אומץ אמיתי". ג'ון ויין, אנושי יותר, בסרט שהביא לו את האוסקר. שעתיים פלוס

הסרט שהעניק לאיש הגדול של הקולנוע האמריקני, אותו מימוש פיזי בשר ודם של הצורך האמריקני בגיבורים, ג'ון ויין, את פרס האוסקר שלו. ויין מגלם בעסיסיות רבה את רוסטר קוגבורן, גיבור ענק, שתום־עין, שרטייה מכסה את עינו, נוסח משה דיין (הסרט יצא לאור שנתיים אחרי מלחמת ששת הימים). הוא יוצא לסייע, לא תמיד במצב יציב, בגלל הזיקנה הקופצת ותאוות־השתייה הבלתי נכבשת, ליתומה צעירה ונחמדה, כנופים המרהיבים של צפון־מערב ארה"ב. מסייעים לו שחקני־משנה מעולים, כדניס הופר, רוברט דובל, סטרותר מרטין. הסרט הצליח כל־כך, עד שנעשה לו המשך גרוע בשם „רוסטר קוגבורן".

ויין מרשה לעצמו בסרט להיראות בריא־בשר וזקן, מתגרגר ורועה, אף לגחך על זקנתו הנלעגת. כל זאת ביריעה ברורה, שברגע המכריע יתעשת ויפעל. אולי זה מה שגרם לו הפעם להיראות אנושי יותר ולקבל את האוסקר.

ביים את הסרט הנרי האתאוויי, אחד הבימאים הקלאסיים של הוליווד. הכל מדוד, שקול ומרוויק אצלו, תוצאה של 50 שנות ניסיון קולנועי. יצירות מופת הוא אף פעם לא עשה, אך תמיד ידע להגיש יצירות מיקצועיות ומעונגות. ערב ארוך מעט (למעלה משעתיים), אך שווה היטב.

■ **נחמן אינגבר**

קופסה כחולה
עדנה אדטו

סינתיה גיב, היא הולי, מכוכבות „תהילה". הסידרה חוזרת אל המסך הישראלי. 13 פרקים חדשים. תוקרן במסגרת תוכניות הילדים. מדי יום א', 17.30.

זה מתבשל

שים לוועד

■ שנת הי40: יוסי צמח, מנהל מחלקת התוכניות, הורה לכל מנהלי המחלקות להתחיל לעבור על תוכניות מיוחדות שיוקרנו ביום העצמאות הי40. תוקרן בין השאר, תוכנית בידור מיוחדת, שתשודר ממוקדים בישראל, בצרפת, באנגליה, בארה"ב ובדרום־אמריקה.

לא מהפך, שינויים

מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, אחרי שנה ומאה ימים של חסד, סיכום ביניים ● ראיון

מצב החומר: „אני לא אוהב להשתמש במלה מהפך. לא חל מהפך. בהחלט חלו שינויים. מעבר לבעיות של יחסי העבודה, יש שיפור ניכר ביצירה המקורית. אני חושב, שבניתי מערכת־ניהול טובה. אני רוצה לציין כאן את מנהל התוכניות בטלוויזיה, יוסי צמח, ואת מנהלי התוכניות האחרים: ירון לונדון (דראמה), רפי גינת (בידור), גרעון דרורי (תעודה), צלילה רוז (ילדים) ומרדכי פרימן (דת). אני חושב, שצוות זה מתפקד בהרמוניה.

„תקציב התוכניות המקוריות בשנה הנוכחית הוכפל. הטלוויזיה מייצרת היום יותר ממה שהפיקה אי־פעם. יש תנופה חדשה. התחלנו להיערך להפקת תוכניות מיוחדות בשנת הי40. חל שיפור ניכר בעבודה החדשותית. עובדים על מגאזין חדש, שיעסוק בחדשות חוץ וישודר במהדורת החדשות של מוצ"ש.

„אני לא חושב שאפשר כבר לחגוג. אני לא מאמין שבמוסד כל־כך רגיש כמו הטלוויזיה אפשר לחולל מהפך בטלטלה אחת. אני מאמין בשיפור מתמיד, בעבודה סיזיפית, קשה מאוד, יומיומית".

שלישי 21.7.87

09.00 טלטקסט: עד כאן – חדשות קול ישראל.
09.05 שעת כושר.
09.15 רחוב סומסום.
09.45 הלב (פרק 18): מרקו מגיע לברזיל.
10.10 להקת הוודוויל האחרונה (פרק ב׳). להקתו של ואלאס קרטר יוצאת לסיור בערי השדה. בעיר הראשונה הם

22.20 שידור חוזר: „חייו של לאונרדו דה וינצ׳י", דרמה תיעודית, 5 פרקים, של הטלוויזיה האיטלקית. הוקרנה אצלנו בתחילת שנות ה־70. הטלוויזיה הישראלית משדרת את הסדרה שוב, הפעם בצבע. את דמות לאונרדו – צייר, פסל, מהנדס, מוסיקאי, בוטנאי ומוסיקאי – מגלם פיליפ לארוה. 50 דקות.

מופיעים בכינוס של „ארגון הנשים למען צניעות נוצרית". ההופעה האמורה להיות צנועה, מתפתחת בצורה מפתיעה ביותר.

10.35 זהריה (ש.ח.).
11.15 קשר משפחתי. בתוכנית משוחחת

17.50 אלף. סדרה קומית לכל המשפחה.
18.15 קטנטון. סדרה בהנפשה.
18.25 הגיע זמן לשון. אבשלום קור בפינת הלשון מספר על דורי בן־זאב ברגש חוק.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 ההיסטוריה של הנפט. פרק שביעי בסדרה הסוקרת את התפתחות ההיסטוריה של הנפט (ערבית).
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אין כמו בבית: ארתור עובר דירה. בית קטן נוסף יביא מעט שלווה לו ולבריל אישתו, כך מחליט ארתור. אבל לעומת זה רעיון מבריק אחר עשוי להכניס כסף לכיסו.
20.30 כלבוטק.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.40 מבט שני.
22.20 חייו של ליאונרדו דא וינצ׳י. סדרת דראמה דוקומנטרית בת 5 פרקים.
23.40 ספוקו של מקום. מבט אל היישוב נוב. חדשות הלילה.

רביעי 22.7.87

09.00 טלטקסט: עד כאן – חדשות קול ישראל.
09.05 שעת כושר.
09.15 גברת פלפלת: יוצאים לחופשה.
09.25 נחשון. סרט אנימציה.
09.30 הלב. (פרק 19): מרקו נזכר בג׳נבה.
09.55 להקת הוודוויל האחרונה (פרק ג׳).
10.30 רואים שש שש. אורחים באולפן:

21.00 שידור ישיר: פסטיבל הזמר והפזמון הישראלי חוזר למרקע אחרי היעדרות ממושכת. יוקרן בשידור חי מעריד. נוטלים חלק זמרים ותיקים לצד חדשים, בהופעת בכורה. משתתפים־גיתית שובל, צחי קרן, „האירוסים", גיטי רבין, נוגה אשר והבנות מרימון, ראובן ארז, נתנאלה, להקת פיקוד הדרום, יואל לרנר, ליאור שפירא, איל; ...

14.20 מגע 3,2,1 – חיות עבודה. בגלריה מאלפים חיות ונעורים בהן במלאכות שונות. קוף האורנגאוטן קוטף אגוזי

19.00 שיישאר בינינו.
19.30 בלט 2: מרקמים.
20.00 בידור 2: אולפן קייץ.
21.00 סוף 2.

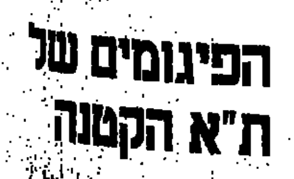
חמישי 23.7.87

14.45 צבע בנחל (פרק ו׳).
15.10 רחוב סומסום. אורח התכנית – ...

שישי 24.7.87

הירדנית

המזה"ת

הישרדות בכל מחיר

סידרה תיעודית חדשה: „הישרדות". בפרק א׳: „אכלתי בשר אדם במשך 8 ימים"

„הישרדות", סידרה תיעודית, 6 פרקים, בהפקת ערוץ 4 הבריטי, בוחנת את כושר ההישרדות הפיסי והנפשי של האדם בתנאים בלתי נסבלים. הסידרה משחזרת, באמצעים דרמאטיים, מיקרים שארעו. הבימוי, של ניק דוני הבריטי, שגם כתב את התסריט וצילם, ישיר, קר ונקי. העדויות מזעזעות. לכן, הצפייה אינה מומלצת לילדים.

בפרק הראשון, שיוקרן ביום ה׳ הקרוב, סיפורו של מרטן הארטוול, טייס קנדי, שמטוסו התרסק בקרבת הקוטב הצפוני ב־72׳. הוא נותר מוטל בשלג, עם שתי רגליים שבורות ושלוש גוויות, במשך 32 יום.

הארטוול, עדות: „אחרי 24 ימים של רעב, לבד, בקור של מינוס 40, נזכרתי שקראתי פעם על אנשים שנותרו בחיים אחרי שאכלו בשר אדם. הייתי רעב. חשבתי, מה כבר יוכלו לעשות לי אם יתגלה שאכלתי בשר אדם? נגסתי בבשר הגוויה, שהיתה מוטלת לצדי. הכיס הראשון היה קשה. אחר־כך התרגלתי. אכלתי בשר אדם במשך 8 ימים. כך נשארתי בחיים".

בפרק השני, סיפורה של ג׳וליאנה קואפקה, גרמניה בת 17, הניצולה היחידה מהתרסקות מטוס מעל הג׳ונגלים של פרו. ג׳וליאנה, שאיבדה את אמה בהתרסקות, שרדה בג׳ונגל עשרה ימים.

בפרק השלישי סיפורה של משפחת רוברטסון, שהצליחה לשרוד 37 ימים בסירת־הצלה בלב ים, לאחר שהיאכטה בה הפליגו טבעה. בפרק זה גם סיפורו של קנט קוק, הניצול היחיד מספינה שטבעה בימי המלחמה העולמית השניה. אנשי צוותו מתו, בזה אחר זה, במשך 50 ימים, בים הפתוח.

בפרק הרביעי סיפורם של אסירים פוליטים ושבויי מלחמה, שעברו עינויים. ולדימיר בוקובסקי מגלה איך הצליח לשרוד 10 שנים רצופות בבית־חולים לחולי נפש בבריה"מ, לאחר שהוכרז כ„לא שפוי". ניק רואו, קצין אמריקני, מגלה איך הצליח לשרוד בשבי הוייטקונג. מרצה לפילוסופיה ולאמנות במדינה דרום־אמריקנית מגוללת קורותיה לאחר שנעצרה בחשד לפעילות עויינת.

מריה, עדותו: „עמדתי עירומה לפני מעני, הם שילחו בגופי זרמים של שוק חשמלי. חוקרי צפו בי בהנאה. חלק מהם אוננו. הכרתי שם נשים שנאנסו, שקיבלו שוק חשמלי באיבר המין. שמעתי גם על אשה, שמעניה החדירו חולדה מורעבת לרחמה".

בפרק החמישי, העוסק במחנות הריכוז והעבודה הנאצים, עדויות ניצולים.

הפרק השישי מעלה שאלות קיומיות במיקרה של מלחמה גרעינית.

הסידרה תוקרן בשבועות הקרובים, מדי יום ה׳, ב־22.00. מפיקים: ליאון א. קלימטון וג׳י קאמאכו. ביים, כתב וצילם: ניק דוני.

מפיקים: מחוסר רגבי המשפחה

הפיגומים של ת"א הקטנה

השחקנית חנה רוט ויתרה על התפקיד הראשי בדראמה הטלוויזיונית „קרפיון חי", לטובת „פיגומים", מחזמר לכל המשפחה בהשראת סיפורי נחום גוטמן על תל־אביב הקטנה. ...

„פיגומים" היא הפקה משותפת של מחלקת הילדים והנוער בטלוויזיה ומחלקת הנוער של עיריית ת"א. בתמונה: חנה רוט ושמעון ישראלי. צילום: יחיעם גל, ...

שישי 17.7.87

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניצוחה. מיצירות היידן. סימפוניה מס' 6 בוקר ברה מג'ור (הקמ. של חכל המאאר / ריסטנפארט); יורטימנטו כמי במול מג'ור (נשפני פסטיבל סן לויס / סונסון); רביעייה לגיטרה ולכלי קשת ברה מג'ור (סונדרי קארפר / רביעיית טאטראי); קונצ'רטו לליירה ולתזמורת ברו מג'ור 1 (רויפ); סימפוניה מס' 45 הפרידה בפה דיאז מינור.

09.00 קונצרט בוקר. מוסורגסקי: תמונות בתערוכה; רסטיגי: עכודו של הצייר: מרטינו: הפרסקות של פיירו דה לה פרנצ'סקה; ליסט: ההונים פואמה סימפונית (עפ"י ציור של קאולבאך); סטר אבן: חלונות שאגאל לחצוצרה ועוגב; צבי אבני: 5 פנטומימות; גרנדוס: גויסקאס: היגרמית: מאטיס הצייר.

11.57 פינת השיר. משירי פנחס שדה.

12.00 מן הפרטייה. שלישיית וידום. צ'ייקובסקי: שלישיה כלה מינור, אופ. 50.

13.05 בהאזנה ניצוחה. באך: טוקטה ופוגה במי מינור; ...

15.00 לקראת שבת. קורלי: קונצ'רטו גרוסו בסי במול מג'ור אופ. 6 מס' 5 (אקדמית סנט מרטין / מרינר); יהריכין סטוצ'בסקי: שלושה אילתורים לחליל ולפסנתר (שוהם / גרינפלד); סרסטה: פנטסית כרמן לכנור ולתזמורת אופ. 25 (פרלמן / הפיל. המלכותית / פוסטרא היידן); סימפוניה מס' 35 בסי במול מג'ור (לאסטרו ארמוניקו / סולמומרנס).

16.00 לבקשתכם. הונגר: פסטורלה קייצית (הפיל. הצ'כית / בורוו); צ'ייקובסקי: זכרונות מפלורנץ שישיה לכלי־קשת אופ. 70 (רביעיית קופנתגן ואורחים); פולנק: סונטה גדולה ל־2 פסנתרים (פברייה / טאקינו); בטהובן: סימפוניה מס' 2 ברה מג'ור אופ. 36 (הפיל. המלכותית / דוראטי); ברטוק: מתולות רומניים לכנור ופסנתר (גאשגיארים).

18.00 דור הזהב. אמנים בהקלטות היסטוריות – בעריכת רם עברון – כנרים נשכחים, תוכנית שישית. וכנרים: אפרים צימליסט, דייזי קנדי, מרי הול, קתלין פרלו. ברהמס: סונטה מס' 3 ברה מינור אופ. 108; מיצירות: שופן, סוק, בטהובן, גוסק, צימבליסט, הנדל, שוברט ופגניני.

19.00 מוסיקה קאמרית – בעריכת חיותה רביר. גלאזונוב: רביעיית כלי קשת בסול מג'ור אופ. 26 א' הסלאבית / רביעיית רדינגטון; שוסטקוביץ': חמישייה לפסנתר ולכלי קשת אופ. 57 (נגנים מתוך אנסמבל מלוס מלונדון).

20.05 מזמרת הארץ.

20.30 קונצרט ליל השבת. ג'דמן רפסודיה וולשית (הלאומית של סקוטלנד / גיבסון); בטהובן: שירי עם אירים וסקוטיים (מתיס / יאנג / פישר דיסקאו / המקה. הקאמ. של ריאס / אנגל / ראן רונדרו); גריג: 4 מחולות נורבגיים אופ. 35 (הסימפ. של יוטה / אברבנאל); קראל שלמון: סוויטה על נושאים יווניים (הסימפ. של איסלנר / רונלי־דיקליס); קופלנד: אל סלון מקסיקו (הסימפ. של דטרויט / דורטי); שבן: סימפוניה איבריה (הסימפ. הלאומית של מקסיקו / קליין); גרשווין: פתיחה קובאנית (הסימפ. של רלס / מטה); פיארנא: מבוא ווריאציות על שיר מעגל עממי (רביעיית הסקסופונים רסידו).

23.00 ברק הבריק ורסיסי רנסנס.

רשת א

08.05 טעמי המזרח. מצעד פזמונים מזרחי.
10.05 שיריקוד. מחולות ושירים משלנו.
11.05 היום חשישי. בעריכת רעיה הרניק.
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר. לילדים ולבני נוער.
15.00 קבלת שבת. פרשת פנחס.
16.05 תוכנית לזכרה של אסתר בריזל, במלאת 30 לפטירתה.
17.10 שירי עדות.
18.06 מוסף רדיו לספרות.
19.05 זמר לשבת. בעריכת חיים צור.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 כי טוב הזמר. ניגון חוזר.
23.05 להיטים מפולפלים.

רשת ב

08.05 בראש צעיר. תוכנית לילדים בחופשה.
09.05 כל צבעי הרשת. מגזין, עם יוסי גרבר.
12.10 שירים עבריים.
13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים.
14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות.
15.06 בשמים לשבת. עם יהורם גאון.
16.05 עובר ושב. עם דור מרגלית.
17.06 מאחורי הכותרות. רדיו, טלוויזיה ועתונות.
18.06 השבוע שלי. העתונאי יוסף לפיד.
19.05 השור השבועי. בעריכת יואל רפל.
20.05 השושנה פורחת. רומנסות, שירים ופיוטים ממורשת יהדות ספרד.
22.05 הבה נצא במחול. ריקודי עם.
23.05 בין שישי לשבת. שיחה בשניים: יצחק לבני ודובי ריבלין.
00.10 שיר איננו רק מנגינה. שירים עבריים.

רשת ג

08.05 לחיות שם.
09.05 אגן הים־התיכון.
11.05 משוט משוט.
13.05 צפירות ברבש. דן כנר.
15.05 לפנות ערב. שירים עבריים.
17.05 כאן, שם ובכל מקום.
19.05 זמר שבזה. שירים עבריים.
20.05 צלילי שבת. לאה ליאור.
23.05 איות לילה. מסיבת ריקודים.

גלי צה"ל

09.05 בילוי נעים. עם מולי שפירא.
11.05 קולה של אמא. עם אלכס אנסקי.
12.05 מגדלים. שעתיים עם דודי בן־זאב.
14.05 עוד לא שבת. עם שלמה ארצי.
15.05 מוכרים לשיר מוכרח לרקוד. שיאים בתולדות המחזמר אירמה להדוס.
16.05 שעתיים עם הזמרת פינה פרנר.
18.05 בראש ציוני.
19.05 מרחקים קרובים. סיפורי מסע מאיסלנד.
20.05 לא על הלוף לבדו. מוסיקה ומשחקי רדיו.
22.05 מרדון. בזן קלטריין.
00.05 מופע הרדיו והטרנזיסטור. יואב קוטנר.

שבת 18.7.87

קול המוסיקה

07.09 שחרית לשבת. לולי: באלטים (מלגואר); ק.פ.ע באך: קונצ'רטו בפה ל־2 צ'מבלו ולתזמורת (מלכולם / אבלינג / הקמ. האנגלית / לפארד); פורה: פלאס ומליסנדה סוויטה (פילדלפיה / מינש); מוצארט: קונצ'רטו מס' 5 בלה מג'ור לכנור ולתזמורת; וולטון – עפ"י באך: הבתולות הנבונות (תזמ. קליבלנד / ליין).

09.00 החידון המוסיקלי.

10.00 קונצרט השבת. מנצח: סרג'י קומיסיונה: סולן: לאון פליישר. ברליוז: שיר־לכת מתוך הטרויינים; ראבל: קונצ'רטו לפסנתר ביד שמאל; רחמנינוב: סימפוניה מס' 2 במי מינור אופ. 27.

11.57 פינת השיר. משירי פנחס שדה.

12.00 אמן דגול. בעריכת משה ליאור.

13.05 קונצרט לצהרי שבת. באך: סוויטה צרפתית מס' 3 (גולד); היידן: סימפוניה קונצרטית לכנור, צ'לו אבוב, בסון ותזמורת (סולנים: תזמ. לוס אנג'לס / צוקרמן); ברהמס: וולסים על שירי אהבה חדשים אופ. 65 (מקהלת גכינגן / ורנרי / רילינג); שוברט: סימפוניה מס' 9 בדו מג'ור („הגדולה") (הפיל של ברלין / בוהם).

15.00 אינטרלודים. רצף מוסיקלי.

16.00 חליל במים. מחיי קלוד דביוסי: שיפתי הפייה.

16.40 מאוצר המוסיקה הצרפתית. דביוסי: שלישייה בסול מג'ור לפסנתר, כינור וצ'לו.

17.00 פגוש את האמן הישראלי. מיכל טל, פסנתר. בטהובן: סונטה במי מג'ור אופ. 109; מ. זורמן: סתירות – 5 קטעים לפסנתר; שומאן: הומורסקה אופ. 20.

18.00 רדיו דרמה. שם הרי גולן, מאת: רוברט פרגוסון. (ריקה דסקל, שרון הכהן, עמי טראוב, איתן בלום אליעזר יונג, סמדר ברנר ויואב לשר).

19.00 הקונצרט שלי. כתב הספורט מיכאל קרנון.

21.05 אופרת, שטראוס: העטלף.

רשת א

09.05 עולם המדע. בעריכת יוסף טרגין.
09.30 דעת־קול. ת"ר בעניני מדע.
10.05 מילים שמגמגמות לגעת. אשרי הזורעים ולא יקצורו, משורר בשיתקו – אברהם בן־יצחק סונה.
11.00 רדיו־דרמה. הכולשת חוקרת, מאת חיים מרין. (רמי חוקיהו, דורו קרן, אלכס כהן, יצחק חוקיה, שפרת מילשטיין הגיית בן־עמי).
12.05 מישרי תעודות. מספרי סיפורים.
14.06 בראש צעיר. פינות, שירים וברכות.
15.05 שבת אחים. לאור הזכרונות: יוסף בראל, מנהל הטלויזיה הישראלית בערבית.
16.05 מושגים. ביוסוציולוגיה, עם פרופ' אמוץ זהבי.
17.10 סיפורדיו. נצחונו של הדוד אחרון, מאת שמואל הופרט.
17.40 שירים עבריים.
18.06 מסביב לעולם בשעה קלה.
19.05 אנתולוגיה קטנה לשירה. פורטורט של איש בכתב: משירת אברהם חלפי.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 פרקי היום בתנ"ך.
22.10 מלווה מלכה.
23.05 הרקי אדם. עם רחל חלפי.

רשת ב

09.05 שאלה של טעם. עם חיים קינן.
09.55 עזרית אלון מספר על נוף הארץ.
10.05 יומן השבוע.
11.05 אולפן קין. מנחה: רבקה מיכאלי; דודו טופז.
13.05 אוזן קשבת. עדנה פארו על המכון הפתולוגי.
14.11 17 שנה בלי שרגא. לזכרו של שרגא פרידמן.
15.05 דף ועוד דף. יעל בן־יהודה.
16.05 ארין זמרת. בעריכת תרצה ארזי.
17.05 ותגה. עם בני הגדל: אברהם פררא, קולו.
18.06 מטיק ודי. דלית אורמיאן.
18.30 ממגרש הספורט.
19.05 הקיל קולנוע. בעריכת דן פיינרו.
20.05 כוכב הערב. עם מיריי מתייה.
21.05 יומן השבוע.
22.05 בקצה השבוע. עם יעקב אחימאיר.
00.10 הוי ארצי מולדתי. שירים עבריים.

רשת ג

08.05 גוונים. שירים עבריים.
10.05 גלים גלים. שירים עבריים.
14.05 כוכבים.
15.05 אתם זוכרים את השירים?
17.05 צליל וצבע.
19.05 זמר שבזה. שירים עבריים.
20.05 פזמונהמון. מתרות פזמונים.
23.05 רדיוטק. פזמונים בשצף־קצף.

גלי צה"ל

09.05 מקהלת עליזה. שירים וסיפורים לילדים.
10.05 במקום מזגן. מערכונים ושירים.
11.05 במצב הנוכחי.
12.05 טעם של טעם. מגישה: אורלי יניב.
13.05 שאלות אישיות. יעקב אגמון ואיתן ליבני, קצין מבצעים של חאצ"ל.
14.45 פסק זמן מוסיקלי.
15.45 841 נוסע צפונה צפונה. רומנדריו, מאת איתמר לוי.
16.05 מופע האימים של רוקי. במסגרת „סינמה שבת".
17.05 ספרים רבותי ספרים. מגאזין ספרותי.
18.05 קיץ צרפתי 87. רוגי חורן.
19.05 משלנו. מצעד הפזמונים העבריים.
20.05 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.30 שירים עבריים.
22.05 מסורת ממורת. במוצאי יום מנוחה.
23.05 עושים מדינה. מגיש: דודו דיין.
00.05 ציפורי לילה מאורה. קובי מידן ורנן שור.

שידורי צה"ל 2

09.00-19.00 גל עברי. שירים עבריים ברצף.
09.05 איך זה שכוכב. משירי מתי כספי.
12.05 להיט לתיאבון. להיטים עכשיים.
14.05 יומי של שירים: ממיטב הזמר העברי.
17.05 באים מאהבה. שירי אהבה.

ראשון 19.7.87

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניצוחה. מיצירות שופן: מבחר וולסים: שלישייה לפסנתר כינור וצ'לו: מבחר שירים: הפנטאסיה הפנה בסי במול מינור לפסנתר: הקונצ'רטו הראשון, במי מינור, לפסנתר ולתזמורת.

09.00 קונצרט בוקר. מיצירות ברהמס: קטעים לפסנתר אופ. 117; מבחר שירים: שלישייה בדו מז'ור לפסנתר, כנור וצ'לו אופ. 87; קונצ'רטו מס' 2 לפסנתר ולתזמורת; סימפוניה מס' 4.

11.57 פינת השיר. משירי ח.נ. ביאליק.

12.00 אמנים באולפן. אורית אורן, קלרנית; תומר לב, פסנתר. מוצארט אטלינגר: 2 סונטות כנסייתיות: מארטינו: סונטה; ברהמס: סונטה במי במול מג'ור אופ. 120/2.

13.05 בהאזנה ניצוחה. י. ס. באך: רביעייה בדו מג'ור לשני חלילים, כנור וצ'לו: דוניצטי: קונצ'רטינו לקרן אנגלית ותזמורת בסול מג'ור; ויולדי: קונצ'רטו במי במול מג'ור לכנור ותזמורת; גן חיים: סונטה לשתי מנדולינות, גיטרה, צ'מבלו, נבל וכלי קשת; שוברט: נוטורנו במי במול אופ. 148 כנ'ור לפסנתר כינור וצ'לו; רחמנינוב: וריאציות על נושא של קורלי אופ. 42; גלינקה: שלישייה ברה מינור לכנור, צ'לו ופסנתר; רימסקי־קורסקוב: קפריצ'יו ספרדי.

15.00 מוסיקה כאן ועכשיו. ארתור גלבוע: חמישה קטעים לצ'לו (ויולג יוסף טל: אימאגו לתזמורת קאמרית (הסימפ. ים רשה"ש / ברתיני); תיאו לוכנה: פלקסיו (רוידנטי / אטבס).

16.00 מוסיקה ליום ראשון. הנדל: האורטוריה שמשון (חלק ראשון) (בייקר / ווטס / טיר / שרליקוויק / לאקסין / בארוז / לוט / לנגרידג' / אוליבר / מקהלת לונדון / ארוהאוס / הקאמרית האנגלית המנצח רייסנר לפארד).

18.00 החידון המוסיקלי.

19.00 מוסיקה קלאסית קלה.

20.05 אינטרלוד רצף מוסיקלי.

20.30 הקונצרט והקאמרי השבועי. מהקלטות הת. הקאמרית הקיבוצית: מנצח: אבי אוסטרובסקי; סולנים: ארנן ויזל (פסנתר); רובין ויזל קפוסטו (סופרן): לואיס לנדויס (בריטון). פרטוש: קונצ'רטינו למיתרים: מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר מס' 9: פורה: רקוויאם.

22.30 קונצרט קצר.

23.00 מחזורי יצירות. ק.פ.ע. באך: סונטות ושירים

רשת א

08.05 ותגה. עם בני הגדל.
09.05 טלרדיו. שירות מידע למאזינים.
10.05 שיריקוד. מחולות ושירים משלנו.
11.05 פניני בוקר. מגיש: גדעון הוד.
12.05 מעורב ים־תיכוני. חומצי כהן.
14.06 בראש צעיר. לילדים ולבני נוער.
15.00 צבעי הקשת. שירים לאחר־הצהריים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 רדיו־עשורה. מגזין נוער.
17.10 שירי עמים. עורכת: רעיה הרניק.
18.06 מינחת ערב. הווי דתי ומסורת.
19.10 דף גמרא יומי.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 תפוח ועץ. בין הורים לילדיהם.

רשת ב

08.05 בראש צעיר. לילדים בחופשה.
09.05 טבעת הבוקר. שידלי כסי.
10.05 כל צבעי הרשת. מגזין יומי.
12.10 אלף־אלף ביבית. אהוד מנור.
13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים.
14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות.
14.30 בת צחוק. הווי והומור.
15.05 רגעי קסם. בעריכת אפרים וייל.
16.05 תוצרת הארץ. שירים עבריים.
16.55 קראתי ספר. קוראים ממליצים.
17.05 יומן בלבלת. עורך: גדעון ולינגר.
17.30 על מספרים ואנשים. המשק והחברה.
18.06 מסיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.05 היום הזה. בעריכת שלום אורן.
19.35 עם ישראל. עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אומר בשבחין. פיוטים ופרקי חזנות סגודיים.
22.05 ביטוי לבן עצמנו. עם מאזינים.
00.15 להאחז בחלום. שירים לסיומו של יום.

רשת ג

14.05 בטקבב. שוש עטרי.
16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 משקפיים. מיכל שמואלי.
18.05 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אורים עתיק.
23.05 מסביב לחצות. יוסי סיאם.

גלי צה"ל

09.05 פתוח.
11.05 נכון לעכשיו. עם רפי רשף.
13.05 אחד אחד. להיטים עבריים.
14.05 יום יום דג. אלי ישראלי וארז טל.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על בלבלת.
18.45 משולש. עימות בעניני השעה.
19.05 רדיו ספורט. מגאזין ספורט.
20.05 לקראת גיוס. שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל.
21.30 אוניברסיטה משודרת. הגאולוגיה של א"י.
22.05 על הדבש ועל ה[illegible].
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
23.55 שיחות חצות. העיתונאי עודד גרנות.
00.05 ציפורי לילה. דודו טופז.

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו. עם יואב קוטנר.
20.05 סבבבבסים. משחקי רדיו ומוסיקה.
22.05 מסע הקסם המיסתורי.
23.05 קול הנאה הזה.

שני 20.7.87

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניצוחה. הנדל: המוסיקה לבלט אריודנטה (אר מית סנט מרטין / מרינר); לאופולד מוצרט: קונצ'רטו ברה מג'ור לחצוצרה, קרנות ותז. כלי קשת (הקאמרית של פייאר וסולנים מתוכה); שוברט: רביעיית כלי קשת ברה מינור המוות והעלמה (הרביעייה האיטלקית); מנדלסון: סימפוניה מס' 3 בלה מינור אופוס 56 הסקוטית (הסימפ. של שיקאגו / שולטי).

09.00 ק.פ.ע. באך: סימפוניה המבורג מס' 1 בסול מג'ור (הקאמרית ע"ש פרנץ ליסט / רולה); בטהובן: קונצ'רטו ברה מג'ור לכנור ותזמורת אופ. 61 (פרלמן / פילהרמוניה / ג'וליני); שופן: סונטה מס' 3 בסי מינור לפסנתר אופ. 58 (ברינבוים); רביסי: סוויטה קטנה (הסימפ. של רדיו שוודיה / ברתיני); פולנק: קונצ'רטו כפרי לצ'מבלו ותזמורת (רוז'יקובה / הפיל. הצ'כית / סנדרלינג); סטרווינסקי: סימפוניה במי במול מג'ור אופ. 1 (הפיל. המלכותית / אטלס).

11.57 פינת השיר. משירי ח.נ. ביאליק.

12.00 מן הפרטיה. ויואלדי: סונטה בסי במול מג'ור לצ'לו וצ'מבלו (ויזל / נוימרק); מנדלסון: רביעייה מס' 1 אופ. 1 לפסנתר ומיתרים (שלישיית בלאקטה/ קרן); מנדלסון: סונטה מס' 1 אופ. 45 לצ'לו ולפסנתר (חלר / זק).

13.05 בהאזנה ניצוחה. מיצירות מוצארט: סונטה לפסנתר ולחליל; קסציון בסול מג'ור; אדאג'ו ורונדו לכנור ולתזמורת; חמישייה לפסנתר ולכלי נשיפה; מבחר מחולות; אדאג'ו ורונדו להרמוניקת – זכוכית, חליל, אבוב, ויולה וצ'לו.

15.00 הסברה מוסיקלית. הבתיות הרגש.

16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו. התזמורת הפילהרמונית הישראלית: מנצח: סטנלי ספרבר / המקהלה הלאומית רינת / סולנית: ריקי ספרבר. ג'וזאלדו: 3 מדריגלים; סטרווינסקי: יד לג'וזאלדו; בוקסטהודה: מגניפיקט; ברוהמס: נני למקהלה + תזמורת אופ. 82; שוברט: פולונז בסי במול מג'ור, דריטש 580; ארווהרט: אחים לתזמורת כלי קשת וכלי נקישה; שוברט: רונדו בלה מג'ור לכינור + כלי קשת.

18.00 דגש על הביצוע. על אות כמה וכמה.

19.00 בין חברים: מעולם מטעמי המוסיקה. שוברט: מרש אפייני (מבירור החרשה / רוטה; קורנליוס: הספר מבגדד – הפתיחה (בית האופרה הוינאית / לויכנר); קבלי רפסודית מביופאונדלנר (כלי נשיפה / קבלא; רימסקי־קורסקוב: חג הפסחא הרוסי אופ. 36 (פילהרמונית של רוטרדאם / צינמן); חואן פונסה, רל אנצינה, מתיאו פלצ'ה (האב) ונסיליאו הסלר 4 שירים (קינגס סינגרס); מיקלוש רוז'ה: שלושה רישומים הונגריים אופ. 14 (אר.סי.ר. של איטליה / רוז'ה).

20.05 אינטרלוד – רצף מוסיקלי.

20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם. פסטיבל טיבור וורגה (שוייץ). פרגולזי סטאבת מאטר: שוסטקוביץ': סמפוניה מס' 14 לסופרן, בס ותזמורת.

22.30 מעט ועוד. ריצ'ארד גריפין, רביעיית כלי קשת מס' 1 (טקן / נילסון / לוין / קססגבאום).

23.00 מחזורי יצירות. ק.פ.ע. באך: סונטות ושירים.

רשת א

08.05 ותגה. עם בני הגדל.
09.05 טלרדיו. שירות מידע למאזינים.
10.05 שיריקוד. מחולות ושירים משלנו.
11.05 פניני בוקר. מגיש: גדעון הוד.
12.05 מעורב ים־תיכוני. חעמרנים.
14.06 בראש צעיר. לילדים ולבני נוער.
15.00 צבעי הקשת. שירים לאחר־הצהריים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 גיל הביניים.
17.10 שירי עמים.
18.06 מנחת ערב. הווי דתי ומסורת.
19.10 דף גמרא יומי.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 לכל אדם כוכב. האסטרולוג אילן פסר.

רשת ב

08.05 בראש צעיר. לילדים בחופשה.
09.05 כוכב הבוקר. סימון וגרפונקל.
10.05 כל צבעי הרשת. מגזין יומי.
12.10 אלף־אלף ביבית. אהוד מנור.
13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים.
14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות.
14.30 בת צחוק. הווי והומור.
15.05 רגעי קסם. בעריכת: אפרים וייל.
16.05 תוצרת הארץ. שירים עבריים.
16.55 קראתי ספר. קוראים ממליצים.
17.05 יומן בלבלה. עורך: גדעון ולינגר.
17.30 על מספרים ואנשים. המשק והחברה.
18.06 מטיק ודי. עם דלית אורמיאן.
18.45 היום בספורט.
19.05 היום הזה. עורך: שלום אורן.
19.35 דין ודברים. חוק ומשפט.
20.05 סולם הזמירות. מצעד הפזמונים המסורתיים.
22.05 תשואות ראשונות שנתי. מתגיעות הזמר בערב: משתתפי תשואות ראשונות, כשנה שעברה: דורון מזר, להקת חיל־האוויר ותזמורת חיל־האוויר בנצוחם של גנטי כרנדס ודני מוסף.
00.15 באו ועוד. עם לאה ליאור.

רשת ג

14.05 בטקבב. שוש עטרי.
16.05 מוסיקה לענין.
17.05 משקפיים. מיכל שמואלי.
18.05 היה היה... קובי בריקאי.
20.05 לי ולך. שיר וברכה.
21.05 קצת אחרת. אורלי טורג.
23.05 מסביב לחצות. יוסי סיאם.

גלי צה"ל

09.05 פתוח. אורלי יניב ודובי לנץ.
11.05 נכון לעכשיו. רפי רשף.
13.05 אחד אחד. להיטים עבריים.
14.05 יום יום דג. אלי ישראלי וארז טל.
16.05 ארבע אחרי הצהרים שירים עבריים.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 מקרא וסיפא. ספרות צבאית.
18.45 משולש. עימות בעניני השעה.
19.05 שירים עבריים.
20.05 לקראת גיוס. שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל.
21.30 אוניברסיטה משודרת. מדרש ואגדה.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה. ירון ווילנסקי.
23.55 שיחות חצות. ד"ר רחל גיורא, בלשנית ומערכות עיתון נגה.
00.05 ציפורי לילה. עם יאיר לפיד.

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו־רדיו. עם יואב קוטנר.
20.05 סבבבבסים. משחקי רדיו ומוסיקה.
22.05 מסע הקסם המיסתורי.
23.05 קול הנאה הזה.

שלישי 21.7.87

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניצוחה. שירי גבורה ואגדה / בילגרם); ראמו/דנדי: דרדנוס (המוסיקוליריים / אייזנהדן); מנדלסון: ארבעה שירים ללא מילים (יבלונסקאיב); ליאדוב: שמונה שירי עם רוסיים אופ. 58 (הסימפ. של בריה"מ / סבטלנוב); ראבל: הקדמה ואלגרו לרביעיית מיתרים חליל, קלרנית ונבל (לסקין / מרין / לנסלו / רביעיית ויא נובה); צ'ייקובסקי: המינעלים מוסיקה לבלט (האופרה המלכותית / רויס); ווכר: אנדרטה וונדרו הונגארי לויולה ותזמורת (הרדיו הצפון גרמני / אנררה); סקוט ג'ופלין: 3 רגטיים לפסנתר (כרמן); ביזה: הנערה מארל – סוויטה מס' 1 (הפיל. של ניו יורק / ברנשטיין).

09.00 קונצרט בוקר. הוגו וולף: סוויטה – המושל (שווייץ המערבית / שטיין); וולף: שירי גטה (שרייר / סוואליש); ברוקנר: חמישיית כלי קשת בפה מג'ור לשני כינורות שתי ויולות וצ'לו (רביעיית קלר / שמיד); מהלר: סימפוניה מס' 7 במי מינור (הסימפ. של הרדיו הבווארי / קובליק).

11.57 פינת השיר. משירי ח.נ. ביאליק.

12.00 מן הסרטיה. מוצארט: רביעייה לפסנתר ולכלי קשת; אבני: רביעייה לפסנתר מעבר לפרגוד (יאיר קלס / עמנואל גרובר / גד לברטוב / מילכה לקס).

13.05 בהאזנה ניצוחה. רוסיני: פתיחה למוחמר השני (פילהרמוניה / שימונה); מוצארט: זוטות (הקמ. הסקוטית / לפרד); הומל: אדג'ו ונושא עם ווריאציות אופ. 102 (הקמ. האנגלית / לפרד); הולסט: סוויטה סנט פול (בורנמות / הרסט); צ'ייקובסקי: ווריאציות רוקוקו (רוסטרופוביץ' / תז. בוסטון / אוזאווה); רימסקי־קורסקוב: סימפונית אנטר (פילהרמונית רוטרדאם / צינמן).

15.00 מוסיקה צעירה. נגנית האבוב הצעירה אוריאל שחל. הנדל: סונטה בסול מינור; סן סנס: סונטה אופ. 166; שמעון שהל: קונצ'רטו מס' 2 אופ. 113.

16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם. פסטיבל מונטה ווכה (שוייץ); רסיטל שרה ווקר (מצו סופרן) גרהם ג'ונסון (פסנתר). היידן: אריאנה בנקסוס (קנטטה); שומאן: אהבת אישה ותייה אופ. 42; פולנק: 4 שירים לפיוטים של ג. אפולינר; אנסקו: 7 שירים אופ. 15; פייה: 7 שירים ספרדים עממים.

17.30 קולות. מקהלות נשים מבולגריה ורוסיה במוסיקה עממית.

18.00 מבחר הקלטות. ברג: סונטה אופ. 1 (ברנבוים); בראהמס / מ. סרג'נט: 4 שירים רציניים אופ. 121 (פרייר / סימפ. של הבי.בי.סי. / סרג'נט); ברג: קונצ'רטו קאמרי לפסנתר כנור ו־13 כלי נשיפה (ברנבוים / צוקרמן / אנסמבל אנטרקונטמפוריין / בולז).

19.00 פניני אופרה. ביזה: לקט מתוך כרמן.

20.05 אינטרלוד. רצף מוסיקלי.

20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו. התזמורת הפילהרמונית הישראלית: מנצח: שלום רונלי־ריקליס; סולנים: אלאן מונק, בריטון; המקהלה הפילהרמונית ת"א בהדרכת מיכאל שני; מקהלת האיחוד בהדרכת אבנר איתי. שומאן: סמפוניה מס' 3 במי במול הריינית אופ. 97; בלוך: עבודת הקודש לבריטון ומקה. ותז. / שמאי: מוסורגסקי – רוולו: תמונות בתערוכה.

22.30 ניץ קלאסי.

23.00 מחזורי יצירות. ק.פ.ע. באך: סונטות ושירים

רשת א

08.05 ותגה. עם בני הגדל.
09.05 טלרדיו. שירות מידע למאזינים.
10.05 שיריקוד. מחולות ושירים משלנו.
11.05 פניני בוקר. מגיש: גדעון הוד.
12.05 מעורב ים־תיכוני. משה גיאת, מרגלית צנעני וניסים גרמה.
14.08 בראש צעיר. לילדים ולבני נוער.
15.00 צבעי הקשת. שירים לאחר־הצהרים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 מועדון שעון הזהב. האדם המבוגר.
17.10 שירי עמים. בעריכת רעיה הרניק.
18.06 מינחת ערב. הווי דתי ומסורת.
19.10 דף גמרא יומי.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 שנינו יחד וכל אחד לחוד. יובב כץ.

רשת ב

08.05 בראש צעיר. לילדים בחופשה.
09.05 כוכב הבוקר. תום ג'ונס.
10.05 כל צבעי הרשת. מגזין יומי.
12.10 „אלף־אלף" ב„בית". אהוד מנור.
13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים.
14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות.
14.30 בת צחוק, הווי והומור.
15.05 רגעי קסם. בעריכת: אפרים וייל.
16.05 תוצרת הארץ. שירים עבריים.
16.55 קראתי ספר. קוראים ממליצים.
17.05 יומן בלבלה. עורך: גדעון ולינגר.
17.30 על מספרים ואנשים. המשק והחברה.
18.06 אצבע על הדופק. בריאות ורפואה.
18.45 היום בספורט.
19.05 היום הזה. עורך: שלום אורן.
19.35 עולם חרש. האדם וסביבתו.
20.05 פרקי הזנות בבקשתך. מזמור שיר.
22.05 צריך לצלצל פעמיים. שירים עבריים.
00.15 להאחז בחלום. שירים לסיומו של יום.

רשת ג

14.05 בטקבב. שוש עטרי.
16.05 מוסיקה לענין.
18.06 מקום בצמרת. מצעד הפזמונים הישראלי.
21.05 אורים עתיק.
23.05 מסביב לחצות. יוסי סיאם.

גלי צה"ל

09.05 פתוח. אורלי יניב ודובי לנץ.
11.05 נכון לעכשיו. רפי רשף.
13.05 אחד אחד. להיטים עבריים.
14.05 יום יום דג. אלי ישראלי וארז טל.
15.05 841 נוסע צפונה צפונה. רומנדריו מאת איתמר לוי.
16.15 ארבע אחרי הצהריים. שירים עבריים.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על בלבלה.
18.45 משולש. עימות בעניני השעה.
19.05 שירים עבריים.
20.05 לקראת גיוס. שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל.
20.40 שירי להקות צבאיות.
21.30 אוניברסיטה משודרת. המחשבה הסינית הפרה־קונפוציאנית.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
23.55 שיחות חצות. שאול לילך, מנכ"ל חברת המתנ"סים.
00.05 ציפורי לילה מאורה. אביהו מדינה.

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו. עם יואב קוטנר.
20.05 סבבבבסים. משחקי רדיו ומוסיקה.
22.05 מסע הקסם המיסתורי.
23.05 קול הנאה הזה.

ר ד י ו כ ל ה ש ב ו ע

רביעי
22.7.87

קול המוסיקה

07.09 באזונה נינוחה. רוסיני: הפתיחה האיטלקיה באלג'יר (הפיל. המלכותית של לונדון / פאיטה); פאגניני: קונצ'רטו לכנור ראשון ברה מג'ור (פרלמן / הפיל. המלכותית של לונדון / פוסטר); שוברט: סימפוניה מס' 6 ברו מג'ור (הפיל. מברלין / בהם); מנדלסון: רביעיית כלי קשת במי מינור אופ. 44 מס' 2 (רביעיית תל־אביב); ברהמס: מחול הונגרי מס' 17 בפה דיאז מינור (ברוף / קולר).
09.00 קונצרט בוקר. מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר ברה מינור ק. 466 והקאמ. האנגלית / פראייה; בטהובן: רביעיית כלי קשת בפה מג'ור אופ' 18 מס' 1 (רביעיית וג.); שוברט: שירת הברבור מחזור שירים (פישר דיסקאו / מור); מאהלר: סימפוניה מס' 5 בדו דיאז מינור (הסימפ. משיקאגו / שולטי).
11.57 פינת השיר. משירי ח. נ. ביאליק.
12.00 אמנים באולפן.
13.05 בהאזנה נינוחה. מיצירות קופרן: קופרן: קונצרט מס' 8 בסול מג'ור (ניקולה / ניקולה / הוליגר / שופבאך / ברנדיס / בנקיני / אולסאמר / זקס / זקוטה); מוטט ושני סופראן אורגאן וקונטינואו (מריה / בונדי / פאליאן); סוויטה מס' 1 לצ'מבלו (פלג); הפראנס (הקאמ. של פייר); תפילת ערבית (פישר דיסקאו / הקאמרית / קונצרט בסול מג'ור לשני בסונים / צוקרמן / גורה); ראבל: קיברו של קופרן (פיל. של ניו יורק / בולז).
15.00 מוסיקה ויוח.
16.00 קונצרט התזמורת הסימפונית, י־ם רשה"ש.
18.00 שעה עם... אברהם קאמפרה: מתוך אירופה המפוארת ויקנטטות (ה"פטיט כנר" ומריס / לאונהרדט / האמנויות היפות / כריסטי).
19.00 מוסיקה אהובה עליכם. יוהאן שטראוס: ולס הדנובה הכחולה ואחרים; צ'ייקובסקי: לקט מתוך באלט אגם הברבורים.
20.05 אינטרלוד. רצף מוסיקלי.
20.30 אופרה. גלוק: אלצ'סטה.
23.00 מחזורי יצירות. ק.פ.ע. באך: סונטות ושירים.

רשת א

08.05 הוגה. עם בני הנדל.
09.05 טלרדיו. שירות מידע למאזינים.
10.05 שירייקו. מחולות ושירים משלנו.
11.05 פניני בוקר. מגיש גדעון הוד.
12.05 מעורב ירושלמי. מיגלית צנעני.
14.05 בראש צעיר. לילדים ולבני נוער.
15.00 צבעי הקשת. שירים לאחר־הצהרים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
17.10 שירי עמים.
18.06 מנחת ערב. הווי דתי ומסורת.
19.10 דף גמרא יומי.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 חבר מאותו כוכב. היכרויות רדיופוניות.

רשת ב

08.05 בראש צעיר. לילדים בחופשה.
09.05 כוכב הבוקר. אידי גורמה וסטיב לורנס.
10.05 כל צבעי הרשת. מגזין יומי.
12.10 אלף־אלף בי־בית. עם אהוד מנור.
13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים.
14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות.
14.30 בת צחוק. הווי והומור.
15.05 רגעי קסם. בעריכת אפרים וייל.
16.05 תוצרת הארץ. שירים עבריים.
16:55 קראתי ספר. קוראים ממליצים.
17.05 יומן כלכלה. עורך: גדעון ולינגר.
17.30 על מספרים ואנשים. המשק והחברה.
18.06 יש שאלות. מנחה: איתן אלמוג.
18.45 היום בספורט.
19.05 היום הזה. עורך: שלום אורן.
19.35 מוסף לענייני צבא ובטחון.
20.05 צמוקים ושקדים. מבחר שירים ביידיש.
22.05 מחפשים את המטמון. בעריכת זאב ענר.
00.15 ג'אז ועוד. עם לאה ליאור.

רשת ג

14.05 במקרגב. שרש עטורי.
16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 משקפיים. מיכל שמואלי.
18.05 הצעקה האחרונה. יגאל רביד.
20.05 לי ולך - שיר וברכה.
21.05 הניני ג'אז. לאה ליאור.
23.05 מסביב לחצות. יוסי סיאם.

גלי צה"ל

09.05 מתוח. אורלי יניב ודובי לנץ.
11.05 נכון לעכשיו. עם רפי רשף.
13.05 אחד אחד. להיטים עבריים.
14.05 יום יום דג. אלי ישראלי וארז טל.
16.05 ארבע אחרי הצהריים. שירים עבריים.
16.54 באופן מילולי. אבשלום קור.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 יעד משודר. צבא ובטחון.
18.45 משולש. עימות בענייני שעה.
19.05 שאלות אישיות. שמואל תמיר.במלאת שלושים למותו.
20.05 לקראת גיוס. שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל.
21.30 אוניברסיטה משודרת. פרקים בהמטולוגיה.
22.05 על הדבש ועל הכיפאק
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה. ירון וילנסקי.
23.55 שיחת חצות. יעקב משיח. נגן קרן בתזמורת הפילהרמונית.
00.05 ציפורי לילה. נתן דטנר ואבי קושניר.

שידורי צה"ל 2
19.05 רדיו רדיו. יואב קוטנר.
20.05 סבבבבבים. משחקי רדיו לחיילים.
22.05 מסע הקסם המסתורי.
23.05 קול הג'אז הזה.

חמישי
23.7.87

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה. מיצירות: מוצארט, יוהן סבסטיאן באך, דביסי.
09.00 קונצרט בוקר.
11.57 פינת השיר. משירי ח. נ. ביאליק.
12.00 מן הפרטיה. ברטוקו שירי רועים. (מקה. המוטטים ממינכן); בטהובן: סונטה לפסנתר וכנור אופ. 96 מס' 10 (מרדקוביץ / טטרנפילד); ברטוק: שבעה רישומים אופ. 9 (ואלפיש).
13.05 בהאזנה נינוחה. היידן: סימפוניה מס' 8 בסול מינור ("ההרנגולת") (קולגיום אאוראום / מאייר); פרנץ קסבר פוקרני: קונצ'רטו בפה מג'ור לשתי תזמורת וכלי קשת. (באומן / קלר / הקונצ'רטו מאמסטרדאם / שררר); מנדלסון: שמינייה במי במול מג'ור אופ. 20 (אנסמבל מלוס, מלונדון); צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 2 בדו מינור אופ. 17 הרוסיה הקטנה – (הסימפ. הלונדונית / סיימון).
16.00 אתנחתא. א. גלוברזון, פסנתר. ס. פרנק: פרלוד כוראל ופוגה, אופ. 21; ברהמס: קטעים לפסנתר, אופ. 118; ט. נודה: אודה – קפריצ'ו; סקריאבין: סונטה מס' 4 אופ. 30; מנדלסון: סונטה מס' 1 בסי במול מג'ור לצ'לו ולפסנתר אופ. 45 (הראל / בונדרנקו).
17.30 קשת של צלילים. מוניקה הגט, כינור ברוק / טון קופמן, צ'מבלו. באך: אדג'ו ואנדנטה קנטבילה 1019 בוו"ב; באך: סונטה מס' 6 לכנור וצ'מבלו.
18.00 סורטרטו. רנטה טסלדי,
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד. רצף מוסיקלי.
20.30 קונצרט התזמורת הסימפונית י־ם רשה"ש. דביוסי: פנטסיה לפסנתר ולתזמורת (האוציג / שריף); סן סנס: האבאנז לכנור ותזמורת (שדה / רודן); ראבל: הנער והכשפים (ברתיני); מוצארט: פנטסיה ק. 608 (האוציג).
22.05 אנתולוגיה קטנה לשירה.
22.30 מג'ז והלאה. בעריכת שלמה ישראלי.
23.00 דור הזהב. אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות: כנרים נשכחים. הכנרים: אפרים צימבליסט; דייוי קנדי; מרי הול; קתרין פרלו. ברהמס: סונטה מס' 3 ברה מינור אופ. 108; וכן מיצירות שופן, סיק, בטהובן, טסק, צימבליסט, הנדל, שוברט ופגניני.

רשת א

08.05 הוגה. עם בני הנדל.
09.05 טלרדיו. שירות מידע למאזינים.
10.05 שירייקו. מחולות ושירים משלנו.
11.05 פניני בוקר. מגיש: גדעון הוד.
12.05 מעורב ירושלמי. ניסים גרמה.
14.06 בראש צעיר. לילדים ובני נוער.
15.00 צבעי הקשת. שירים לאחר־הצהרים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 ארץ לא נודעת.
17.10 שירי עמים. בעריכת רעיה הרניק.
18.06 מנחת ערב. הווי דתי ומסורת.
19.10 דף גמרא יומי.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 יש לי חלום. מנחה: יוכבד כץ.

רשת ב

08.05 בראש צעיר. לילדים בחופשה.
09.05 כוכבי הבוקר. חוליו איגלסיאס.
10.05 כל צבעי הרשת. מגזין יומי.
12.10 אלף־אלף בי־בית. עם אהוד מנור.
13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים.
14.06 לראות או לא לראות. תרבות ואמנות.
14.30 בת צחוק. הווי והומור.
15.05 רגעי קסם. בעריכת אפרים וייל.
16.05 תוצרת הארץ. בבקשתך לשירים עבריים.
16.55 קראתי ספר. קוראים ממליצים.
17.05 יומן כלכלה. עורך: גדעון ולינגר.
17.30 על מספרים ואנשים. המשק והחברה.
18.06 זרקור. מנחה: יצחק גולן.
18.45 היום בספורט.
19.05 היום הזה. עורך: שלום אורן.
19.35 השבוע בכנסת. בעריכת צבי ישראלי.
20.05 שורשים. פולקלור ועדות.
22.05 פגישה לילית. עם עדנה פאר.
00.15 לשאת בחלום. שירים לסיומו של יום.

רשת ג

14.05 במקרגב. שרש עטורי.
16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 משקפיים. מיכל שמואלי.
18.05 קליבר. שבצען פוס.
20.05 לי ולך - שיר וברכה.
21.05 מסע רוק. נפתלי מנשה.
23.05 מסביב לחצות. יוסי סיאם.

גלי צה"ל

09.05 מתוח. אורלי יניב ודובי לנץ.
11.05 נכון לעכשיו. יוסי עבאדי.
13.05 אחד אחד. להיטים עבריים.
14.05 יום יום דג. אלי ישראלי וארז טל.
16.05 ארבע אחרי הצהריים. שירים עבריים.
16.54 באופן מילולי. אבשלום קור.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 קו פתוח לראש הממשלה. יצחק שמיר, ראש הממשלה משיב.
19.05 שירים עבריים.
20.05 לקראת גיוס. שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל.
20.40 שירי להקות צבאיות.
21.30 אוניברסיטה משודרת. מבוא לתורת המוסר.
22.05 על הדבש ועל הכיפאק.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה. ירון וילנסקי.
23.55 שיחת חצות. דפנה שרפמן, ר' הוועדה לזכויות האדם במפלגת העבודה.
00.05 ציפורי לילה מבלות. אלי ישראלי.

שידורי צה"ל 2
19.05 רדיו רדיו. עם יואב קוטנר.
20.05 סבבבבבים. משחקי רדיו ומוסיקה.
22.05 מסע הקסם המסתורי.
23.05 קול הג'אז הזה.

גלים קצרים
עדנה אדטו

אחימאיר, מינורי

ב־1970 עזב את הרדיו לטובת הטלוויזיה. 17 שנים מאוחר יותר הוא חוזר לרדיו. בשל, מנוסה, מעוצב. יעקב אחימאיר, יגיש מדי מוצ"ש, ברשת ב, תוכנית אקטואליה שבועית בת שעתיים "בקצה השבוע".

אחימאיר: "אני מתכוון להגיש תוכנית בעלת אופי מינורי. לא פרובוקטיבית. לא צעקנית. אני חושב שיש הרבה מאוד צעקות, גם באווירה הציבורית, גם בתיקשורת. בתוכנית: שיחות קטנות, מעמיקות, ניגוחות, שקטות. מנהל הרדיו, גדעון לב־ארי, נתן לי יד חופשית בבחירת הנושאים. אבחר נושאים בשולי החדשות שיש לי עניין בהם. אני חוזר לרדיו במקביל לעבודתי בטלוויזיה. הרדיו היה תמיד מדיום של האזנה יותר קשובה. מדיום פחות שטחי מהטלוויזיה".
מוצ"ש, רשת ב, 22.05, 115 דקות.

מרתון ג'אז

במלאת 20 שנה למות הטנור־סופרן־סכסופוניסט ג'ון קולטריין, מהמחדשים החשובים בג'אז המודרני, יגיש גל"צ מרתון בן חמש שעות ובו ראיונות נדירים, הקלטות לבנות ומיבחר קטעים המייצגים את התפתחותו כמוסיקאי מאז שנות ה־50 (בחמישייה של מיילס דייויס) ועד מסע החיפוש אל שורשיו הרתיים והתרבותיים בימי חייו האחרונים.
דני קרפל, עורך ומגיש המרתון, הצליח לאתר הקלטות נדירות של הופעותיו בארכיונים של תחנות רדיו בצרפת, בדנמרק, בשבדיה ובגרמניה.
קרפל: "קולטריין היה כל־כך מבריק וגדול, הרבה לפני זמנו, שאפילו היום המוסיקה שלו נשמעת סופר מודרנית ולא מובנת. היתה לי בעיה לשכנע את קברניטי התחנה לשדר מרתון מסוג זה רווקא בתקופה שיש בה לחץ גדול מצד אמרגנים שאמניהם מופיעים בארץ. בסופו־של־דבר הוחלט ללכת על מרתון עם קולטריין ולתת לטינה טרנר רק שעת שידור אחת".
בתוכנית יתארח יוסי אקצ'וטי, אחד מאספני תקליטי־הג'אז הגדולים בארץ.
יום ששי, 19.7, מ־22.00, 350 דקות, גל"צ.
בתוכנית יתארח יוסי אקצ'וטי, אחד מאספני תקליטי־הג'אז הגדולים בארץ.
יום ששי, 17.7, מ־22.00, 350 דקות, גל"צ.

ג'ון קולטריין. גם היום נשמע סופר־מודרני

שמע ישראל

רשתות א, ב, ג, ה ו"קול המוסיקה" פותחים שידוריהם מדי בוקר ב־6.00, בהודעת הקריין על השעה, היום והתאריך. מייד לאחר־מכן משוררת, החל מתחילת החודש, גם תפילת "שמע ישראל".
רתיוציה של השירורים?
• יגאל רום, מנהל חטיבת החדשות וממלא מקום מנהל הרדיו: "בעבר, גרסה ההנהלה שיש לפתוח את השידורים בחדשות. אולם, לדעת מנהל הרדיו, גדעון לב־ארי, תחילת השידורים בתפילת "שמע ישראל" הוא נוסח ממלכתי, דתי ותרבותי, שיתקבל על דעת רוב הציבור. אין בזה דתיוציה, כמו שאין בסיום השידורים בשירת התקווה לאומניוציה".

גם אוכלים שם
מולין די

הסינרמה. זה לא זה

V.I.P. – מסעדה צרפתית בסינרמה, ת"א. טל. 336257.

כשבעל מסעדה מחליט לכנות את המסעדה שלו בתואר "צרפתית", זה מחייב. מחייב בתחומים רבים כל־כך, שאין טעם למנותם. את המסעדה הצרפתית בסינרמה לא מחייב דבר, ואולי הם צודקים. בארץ הכל הולך. שים כתובת, תקע שם, קצת יחסי־ציבור ועיתונות – ואתה בביזנס.

נכנסנו למסעדה, הנמצאת מימין לאולם המופעים. המקום פתוח, לפנים באר גדול בחצי עיגול, שבו משקאות ובירה מסביב המסעדה. ראשית הרעש. צלילי הדיסקו מרעידים את החלל ואינם מאפשרים שיחה שקטה. שנית, כולם בתנועה. הולכים, קמים, יושבים, רוקדים, קריאות מצד לצד. אקשן מהסרטים.

מטבח בינלאומי, שירות עצמי וזול. מתאים לקהל, מתאים למקום. מציעים לך, בין השאר, סלמון, בשכנות עם טוסט גבינה, סלט (12 ש"ח), מנת שרימפס (28 ש"ח), סטייק פילה (30 ש"ח) או דג פורל (25 ש"ח).

התפסקנו בטוסט גבינה, שהוגש עם צ'יפס מטוגן ועלה חסה ירוק לקישוט, בסטייק פילה עשוי מדיום ואפילו טעים ושני בקבוקי בירה. את העסק הטוב ביותר עושים במיזנון, שאינו מתיימר. נקניקיות, סלטים והעיקר, הרבה שתייה. בזול ולעניין.

פתוח כל ערב; תשלום – מזומן וצ'קים; הגיה – בסביבה, כתשלום; לא כשר.

טינה טרנר

■ אדם ברוך, מינכן

מחזירה קרב לחיים באמצעות המוסיקה, הקול האדיר, הגוף ● הרוק הוא מעין דת צעירים חדשה ● טרנר אחד מנושאי הדגל המובילים ● הדגל מתנוסס מעל מינכן, הלסינקי, מילאנו, ברצלונה, ג'אקרטה, טוקיו, תל־אביב

„קניתי את העצמאות שלי לפני 10 שנים. התגרשתי אז מהבעל הראשון, זה היה סיפור קשה, כולם יודעים, נכנסתי קצת למחתרת, רציתי לשקם את עצמי, זו היתה התחלה חדשה. החודש, אנחנו ביום העצמאות האמריקאי. האשה, הפסל, שמחזיקה את לפיד החרות, אומרת לי הרבה, חרות אומרת לי הרבה, אמריקה אומרת לי הרבה.

„הגעתי לכאן ישר מבזל, סיימתי הופעה, אני מכסה את אירופה, טסה מעיר לעיר. היחסים שלי עם התזמורת חמים, אותן נסיעות, אותן דרכים, אותם נהגי משאיות, אותו מזודרכים, סרטי וידאו, אנשים, פשוט אנשים. אני בוחרת אותם אחד־אחד. אני שרה כמעט רק שירים שאני אוהבת. שיר שאני לא אוהבת אני לומדת לאהוב אותו. אני מתרגלת אליו. אני מרגילה אותו אלי, אני מרגילה את הקהל, אני משנה אותו מעט, משנה אותו לפי עצמי.

„500 האנשים הראשונים בקהל הם הקהל הקרוב אלי. איתם אני צוחקת ומדברת. יש אנרגיה, יש דיאלוג. הצופה המאה־אלף רואה אותי: נקודה קטנה, שומע קול גדול, רואה אורות גדולים, רואה הרבה טכניקה. הטכניקה, ההגברה והתאורה, הם חלק מהעניין, חלק מהעניין האמנותי ההגברה והטכניקה, כמו הקול, הם אמצעי של אמן הרוק. אמן הרוק סומך על איש הקול. הוא הכלי. הוא אמצעי.

„אני צריכה לתת גם לצופה המאה־אלף הרגשה שאני איתו, הוא בא בשבילי. הוא בא אלי, אני איתו. אני מוכנה אליו. אתה נוכן, אני מוכנה. זה שואו־ביזנס, והוא שילם כסף, כל דולאר שהוא שילם הוא דולאר יקר. אני בונה לשם כך את ההופעה: כניסה מהירה, מעברים רכים פה ושם, מסתכלת ימינה, מסתכלת שמאלה, מסתכלת קדימה, מנסה לבנות קשר־עין עם קהל מימין, קהל משמאל, לא לקפח אף אחד

„אני נרגשת, אלהים כמה שאני נרגשת לפני כל הופעה מחדש. בשיר השלישי, פחות או יותר, אני חוזרת לעצמי, מתייצבת ונותנת את הקטע. אני לא מתכננת קאריירה וקונצרטים מהיום למחר. אני מתכננת רק מהיום להיום. אני לא מתכננת לעוד שנה, לעוד שנתיים, אין זמן, שהזמן יחכה לי.

„כן, אנשים אומרים לי שטור הקונצרטים שלי הוא הטור הנשי הגדול בהיסטוריה של הרוק באירופה. אני חושבת שג'ניס ג'ופלין עשתה את זה באינטנסיביות כזו, אני חושבת. אירופה אוהבת אותי, אני אוהבת את אירופה, אני חוזרת עם האהבה הזו לאמריקה. אין הרבה אמנים פופולאריים בשתי היבשות. מיק ג'אגר, ספרינגסטין, טינה טרנר.

„הקהל מורים אנרגיה. זה שרה של אנרגיה. הכל אנרגיה. האנרגיה מתקיימת משך שעתיים. אם זה פסטיבל במשך 48 שעות, לאחר־מכן זה מלווה את האנשים הביתה וזה מלווה אותי.

„הפנאי שלי הולך על בילויים קטנים. אני מחכה לתל־אביב. אני מחכה לארץ הקודש, לירושלים. תל־אביב מבחינתי צריכה להיות בסדר גמור, הרי זו עיר מערבית מובהקת, לא?

„אני לא משחקת אותה כוכבת, לא מנתקת את עצמי מהלהקה. הסיפור הזה של הרוקרית, שלי, של אמנית הבימה, הוא סיפור של הרבה מאוד בדידות, מלונות, דרכים, הרבה מאוד בדידות. אני חושבת שאת הספר על בדידות אני כתבתי. אם לא כתבתי, החיים שלי כתבו".

▲

איצטדיון מירוצי הסוסים של מינכן, תערובת של הימורים לחים ומסורת אירופית, מארח את פסטיבל הרוק הגדול של אירופה, תחילת קיץ '87: טינה טרנר, היוריתמיקס, ג'ו קוקר, בין השאר. 48 שעות ברציפות. מאה אלף צופים.

טרנר מתראיינת בחצר פנימית מאולתרת, מוגנת היטב, בשטח האיצטדיון, ראשה שט למקום אחר, נרעדת מעט ברוח הקלה, מחבקת עצמה בידיים מטופחות, יושבת תחת שמשיית פפסי־קולה, חצי שעה קודם העלייה לבימה, שעת ערב מוקדמת, 20 מעלות צלזיוס, כחול השמיים מסגיל מעט, רוח נעימה, מתראיינת גם בחפצ־לב וגם במיומנות של טייפ־רקורדר. אשה קטנה, אנרגטית, סנדלי אצבע שחורות בוהקות, ציפורני רגליים ארומות, חזיה שחורה, סטרפלס, נשענת ברכות על גבעות שדיים מורעות ליופיין הדשן, לחלביותן השחומה, כאילו קיימות לעצמן, לובשת שמלה ביתית, כפות רגליה ורדרדות, שפתיה ארומות־דם ענקיות.

היא צוחקת, היא מרוגשת, היא עצבנית, מקפיצה את הרגל, מביטה בנו כאילו היינו 'קופים הכרוזיים' בהצגה זו, בטלוויזיה האמריקאית וכי, כמי שמביט במסך שקוף, בלתי נמנע, קיים תמיד, מתעד תמיד. השפתיים האדומות נעות מעצמן באיטיות. הלשון עולה, מלקקת את השפה העליונה, עוברת לתחתונה, וחוזר חלילה. תנועת לשון אוטומאטית, מתפנקת, עצבית.

המתח מציף אותה. היא אדישה קצת לסביבה, מרוכזת בבימה, הבימה נמצאת בעורפה, מאה מטר ממנה, רעד עובר בעורפה כפי שיתכווץ עורו של סוס יפה על עומדו רוקע, קצר־רוח, מריחה את הבימה, מריחה את הקהל, את רחש הקהל, את גאות הקהל, מאה אלף איש. בעוד כחצי שעה יש לשעשע מאה אלף איש. היא תעלה עם השמלה האדומה, תחליף שלושה סטים של תלבושות, תפתח בתרועת־קול אדירה, משתחררת, כואבת, תנוע לאורך הבימה ללא הפסק, חושנית, מוטרפת, שה עצמה לרעת.

▲

מתחת לשמשיית־פפסי צבעונית־לבנה, שכמוה ככיפת פפסי, טרנר נראית תערובת של נערת־החודש, אוהל הרוד תום, נסיכת ממפיס, כושה ארומה, סינדרלה, רוקרית נתה, לכלוכית ועליזה בארץ הפלאות. בכל אחד משלבי הביוגרפיה שלה, פגשה ותאמה אחד מדימויים אלה.

פפסי לכל מלוא העין. שמשיית פפסי־קולה, תוכנייה עם פירסומת לפפסי. החסות של פפסי יוצרת כאן מובלעת, בה טרנר מעין שלט־פירסום מבוגר.

ב'מכלאה' הסמוכה מסתובב ג'ו קוקר, שותה, מולך מהלומות קטנות מלוקקות עם הכתורים – מפיקים צעירים, אנשי אביזרים צעירים, אמרגנים צעירים, סדרנים צעירים, צוחקים עם ג'ו קוקר כחניכות של

איור: אורית ניזאל גילינסקי

הרוק והפאנק: מוסיקה על גבול הפאשיזם

אנשים צעירים המכירים בערכו והישגיו של מי שהיה ג'ו־קוקר־וודסטוק, ושעדיין מוכן להוכיח שהוא מי שהיה ג'ו קוקר.

טרנר יושבת לראיון, חצי שעה כולל צילומים, כולל הפשרה מהירה, אוטומאטית, בתוך חצר, גדר בתוך גדר, מוקפת שומרי־ראש ואמרגנים, מוקפת לחץ, חגורת לחץ, בולמת את קולה המתחיל להתרגש בתוך קופסת גופה, מחוץ לקרון האישי שלה, שואפת אוויר. שתי בימות ענק, ארוכות, גבוהות, עמוקות, כמו שואבות אותה אליהן.

המיבנים הקטנים מקיפים את הבימה הגדולה כמפלצות קטנות סביב מפלצת אם גדולה; ביתן תקשורת, בקרה, מזנון, כוח, קופה, אבטחה, משטרה. השוטרים, היושבים סביב ספסלי העץ, נראים כאיכרים של ברויגל, קצת שתויים, מותשים, שמוטים מעט, וחוחים, צפופים בחבורה אחת.

▲

„מה הקשר בין כל זה לאהבה", היא שרה והקהל מצטרף אליה באחת, כפי שיצטרף לרוב השירים. השיר קשור לביוגראפיה הפרטית שלה. טינה טרנר היא גם הסרט על טינה טרנר האשה, האשה השחורה, המנוצלת, המושפלת, המשקמת עצמה.

היו לה יותר מקאמבק אחד. בתחילת שנות ה־80, הופיעה כמופע־פותח לקונצרטים של ליונל ריצ'י. באחד המופעים האלה, דיווח הניוזוויק, בניו־יורק, כבשה 1,400 צופים באולם דיסקו ענקי. כבשה ויצאה למרחב של עצמה, המחודש. מיוזעת, סוערת, היא צרחה את שיריה, ולבסוף שרה כמעט בלחש את „רקוין פרטי". טרנר סיימה ב„הצילו" של החיפושיות, בקול מלא יאוש וכאב.

הקמבאק שלה היה בלתי צפוי, לאחר שנים מתות, מוכות. ראיתי אותה בתחילת ה־80 בניו־יורק, במקומות קטנים יחסית, בריץ', במעין מסעדה. מרהים.

טינה טרנר היתה אז בת 4־43. בסביבה, מעל 35, נמצאו רק מיק ג'אגר ובוב דילן, אז כבר זמר תקליטים. בגיל 44, הם פחות ופחות יוצאים למסעי הופעות. בגיל 40, הם יותר ויותר מתחבאים במגפיים שלהם ומעשנים את העבר שלהם. טרנר השחורה, הסקסית, הקפיץ, הפה, הרגליים, לא הופיעה בוודסטוק.

▲

בגיל 9, תחת שם־הלידה אני מאי בולוק, יצאה מעיירה קטנה והגיעה לממפיס, טנסי. מהעיירה נשארו זכרונות ושירים מלאים אוטוסטרדות, שוטרים רעים, בתי־ספר, בתי־תפילה, בתים סגורים, זיעה, געגועים.

„תראה", היא מספרת למגזין דה פייס, „זה הסיפור הישן, אני מצטערת – האדמה והרכוש של הלבנים, העבודה הפשוטה של השחורים, וכשהחללית האמריקנית הראשונה יוצאת לירח גם השחורים בוכים מהתרגשות, כאילו שיצא להם משהו מזה. ובלילה, בבתים הצפופים, שרים שירי־נשמה. וכל היופי הזה טובע בזיעה. ואני זוכרת את נתיב 19 של האוטוסטרדה שעקף את העיירה, ואת השוטרים, ואת השקר המוסכם בקשר לשחורים העבריינים, ונתיב 19 עד שהגיע לאוטוסטרדה היה בן מסלול אחד בלבד, עם פס צהוב באמצע, וכשעמדתי באיזושהי נקודה על הנתיב, החלומות שלי החליקו לאורך הפס הצהוב. הייתי ילדה. מה אתם יודעים".

כל האלמנטים שוכבים בסדר מופתי כביוגראפיה שלה: בריחה מעוני, הצלחה, נישואים קשים, ניצול, נפילה קשה, שיקום, חזרה לפיסגה.

טרנר: ילדה שחורה, קוטפת כותנה, קוטפת תירס, חוגגת בחגים הקבועים, מתחברת לגיטרה, שרה להוריה השחורים.

ההורים הם העולם. השדה הקרוב הוא האופק.

ביום ראשון קונים אוכל לכל השבוע. מתרבים, הולכים לכנסיה. האוזן רצופה לרדיו. הרדיו הוא הלב, ימי רדיו. המוסיקה המושמעת היא מסע בעולם הפתות, תיירות הנפש של הילדה השחורה. ילדה שחורה גרה בתוך הרדיו.

▲

'83, טינה טרנר הופיעה בריץ', מנהלה התחתונה. מיסטר שגרי, רוד סטיוארט, הופיע אז באיצטדיונים. הריץ' היה מבוך מראש. גם הקהל, יש מקומות קצת מסריחים שיש להם קהל מסריח־מצויין. 'מסריח' מרוב הבנה במוסיקה, במוסיקאים, בחיבור של אלו עם התרבות. מבחינת מוסיקת הרוק, הריץ' קלאסי. הכל ידעו שטינה טרנר נמצאת בעיצומו של קאמבק, ניסיון חזרה לצמרת, ידיעה אוהדת. מכאן נפתח הקאמבק. או, גם מכאן. תהליך ממושך, קשה, רב המתעות. הביוגראפיה הפרטית, כולל ביוגרפיית המוסיקה, של טרנר נוהלו נכון לתוך התודעה האמריקנית, לתוך תעשיית השואו־ביזנס, יחד עם הקול, היצר, ההחלטיות, הרצון של טרנר להתודר קרב לחיים האלה.

▲

„אחותי המבוגרת, לאחר שעקרנו מן העיירה, נהגה ללכת למועדונים. הייתי מתלבשת 'מבוגרת' בשביל להיכנס. היו מועדונים של לבנים, נערות לבנות בנות־גילי היו שם. הם היו העניין האמיתי, מחצות

אורגזמה?

[illegible]

עד שש בבוקר היו הולכים לקלאב־מנהטן, במזרח סט. לואיס, שהיה ממש חם. לכל הבחורים שם היו קרילאקים וביואיקים מלאי בחורות, ממש חם.

„אייק, מי שנעשה בעלי, היה 'הרולינג־סטונס' של מיזרח סט. לואיס, ואני הקטנה רציתי להגיע אליו. ידעתי שאני מסוגלת לרקוד ולשיר איתו, עם הלהקה שלו. פעם באתי אליו, והוא אמר כסדר, והשארתי מיספר טלפון והוא לא צילצל בחזרה. אחרי שנה, זה השתנה. אחותי יצאה עם המתופף, ובאחת ההופעות הוא התגרה בי עם המיקרופון, תפסתי את המיקרופון והתחלתי לשיר, כמו שידעתי, כמו שחלמתי, הלסת של אייק נפלה מרוב תדהמה.

„בגיל 17, התחלתי להופיע בסופי שבוע, במשך השבוע הייתי בבית־ספר, היה יופי, לא רק שרתי עם אייק טרנר, גם התחתנתי. ההצלחה היתה ביד. יצאנו לסיבובי־הופעות, שטפנו את כל המועדונים השחורים של הדרום. היה יופי. אבל היה גם המשך".

▲

ב־1969, הרולינג סטונס צירפו את אייק וטינה למסע האמריקני. טינה ואייק, לאחר ששטפו את המועדונים השחורים, הגיעו לקהל הלבן. „אני זוכרת שהילדים האלה, הרולינג סטונס, פשוט אהבו את זה. הם היו לבנים עם שיער ארוך, מסוממים, עם מושגים של מוסיקה לבנה. הם לא קיבלו ממני את אול־מן ריוור. מיק ג'אגר הסתכל טוב־טוב אחרי, בתנועה שלי על הבימה. אומרים שהעתיק ממני, לדעתי לא. נכון לומר שהוא למד ממני את עצם האפשרות לנוע. בתחילת הקאריירה שלו הוא עמד על הבימה. לא זז".

ב־1976, לילה אחד, לאחר שהעסק נעשה בלתי אפשרי מבחינתה, היא עוזבת את אייק, בלי גרוש, מובסת. במוטל נותנים לה קרדיט, ואן מרגרט, איתה הופיעה ב„טומי", שולחת לה כרטיס. טרנר מתחבאת במשך חצי שנה בחתונים של אן־מרגרט, שגם היא סיפור, ושגם היא התחבאה פה ושם. בשנים הבאות היא תאכל חול, עד לקאמבק.

▲

את ההופעה במינכן ראיתי בקיסטייג', מאחורי הקלעים. מרסל אברהם, לא סיני, מפיק הפסטיבל, צירף אותי כחבר להקת היוריתמיקס. את ההופעה בריץ' ראיתי ממרחק של שני מטרים, כחבר להקת אוהדי טרנר המשתקמת.

במובן מסויים, טינה טרנר שרה לי. תשאלו אותה באיזה מובן? במובן הלב. זיעת הפנים שלה ניתזה על פני הקהל, ששמע אותה עומד על רגליו. רק לעתים רחוקות מאוד הקהל מאמין שהוא ממש שאר־נפש של הזמר.

כדבר הזה, בעבר, ארע לקהל עם ג'ו קוקר, שאף הוא, בוגר וודסטוק, הופיע החודש במינכן, לפני

היסטריה

[illegible]

היוריתמיקס, שהופיעו לפני טרנר, שהופיעה אחרונה, סגרות. בריץ' היא נתנה שירים ישנים, ו„גט בק" חיבר אותם לחשמל, כיוון שחיבר אותם לעצמם. הקהל מכיר את הביוגראפיה שלה, והכרה זו מושכת חסד מיוחד.

הניוזוויק, המתאר אז את הקאמבק, משחזר: לא היה לה קל אחרי שעזבה את אייק טרנר ב־1976, באמצע סיור הופעות. היא עזבה אותו אחרי שהיכה אותה, ובכיסה רק 36 סנט וכרטיס־אשראי לדלק. היא הופיעה בתוכניות טלוויזיה, שרה, והפריצה באה כאשר השיר שלה „תכה בשאר יתר", שהוקלט בבריטניה, כבש את מועדוני הדיסקו של אמריקה. היא היתה באפטיסטית, ועכשיו היא בודהיסטית. אחרי החוויה הקשה עם אייק, היא כבר לא תהפוך שום גבר לאליל.

▲

ודגון, כל הצירופים האפשריים של פאק, כולל החיובים – פאקדפאק רפק רפוק מארץ הרפק איזה רפק נהדר; איזה רפק מקסים של רפק נהדר שהיה כאן הערב; איזה רפק מסריח היתה ההופעה הזו איזה רפק מסריח היתה ההופעה רפוקת הרפק הזו; איזה רפק נהדר היתה הופעת הרפק האלוהית הזאת.

רפק־פאק היא המלה השליטה מאחורי הבימה. התכונה מאחורי הבימה היא תכונת עולם הזוי מעט פעיל, רב משתתפים, מזהר, יעיל. הטלוויזיה המגיעה בורכב מלא לפסטיבל הרוק יוצרת תחושת אירוע. צעיר רוכשי הכרטיסים מודרך על־ידי תחושה זו, מכוון אליה, נדרך על־ידה. הטלוויזיה, וסרטי הטלוויזיה, הינם גם הזיכרון של הרוק, התיעוד, וגם אישור מיידי על עצם ההתרחשות, מתוך ההתרחשות.

„כל הבחורים היו קרילאקים מלאי בחורות"

הצלמות, מעל ראשי השורות הקדמיות, אל עומק הבימה, מושטות־שטות מול פני הזמר, באמצעות מנוף רב פרקים, הנראה כצעצוע לגו מוגדל, ילדותי.

▲

כמה מלים על הפסטיבל: יפהפה, שובה־לב, צבעוני, נקי, מסודר, מלא השראה, מענג, ענוג פיזי, עונג נפשי, עונג המוסיקה. האנשים, הצבעים, התנועה, החלל, הזמן – תרבות.

כמה מלים על הבקיסטייג', אחורי הבימה: 150 אנשים, פועלי בימה, אנשי קול, תאורנים, בימאים, מפיקים, קהל נספח. סבכי הכבלים והחוטים כסבכי קשנים שחורות. רחישות, אינטסיביות, מיניות פרוצה, זיעה, ריח גוף, מתח הפקה, גוף בגוף, קול הזמר הגורה טרוח חוזר מעל לראשך כאילו יוצא מעורפך, חושן, צבעים, תלבושות, תוכי, ליצן, היוריתמיקס, סקס, נעורים, בירה, הזיה קלה, סרחונות, מתיקות עצומה, יפי הזמרים, יפי אנני לנוקס, ציפור רבת יופי כזו לא אראה עוד. הציפור ראתה אותי. החויה האדומה של אנני לנוקס: סרין אדום, כיפה אדומה, אדומים ושחורים. האדום של אנני לנוקס מתחבר עם שימלת־הבימה הקצרה האדומה של טינה טרנר.

כמה מלים על להצטלם כמו ג. עיטור: הצטלמתי עם טינה טרנר כמו ג. עיטור, מי שהיה, ועודנו, כתב הנידור הקלאסי של העיתונות העברית. הוא הצטלם עם טלם, והדפיס את התצלומים בעיתוניו, כי הוא היה, ועודנו, טוטאלי. האיש והג'וב חד הוא. הרגשתי נסתר. טרנר חיבקה אותי כפי שהיא מחבקת עציץ, או היא מחבקת עציצים.

▲

טינה טרנר חורשת עכשיו את אירופה. 8 נגנים, סירים וחרשים, שירים ישנים כמו „מארי הגאוותנית", ו„מוטב שתהיה טוב אלי". שלוש תלבושות, התאורה מכוונת לרגליים, לאגן, לתנועת השירים.

לוח מופעים קרוב: ג'ונס ביץ' תיאטר, ניו־יורק, 12.8; גארדן סטייט ארט סנטר, ניו־ג'רזי, 17.8; גרייט וודס, מנספילד, 19.8; מדיסון סקוור גארדן, ניו־יורק, 24.8. לוח אירופי נוכחי: חודש מלא, גרמניה המערבית, שוויץ, אירופה, כמעט 20 מופעים בחודש, תנועה בלתי פוסקת.

לצדה במינכן הופיעו: „איך אנו חיים", פרנץ בנטון, של טראי, צ'ינה קריזיס, בוב גלדוף, ג'ון פארנהם, כריס דה־בורג, דאן בוואר, הנטר, רוברט קריי בנד, יובי. 40, ג'ו קוקר, יוריתמיקס.

▲

טרנר לא לבד באירופה. התעשייה האמריקנית מנסה הקיץ לשדוד את אירופה. פרינס משתולל על הבימה הקטנה של קוואסימודו, בר בברלין, לעיני 300 איש המצטופפים במקום. היה זה שעות אחרות אחרי המופע החמישי בסיור האירופי שלו, שנערך באותו ערב ב„דויטשלנדה" במערב ברלין. הכתבים והמקומיים השתגעו. ציטטו בלי סוף את הנתונים והמספרים. 240 אלף ואט תאורה, 110 ואט הגברה, 14 משלוח תלבושות, מהן שתיים לפרינס. 12 אלף איש פה ורקדו אתו במופע הראשון.

להקה של כוכבי־רוק חוצה העונה את אירופה. כמסע האימפריות והקונסולים הקטנים באירופה הנוצרית, ממקום למקום, מלווים בציירים, בליצני חצר, ביוצנים, בחיות־שעשועים, באריות ונמרים, בארגזי מתנות.

הכפר הגדול מכוון את הפלנטה שלנו. הכל נראה אחד, הכל נראה אותו דבר. הכל נראה באילו. פסטי מינכן כמדינה בעלת מושב באו"ם.

כל המשתתפים, מעורכי־הדין בניו־יורק ועד למוכר הנקניקיות, הכל נשענים על אמן אחד, הנשען על עוד גופשי של המונים.

▲

מינכן, מאה אלף צעירים, ברעה יורד לדשא, לקמפינג, לפסטיבל, שירה אנושית נהדרת, שוחרת סגנן אנושית. האיצטדיון ליד שדה־התעופה של מינכן, בדרך מהעיר, נוף מעט חקלאי, כפרי: סוסים, אסמים, בהמות, חיות, עץ פרי עושה פרי, שדות חקלאיים, מעל האיצטדיון מרחף הליקופטר. האיצטדיון נחלק לשטח־קהל ולשטח־הפקה. חלוקה חדה, מסומנת בקפידה, שמורה באגרסיביות. בשטח־ההפקה, הממוקם בעמדות הצפייה והבקרה של מירוצי הסוסים, ובשטח היציעים, משוכות נוי, מרפסות נהדרות, בימות ענק, מזון עשיר מושטח על טסים נאים, משקאות תוססים בבלי קיבול מסוגננים, ירקות שעורם מתוח.

▲

הרוק, דת חדשה נוסח השבועון טיים. הסניקרס, הדור הבא יוולד עם כף רגל סניקר. מעילי העור, הג'ונגלים הניצודים, עוד שכבת עור לעור האדם. מאה אלף נפש, גופות צעירים מתוחים, מיצער ענק של בשר מתוח, בטוח במתיחותו, בטוח במתיקותו. תנועת אדם שקטה במסלול הסוסים, בגובה הצמחיה המטופחת, המיתמרת, תנועה צבעונית, איטית, שוחרת תענוגות לעצמה.

אדרנלין

ד"ר אלי לנדאו, מנהל מחלקת לב, בי"ח „אסותא": „מבוך כלי־דם, מאיץ את קצב הלב, משפיע על הראות והמוח, גורם ליובש בפה ולזיעה בידיים – כל אלה השפעותיו של הורמון האדרנלין, שמופק בבלוטת יותרת־הכליה. הורמון זה מופרש לדם בעיקר במצבי לחץ נפשי וגופני ובהתרגשות. לאדרנלין גם תפקיד רפואי, כחלק מהמנגנון החיסוני.

„במופעי רוק נכנס המימד הפסיכוסוציאלי. נכנסים למצב אקסטטי, עקב השפעה נפשית בעיקרה. במצב זה מופרשים לדם הורמונים שונים וכהם אדרנלין. יחד אתו, מופרשים הורמונים המכונים אנדרופינים, הדומים במבנה הכימי שלהם למורפיום. מכונים 'הורמונים של הגוף'. האנדרופינים מופרשים לדם, לדוגמה, בעת מסע ברכבת־שדים בלונה־פארק. גם במופעי רוק גורמים למעין הנאה מזוכיסטית עד לאכזיות תענוג.

[illegible]

▲

עם סיום ההופעה, טינה טרנר נמלטת, מנוסה בתסות זיקוקי דינור. שלושת אלפים דולאר לשתי דקות ו־20 שניות זיקוקי דינור. האנשים שעל הדשא, שלא ראו אותה, שמעו אותה דרך האדמה, המיית האדמה, תופים, קול.

הקהל אדיש מעט לפוליטיות של הזמר. בוב דילן פוליטי מודע, בתקופה מסויימת. טרנר פוליטית רק דרך הביוגרפיה שלה, פוליטית ממילא, כלומר פוליטית פמיניסטית שחורה: אשה מנוצלת מושפלת, שיחרור ושיקום ועצמאות נשית.

בוגרנות ובלייה מהירה מוטמעים בעסק. בראיון הבלוע שלנו, טרנר מחניפה לאינטליגנציה של הקהל הצעיר, היא מוכרחה.

טקס הרוק לוקח בחשבון את הקהל, ואת סוגי המרחק השונים שבין הקהל לבין הכוכב.

כמעט כל אחד מהקהל בעצם זמר, ומרתן נראה כמו, יכול להיות, היה, יהיה, כדודו היה, אחותו זמרת, הוא כבר זמר, הוא זמר בחדר, הוא זמר בשיכון, האמרגן יגלה אותו, האמרגן גילה אותה, הוא בדרך לגילוי האמרגן, הוא יהיה אמרגן בעצמו, של עצמו, הוא יהיה האמרגן של ליברפול, הוא יהיה האמרגן של שיכון עובדים.

הביוגרפיות של הקהל ושל הזמר אותן ביוגרפיות, בעיקרון. ביוגרפיית מצוקה, שיכונים, דור לאחר חורבן של המילחמה, חוויות התרבותית אחת משותפת. הביוגרפיה של הזמרים סחורות קליטות משותפות, בנות המרה, ביוגרפיית פועלים, ביוגרפיית מרוכאים, ביוגרפיית נוער פרברים, שיכונים, ביוגרפיות אבטלה, פנאי מלאכותי או מעוות, שפע מבויים, ביוגרפיות נגד מילחמה, ביוגרפיות אלימות.

הרוק, מופע רב משתתפים, הוא הכנסיה או הוויעוד־הגדול של העידן המודרני. מרוכז בתרבות אחת, אותו צליל ואותו טון עוברים במינכן תל־אביב לונדון טוקיו לוס־אנג'לס בזל שטוקהולם ברצלונה מילנו אינוונזיה פיליפינים.

מודעות הקהל לרווחים של הזמר לא יוצרת עויינות, יוצרת חלום. מאלף דולאר ומעלה, הכל במילא דימיון, מבחינת נער השיכונים. הקהל מפרגן לטרנר מיליונים, גם משום שהקהל לא מבין במיליונים.

▲

מי זה היום ילד בן 17 כל־אירופי, שבא לשמוע את טינה טרנר או את היוריתמיקס? ילד בן 17

אלכוהול

ד"ר אלי לנדאו, מנהל מחלקת לב, בי"ח „אסותא": „אלכוהול, ובכלל זה בירה, מרחיב את כלי־הדם. ברגע שכלי־הדם מורחבים, והאלכוהול מגיע למוח מהר יותר. מאחר והמוח עשוי ברובו רקמה שומנית, והאתנול שבאלכוהול מתפרק שם בקלות וגורם לשכרות.

„לזה יש להוסיף את ההתרגשות הכללית, שמביאה להפרשת הורמונים שונים לדם, ובהם אדרנלין ואנדרופינים, שמאיצים תהליך ההשתכרות. יש להוסיף את המימד הפסיכולוגי, שנוטל חלק נכבד במופעי רוק: יש הבדל בין שתיית בירה מול הטלוויזיה, בכורסה נוחה, לבין שתיית בירה בקהל המונים, במופעי רוק, כשהדבר נעשה במודע, כדי לתפוש ראש".

■ נחמה דואק

כל־אירופי שהיה בן 17 עם החיפושיות ממשיך להיות בן 17 עם היוריתמיקס – אותה אבטלה, אותו איום גרעיני, אותה פוליטיקה שהיא המשך מעורן ואלים של המילחמה העולמית, אותה אמריקניזציה, אותו גוש מיזרחי, אותו איום רוסי.

פאקימן וזקמן לא שינו ממש את הגדרת קיומו של נער השיכונים. לא חילצו אותו מהמרחב שלו. הותירו אותו בתוך גרות רעד שריריו, מרעיד כסוס כפרי, בתוך תסיסת חלציו הצעירים.

כמה מלים על כשר הגוף הצעיר הנהדר, המשכר, הצוער בסף מינכן, מואר, מופז. כמה שנים הן נעורי הבשר. עשר. חמש־עשרה. לאחר־מכן, הכל ייונה וינבול, כורכים של הגוף, ייפנה לקפליו, לכתמיו, לבהרותיו הקשות, לשומניו, ואחרי זה קוסמטיקה, התעמלות, ויטמינים, ואחרי־כן השפלה, ולאחריה הסכמה והשלמה שקטות.

הרוק והפאנק: מוסיקה על גבול הפאשיזם לבשר צעיר. הפעם, הקהל מוסת לטובה. הפעם, עם טרנר, אין זו השראת הווירוס הפאשיסטי.

▲

מינכן, משרד מאמא קונצרט, והמפיקים, למחרת הפסטיבל, ראיון עם מרסל אברהם, עשה כ־800 אלף דולאר מהפסטיבל.

טינה טרנר, לאחר ההופעה, רקדה שעות במועדון של ההילטון. המועדון מלא להקה, אמרגנים, מתווכים, מפיקים, מודגנים. האיידס ודס את הסקס. הכל מתווכים. הרוק הוא כשר מתווכים. התעשייה היא תעשיית מתווכים, עיסקות הבילה. בבוקר, טרנר בדרך לאיפשהו, מלווה שיירה של 60 איש, בסנדלי אצבע, בגד ביתי, נוחה בקרון נוסע, בחסות ספסי, מעוטה.

מרסל אברהם, המפיק: „היו מאה אלף איש אתמול ושילשום. בכרטיס אחד ניתן היה להיכנס ולהשתתף בקונצרט שנערך 48 שעות. מחיר הכרטיס 35 דולאר. כל אחד, בממוצע יומי, הוציא על שתיה, אוכל, אביזרים, 10 דולאר נוספים. את הכסף האמיתי עשינו ממכירת זכיונות אוכל, שתיה, שונות. המחזור הכללי של האירוע היה מעל ל־5 מיליון

טרנר היתה כבר באדמה, עכשיו היא עפה

אם ישמעו

הרב ישראל לאו, המועמד למשרת רב אשכנזי ראשי בת"א: „יהיה זה לא מנומס ולא חכם אם אתייחס לנושא, עקב המצב המיוחד שבו אני נמצא. למה הדבר משול? לאדם שמבקש להיכנס לגור בבית מסויים ובד-בזמן מתלונן על תופעות שקורות באותו בית. או לאדם שמקיש בדלת בית אחת ובשניה אומר: 'אוי ויי, מה שנעשה שם, זה נורא'.

„אני מעדיף לא להתייחס, למרות שאני מודע לכך שמגרה לשמוע אותי בנושא. אולי, אם ישמעו את דעתי, ישקלו שנית למה להם לקחת אורח שחושש עליהם דברים כאלה".

דולאר. זה בסדר. לא הפסדנו. איש לא הפסיד. זהו אירוע הרוק הגדול ביותר באירופה. מעולם לא היו לנו מאה אלף איש. המסורת היא כבר בת שש שנים.

„על מאה אלף איש, היו אלפיים עובדים: אנשי־צוות, צלמים, שוטרים, אנשי בימה, צוותי עזרה ראשונה, סדרנים, מפיקי מישנה, שירותי מזון, מזכירות.

„פסטיבל הרוק הינו גורם כלכלי במינכן, במערב גרמניה, באירופה כולה. הצעירים הם הכתובת, כוח קנייה, כוח כלכלי. חברות הפירסום, חברות החסות, מקדונלנד, פפסי, קוקה־קולה, חברות המיץ, הנקניקיות, ציוד הספורט, האופנה, האלקטרוניקה – פונים לצעירים, נלחמים עליהם.

„הסביבה כולה מפיקה תועלת מהפסטיבל, הסביבה האנושית והעסקית כולה. מטינה טרנר ועד צעיר מוכרי הנקניקיות הכל מפיקים תועלת. הנה הרשימה: תעשיית המוסיקה, הטלוויזיה שהקליטה עבור 14 מדינות באירופה, תחנות הרדיו, המשטרה, העיר שלה אני משלם את המע"מ; וכן, נוער מינכני, המועסק בפסטיבל ככוח־עזר, וזאת בתנאי אבטלה מקומית.

„טינה טרנר קיבלה יותר מחצי מיליון דולאר עבור השעתיים־וחצי שלה. מגיע לה. זה לא השעתיים־וחצי. זו האישיות, המגנטיות, האיכות, הכוח לרתק המונים, התמורה שהיא נותנת.

„מעוגה של חצי מיליון דולאר נשארים לה כ־200 אלף דולאר, להערכתי. העוגה נחלקת בקלות. יש לה שותפים. אמרגנה מקבל 15־20 אחוז; מנהל עסקיה בארה"ב – 5 אחוז; הסוכן באירופה – 3 אחוז. יש לה צוות בן 56 איש: אנשי קול, 8 מוסיקאים, שומרי־ראש, מנהל נסיעות־תחבורה, מלבישה, מאפרת, פיקורת רפואית, מזכירה אישית, אנשי ציוד, תחזוקאים, פועלי בימה, נהגים. חבר להקה מקבל בערך שלושת אלפים דולאר להופעה וכמעט אלף דולאר ליום שאין בו הופעה, במסגרת התור האירופי שלה. היא מעל 25 שנה בעסקים, ועכשיו זה בערך הזמן שהיא באמת עושה כסף.

„אני מצפה להצלחה סבירה מאוד בישראל. אני שותף בכיר בהפקה הישראלית. המנטאליות הישראלית מעט מוכרת לי. לפני 40 שנה באתי לישראל בפעם הראשונה. 1948, באתי כעולה צעיר מרומניה. הגעתי לחיפה במה שנקרא אוניית סן־לוקס. היא לא היתה לוקסוס. לא קיבלתי לוקסוס. הלכנו לכפר־סבא. הכרתי את ישראל במשך חמש שנותיה הראשונות. ב־1953 עזבתי את ישראל, בן 15. יש לי מנטאליות מעורבת. עירוב של רומניה, ישראל וכן גרמניה ואמריקה, גרתי בארצות־הברית. הרוק עשה את העולם לכפר אחד קטן. טינה טרנר, והרוק, מוכרים בישראל. זה חייב ללכת בישראל. אני כבר 18 שנה בעסקים. יש לי טעם אישי, חוש, הבנה, אני חושב שיש לי. ועם זאת, שלוש פעמים כמעט פשטתי רגל. אני גם שם פתקים בכותל, כדי לא להגיע לפשיטת רגל בשלוש השנים הבאות.

„כולנו בעסק הזה חיות־דחוב, מוצאנו מן החיה. פעם היינו כולנו קופים, ועכשיו אנו פשוט קופים גדולים, מתורבתים. עד שאזקין אהיה בעסקי הרוקנרול.

„ישראל נמצאת על המפה, מבחינת הרוק. עולם־הרוק שואף לעסקים עם ישראל, יש שתי בעיות. האחת, אתם קטנים, שוק קטן. שתי הופעות של טינה טרנר מחסלות את כל פוטנציאל הקהל הישראלי. האחרת, ישראל במרחק 4 שעות מאירופה; כלומר, המרחק קוטע את רצף ההופעות האירופי המהיר והאינטנסיבי, מקשה על האירגון.

„צריך לחנך את האמנים לא להגיע רק עבור כסף לישראל. אין די כסף בישראל. עושים עסקות־חבילה עם האמנים. אני עושה עסקות כאלה, וטרנר עסקה כזו. כשאני קונה אותך אתה מופיע בגרמניה, אוסטריה וישראל.

„כדאי לטינה טרנר להופיע בתל־אביב. היא הולכת אחרי הקאריירה שלה. היא זקוקה להצלחה. היא אינה זקוקה להצלחה בארץ אחת, אלא בכל העולם.

„ישראל היא כתובת מכובדת. הריתמיקס הופיע, בוב דילן אולי יופיע. ועוד משהו, ישראל היא שלוחה, מעין שלוחה, לא מדברים על זה בקול, של היהודים השולטים בביזנס העולמי של תקשורת, פנאי, בידור. אנחנו, היהודים, נמצאים בכל העולם בעמדות־מפתח, ברשתות הטלוויזיה בארצות־הברית, בסי.בי.אס, ובאנ.בי.סי, בעיתונים הגדולים, בכל מקום. טרנר זקוקה לסימפאטיה של הקהילה היהודית הזו, קהילה באמת חזקה.

„המוסיקה וכוכבי המוסיקה במוהם כשגרירים, כקובעי רעת־קהל, כמעניקי לגיטימציה. זהו רווח פוליטי לישראל. היא לא תעשה בת"א חצי מיליון דולאר. היא תעשה לעצמה שירות טוב. כן, ניקח אותה לכותל, למה לא?"

▲

מינכן, ראיון עם שמואל צמח, מפיק, אמרגן, שותף בפרוייקט טרנר־ישראל.

„התחלנו לטפל בנושא טינה טרנר לפני כחצי שנה. התחילה תחרות של קבוצת אמרגנים ישראלית נוספת, ביניהם האמרגן טלית, ואחד אמרגן יהודי, אוסטרלי, זאב איזיק. ההצעות שהציעו היו מאוד גבוהות. אנחנו הפסקנו להשתתף במירוץ.

„הקשר האישי־חברי עם מרסל אברהם, מאמא קונצרט, הביא לנו את טינה טרנר, בסופו של דבר. מיבצע לוגיסטי מסובך. להביא אותה לישראל פירושו לנתק אותה ממסע הופעות צפוף. למרסל אברהם יש זיקה קצת ציונית וישראלית. איכפת לו שטינה תבוא לישראל. כל הכבוד לו.

– כמה אנשים צריכים לקנות כרטיסים כדי שכל הכבוד לך הזה יהיה גם כלכלי?

„מיספר מדוייק אני לא יכול להגיד לך. לא כל הבעיות הלוגיסטיות ידועות: האם צריך לשכור

כמה שווה ג'ו קוקר

[illegible]

„היא עשתה הערב חצי מיליון דולאר, מגיע לה"

[illegible] צ'רטר, ואיך יגיע ציוד, ומאיפה יקחו את המכסים. אי־אפשר להכניס אותה לסינרמה. הבימה שלה תסתום את האולם. והציוד יסתום אותו.

„אם יהיה קהל, יכול להיות שנבקש לארגן מופע נוסף, מצפים ל־40,000 איש. הכוכב האחרון שהבאתי היתה קליאו ליין. מופע קאמרי יחסית לטינה טרנר. את האמת? קליאו לין זכתה להצלחה אמנותית־ביקורתית יוצאת מן הכלל, אולם מבחינה כלכלית – לא כיסינו את ההשקעה.

„למה שתי סיבות. האחת, העודף והחיצע של מופעי פסטיבל ישראל, שנתמך על־ידי מישרד החינוך בשני מליון ומאתיים־אלף שקל. הוא מתחרה בנו. פסטיבל ישראל הפך להיות האמרגן הכי גדול בארץ. הפסדנו כסף בקליאו ליין, 25 אלף דולאר. נביא את קליאו ליין בשנה הבאה, בטוח".

– כדאי לך להפסיד על טינה טרנר, ורק שיהיה כתוב שאתה הבאת את טרנר?

„לא כדאי לי להפסיד בכלל. רשימת האמנים הגדולים שהבאתי לארץ ארוכה מאוד, ואני לא צריך לקשור שלי את טרנר".

▲

זה הגברת שרה? הנה מה שהיא שרה, בתרגום מאנגלית לעברית של יותם ראובני, המלים תפלות לקבל לנשמה.

שם השיר: זכר טיפוסי. מלים: טרי בריטן וגרהם ליל. תגיד לי, עורך־דין שלי, מה לעשות,/ אני חושבת שאני מתאהבת בך./ הגן עלי מהרגשות שלי./ תן לי עצה איך לנהל את החיים הפרטיים שלי./ אני בטוחה שתוכל לעשות עיסקה./ אני מודה שאני מתה על גבר, פיקח ושנון,/ אבל עוצמת השנינות שלך/ זמנה גדולה יותר מעוצמת משיכתי אליך./ אני רק זקוקה לתגובה,/ אני רק רוצה לנסות את כוחי,/ אני מפעילה את כל הקסמים שלי/ על זכר טיפוסי./ אני מתה על חוש־הצדק שלך,/ אבל ההגנה שלך לא מתאימה למיקרה שלי./ אני בצרות עם החוק,/ משהו הקשור לרשות/ מוציא תמיד רק את הרע מתוכי./ היי, עורך־דין, אתה חייב לתפוס אותי כשאני נופלת.../

שם השיר: אתה מקבל מה שאתה רואה. יש בחורים שנראים כמו ארונים,/ יש בחורים שמנסים להפיל אותך בפח,/יש בחורים שחושבים שהם מתנה לכל אשה/ ויש בחורים כאלה מתוקים שבא לך לאכול אותם./ נסי לשנות הרגלים של חיים שלמים,/ בעצם, אל תנסי,/ כי כאשר הספרים עמוק/ מבינים./ אתה מקבל מה שאתה רואה/ ולא יותר מזה/ ואם אתה רוצה לאהוב אשה כמוני אתה צריך להיות גבר בשביל זה./ אם מה שאתה מקבל זה מה שאתה רואה/ אני לא רוצה גבר כזה./ יש בחורים עם שפתיים שאי־אפשר לא לנשק אותן,/ יש בחורים עם חיוך שנגדו אי־אפשר לעמוד,/ יש בחורים שבנו לעצמם שם/ ובשבילם את רק סתם עוד שם./ אתה נורא מושך אותי,/ אין טעם להכחיש./ אבל, האם אתה יכול להבטיח לי שתספק אותי./ בעוד אני עדיין מחכה, מחכה, מתכה./ אז שים את הקלפים על השולחן/ לפני שאתה קונה,/ אני תמיד קוראת מה שכתוב על התווית./ אז תשכנע אותי שיש בך יותר ממה שגלוי לעין./ אין יותר מזה, אין יותר מזה./ אתה צריך להיות גבר, צריך להיות גבר./ אני לא רוצה אהבה מהסוג הזה/ ואין יותר מזה.

▲

מתוך פירסום־קצפת של מפיקי טרנר. תשובות לשאלות אינסטנט של המדיה. טינה טרנר, תיק אישי. שם אמיתי: אנה מיי בולוק. תאריך לידה: 26 בספטמבר 1939. השיר הראשון: „אתה יודע שאני אוהבת אותך" (בי. בי. קינג) ב„קלאב מנהטן" בעיר סנט־לואיס. הרגע המאושר בחיי: כאשר הגעתי למקום ראשון עם השיר „מה הקשר בין זה לאהבה?" ובאותו יום נודע לי שזכיתי בתפקיד של אנטיטי בסרט „מאד מאקס מעבר לכיפת הרעם". המאכל הכי אהוב עלי: אוכל תאי, איטלקי, סיני. המשקה הכי אהוב: במשך היום – פפסי קולה/ מים מינראליים, בלילה שמפניה. גיבורים וגיבורות: הנסיך צ'ארלס, הנשיא קנדי, מרטין לותר קינג, ג'אקי אונאסיס. לא אוהבת: פרימדונות, בגדי פוליאסטר, לענות לטלפון, אנשים נפוחים.

שחקניות אהובות: ג'ואן קרופורד, בט דייוויס, סיגורני וויבר, דבורה ווינגר, אינגריד ברגמן. סרטים אהובים: שובו של הנוסע השמיני, מאבק הטיטאנים, נשיקת אשת העכביש, המפיקים. גיטריסטים אהובים: מרק קנופלר, טרי בריטן, אריק קלפטון, רוברט קריי, קית ריצ'רד. מה אני רוצה שייכתב על המצבה שלי: היא באה, היא ראתה, היא ניצחה (היא עדיין כאן!).

▲

בלילה, הקריאה של הרוקרית טרנר נשמעת במרחב כיללת־תן ארוכה מתמשכת בודדה, ולאחריה מגיע רעם התופים, מתגלגל קצוב, ונוסעים ברכבת לא רחוקה, הנשענים על החלון ופניהם אל הנוף, קולטים את קריאת הרוקרית כאחת מקריאות הלילה האפל והלא מאיים הזה של מינכן. טרנר שרה גם לנוסעי הרכבות הרחוקות.

האמרגנים מלווים אותה לאשר תלך. כך מלווים את תרנגולת הזהב. האמרגנים, אנשים מבוגרים בבגדי נערים, אנשים מבוגרים בבגדי שעשועים, אנשים מבוגרים בבגדי ספורט, אנשים מבוגרים מתופשים לנערים, ועם זאת אנשים מבוגרים לא מגוחכים, ילדים לא מגוחכים. אנשים מבוגרים אמרגנים שעושים כסף טוב, כל ילד טוב מועד לאמרגנות.

▲

בלילה, בחדרי המלון, וידאו, וידאו טרנר, וידאו יוריתמיקס, וידאו ג'ו קוקר. טינה טרנר רואה עצמה בלילה על הווידאו של עצמה. הערב במינכן היא עשתה ברוטו 500 אלף דולאר אמריקאים. אין דולאר אחר, היא היתה כבר בוכל והיא לא מתכוונת לחזור אליו. המאהב הגרמני בן 27, הפרש הגילים ביניהם משמש עילת הומור ובדיחות קטנות, לא מסוחות במיוחד, אפילו חינניות, כמו בפתח־תקווה, כמו בכל מקום שמוצא לנכון להתברח על מין בין אשה מבוגרת לגבר צעיר, אף פעם לא להיפך.

חסמונת וורסטוק

[illegible]

אומרים על טינה

חזקה, אימתנית

יהודית רביץ: אני, בעצם, מכירה אותה מהקאמבק שלה. היא חזקה מאוד, אימתנית, האשה הכי חזקה ברוק העולמי. כזמרת, לא כיוצרת. אישית, אני אוהבת יותר את כריסי היינד. התקליט הראשון של טרנר בקאמבק, „רקדנית פרטית", היה הכריקה. השני היה פוזה, שלא קניתי. בראשון היתה השראה, השני סתם מיסחרי.

היא לא מבחינתי

שלום חנוך: לא יודע מה להגיד עליה. מהי מבחינתי? היא לא מבחינתי. אם יהיה לי זמן, אלך להופעה שלה.

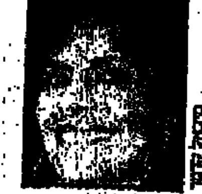
לאט ומכוער ולא מהר ויפה

סי היימן: אחד התקליטים הראשונים שהיו לי בבית היו של טינה טרנר. כשהייתי ילדה, הקשבתי לה המון. היא היתה הקול הנשי הדומיננטי. משום־מה יש לי תחושה, שפעם היא היתה חזקה יותר. יושב לי בראש המישפט הפותח את הגירסה שלה ל„מרי הגאה", עם אייק טרנר: „אנחנו הולכים לתת לכם את זה לאט ומכוער ולא מהר ויפה".

אני אגיע בריצה

אהוד מנור: היא אדירה, אבל אני מקווה שהאלבום האחרון שלה אינו אינדיקציה לאופיו של המופע. תקליטה האחרון מאכזב, משום שרוב שיריו בומבסטיים וקרים, וכמו מיועדים לרוק־איצטדיונים. לפארק אני אגיע בריצה, בתקווה לשמוע ולראות טינה רבגונית, מורכבת וחמה יותר מאלבומה האחרון. חוץ מזה, יש לי חולשה מובנת לבנות ולבני ארבעים פלוס ששורדים בעולם הרוק.

מזכירה לי משהו

שושנה דמארי: היא נהדרת. היפה שבה זה הטמפרמנט, וזה מזכיר לי משהו... הקאמבק שלה היה בלי רחמים, ומעניין שבגיל שלה היא עוד שופעת חום וכוח, שאין אפילו לצעירים בסוג שלה. בהחלט אלך לפארק לראות אותה, למה לא? כן, אקח שמיכה ואשב על הדשא, כמו כולם. אחרי הכל, לא תמיד אני יכולה לשבת על כיסא המלוכה...

■ איציק יונש

לחם ושעשועים

בעריכת ירמי עמיר

■ אין מקקים בהבימה

לפני כחצי שנה, החל נסים אלוני בחזרות ב"הבימה" על מחזה חדש שלו – "מקקים", בכיכובו של יוסי בנאי. אחרי מספר שבועות, החזרות הופסקו. דובר אז על הפסקה קצרה, לצורך המשך כתיבת המחזה. עד היום, לא התחדשו החזרות.

– נסים אלוני, מה קורה?

"אמורים להתחיל חזרות בסוף ספטמבר. ההצגות מסוף דצמבר".

– המחזה מוכן?

"המחזה עדיין לא גמור. אני מקווה שיהיה גמור עד אז".

– כלומר, אז לא היה מחזה?

"החזרות החלו אז ללא מחזה".

– תהיה הצגה?

"תהיה בשקט, לא יקרה שום אסון אם תהיה או לא תהיה הצגה".

"מקקים" אינה מצויה – רשמית, לפחות – בלוח ההפקות המתוכנן של "הבימה" לעונה הבאה. עמרי ניצן, המנהל האמנותי של התיאטרון: "יש המון חומר, צריך לגבש אותו. אין תאריך להצגה, אך זה יהיה אחד הרגעים היפים שלי בתיאטרון, כשהמחזה יעלה, אם יעלה".

● עמוס אורן

■ סוגרים קופות

שני הסרטים הישראלים החדשים "לא שם זין" ו"בלוז לחופש הגדול" סוגרים קופות.

אלי גלפנר, מפיק "לא שם זין": "למרות הביקורות הלא מחמיאות, הקהל אוהב את הסרט. בסוף ההקרנה חלק מהצופים אפילו מוחאים כפים.

"בשבוע הראשון, צפו בסרט כ־30 אלף צופים. בשבוע השני כ־50 אלף. הסרט הולך טוב בכל הארץ. אני מקווה, שיצפו בו קרוב לחצי מליון איש – ובכך יכסו את עלותו" (כ־500 אלף דולר).

גם נצחונה גלעד, מפיצת "בלוז לחופש הגדול", מרוצה: "בתחילה, הסרט הצליח בת"א, ופחות בערים הקטנות. כיום, הוא צובר תאוצה בכל הארץ. הקהל מתרגש. בשבוע הראשון, ראו אותו 16 אלף צופים. בשני, 25 אלף. אבל, כדאי לציין, שהסרט יצא בפחות עותקים מ'לא שם זין'".

לדבריה, כ־600 אלף איש שיצפו בסרט, יכסו את ההשקעה (כ־300 אלף דולר). אגב, נציג חברת "האחים וורנר" יגיע לישראל כדי לצפות בסרט. אולי יפיצו אותו גם באמריקה.

● אמיר קמינר

■ לא מתפשטת סתם

השם צ'יצ'ולינה, כוכבת הפורנו שנבחרה לפרלמנט האיטלקי, הסעיר, כנראה, גם את חושיו ודמיונו של המחזאי־במאי שמואל אמיד, המעלה, עם צוות שחקנים, את ההצגה החדשה "אשתי המשוחררת". במודעות להצגה, כתובו "מי יצביע בבחירות בשביל צ'יצ'ולינה הישראלית?"

ה"צ'יצ'ולינה הישראלית" היא השחקנית אביבה

פז: הציצים בפנים

פז, שכנציגת מפלגת הנשים, גם היא מבקשת להילחם למען זכויות האשה.

– תתפשטי על הבמה?

"בשביל מה צריך להתפשט? זו קומדיה. תפקיד סקסי, הופעה סקסית, בבגד גוף שחור, הדוק, אבל לא רואים שום ציץ. כי לא צריך את זה. תמיד מנסים להדביק עלי את הסיפור הזה של ההתפשטות. בכל אופן, לא על הבמה. בסרטים כן. אולי אם הייתי משתתפת בהצגה של חנוך לוין, הייתי מתפשטת. אבל רק בתנאי שזו דמות שהולכת עם הסיפור. לא סתם ככה להראות, ולגרות את הקהל".

אגב, לצידה של פז מופיע חיים (אלברט פורות) בנאי.

● חבצלת דמארי

■ חגיגה עם הגששים

ביום ששי שעבר, מילאו הגששים את הדשא של אוניברסיטת ת"א. נתנו "3 שעות עם הגשש" ובזה סיימו את העונה הנוכחית שלהם. יצאו לחודשיים חופש.

גברי בנאי, 47, התחיל את החופשה עם סיד: "צובעים אצלי את הבית, אנחנו עושים רמונט".

– ואחרי החופש?

"נחגוג 25 שנה לגשש, נופיע עם כל התוכניות שהעלינו עד היום, גם נתעד את זה בווידיאו, שיישאר לנכדים. נופיע עם מערכונים שלא עשינו כבר 20 שנה – "כותב הבקשות", "קפיטריה כטבריה".

– הם עוד אקטואלים?

"יש לי תיאוריה בעניין הזה, אבל זה ארוך. יש קשר בין ההימצאות שלנו בשטח, לבין המערכונים. אם לא היינו קיימים והיינו עושים מערכון מלפני 20 שנה, יכול להיות שזה לא היה מצחיק, למרות שאנחנו מופיעים בפני חיילים שאז לא נולדו, וגם ממערכונים ישנים הם שואגים מצחוק".

● ריקי דנון

בנאי. "צובעים אצלי"

■ ומה עושה ריטה?

לא הצעה להשתתף בפסטיבל הזמר ולא פיתוי לעשות את קתרינה ב"אילוף הסוררת" (במקומן של רווינה קמבוס ההרה ועדית טפרסון הנוסעת עם "הבימה" לאירופה), ישבשו את לוח העבודה של ריטה.

"אני עובדת עכשיו על התקליט השני ועל ההופעה שלי. תקליט שני הוא הכי קשה שיכול לעשות אמן. השלישי כבר יהיה יותר קל. באשר להופעה – אנשים אולי הספיקו לשכוח, אבל עוד לא הופעתי לבד על הבמה, במופע שלם. כך שיש המון עבודה".

● עמוס אורן

ריטה. "עוד לא הופעתי"

■ נפוליאון: עיסקה גרועה

ועוד בעניין "נפוליאון". למרות יחסי־הציבור המאסיביים, הסרט לא זכה להצלחה הצפויה. המפיקים ציפו ל־7500 איש. הגיעו – כ־5000.

בהבאת הסרט ובהקרנתו הושקעו כ־200 אלף דולר. ארבע ההקרנות כיסו את עצמן. הרווח קטן מאוד. אגב, מלבד ההזמנות שחולקו, חלק מהכרטיסים נמכר כתרומה לסינמטק החדש ההולך ומוקם בת"א.

אבי יפרח, ממפיקי האירוע הגרנדיוזי, מאוכזב, אבל לא מיואש: "למרות העיסקה הגרועה, אם הייתי צריך להתחיל את כל הסיפור מחדש, הייתי עושה זאת שוב".

● אמיר קמינר

"7 לילות" ממליץ

מדור שבועי חדש זה יעסוק רק בדברים הטובים והראויים של השבוע: קולנוע, טלוויזיה, רדיו, מופעים, ספרים, אירועים, אמנות, [illegible]

■ קליינשטיין לא מחליט

לפני כשבועיים, נערכה הופעה ראשונה משותפת של רמי קליינשטיין ודפנה ארמוני באוניברסיטת ת"א. הערב, תיערך הופעה משותפת נוספת של השניים באמפי' בעין הוד. כזכור, יצא קליינשטיין לפני תקופה קצרה, בהופעת יחיד.

– קליינשטיין, האם מדובר בסידור קבוע?

"לא מדובר בסידור קבוע. בסוף החודש, אני מופיע לבד ב'צוותא' ת"א, ורוב ההופעות שלי בעתיד ייערכו לבד. בקרוב, מתוכננת הופעה משותפת שלי עם נורית גלרון. גם בהופעה שלי בעיר הנוער, לא אופיע לבד.

"ההחלטות בנושאים האלה, הן לא בידיים שלי. אני לא אומר, שזה לא בראש מעייני, אבל שיקולים של סידורי ההופעות שלי, לא כל־כך קשורים אלי".

מאיר קוטלר, אמרגנו של קליינשטיין: "הופעות משותפות, זה לא דבר שאנחנו המצאנו. בכל קיץ, כשמופיעים במקומות גדולים, משלבים אמנים. כך אפשר להביא יותר קהל. אין כאן נסיון להרים מופע כושל. גם ריי צ'ארלס הופיע יחד עם ריקי לי ג'ונס.

"בעיקבות הביקורות ותגובת הקהל על ההופעה של רמי ב'סינרמה', אין לו שום בעייה להחזיק מופע יחיד, למרות שאין להסתיר שהיו למופע בעיות מסחריות בתחילת הדרך".

● דני בלושטיין

■ חנוך לוין: קומדיה של השפלות

עונת התיאטרון הנוכחית היתה הראשונה מזה תקופה ארוכה, ללא הצגה של חנוך לוין בקאמרי. אבל, בעונה הבאה, ההפקה הראשונה של התיאטרון, תהיה "נכנע ומנוצח", מחזה חדש מאת לוין ובבימויו. הצגות ראשונות בדצמבר.

המחזה, המוגדר כקומדיה, מחזיר אותנו אל הדמויות נמוכות הקומה ושיפלות הרוח של לוין.

גיבור המחזה, "בעל תחושת אפסות עצמית", מחזר אחרי "יפה־למחצה". הוא אינו מאמין בכוחותיו וביכולתו. ה"יפה למחצה" מעודדת אותו להתפלש לרגליה ומשתמשת בהערצתו כדי להתייפות ולשאת חן בעיני מי שהיא אוהבת באמת – "מצורד הנשים". "בעל תחושת האפסות" חש שאינו יכול להמשיך כך, אך הצורך בעינוי העצמי, כופה עליו להתבזות עד תום.

סופם של העינוג והעינוי, בא עם לכתו של "מצורד הנשים", דהייתה של "היפה למחצה" והרגשתו של "בעל תחושת האפסות", כי העולם לא היה גדול כל־כך, אלמלא היה הוא, קטן ונכנע כל־כך.

● עמוס אור,

■ עשה חיים בפנמה

לפני מספר ימים, חזר חיים משה מסיבוב של עשרה ימים בפנמה־סיטי. הופעה חגיגית לקהילה היהודית המקומית.

– איך הגעת לפנמה?

"ראשי הקהילה היהודית בפנמה־סיטי, הם משפחה שגדלה יחד עם האמרגן שלי, אשר ראובני, בשכונת התקווה. אפילו התפללו באותו בית־כנסת. לפני שנה, הם התקשרו וביקשו שאבוא להופיע אצלם, לאחר שהתאהבו בשירים שלי. אלה אנשים שצמאים להווי ישראלי. הופתעתי לגלות שם ידידים מהשכונה שלי, עושים חיל בעסקי מסחר".

– כמה שילמו לך עבור ההופעה?

"לא הרבה. כמה מאות דולרים. פחות מאלפיים דולר, וגם כרטיסי טיסה".

● חבצלת דמארי

■ אבל הגבעטרון לא יופיעו

640 חבורות־זמר פעילות בארץ. 70 יופיעו השבוע בחגיגות הזמר העברי בערד. כמה מהן, לא הסכימו להופיע. חבורות רבות לא התקבלו. את הניפוי והבחירה עשה יאיר רוזנבלום, מנהלו האמנותי של פסטיבל ערד השנה.

מצויד בקריטריונים שקבעה ועדה ציבורית, קבע 5 "מיוחסות" ("פינה בעמק", "הרעננים", "התל־אביבים", "תות", "בעמ"ת"), המסוגלות לתת ערב שלם: 16 שיש להן תוכנית חלקית ומשתלבות עם אחרות ברמתן, למופע משותף; ו־50 נוספות, שתתפזרנה בבמות השונות.

בין הבולטות שלא יופיעו – "הגבעטרון" (לא רצו), "העוגן" (לא התפנו), "אדם לאדם" (רוזנבלום החליט), "אשקלית" (החליטו להשתתף רק בתוכנית החלקית) ו"האירוסים" (העדיפו את המסגרת התחרותית־ פסטיבל הזמר).

"הגבעטרון" – מורל לחיקוי. כל החבורות רוצות, כמה, להצליח, להקליט, חו"ל, הופעות בארץ. אלא ש"הגבעטרון" היא החבורה המיקצוענית היחידה. רפי פסחזון, מדריך חבורת "האירוסים": "יש תחרות, מאבק להתקדמות. אבל הלהקות לא קיימות בגלל התחרות, אלא בגלל רצון חבריהן לשיר".

שלום רדך, "הרעננים": "הבעיה המרכזית של חבורות הזמר – השוק הקבוע. קשה ללהקות עירוניות להיכנס לקיבוצים. וחשוב להגיע לשם, כי הקהל הפוטנציאלי שלנו מצוי שם. אם מתוספות להקות, התחרות מתריפה. לא מכיר כאסח בין החבורות. יש קנאה, אבל זה טבעי".

כמה עולה להזמין חבורת זמר? מחיר הופעה של "אשקלית": 700־1000 דולר; "האירוסים": 1500 דולר. "הרעננים": 1000 דולר.

● עמוס אורן

■ רמבו ישתמש בנשק שלל

חברות הסרטים האמריקניות גילו את קסמי מדבריות הנגב. מרחבי הנגב משמשים תחליף נאות לערבות אפגניסטן: לאחרונה, הסתיימו צילומי "החיה" עם סטיבן באוור כלוחם אפגניסטני. בסוף אוגוסט, יחלו באיזור אילת, ים־המלח ותמנע, צילומי "רמבו 3", בכיכובו של סילבסטר סטאלונה.

רמבו יאבק הפעם ברוסים שפלשו לאפגניסטן, לאחר שבסרטים הקודמים, נלחם באדומים של דרום מזרח אסיה. "גולן־גלובוס" יספקו את שירותי ההפקה. איציק קול, מנכ"ל: "החברה הגיעה להסכם עם רשות שמורות הטבע, בניגוד לבית ג'אן". סיבה נוספת לצילומים בישראל: נשק של סוביטי מצוי בשפע במחסני צה"ל.

● אמיר קמינר

סטלונה. נגד הרוסים, באילת

■ אפילו שקספיר לא חלם

ארבע פעמים העלו בוגרי הסטודיו של ניסן נתיב, את "חלום ליל קיץ", ב"צוותא", ת"א. בכל הפעמים, האולם היה מפוצץ. בקהל – הרבה חברים, משפחה, אנשי תיאטרון. מיקי גורביץ ("כולם היו בני חוץ מנעמי"),ביים, שוב, קומדיה מטורפת ומצחיקה. על תגיגה כזאת אפילו שקספיר לא חלם.

אלברט כהן, שחקן, הקאמרי, ראה את ההצגה: "שיחקתי פעמיים במחזה הזה, ראיתי הפקות של ההצגה גם בארה"ב ובאירופה. אני חושב שההצגה של הסטודיו, עלתה על כולם. ממש הוקסמתי. שחקנים נהדרים אחד־אחד. אם הייתי מנהל תיאטרון, הייתי עושה איתם מיד חוזה ל־20 שנה. אם ההצגה לא תמשיך, המון אנשים יפסידו".

ניסן נתיב, על אפשרות ההמשך: "אנחנו לא תיאטרון, אנחנו בית־ספר. אני פתוח להצעות.

"זה נחמד מאוד שאנשי תיאטרון מפרגנים. שמחתי לקרוא מה שאמר מנכ"ל הקאמרי, עודד פלדמן, על ההצגה – 'הפקה מעולה. פשוט אויר'. מבקרים אני אף פעם לא מזמין. לא מאמין להם ובהם".

"בית־לסין" ו"צוותא" בודקים אפשרות לרכישת מספר מוגבל של הצגות באוגוסט.

עיתונאי שאפתן, שר מדליף — ויש מחזה

[illegible]

● עמוס אורן

אמרתי לכם

יהודית רביץ, ראיון, יולי 1987: "יש לי דימון טעון ואני הולכת לפוצץ אותו על הבמה, אני עפה פשוט עפה". אחרי ההופעה בצמת, בה ניהלה דיאלוג עם 5,000 צופים: "אני מרגישה כמו בחלום".

יהודית רביץ, ראיון, אוגוסט 1978: "אין לי יומרות להיות זמרת סולנית. לשיר לבד, עם תזמורת או עם תזמורת, זה נראה לי מוזר. אין לי אמביציות ואני עובדת בלי מרפקים. אני גם מתביישת לדבר עם הקהל, ולכן מעדיפה לשיר".

● ריקי דנון

קודה פרטית

אורי דן יחליט

אריק שרון נכנס לקולנוע הישראלי. התוכנית שלו מזכירה את מוסוליני

בידיעון האחרון של המכון הישראלי לקולנוע מתפרסמת הצעתו של שר התעשייה המיסחר, מר אריאל שרון, לעידוד הקולנוע הישראלי, אותו חולה נצחי, שמרוב זריקות עידוד, מבלה את כל חייו על הערשים. הצעה נסתרת זו ראויה לדיון ציבורי מקיף.

עיקר הצעת שרון: הקמת עוד קרן עידוד למתן הלוואות עומדות ("עומדות" פירושו שהן הופכות למענקים אם הסרטים אינם מצליחים) לסרטים ישראלים. שימו לב: קרן חדשה. כבר קיימת קרן לעידוד סרטי איכות במסגרת משרד החינוך והתרבות.

הקמת קרן חדשה כמוה כהבעת אי־אמון בקרן הקיימת. למהר שרון אינו רוצה סרטי איכות. הוא מגדיר את מטרתו אחרת: הפקת "סרטי עלילה ישראליים". לדעתו, סרטים אלה צריכים להיות בעלי "איכות אמנותית ופוטנציאל מיסחרי".

בעניין אחד יש הסכמה לכאורה בין שתי הקרנות: עניין האיכות; והתוספת, זו המצריכה הקמת קרן נפרדת, היא הפוטנציאל המיסחרי.

איך מזהים פוטנציאל מיסחרי במישרד המיסחר והתעשייה? אם יש לשרון פקיד בקי בנושא זה, שעוד לא יצא מן הארץ, יוציא אותו מייד וישלח אותו להוליווד.

קרן השפע של שרון נועדה בעצם ובמישרין להפקת סרטים מיסחריים, חסרי ייחוד, שיגרתיים, כמו סרטי של מנחם גולן או אולי פשוט לסרטים בעלי גוון לאומני. ההצעה מכריזה: "לא תינתנה הלוואות מקרן זו לסרטים שעלולה להיות בהם פגיעה מכוונת באושיות החברה הישראלית או בעקרונות עליהם מושתתת מדינת ישראל".

מהי "פגיעה באושיות"? מי יקבע? אורי דן חנוך לוין?

שיטת תמיכה מקבילה לזו שמציע השר שרון פותחה לפני 50 שנה ע"י מוסוליני באיטליה הפאשיסטית. אפשר היה להגיש כל פרוייקט "אמנותי" לוועדה. אלא שהוועדה הבטיחה שרק פרוייקטים מסויימים יעברו את המסננת.

על־פי הצעת שרון, מי שיקבע את מתן ההלוואות תהיה ועדה בת שלושה חברים. שר התעשייה ימנה את הוועדה. בראשה יעמוד נציג מרכז הסרט הישראלי, פקיד. שני החברים האחרים יהיו "מומחים מקצועיים בענף הקולנוע והטלוויזיה". אורי דן?

ההצעה כוללת גם מפתח להערכת סרטים, שלפיו אמורה הוועדה לעבוד. הנה המפתח: תסריט ברמה מקצועית טובה, 20 נקודות; רמת עבודה קודמת של הבימאי, 10 נקודות; נסיונו של המפיק, 10 נקודות; רמת צוות טכני ואמנותי, 10 נקודות; סיכוי ההפצה בארץ, 10 נקודות; סיכוי ההפצה בחו"ל, 10 נקודות; סיכוי להחזר ההשקעה, 10 נקודות; סיכוי יוקרה (פרסים), 10 נקודות; תרומה לתעשיית הסרטים, 10 נקודות. ובסה"כ 100 נקודות.

יפה, בהיר, טהור, נפלא? לא. שימו לב: סרט יכול לקבל 60־70 נקודות אוטומטיות, מבלי להתחשב ברמתו האמנותית. במרכזן כל מלות המפתח הן מלים נייטרליות: מקצועיות, רמה, יוקרה – ואפשר לייחס אותן להיבטים טכניים בלבד. לא חשובה האיכות.

אם תוקם קרן השפע של שרון ותתחיל לסייע בהפקת סרטים ממוסחרים או 'נאים', נגיע במהרה אל הקולנוע של מוסוליני, שהקים תעשיה גדולה, שאיכותה לא היתה שווה ידיעה.

בט מידלר. בשביל זה הם מיליונרים

סרט חדש עם הקומיקאית והזמרת בט מידלר "הנוכל, האוהבת והמאהבת".

בט מידלר היא הוכחה חיה לכך, שכל אשה יכולה, כשרון לא נתון. די בתוצאה, היא מתגלגלת בוולגריות לאורך הסרט, והקהל נהנה. הנאה היא עניין של טעם. אילו היינו מבינים את טעם הקהל, היינו וראי מיליונרים. הפקות וולט דיסני מבינים את טעם הקהל, הם מיליונרים. ■

סרבני תפקיד

עמנואל בר־קדמא

מיקרה עפרה וויינגרטן בתיאטרון־חיפה לא היה הראשון מסוגו. הוותיקים שנאו לשחק דמויות שליליות. חלפי סירב לתפקידים עם ניבול פה. קוטלר סירב לעשות את המלט. בכרי סירב לעשות בסרט אפיזודה בה ראה השפלה. רבים ממושעי הסירוב עשו בתקופת ההשעייה קאריירות מזהירות

ויינגרטן. הסירוב לשחק ב„פרנקפורט", ממיקרה פרטי לקייז עקרוני

מיקרה עפרה וויינגרטן הפך, לפי כל הסימנים, ל'מיקרה היסטורי'. סירובה של שחקנית לגלם את התפקיד שהוטל עליה במחזה „לילות פרנקפורט העליזים" של יוסף מונדי, הפך ממיקרה פרטי לקייז עקרוני. יכול להיות, שהטיפול הציבורי סביב הפרשה יניב תוצאות תקדימיות.

וויינגרטן, בכוח סירובה ועקב הסנקציה שהוטלה עליה על־ידי הנהלת תיאטרונה, העלתה אל סדר היום הציבורי דילמה: עד כמה שחקן, גם חבר כשהוא חבר בלהקה של תיאטרון רפרטוארי, הוא אמן חופשי, הזכאי, ככל אמן יוצר אחר, לפריבילגיה של חופש־הבחירה. אומנם, המיבנה של התיאטרון, התובע עבודת־צוות ו'סידור־עבודה', מטיל מראש מיגבלות. שכן, שחקן בלהקה יכול לרצות עד מותרתיים לשחק את המלט. הוא ישחק את המלט רק אם יתמלאו שני תנאים: 1. התיאטרון יעלה את המחזה. 2. התיאטרון יטיל עליו את התפקיד.

אם אתה לא שחקן מרכזי ובעל השפעה, ואם אין לך, בכוח האישיות/ הוותק/ הכישרון, מעמד מיוחד בתיאטרונך, נותר לך, כמעט בכל המיקרים, רק סוג אחד של בחירה: בחירה שלילית. אתה רשאי (לנסות) לסרב. גם אז, רוב ההנהלות מצפות ממך שתהיה חייל, טוראי, השלב הכי נמוך בהירדכיה של התיאטרון. השחקן אינו רשאי ואינו יכול לסרב לכל הצעה של התיאטרון. נקודה.

מיקרה וויינגרטן חדל להיות מיקרה פרטי. התיקשורת נתנה לו תאוצה. המציאות הפוליטית המיוחדת בישראל העצימה אותו והוסיפה לו אספקטים בלתי־צפויים. הימין, שתיאטרון־חיפה היה מאז ומעולם סמרטוט אדום בעיניו, שועט ומנגח. העניין, דומה, יוצא מהפרופורציות.

בסך־הכל, היו דברים מעולם. שחקנים התעמתו עם הנהלות, גם על תפקידים וגם על תוכנם. היו סירובים למלא תפקידים והיו גם ויכוחים על תוכנו של תפקיד. היו גם עניינים עקרוניים של 'משמעת'. יש מנהלי תיאטרונים, שמתעקשים להטיל פיקוח צמוד על חופש־תנועתו – ממש כך – של השחקן.

כזה היה המיקרה עם עודד תאומי. 1966. תאומי, שחקן צעיר בתיאטרון הקאמרי, מקבל מ'אהל' הצעה קוסמת לכל שחקן: לשחק את התפקיד הראשי ב„ויקטור", אחת מאבני־היסוד של המחזאות המודרנית. בהיותו בלתי־משובץ באותו זמן לתפקיד, שוחרר. שבוע אחרי ראשית החזרות על 'ויקטור' קורא לו מנכ"ל התיאטרון, שייקה וינברג, לחזור, לגלם במחזמר „שלמה המלך ושלמי הסנדלר" את התפקיד המאוד־מישני של חנון. העובדה, שתיאטרון אחר היה כבר בעיצומה של הפקה, שלא לדבר על עבודתו של תאומי, לא הרתיעה את מנהלי הקאמרי. ויינברג לא שעה לנימוקי תאומי, גם לא הסכים לתת את התפקיד לזאב רווח, שניאות, מטמעי חברות, למלא את מקומו של תאומי. „אתה חייל בתיאטרון", אמר וינברג לתאומי, „עלייך לציית".

תאומי שיחק ב„ויקטור" ונאלץ לוותר על מעמדו כשחקן קבוע בקאמרי. במרוצת שבע השנים, שנעדר מתיאטרון־הבית, היה שחקן עצמאי ועשה כמה שיאים בקאריירה שלו. בין היתר, שיחק ב„בקט", „נושים", „לילה במאי", „יחפים בפארק".

בערך באותו זמן, הידהדה סנסציה גדולה־יותר במסדרונות הקאמרי: עודד קוטלר, דמות מרכזית בנבחרת־הנוער של התיאטרון, החזיר להנהלת התיאטרון את התפקיד הנכסף של המלט. „אני לא חש את עצמי די מוכן לעשות את זה", נימק. את 'המלט' ביים אז קונראד סווינארסקי, בימאי־אורח מפולין. אומרים, שלא רק חוסר־בטחון היה בסירובו,

בר־שביט: מי שמתעקש לכפות תפקיד על שחקן אינו מנהל חכם

התמוה־לכאורה, של קוטלר. הוא חזה כישלון בתפיסתו של הבימאי, שהבליטה מרכיבים פוליטיים בדיוקן הגיבור. אם כן, קוטלר לא טעה. „המלט" של סווינארסקי לא היתה הצגה גדולה, ושמעון בר המנות, כנסיך הדני, לא עשה שם את תפקיד חייו.

לאחר אפיזודה זו, יילך קוטלר ויקים, יחד עם אחרים, את 'בימת השחקנים', שתלך על מרכזיותו של השחקן בעבודת התיאטרון. ל'בימת השחקנים' היה תפקיד בעיצוב תיאטרון חיפה, כפי שהוא מוכר עכשיו. תיאטרון זה הוא צד בפרשת וויינגרטן.

ותאומי – חזר אחרי שבע שנים לקאמרי. גם הלאה, לא שחקן נוח. ב„קסטנר" וב„חבלי משיח", שני מחזות של מוטי לרנר, עשה תפקידים ראשיים. במרוצת החזרות, בעיקר במחזה האחרון, הפוליטי־במובהק, לא הקל על הבימאי, אילן רונן, ועל המחזאי. עניינים של מצפון ואסתטיקה, לא של דיעה פוליטית. שזה יהיה נכון יותר. במחזה אחר, „מושל יריחו", ראה תאומי שלא יוכל להגיע אל הצומת הרצוי וסירב לשחק. ההנהלה לא כפתה עליו. התפקיד ניתן ליוסף כרמון. אורי לוי סירב לשחק במחזה זה, מסיבות רעיוניות.

והיה המיקרה של „רביזור". במרוצת החזרות, ראה תאומי שהוא בעימות מתמיד עם תפיסת ההצגה. ביקש לפרוש. אמר לו המנהל, אורי עופר: „אם תחליט לפרוש, אעמוד מאחוריך, זכותך. אבל, בשלב זה, תהיה פרישתך כרוכה בביטול ההפקה. נפסיד סכום־עתק. השיקול הוא שלך". תאומי שקל וויתר.

גם האסירים היהודים מוחאים כפיים למוחמד בכרי, אחרי ה'דוחי אל־בית' ב„מאחורי הסורגים". הסצינה שצולמה היתה שלו. את המקורית, בה ראה השפלה, סירב לבצע

בהצגה אחרת, „הסערה", עמד על רגליו האחוריות. מינו בורר, את הד"ר אבי עוז, שפסק לטובת הבימאי. „זה היה אחד הפלופים הגדולים ביותר בתולדות הקאמרי", מסכם תאומי ביבושת.

– ודעתך העקרונית?

„בסך־הכל, העבודה בנויה על פשרות. אי־אפשר אחרת. אבל, כששחקן מגיע אל גרעין האני שלו, ואומר 'לא רוצה', לא צריך לרדת עליו ולהעניש אותו. אין צדק. אחרי־הכל, השחקן עומד בקו החזית הראשון של התיאטרון. הוא ניצב חשוף, לפעמים גם פיזית, על הבימה. הוא חוטף את העלבונות של הביקורת. לא ייתכן שיהיה האחרון בהירארכיה".

ואני מוצא גם את דעתו העקרונית של שחקן אחר, מוחמד בכרי, באותו נושא.

שואל אותו מיכה קירשנר, איש 'מוניטין': היית עושה כל תפקיד כשחקן?

„אם זה לא נוגד את הקריטריונים שלי לתפקיד, ואני לא מדבר על תפקיד קטן או גדול. בסרט 'מאחורי הסורגים' הייתי מוכן לעשות כל תפקיד – של הקב"ט או כל מנוול אחר בסרט. האידיאולוגיה האישית שלי מתחברת עם האידיאולוגיה של הסרט, ואז לא חשוב התפקיד. חשובה רק האמירה של הסרט".

באותו סרט, ניהל בכרי מאבק עיקש על תוכן התסריט. „עליפי התסריט המקורי", סיפר ערן פריז, מכותבי התסריט, „אמור היה עיסאם, הוא בכרי, מנהיג האסירים הביטחוניים הערביים, לצאת מתאו, להפר את כללי השביתה המשותפת של האסירים היהודים והערבים, כדי להיפגש עם אשתו, שבאה לביקור. כבר בשלבי התסריט גילה בכרי התנגדות. ניסינו לשכנע אותו, שהיציאה היא גילוי חולשה, המדגישה את האנושיות של הדמות שאותה הוא מגלם. גם ידיבו, אורי מורחי, מנהיג הפליליים היהודים, מבקש את הקב"ט השנוא שיאפשר לו לצאת לחופשה כדי להיפגש עם בתו.

„ביום הצילום סירב מוחמד לצאת את התא. מול צוות הצילום ועשרות סטאטיסטים, הוא פשוט נשאר בתא, עם תשעה שחקנים ערבים, חלקם פליליים לשעבר. במשך שעות ניסו לשכנע אותו – לשווא. באותן שעות הוא הפך, כנראה, למוחמד בכרי, מהכפר שליד עכו, המזדהה עם המנהיג הפוליטי שאותו הוא מגלם. הוא לא יכול היה להפר את השביתה. אם יעשה זאת, לא יוכל להביט בעיני אנשיו כשיחזור לתא. הוא ויתר כבר ויתורים גדולים יותר מסיבות אידיאולוגיות.

„לבסוף הסכים אורי ברבש, הבימאי, לצלם שתי גירסאות: גירסת מוחמד וגירסת התסריט. עליפי גירסת מוחמד יצא אמנם עיסאם מהתא, נעצר ליד סורגי השער, מביט באשתו בוכבן שלא ראה מטלם ואומר רק: 'דוחי אל בית' (לכי הביתה) וחוזר לתא, מלווה מחיאות־כפיים ספונטניות של כל האסירים, גם היהודים.

„גירסת התסריט לא צולמה מעולם".

כזכור לכל מי שראה את הסרט, זו אחת הסצינות החזקות ביותר בו.

גם שלמה בר־שביט, איש 'הבימה', מזדהה עם המסר של ההצגה, לא עם התפקיד. ב„ממלא המקום", של רולף הוכהוט, שיחק את מגלגה. בתחילה התנגד, מה ששיכנע אותו הוא המסר החשוב של המחזה.

בר־שביט עמד ב'הבימה' משני צדי המיתרס: היה מנהל אמנותי, גם עמד, לא אחת, בעימות עם ההנהלות השונות.

העימות הרועש ביותר עם התיאטרון היה שלו ושל שמואל־מולא רודנסקי. בר־שביט הושאל להשתתף ב„עליזה מורחי", להיט מיסחרי אוריה. ואילו רודנסקי גילם את טוביה ב„כנר על הגג". התיאטרון קרא לשניהם לחזור. שניהם ביקשו ארכה, וסורבו.

הנהלת 'הבימה', שהיתה אז תיאטרון בבעלות המשותפת של שחקניו, הישעתה אותם למשך שנתיים. עונש.

בר־שביט: „בשנתיים ההן נעשה רודנסקי כוכב בינלאומי. שיחק בסרטים. ואני עשיתי דברים מאוד יפים: את „הנערים שבחבורה" ואת „קובלין". השנתיים ההן היו מהמאושרות ביותר בחיי המקצועיים".

הצגה אחרת, „צוואתו של כלב", גילם בר־שביט אחד התפקידים הטובים בחייו. היום הוא מגלה, קיבל אותו רק לאחר שיכנועים רבים. „המשכנעים צדקו", הוא אומר עכשיו, „לא אני".

– והאקס־מנהל אמנותי, מה אתה אומר על סיפור חפרה־וויינגרטן?

„לא ברור לי מה קורה שם בדיוק. אם זו התנגדות לתפקיד, מי שמתעקש לכפות תפקיד על שחקן אינו מנהל חכם. אין איכות יכולה כבר לצאת מתפקיד כזה. אבל, אם וויינגרטן מתנגדת לקו הרעיוני של התיאטרון, שתלך ותקים לה תיאטרון משל עצמה. היא לא יכולה להכתיב קו רעיוני או רפרטואר".

יהודה אפרוני, איש 'הבימה' בחופשה, המשחק תפקידים אלה בסרטיו של מנחם גולן, טוען, שיש בעניין הזה כלל, שנקבע על־ידי סטניסלבסקי: „לבעוט אפשר עד קבלת התפקיד. אחרי שקיבל ונכנס לחזרות, חייב השחקן לשחק אותו עד הסוף".

אפילו רובינא הגדולה סירבה פעם פקודה. היא אמרה לא מוחלט לשחק את 'הגברת הזקנה' במחזהו של דירנמאט. „תפקיד אדיר", אומר יהודה. „זו היתה הצגה נהדרת. מילוא, במיטבו, ביים. אלישבע מיכאלי, במקום רובינא, עשתה תפקיד אדיר".

– מדוע התנגדה?

„כמו כל בני הדור ההוא", אומר אפרוני, „הם שנאו לשחק דמויות שליליות. לא רק רובינא. גם מסקין. גם פינקל. מאיר מרגלית, גם הוא נרקיסיסט לאקשן, היה צוחק עליהם: הם אומרים כל הזמן אקבוני".

„גם רובינא היתה די מזועזעת מהתגובה ששללה את תפקידה כזונה ב„קצווי הכרך", אחרי שגילמה את אבודמשיח".

שחקן אחר, אברהם חלפי, סירב בתקיפות לשחק תפקידים שהיה בהם ניבול־פה. עובדה. בסך־הכל,

טוען אפרוני, שחקן לא תמיד יודע מה טוב בשבילו. ב„החולה המדומה" שיחק, לאחר שיכנועים, תפקיד קשה, כולל עירום. היום, למרות כישלונה של ההצגה, הוא אומר שזה היה אחד התפקידים הטובים בחייו. כך גם בוטום ב„חלום ליל קיץ". לעומת זאת, סירב לעשות את סר טובי ב„הלילה ה־12". לא רצה תווית של קומיקן.

כשהעלה הקאמרי, ב־1970, את הרוויו הסאטירי של חנוך לוין, „מלכת האמבטיה", התעוררה צעקה גדולה. הקהל היה לא היה בשל עדיין לשחיטת פומבית של פרות קדושות בסיגנון כה ישיר ובוטה. ברגע שהתחילו לרגום את הבמה באבנים, צידד יוסי גרבר, אחד השחקנים, בהורדתה מעל הבימה. מלבד קטע עקידת־יצחק, דווקא הזדהה עם המסר. אך, האלימות המתפתחת נגד ההצגה הרתיעה אותו. כדבריו, הוא לא רוצה להיות שחקן קרבי. כתוצאה מצירוף לחצים, ובעיקר בגלל האלימות, החליט מנהל הקאמרי דאז, שייקה וינברג, להוריד את ההצגה.

גילה אלמגור חשבת, כמו בכרי, שהכל תלוי מה המחזה משרת. היא שיחקה כבר את היטלר. אבל, לא היתה משחקת כל דבר. לדוגמה, היתה מהססת מאוד להשתתף ב„הוצאה להורג" של חנוך לוין, עם כל האלימות שהיתה שם.

„לעומת־זאת", היא מספרת, „קרה שביקשתי להשתתף בהצגה בכל מחיר, בגלל מה שהיא מייצגת: צשות טרויה. הייתי מוכנה להיות עציץ על הבימה, ובלבד להיות שם".

גם בתיאטרון חיפה לא קורים דברים כאלה בפעם הראשונה.

גדליה בסר, המנהל האמנותי, סירב לשחק ב„מחול המוות" של סטרינדברג. ליאורה ריבלין סירבה להשתתף ב„פיטפוטים על הנילוס", עליפי נגיב מחפוז. תחיה דנון אמרה לא ל„איזאדורה". דורון תבורי לא רצה להשתתף ב„הפלשתינאית".

כולם נמצאים היום בתיאטרון חיפה. שום דבר לא קרה. אסיכי חלק מהאנשים הללו יצאו, עקב (ואולי כתוצאה של) סירובם, לחופשה ללא תשלום.

קרוב לוודאי, שגם וויינגרטן לא תהיה האחרונה. והארץ, בינתיים, תשקט ארבעים שנה. ■

עודד תאומי ב„רביזור". עופר אמר לו, שזכותו לפרוש, אבל אם יעשה זאת תבוטל ההצגה והתיאטרון יפסיד סכום־עתק. תאומי שקל וויתר

לדשין אניקובסקי, יוסי גרבר ותיקי דיין ב„מלכת האמבטיה", 1970. כשהתחילו לרגום את הבמה באבנים, צידד גרבר בהורדת ההצגה. אמר, שאינו רוצה להיות שחקן קרבי

תראו מה קרה לנו ב־20 שנה

עדית נעמן

עובדים על „הזמן הצהוב", דוקו־דראמה. גרוסמן רואה על הבימה את מסעו אל העימות היהודי־ערבי בשטחים ● „אין מנצחים, אין צודקים, יש רק מתים"

הזמן הצהוב, עכשיו ההצגה.

לגיליון יום־העצמאות של „כותרת ראשית" היה אפקט של ראי, שמוצב מול פצע מוגלתי. מאלץ אותך להסתכל. דיברו על זה באותו שבוע. מדברים עד היום. מסעו של דויד גרוסמן אל החצר הקדמית והאחורית של יהודה ושומרון זכה לתפוצה של 22 אלף עותקים. אחר־כך בא הספר, בגירסה מורחבת מעט, נקנו 26 אלף. עכשיו, ההפקה של מרים עציוני, בעיבוד הבימאית אלה אלתרמן. מוסיקה של מיקי גבריאלוב. תפאורה של משה שטרנפלד. השחקן אורי אברהמי הוא דוד גרוסמן, נווט המסע בזמן הצהוב.

למה צהוב? אולי בעקבות דברי הזקנה הערביה על אותה רוח קדים צהובה ונוראה, שתבוא מהגיהנום ותמחק את המציאות הנוראה. ואולי, פשוט, מפני שצהוב הוא צבע השינאה.

הרמזיות סביב גרוסמן־אברהמי נעות במעגלים סגורים, האמירות שלהן אבסולוטיות, רנויות חולשת־אנוש, רצות בקווים מקבילים שלא ייפגשו לעולם. שישה שחקנים מגלמים קשת רחבה של טיפוסים, ערבים ויהודים: חיילים, ילדים בגן, זקנה ערביה, איש שב"כ. מתראיינים לגרוסמן־אברהמי או משחקים פיסות־חיים אותנטית. על הבימה ספסל, שני כיסאות ולוח קלף גדול, עליו טקסטים בעברית ובערבית: מינשרים, צווים, מינויים. חלק קטן מ־1200 שהונחתו על ערביי הגדה ב־20 שנות שילטון ישראלי.

בחורה הכללית גרוסמן יושב באולם. מאז „כותרת ראשית" סבל מהרעלת־תיקשורת. לא נותנים לו לרדת מהכותרות. רואה בפעם הראשונה את האנשים שפגש כחיים, כדמויות על בימה. הרגשה מוזרה. כל הזמן עושה השוואות. הוא לא יצא למסע הזה לתפש חברים. בכלל, לא מתחבר בקלות. אינו פותר־בעיות או מציל־לאומי. לכל היותר זועק בשער. קטעים מראיון עימו, בהמשך.

■ ציטוטים

ערביות בדהיישה: כנארם בלי אדמה, כמו כנארם בלי כנור. אדמה זה התחלה, של חיים, של מסורת, הכל.

מתנחל בעופרה: אני הספק של הציונות. מסלק את מי שמפריע לי. לא לקנו מטר אדמה מהערבים. היא שלנו. התנ"ך הוא מקורת־מיבצע בשבילי. יש מהפוליטיקאים. אני חושב, שדעת־קהל מזיזה דברים. בסוף, גם את הפוליטיקאים. מלחמת לבנון הופסקה בגלל דעת־קהל ולחץ. עובדה. ההצגה הזאת היא חלק מהצטברות־של־השפעה.

למה תיאטרון: תיאטרון, עם כל הבעייתיות שלו, הוא כלי פוליטי. אפשר להעביר בו דברים בצורה בוטה מאוד. אני מקווה, שהתיאטרון הזה יגיע למקום בו לא שמעו עלי ולא קראו את 'הזמן הצהוב'. בעיקר לתלמידים ולנוער שמקציגים.

על הצנזורה: מדברים פה על דברים שיהיו חייו וגורלו של הנוער. להסתיר את זה מהם עכשיו, בכל מיני תואנות־הבל מתחסדות, זה לא לתת להם כלים להתמודד עם החיים. זה אנטי־חינוך!

■ אלה אלתרמן

על הביצוע: הכל כאן ועכשיו, מתרחש על הבימה, ולא בריאליזם תיאטרלי. יותר קרוב לדוקו־דראמה. רציתי שתוצאת הגילוי תעבור על הצופה כמו על גרוסמן.

על התפישה: שמרתי על תמונת המצב. כל הזרמים והפלגים בתמונה. באתי מנקודת־מבט של ישראלית שכואבת את זה, לא של אש"פניקית. השאיפה הגדולה שלי: להגיע אל הנוער. תראו מה קרה לנו ב־20 שנה, ועל איזו מצבת־זמן אנחנו יושבים.

על הצנזורה: ההצגה אומרת, בואו ונראה איפה אנחנו עומדים. כשהלך לצבא, תדע מה המצב. בגלל זה הצנזורה כל־כך אידיוטית בעיני.

על השחקנים: לפני תחילת העבודה לקחתי כל שחקן לתוך לשיחת מוטיבציה. היתה חשובה לי המעורבות שלהם. לכן גם היה חשוב לי ששחקן ישראלי־ערבי, סוהיל חדאר, ישתתף בהצגה.

■ השחקנים

אריה אליאס: עושה לי המון דברים שלא ידעתי ואני פשוט מפוצל. שהקהל ישפוט בעצמו. שיידע, שעומדים לפניו אנשים שכל אחד מהם מדבר על הכאב שלו.

מתי סרי: המסע הזה מחזק את התחושה הראשונית שלי של חוסר ידיעה בין אחד לשני. אני מתכל ומתנחל, חייל ואיש שב"כ. לא מתכייש להודות, בפעם הראשונה, שאין לי עמדה. לא יודע.

אורי אברהמי בתפקיד המספר, נווט המסע בזמן הצהוב. „אומר לאחר, מה שאני חושב"

פתרונות, טראנספר, למשל. לא מתנה־דיכוי. רק חילופי אוכלוסיה. יש לי התחייבות גם לכשן ולגלעד. הירדן עוד מפריע לארץ־ישראל השלמה.

ערבי בגדה: אם תצאו מפה, תיהרסו. תהיה אצלכם מלחמת שנייה. אם לא תצאו, אנחנו מפוררים אתכם מבפנים.

גרוסמן: צער הולך ונמשך, שניאה הולכת ונמשכת. אין מנצחים, אין צודקים, יש רק מתים.

■ גרוסמן

על התפקיד: המעשה הזה הוא כמו פתיחת תעלות, לסלק רפש שאנשים לא רצו לעבור בו.

על ההשפעה: הריאליסט יודע שאין מה לצפות

תני אזולאי־הספרי: המסרה הכי חשובה בעיני היא, שהנוער יידע שזוהי פעם קיימת, שהוא קיים. יש ילדים בני 16 שיהודה ושומרון היא חלק מארצם מלפני אלפיים שנה, שיידעו שזה רק 20 שנה.

אבי פניני: אני לא מפיסט. עצם ההשתתפות שלי בזמן הצהוב אומרת הכל.

אורי אברהמי: פעם ראשונה שאני עומד על במה ואומר, אחד לאחד, מה שאני חושב באמת. לא צריך לעשות שום עבודה שיכנוע עצמי.

סוהיל חדאד: עם כל הכבוד לגרוסמן, אני חושב שהדברים האלה היו צריכים להיכתב, אם לא שבוע, לפחות חודש או שנה אחרי הכיבוש. החומר הזה הגיע לציבור באיחור רב מדי. לי הדברים ידועים וקיימים, לא מהיום. הם אינם מתאום הומעה. ■

הכל טוב

איציק יושע | תחיה אדר

מי שרוצה
לראות את המורותיה של השחקנית ...ת וקסמן, יצטרך לשלם 6 ש"ח עבור כרטיס לסרט "לא שם זין". במודעות ... לא תמצאו להן זכר. בחוזה ... עם מפיקי הסרט נאמר בפירוש: לא ישורטטו צילומי ערווה של השחקנית ... קידום מכירות.

רם כספי
חגג, בסוף־השבוע, חגג בפנטהאוז ... מגדלי דוד בתל־אביב, 25 שנות נישואין עם אשתו, אתי. ומי בא לברך? ראש־הממשלה יצחק שמיר, שר־הביטחון יצחק רבין, שר הכלכלה גד יעקבי, ח"כ אברהם שפירא, ח"כ אהוד אולמרט, ... יגאל ארנון, שמואל בריזל, יעקב נאמן, סניתה דבורין, אנשי־העסקים ... ואלפרד אקירוב. המלצרים ... שחורים.

אפרת לביא
ששיחקה ב"מיכאל שלי", מתגוררת בשנים האחרונות עם בעלה הקרדיולוג בלוס־אנג׳לס. היא לא זנחה את המישחק ואפילו קיבלה תפקיד בסרטה האחרון של מאדונה "מי הנערה הזאת", שיצא בשבוע שעבר להקרנה בארה"ב. לביא הגיעה לביקור בארץ, עם אוטוגראף שהמאדונה הואילה להעניק לה עבור אחייניתה, ברגע של חסד, במהלך אחת ההפסקות בצילומים.

צ׳יץ׳ ישב
על סלאסיהו דומינגו חזק, עד שהוציא ממנו הבטחה לחזור להופעות. דומינגו נעתר ואמר: אדרבא, תארגן משהו ואני בא. צ׳יץ׳: "כבר הוכחתי שאנחנו יכולים לארגן מופעי פארק ענקיים, ואני הולך לארגן אחד כזה, בתל־אביב, ביום העצמאות". דומינגו יבוא.

עשן יצא
לפני שבועיים ממופע של הזמרת נורית גלרון במועדון "צוותא" בראשון־לציון. בעיצומו של המופע, החל המכשיר הפולט עשן לנהל חיים משלו. לא הועילו הלחיצות על כפתוריו, וגלרון נמוגה מעיני הצופים. על רקע קולה, התמלא האולם בעשן סמיך. מישהו הזעיק את מכבי־האש.

נורית, שסיימה את ביצוע השיר בו הייתה שקועה, נעורה לפתע, גיששה לעבר קצה הבמה ושאלה "היי, חבר׳ה, אתם עוד איתי?" מכבי־האש לא הגיעו. הבינו, שמדובר בעשן בלי אש.

אייל גפן
קיבל אורחות־כבוד בקהיליית האמנים ההיפוכונדרים, לצד יגאל בשן ויהורם גאון. גפן עב־הגוף חש כאבים בחזה. כהיפוכונדר ידוע, מיהר יחד עם יגאל בשן לחדר־המיון. הרופאים לא זיהו אסון ושלחו אותו הביתה עם הוראה מפורשת: לנוח בבית, להוריד במשקל, לא לעשן.

בעיר כבר התרוצצה השמועה, אייל גפן עם התקף־לב. אפוף שימחת ההיפוכונדרים התמקם גפן על המיטה בביתו וקיבל את המבקרים כשהוא, נכון, אוכל, מעשן ומחכה להתקף־הלב שלא הגיע.

רבקה זוהר
ומאיר אריאל רצו לעשות לנו חמישה ימים שמח, וכחינם. השניים התכוונו לקחת ב־26 בחודש שלושה נגנים, להיכנס למכונית ולעבור בכל הארץ, ממטולה עד אילת. להגיע למרכז העיר, לקרוא לאזרחים ברמקולים, ועל המדרכות בכיכרות לצאת בשירים ובמחולות.

זוהר שכחה רק לעדכן את אמרגניתה, טמירה ירדני. כשירדני שמעה, כעסה מאוד. צילצלה לזוהר ואמרה: "תגידי לי, את השתגעת? הרי את מריצה מופע־יחיד, הבאנו קניינים לפרימיירה שלך, כדי שיקנו את המופע. איך את רוצה שמישהו יקנה אותו אם את מתכוונת להופיע בחינם?"

ומה אמרה זוהר? "נכון, צודקת, ואני רק רציתי לצאת לטיול".

מרגלית אנקורי
מופיעה במועדון "פינגווין" בניו־יורק. כשתחזור, כנראה בקרוב, היא מתכוננת גם חזרה בתשובה.

דוד שיץ
לא במות יקבל את תפקיד ראש ... הישראלי. לאחר מותו של ... שיץ נתפס כמועמד טבעי. אבל, עוד כמה אנשים שם קיבלו תיאבון. ... נחייה ונראה.

יותר משמועה
בנק לאומי שילם עבור מסע־הסירטום של ... ארזי 300 אלף דולאר. ארזי: "אין תגובה".

אם מישהו
... לאשתו, אחרי ... שלו עם המטפלת שהכניס ... טעה. למחוזאי הידוע יש ... במחוזו הפרטי. לרשום: ... עיתונאית אופנה ומפיקת צילומי אופנה, בת 30. אוהבת לבלות ... בנווה־צדק וב"צלע־בירה".

שלומית אמיר
... לא אומרת בת כמה היא. ... כן אומרת. אמיר 35. ... 37.

בשעה טובה
ובמזל טוב מתחתנים. הזמרת רחלי חיים והמתופף אלון הילל. הרומן בין השניים כבר נמשך שנים. רק לאחרונה התגרשו שניהם מבני זוגם הקודמים. הלל מהשחקנית ציפי מור, ורחלי מהזמר בני נדלר. החתונה נערכה בחוג מישפחתה של חיים באילת. ומה קיבלה הכלה מתנה מהורי החתן? מכונית.

ריקי לי
ג׳ונס אוהבת להביך. בהופעה בבריכת־השולטן הפנתה את גבה לקהל וירקה חבילה עסיסית אל ריצפת הבימה. למי שלא נהנה, כמונו, מהמופע שלה, היא ממש הוציאה את המלים מפה. זה לא הסוף. בצהרי אותו יום עמד בעלה של הזמרת האמריקנית בלובי המלון בו התאכסנו וסגר עניינים שקשורים בהופעה עם אחד מאנשי ההפקה. ג׳ונס נגשה אליו, אחזה בזרועו ותבעה ממנו לעלות איתה לחדרם. איש־ההפקה נדהם, בעלה הסמיק. ג׳ונס נשארה בשלה: "זה ייקח רק עשר דקות". הבעל התמוגג ותנצל, עלה עם אשתו לחדר וירד איתה אחרי רבע־שעה.

בעוד כחצי
שנה, איה, שהכל יעבור בשלום, תלד דורית, אשתו של הצייר אורי ליפשיץ, את ילדם. ילד ראשון לדורית, שביעי לאורי.

בתו בת
ה־17 של הכנר יצחק פרלמן התקבלה ללימודים במחלקה למוסיקה באוניברסיטת הרווארד. הסתכלה בתוכנית הלימודים וחשכו עיניה: ארבע שעות בשבוע לאטינית. רצה בבהלה לאבא: תציל אותי מהלאטינית. הלך האבא למנהלה. לא עזר. אמר: "אני יצחק פרלמן". ומה ענתה המנהלת? "הבת של פרלמן לא יכולה ללמוד לאטינית?" הבת תלמד.

דני ליטני
ואישתו, השחקנית גורדי, כבר לא יחד.

תרמית הפופ
סמנתה פוקס היתה כאן ונסעה, לא לפני ששיגעה את צוות ההפקה. מייד כשנחתה, דרשה לשנות את נתיב־הטיסה חזרה מלונדון לרומא. את הסיבה לא פירטה, אבל הנה היא: יומיים לפני שהגיעה לישראל, נמלט החבר האוסטרלי שלה מאנגליה לרומא. עד שנמלט, עסק בהפצת גלולות ריאמה, שלא עוררו התפעלות אצל החוק האנגלי. גם ההורים של סמנתה לא עושים לה נחת. השניים נפרדו אתמול ונפשה באילת.

האמרגן המיליונר
זאב אייזיק הפחיד כאן הרבה אמרגנים. הוא איים לחטוף להם נתחים מעוגת הבידור. הרבה הוא לא הצליח עד עכשיו, אבל ליהודה טלית הוא הצליח לגנוב מפיקה מוצלחת, לין גרסון.

אייזיק לקח אותה לעזור לו בהפקת סיבוב־ההופעות הנוכחי של מטיבי ונגדר באוסטרליה. עבודה? כנראה שלא רק.

הסיבוב של ונגדר ייגמר תוך שלושה שבועות, אבל השניים יחזרו לכאן רק בעוד שלושה חודשים, לא לפני שיקפצו לאמריקה ולמיזרח־הרחוק. חיים של מפיקה.

הזמר או
רשע או מה? אילנה אביטל הופיעה לא־מכבר בפני תלמידים והורים בבית־הספר פיטמן בת"א. במהלך ההופעה קרה, מה שקורה לפעמים במאלטורות. נפסק החשמל. אביטל הציעה לספר בדיחה, וכך, שמענו ולא האמנו, סיפרה אביטל: "כשספרה חזה בנתה את הווילה שלה ביהוד, ריססה את כל פינות הבית נגד מקקים. כשנכנסה למקלחת אחרי העבודה הקשה, פרץ ג׳וק מאחת הפינות וזימר לחוה: "אני עוד חי חי חי..."

דקות סטורות
לפני שהייתה אמורה לעלות על בימת מופע למען אגודת "לב אל לב" בראשל"צ, הוליכה לאה לופטין שאינה רוצה ללבוש את בגד־ההופעה שלה. היא נעצה עינים ומדניות בקולב, בו היו תלויים בגדי־הערב של ירדנה ארזי, כוכבת הערב. ירדנה צרה את המבט הזמר ושאלה: רוצה לנסות להופיע באחד מבגדי־הערב שלי? לופטין קפצה על המציאה ונכנסה ישר לתוך אחת השמלות של ירדנה.

יהורם גאון
עומד לסיים את הרומן העסקי בן 8 השנים עם אמרגנו אטי ניב. מהחודש הבא, ינהל יהורם את ענייניו בעצמו. מישרד־ההפקות החדש שלו אמור להיפתח בימים אלה כ"בית גיבור" בת"א. הניתוק מניב כרוך גם בהפיכת־חצר קטנה. מזכירתו של ניב, מיכל זורקביץ׳, עוברת עם גאון. ניב מתנחם כעת בשמחה אחרת: הוא ואשתו, נטלי, אימצו ילד מרדום־אמריקה. הילד, דויד שמו, בן שלושה שבועות.

להקת תיסלם
לא תתאחד, כנראה. היו דיבורים וגישושים בין התיסלמים לבין כל מיני מעוניינים, ביניהם המפיקים טמירה ירדני ומירון רכטמן. איתם לא נסגר עניין. נרמה היה, שעם האמרגן יהודה טלית הולך העסק לקום. הדבר אפילו פורסם בחלושי מכירת כרטיסים, כמסגרת רשימה של מופעים עתידיים הקיץ. מכל הכוונות הטובות נשארו רק עצבים.

טלית ידי מהעניין: "הבנו שהעיתוי לא מתאים, יש הצפה הקיץ, אבל אולי יהיו עוד הפתעות".

התיסלמים מאוכזבים. טורדין שלהם הושב, שיש מקום לתביעה מישפטית.

מנשה קדישמן
מבטיח לירידיה, זה שנים, שהוא נוסע עם הנסיעות המסוכסכות המתגישות לארה"ב ולאירופה, זה לא יוצא לו. הוא שם, פרנסה.

קולנוע

שבוע ראשון

■ **בידודי האמריקאי.**
זיכרון־נעורים מתוק. תתיך מקליפורניה שובר את לבה של ילדונת קנרית, בסוף שנות ה־50. בית ציוני אמריקה ת"א.

■ **הנוכל, האוהבת והמאהבת.**
קומדיה. שתי שחקניות אמריקניות אוהבות מרגל קומוניסטי אחד – וכל שירותי־הביון נסחפים למערבולת משעשעת. בט מידלר שוב משתוללת. חן 1, ת"א; אורגיל, ים: ארמון, ר"ג: מיגדל, חולון.

■ **לורי אנדרסון – בית האמיצים.**
דוקומנטארי. לורי אנדרסון תיעדה, ביימה וערכה מופע של עצמה, מ־1985. קולנוע קיץ בגן מוזיאון ת"א.

■ **מלון לצעירים.**
פארסה לבני־הנעורים. שלישיה עליזה הופכת מלון מעופש לארמון־בילויים של בני טיפש־עשרה, למורת רוחה של פקידי־עיריה מושחתים. קומדיית סלאפסטיק מהירה, עם שירים של פיל קולינס, ג'וליאן לנון וסיסטר סלדג'. לימור, ת"א; אור 2, ים.

חודש חודשיים

■ **אהבה בחלון ראווה.** (★★)
מעצב חלונות בבתי כלבו מתאהב בבובה. אהבתו מפיחה בה רוח־חיים והשניים גורמים מהומה בחנות. קומדיה אווילית. בן־יהודה ת"א.

■ **אהבה צעירה – אסקימו לימון מס' 7.** (★★★)
יונתן סגל, צחי נוי ויפתח קצור משתובבים שביעית, בחיפוש מתמיד אחר מנעמי החיים. וולטר בנרט ביים מהתלת־מין עם קריצה לקופה. דרייב־אין, ת"א (22.00); סינמה 1, ת"א; אריסון, ים; סבוי, חולון; עצמאות, בת־ים; היכל, הרצליה; היכל 2, פ"ת; רון 1, ראשל"צ; חן, ב"ש; מוטתרון, עפולה.

■ **אני והחבר'ה.** (★★★★)
דראמה על ימי נעורים אבודים. ארבעה נערים יוצאים למסע הרפתקאות ומגלים את טיבעם האמיתי, באמריקה של שנות ה־50. מתנה ומרגש. חן 3, ת"א; גן 3, ר"ג (ערב).

■ **007 באיזור המסוכן.** (★★★)
טימותי דלטון משחק את ג'יימס בונד כאחר העם: בלי הקסם המסתורי של שון קונרי, בלי הגינדור והחן האצילי של רוג'ר מור. הומור דל, מעט חתיכות והכל נראה רציני מדי, במרדף אחרי סוחרי סמים. תל־אביב, ת"א; רון, חיפה; הדר, גבעתיים; היכל 1, פ"ת; אורות, רעננה.

■ **בית־ספר למישמר אזרחי.** (★★★)
פרק רביעי בעלילות חניכי בית־הספר לשוטרים. קומדיה פרועה, עם סטיב גוטנברג. חן 5, ת"א; תירצה, ראשל"צ; נווה־זית, לוד; עממי, נווה־שאנן (ראשונה); חן, שדרות.

■ **בלון לחופש הגדול.** (★★★★)
שמיניסטים על סף גיוס, בימי מלחמת ההתשה. סרט נוסטאלגי, מלבב ונוגע ללב. משחק טוב. כראי לראות. כתב דורון נשר, ביים רנן שור. עם יואב צפיר, שחר סגל. גת, ת"א; גן 1, ר"ג (ערב) גת 1, חיפה; רון, ים; סטוריו, נתניה; הדר, רחובות.

■ **הפסיקו להיות הגיוניים.** (★★★)
תיעוד מופע של להקת "ראשים מדברים". רק לשוחרי הלהקה. בית־ליסין, ת"א (23.15).

■ **ימי הרדיו.** (★★★)
וודי אלן חוזר אל ימי ילדותו בניו־יורק של שנות ה־30 וה־40, כשהרדיו מלך בכיפה. כל שידור מזכיר לו בדיחה, כל מנגינה מזכירה לו מעשיה. את מקום אלן האינטלקטואל תופס וודי הרגשן, קטן ונחמד. עם ג'וש מוסטל, מיה פארו, דיאן וויסט. שחף, ת"א; גן 2, ר"ג (ערב); עצמון 2, חיפה; אורות, ב"ש.

■ **לא שם זין.** (★★★)
נכת צה"ל צעיר מתעמר בהוריו, באהובתו, בידידיו הטובים. סרט של שמואל אימברמן בעיקבות ספר של דן בן־אמוץ. מלודראמה. עם איקה זוהר וענת וקסמן. פאר, ת"א; מיטשל, ים; קרן־אור, חיפה; ארמון, חולון.

■ **לוי וגוליית.** (★★★)
מרט־פעולה קומי עם אידישקייט צרפתי ומסורות יהודית, על רקע יהלומים קורצים באנטוורפן. סרטו של ז'ראר אורי, מי שביים את "הקרילאק הלבן" ו"רבי יעקב". לב 1, ת"א; אור, ים.

■ **מותו של סוכן.** (★★★★)
גירסה מצולמת למחזה של ארתור מילר, שהועלתה בברודוויי ב־1984. סוכן־נוסע, בערוב ימיו, מגלה שכל חייו היו זיוף. הופעה מרשימה של דסטין הופמן בתפקיד הראשי. מוזיאון ת"א.

■ **משחק מראי.** (★★★)
"יורם" מרובע לומר לעשות חיים עם חתיכה שובבה. קומדיית־סקס סהרורית המסתיימת בטיוט אלים. פסקול גרוע לחיטים. עם ג'ף דניאלס ומלאני גריפית. סיוון, ת"א (21.40); אור, ים; בית־ברל, כפ"ס.

■ **נשק קטלני.** (★★★★)
מותחן אלים, עשוי היטב. שוטר עם נטיות התאבדות מפגין דביקות־יותר בחיסול פושעים נתעבים. עם הכוכב האוסטרלי מל גיבסון. אסתר, ת"א; אורנע, ים; חן, חיפה; אואזיס, ר"ג; גילת, ב"ש.

■ **סיפור מחזיים.** (★★★)
קומדיה פושרת על הפחד מפני זיקנה ומוות. ג'ק למון חוגג יום הולדת 60 ונבהל מגילוי המתקדם. ג'ולי אנדריוז ממתינה לתוצאות בדיקת גידול בגרונה. בימוי – בלייק אדוארדס. רב־גת, חיפה.

■ **פושע, מובטל וילדה קטנה.** (★★★)
ז'ראר דפארדייה הגברתן עוזר לפייר רישאר השלומיאל לחמוק מידי המשטרה. קומדיה סנטימנטלית להמונים. דיזנגוף 1, ת"א.

■ **שירותים אישיים.** (★★★)
ביוגראפיה קולנועית מאכזבת של מראם סינטיה פיין, מלצרית שהיתה למנהלת בית־מגישות בלונדון וסיפקה שירותי־מין מפולפלים לכל דיכפין. עם ג'ולי וולטרס. דיזנגוף 2, ת"א.

עיכון ותיקים

■ **אהבה גנובה.** (★★★)
רומן אסור בין טייס אמריקני לצעירה ירושלמית מבית מסורתי, על רקע מלחמת העולם השניה. האם תיגבר האהבה על כבוד־המשפחה? מלודראמה מעודנת, אבל שכוחה, בבימוי משה מזרחי. ירושלים מצולמת להפליא. עם טום האנקס, כריסטינה מרסיליאך, ענת עצמון, גילה אלמגור, מתי מושונוב ואחרים. מתנ"ס, נצרת־עילית.

■ **אל תקרא לי לבן.** (★★★)
קומדיה חינוכית. מיליונר רוצה שבנו ילמד להעריך מהו כסף ומסרב לשלם בעד הקולג'. הבן (תומאס הואל) תכם ממנו הוא מתחפש לכושי עני, כדי לקבל מילגה. חביב. חן 4, ת"א.

■ **בטי בלו.** (★★★)
דראמה צרפתית. סופר מתוסכל מאוהב בנערה תוססת, הסובלת מפרצי־זעם ומיצרי הרס עצמי. ככל ששיגעונה גובר, מתחזקת אהבתו. סרטו של ז'אן־ז'אק ביינקס, הבימאי הצעיר של "דיווה". משחק טוב. פאריז, ת"א; אור 4, ים.

■ **בקצב השעון.** (★★★)
קומדיה של טעויות. ג'ון קליז, מכוכבי להקת "מונטי פייטון" מגלם מנהל בי"ס רייקן, שסדר יומו משתבש לפתע. מבדח מאד, אנגלי מאד. לב 4, ת"א.

■ **ג'יק פלאש המקפיץ.** (★★★)
מותחן קומי. פקידת־בנק ניו־יורקית עוזרת למרגל בריטי הנמצא בצרה מעבר למסך הברזל. ווסי גולדברג מצויינת. יובל־אור, ק. טבעון.

■ **התנות מעבר לסינה.** (★★★★★)
הקרנה חוזרת לקומדיה אנושית נפלאה משנות ה־30, השומרת על רעננותה גם היום. ג'יימס סטיוארט בסירטו של ארנסט לוביץ'. אל תחמיצו! תכלת המתודש, ת"א.

■ **חליפת־ערב.** (★★★★)
אין־הפכתי־להומו בקומדיה מסחררת של הבימאי ברטראן בלייה. אסיר משוחרר מתלבש על זוג נשוי – ו"משקם" את חיי שלושתם. עם ז'ראר דפארדייה, מישל בלאן ומיו מיו. נאסר לצפייה על בני למטה מ־18. לב 3, ת"א (21.55).

■ **חלף עם הרוח.** (★★★★★)
סיפור אהבתם הסוערת של סקארלט או'הרה (ויויאן ליי) ורט באטלר (קלארק גייבל), על רקע תבוסת הדרום במלחמת האזרחים בארה"ב. גדול הסרטים בכל הזמנים. עם אוליביה דה־האבילנד ולסלי הווארד. קלאסי. סיוון, ת"א (17.00).

■ **חנות קטנה ומטריפה.** (★★★★)
מחזמר על עציץ קטן הגדל ונעשה לצמח־מפלצת אוכל־אדם. פארודיה על המיוזיקל'ס של תחילת שנות השישים, מבויים בהגזמה מכוונת בידי פרנק אוז. פעלולים טובים. עם וינסנט גרדניה, סטיב מרטין וטביל מאריי בתפקיד אורח. חן 2, ת"א; עממי, נוה־שאנן (שניה); סביון, ק. ביאליק; אילת, אילת.

■ **ילדים חורגים לאלוהים.** (★★★★)
דראמה נוגעת ללב על מורה הקושר יחסים עם תלמידה חרשת־אילמת. מרלי מטלין קיבלה "אוסקר" לתפקיד הראשי. וויליאם הארט מצויין, כרגיל. אורלי, ת"א.

■ **ללא רחמים.** (★★)
שוטר קשוח במשטרת שיקאגו (ריצ'ארד גיר), יוצא לניו־אורלינס לנקום את רצח שותפו, ולמגר את העולם התחתון. בתהליך החקירה הוא מתאהב בחברתו של מנהיג המאפיה (קים בסינג'ר). לא מותח, מופת, נס־ציונה; מעלות, מעלות.

■ **מלו.** (★★★★)
דראמה על אשה הנקרעת בין מחוייבות לבעלה לבין אהבתה לפסנתרן כובש־לבבות. לחובבי קולנוע מסוגנן. פייר ארדיטי, סבין אזמה ופאני ארדן בסרט יוצא־דופן של גדול במאי צרפת, אלן רנה. לב 3, ת"א (19.40, 14.00).

■ **מסע אל האושר.** (★★★)
זקנה בורחת מבית בנה, ויוצאת במסע אל עיר הולדתה, ממנה נעדרה 20 שנה. ג'רלדין פייג' בתפקיד הראשי היא הדבר הטוב ביותר בסרט ולכן גם קיבלה את האוסקר. בלי זיקוקי דינור, אבל רגיש ויפה. מתנ"ס, חולון.

■ **מעבר לשיא.** (★★★)
נהג משאית משיב אליו את אהבת־בנו באגרופים ובשרירים. מלודראמה עוות יצרים. מנחם גולן ביים את סילבסטר סטאלונה. סינמה 2, ת"א; אריסון, ים (10.30); רון 2, ראשל"צ (בוקר ויומיות).

■ **נרדפי החוק.** (★★★★)
שלושה עלובי־חיים בורחים מן הכלא, בקשריה זרוקה של ג'ים ג'ארמוש. סרט מקורי, מרענן. לצעירים וגם למבוגרים שנותרו צעירים בלבבם. מסוגנן, עם הופעה מבודחת של ג'ון לורי, טום ווייטס ורוברטו בניני. לב 2, ת"א; אור, ים.

■ **פלאטון.** (★★★★)
חיילים אמריקנים בווייטנאם, מבעד לעיניו של חייל "ירוק" (צ'רלי שין). התסריטאי והבמאי אוליבר סטון, מביא מחוויותיו האישיות וממחיש היטב פחדם של החיילים מן הפגישה עם המוות. רב עוצמה. כוכב, רמת־השרון (21.30).

■ **צרות גדולות בצ'יינהטאון.** (★★★★)
נהג משאית (קורט ראסל) וחברו הסיני יוצאים במרדף רצוף תלאות, שדים ורוחות במחילותיה של צ'יינהטאון. סרט פעולה שביים ג'ון קרפנטר. שעשוע בכיף. אור, ים (בוקר ויומיות).

■ **קרוקודייל דנדי.** (★★★★)
עיתונאית אמריקנית מוקסמת מצייד־תנינים אוסטרלי ומביאה אותו לניו־יורק. הצייד משתאה לנוכח מוזרויות העיר הגדולה. קומדיה אוסטרלית מצחיקה, שזכתה להצלחה קופתית בארה"ב. רקל, ת"א; אור, ים; גן 4, ר"ג (ערב); תפארת, הרצליה; סטיר, ק. ביאליק; רחל, אשקלון; אודיטוריום, עכו; אשרה, אשרה.

■ **שיחות מלובלבות.** (★★★★)
סרט קנדי שהיה מועמד לאוסקר כסרט הזר הטוב ביותר. 4 גברים ו־4 נשים, רובם מרצים באוניברסיטה, נאספים לסופשבוע בבית נופש. הגברים מכינים ארוחת־ערב במיטבח, הנשים מבלות במועדון בריאות, כולם מדברים על מין. בארוחת־הערב נחשפים המיטענים הנפשיים של כל אחד. שנון. דיזנגוף 3, ת"א; תיאטרון ים.

■ **שם הוורד.** (★★★★)
מותחן על רקע מאבקי־הכוח של הכנסיה במאה ה־14. מיתות משונות במינזר איטלקי שבאיטליה, נחקרות ע"י אוחזו – והאחראי וויליאם מבאסקרוויל (שון קונרי) בשליטו הנער ארסו (כריסטיאן סלייטר). יצירתו של הבימאי ז'אן ז'אק אנו עפ"י רב־המכר מאת אומברטו אקו, שהתכוון לגלריה ציורית. צילום מרהיב. צפון המתודש, ת"א; כפיר, ים; אורלי, חיפה.

■ **שמתי ברז למורה.** (★★)
תלמיד פיקח מנצל יום חופשה כדי להפיק את המקסימום מחייו הצעירים. סירטו של ג'ון יוז, מלך סירטי הנעורים של הוליבוד. עם מתיו ברודריק ומיה שרה. קומדיה אווילית ותפלה. כוכב, רמת־השרון (19.00).

▲ *באה בימים ובאה בלילות. חנה לאסלו כסבתא זפטה וכאירמה המתוקה. הצגה ראשונה למחזמר "אירמה לה דוס" – במוצ"ש, היכל־התרבות, בת"א*

צילום־פוטומונטאז': שמואל יערי

תיאטרון

הצגות הרצה

■ **אירמה לה־דוס.**
משה יוסף וג.מ.א. הפקות. תנכרת הנ"ל, יצאנית מתוקה מפיגאל, פורצת לעולם כגיבורת מחזמר צרפתי מאת בראפורט־מונו. היום, כשלושים שנה אחרי, מתכוון הבימאי צבי צרפתי להוכיח שאינה זונה מזויקנת. על אהבתם של הפרוצה והסטודנט – חנה לסלאו ומשה בקר – מרכל אריק לביא בתפקיד המספר. סה"כ כשלושים משתתפים, כולל נגנים, כשגברים מופיעים כחברותיה (לעמל) של אירמה. על איידס לא מדברים. מוצ"ש, א', ב'. כל הכרטיסים נמכרו. ג'ה', היכל־התרבות ת"א.

■ **אשתי המשוחררת.**
פלץ הפקות. שתי מישפחות בהסתבכות קומית שכתב שמואל אמיר וביים. חיים בנאי כסבה נבאי מיל, ושכנתו אביבה פז כלוחמת הרוחרת לכנסת. הפירסומים מנופפים בשלטי "צ'יצ'ולינה הישראלית". מה לא בסדר אצל שלמית אלוני? הערב, שביט גבעתיים; מוצ"ש, טומי ת"א; ד', אשדוד אשדוד.

■ **הזמן הצהוב.**
ת' יובל. גילגול שלישי לכתבה שהתרחבה לספר נחטף, דוד גרוסמן רשם שיחות מתגרות המערבית – והבימאית אלה אלתרמן עיבדה לדראמה תיעודית. משחקים אורי אברהמי (העיתונאי המשוטט), אריה אליאס, חנה אזולאי

■ **משוגע, רע ומסוכן להכיר.**
אנגלית. דרק ג'קובי, הלא הוא "אני קלאודיוס", ואיסלה בלייר בסיפור־חיין של המשורר לורד ביירון. כתב ג'יין מקולוטש. מוסיקה – דונלד פרייזר. מייבאים – שמואל צמח וחיים סלוצקי. ב', הבימה ת"א; ג', בית־החייל ת"א; ד', היכל־התרבות כפ"ס; ה', תיאטרון חיפה.

■ **סוסי שוקולדה.**
הופק ע"י המחבר, מוטי אוורכון, שגם ביים. על ניצולי־שואה המנסים להתחיות בישראל מתנכרת של שנות החמישים. עם דליה שימקו, רני רוס, ג'טה לוקה ועוד. ד', נווה־צדק ת"א.

■ **קוטש.**
קו הפקות. קומדיה על זוג, חותנת ותכרים מאת הבריטי סטיבן ברקוף, בבימויו. גיבורים בצילום כפול: ההתנהגות השיקרית לעומת האמת שמאחוריה, כשהן מוצגות לסירוגין. עם רודיה ישראלי, ישראל גוריון, רחל אטאס, אשר צרפתי, עזרא כפרי, גרפסים ופלוצים ושאר גסויות. מוצ"ש, היכל־התרבות רמלה; ד', מתנ"ס מיגדל־העמק; ה', בית־ברל כפ"ס.

■ **רק בימי ראשון.**
ת' באר־שבע. שני זקנים בבית־אבות כגיבוריה של קומדיה בריטית. מאת בוב לארבי. מרק חסמן, חוגו ירדן ואחרים בבימוי גדי רול. מוצ"ש, א'־ה', תיאטרון ב"ש.

עונה ראשונה

■ **אהבה מאוחרת.**
הקאמרי. חנה מרון ויוסי ידין כקאתולית ופרוטסטנטי המעיזים לעת זיקנה להתאהב בבלפאסט השסועה. הילדים משני הצדדים, מתנגדים... כתב גראהם רייד. ביימה הלן קאוט־תאוסון. מבקרנו: וירטואוזיות בשניים. מוצ"ש, אשכול; א', כפר־מנחם; ב', עין־השופט.

■ **אלבום מישפחתי.**
ת' הסימטה. כל האמת הנבזית שמתחת למישפחה מבית טוב. נפתלי יכין ז"ל כתב ('65) ואחיו חנן יכין ביים. טיפול נכון באלבום מצחיק, לדעת מבקרנו. עם אסתי קוסוביצקי, בת־שבע נועם, רמי כרוך ועוד. הערב, ד', הסימטה יפו.

■ **בדרך לברודוויי.**
ת' הבימה. השלישי בטרילוגיה האוטוביוגראפית של המחזאי האמריקני־יהודי־פופולארי ניל סיימון. לאחר לבטי נעורים ("יומן חוף ברייטון") וחוויות צבאיות ("טירונות"), נראים ניצני ההצלחה. עם נתן דטנר או אוהד שחר, ליא קניג, שלמה בר־שביט ואחרים. ביים עמית גזית. לא מעניין. מוצ"ש, א', ג'־ה', הבימה ת"א.

■ **במיטבח – אדם אינו ציפור.**
ת' הקיבוץ. סורות מהמיטבח הקיבוצניקי, שבו מיקמה הבימאית רות חזן את המחזה שלה. נשים מתוסכלות בין סירים – בחברה ועוד. הערב, צוותא ראשל"צ: ב', צוותא ת"א ה', ויקס רחובות.

■ **מדמואזל ז'ולי.**
ת' חיפה. מחזהו הקצר של אוגוסט סטרינדברג המוכר כאן עד כה בשם "העלמה יוליה". צעירה מתעללת במשרתת ובהמשך משתעבדת לו. עם ליאורה ריבלין, יוסף אברודרה וסלואה נקארה. ביים גדליה בסר. מוצ"ש, א'־ד', תיאטרון חיפה.

שיוויונית. עם אורית גרגל, איריס שביט ועוד. הבעה כנה, לדעת הביקורת. הערב, ניר־יצחק; מוצ"ש, צוותא ת"א; ה', הגושרים.

■ **האורח העומד מעל לכל חשד.**
קב' התיאטרון. נושא חם עד לוהט: אנשי־חוק כאנשים שמעל לחוק. יחידה מישטרתית מתעלמת מעקבות רצח שבוצע ע"י אחד מבכיריה. סירטו של האיטלקי אליו פטרי (הוקרן כאן כ־ 1 ל') בעיבוד אהרון אלמוג, שביים ואף מככב לתילופין עם יצחק חזקיה. בין המשתתפים גם פטר גדיש, שבתאי קונורטי וחנה אורטמן־אלקיים. מבקרנו: מסובך ומתחכם. הערב, ה', נווה־צדק ת"א.

■ **הבולשת חוקרת.**
ת' חיפה. רס"ל משטרה בטרים מלוכלך לפתיחת־הוראה מחשור בפשע. מחזה של חיים מרין בבימוי איציק וינגרטן. עם רוברטו פולק, עפרה ויינגרטן ודרור קרן – תגלית ההפקה. יותר משעשע מאשר מזעזע, ותבל. מוצ"ש, ב'־ד', ואריי־סאליב חיפה.

■ **החווה.**
הבימה. עלובי־קיום מבוהמים במתזהו של הגרמני פראנץ קסאוור קרויץ. בעלייתווה מול ביטנה המתנפנפת של כתם המפגרת, בעקבות יחסיה עם פועל שכיר. רבקה גור, נחום בוכמן, יעל אמיתי ואורי אברהמי בבימוי נולה צ'לטון. ביצוע מעולה, לדעת מבקרנו. עונה שניה. מוצ"ש, א'־ה', הבימה ת"א.

■ **הימנום.**
סאטירה חברתית מהונגריה שקצרה את הפרס הראשון (במשותף) של פסטיבל־עכו האחרון. זוג־פועלים נכתש במגרסת המערכת. ג'ורג' שניידה כתב, אגנס פולדש ביימה והעיתונות כולה שיבחה. מבקרנו: תיאטרון מצויין. א', ה', ואריי־סאליב חיפה.

■ **המלך ואני.**
ת. הקאמרי. פרוייקט־ענק משותף לתיאטרון, מתנ"ס שכונת־התקווה ו"ענבל". עשרות תיקונאים במחזמר של רוג'רס והמרשטיין על מיפגש־התרבויות שבין מלך סיאם ואומנת־ילדים האנגלית. מככבים רבקה רז, יוסי גרבר ועוד. ביים יוסי אלפי. מבקרנו: הפקה נאה. מוצ"ש, א'־ה', אמפי־תיאטרון וואהל, סארקיהירשן.

■ **הקייץ של אביה.**
בית־ליסין ות' חיפה. גילה אלמגור בהצגת־יחיד עפ"י סיפרה האוטוביוגראפי. חניכת־מוסד בת 10 מגיעה לחופשת־קייץ בבית אימה, ניצולת־שואה מעורערת בנפשה. ביים איציק ויינגרטן. מעולה, כך הביקורת. הערב, צוותא ראשל"צ; מוצ"ש, מופת יקנעם; א', ג', ד', מועדון חיפה; ב', ה', בית־ליסין ת"א.

■ **המדו ובנו.**
ת' הסימטה. מסע לילי טראגי־קומי של אב ובנו, שניהם מטאטאי־רחובות, המחפשים את התוק והצדק על מדרכותיה של עיר זרה. זכריה טובי ביים את מחזהו של יצחק בוטון. עם יוסי בן־שושן, אריב ג'חשאן, רוני עקריש. הצגה חסכונית ומעניינת, לדעת מבקרנו. מוצ"ש, הסימטה יפו.

■ **יתומים.**
בית־ליסין וביפות־זכרים. ורקוד על כדירות בדראמה האמריקנית של לייל קסלר. עם מכרם חורי, דליק ווליניץ ובן לוין בבימוי אילן אלדד. זר שנכנס לעולמם העכור של שני יתומים מגודלים, מעניק להם עידוד – ומשנה את מסלולם. גם המחזה משווע לעידוד. הערב, ד', בית־ליסין ת"א.

■ **מירהלה אפרת.**
הבימה. מלודראמה יהודית שנכתבה ע"י יעקב גורדין ב־1898. ליא קניג ומרים זוהר מגלמות לסירוגין את האם שנושלה בידי בניה. גם סמואל רודנסקי, עמי ויינברג ויעל פרל בדראמאטישע טרופע. עברית ובעתיד גם באידיש. מבקרנו: שמואליק אדרי מבצע היטב. ב', הבימה ת"א.

■ **מינים מינים.**
תיאטרון הסימטה. קומדיה. סיני וארוסתו היהודיה בהיסבכות מישפחתית בברוקלין. ניקו ניתאי תירגם את מאריי שיסגל וביים. עם גיל אלון, ששי סעד, עידית שלג ונטע פלוצקי. או מירה קנטור. מבקרנו: קצב רהוט ומתוח במתחלה עם מראנטה נשוחקת. הערב, בית קונצי רמת־אביב; מוצ"ש, בית ווסק אשקלון; ב', רמת־החייל; ג', הסימטה יפו; ד', בית דני ת"א.

■ **עלילות מכס, מוריס, בלה, מוחרזך המערבי והבישך הכום.**
ת' בית־ליסין ות' חיפה. קומדיה מסורשת עם פיזמונים. מושפים צעירים שווים את חלומותיהם בין כתלי מיסעדה קטנה בתותם. חיים מרין כתב. ינאי רכשר הלחין. מיקי גורביץ' ביים את משה איבגי, סלים דאו, אורי גבריאל, תמי אלון ואלי גורנשטיין. מבקרנו: מעולה. מוצ"ש, מופת קרית־אתא.

■ **סולה.**
הקאמרי. רעיית בן־גוריון כנמרת הענק. עדנה פלירל בהצגת־יחיד. כתב מוטי לרנר; ביים רם לוי. ביובת של שחקנית מצויינת. מוצ"ש, א' (2 הצגות), צוותא ת"א.

■ **רחמים רחמים.**
ת' הסימטה. על האווירה בקהילה היהודית בגטו המרוקני ערב שום־המרינה, כפי שהיא משתקפת בדמותו של רחמים, משורר־עם תמים וערמומי. כתב וביים דניאל לנגיני. עם אריה אליאס, דוד כהן־לוי, יוסי אשרות, תקוה עוזי־אברהמי. מבקרנו: תוכן רעיוני חשוב, גולמיות בכתיבה ובביצוע. מוצ"ש, הסימטה יפו.

■ **רכוש נטוש.**
הקאמרי. מחזה מאת שולמית לפיד. זהרירה חריפאי כאם שתלטנית המסרבת להתפנות לדירת־שיכון חדשה, שינוי לו עורגת בנותיה – רבקה נוימן וענת וקסמן. ביים אהרון אלמוג, במיסגרת במה 2. חגיגת מישחק, לדעת הביקורת. ג'־ה' (ו' 2 הצגות), צוותא ת"א.

חתום קבע

■ **החוג לדראמה.**
ת. חוית. שנתיים לאחר שירדה מבימת התיאטרון לנוער, חוזרת ההצגה בעונה שעברה כהפקה פרטית. אותו מחזה ואותו בימוי של מוסי בהרב, המגלם מדריך שמכין עם נערי־מצוקה הצגה על חייהם. הצגה מגובשת, כתב מבקרנו בסיבוב הראשון שלה. א', בית־ליסין ת"א; ה', שינטה.

■ **סינוק מטריף.**
הסימטה. עונה שביעית לארון שאימץ נחש כדי להתגבר על בדידותו. ניקו ניתאי מגיש בגמישות, בהדגשת הצד ההומוריסטי, את עיבודו לסיפור של אמיל אז'אר. כך מבקרנו. הערב, הסימטה יפו.

מחול

■ **הבאלט הישראלי.**
בכורה ארצית ל"פנטאסיה סימפונית", כוריאוגרפיה של ההולנדי יאן ליינקנס (מוסיקה – בוסלאב מרטינו). באותה תוכנית גם 2 שליפות ממחסן הרפרטואר: "כרמן", יצירתה של ברטה ימפולסקי (לצלילי ביזה) המתחדשת לאחר 7 שנות־מרף: "סרנדה" של באלנשין (צ'ייקובסקי), פנינה שלא מצליחה להעלות אבק. ב', תיאטרון ים.

■ **הבאלט הישראלי – סינדרלה.**
באלט בשתי מערכות. אגדת "ליכלוכית" בכוריאוגרפיה של ברטה ימפולסקי לצלילי פרוקופייב. תפאורה ותלבושות – לידיה פינקוס־גני. המבקרת שלנו: ראוי לצפייה. גם לקיצור ולצבע חי. לקטנים (לא מדי) ולגדולים. ג', ד', תיאטרון ים. ◄

המפתח בפנים

בידור

■ **באלדי אוליור ואהרלה קמינסקי – מיפגש.**

גיורא נאור הפקות. גיטאריסט הפלאמנקו ומתופף הג'ז עושים למיזוג גלויות. היצירות כרובן חוברו ע"י אוליור. מבקרנו: הפגנת וירטואוזיות. ר', שער־הנגב דורות.

■ **ג'ינג'י רבין – ג'ורג' וג'ינג'י.**

ת' בית־ליסין. בכורה. ג'ורג' הוא גרשווין, שאת שיריו מזמרת, מנגנת וגם רוקדת מי שכמעט היתה גבירתנו הנאווה (המחליפה של ריטה). תירגם אליעזר רבין וביים שוקי וגנר. מוצ"ש, בית־ליסין (מרתף עליון) ת"א.

■ **דאלארס.**

משורר־המחאה והגיטריסט היווני, כותב „עיניים שלי" ו„אלקי", עם קול הנשמה. מלווים 10 נגנים, הכנר לפטריס ורכס ושני זמרים. זמר אורח: יהודה פוליקר. מיבאים – אורלי בייגל ומשה יוסף. מוצ"ש, בנייני־האומה ים.

■ **דודו טופז – בלי חשבון.**

תיאטרון לילך. בעל השלאגר „פליטת פה" בתוכניתו החדשה. מבקרנו לא יצא מגידרו, הקהל כן. הערב, אמפיתיאטרון מיצפה־מודיעין; מוצ"ש, יד למגינים יגור; ג', אשכול אשכול; ר', בית־החייל ת"א.

■ **דני סנדרסון – חכם על קטנים.**

טלית הפקות. הזמר־בדרן, בגודל טבעי, על הבמה. פיזמונים, מערכונים וקטעי־הווי ישנים וחדשים, גדולים וקטנים. מלווים גיורא קנת (גיטארה), דורון פיקר (קלידים), דודי לוין (תופים), דני צוקרמן (באס), גני תמיר ואוסירה יוספי (שירה). הערב, יד למגינים איילת־השחר; מוצ"ש, דדר בכר; א', בית־החייל ת"א; ג', יפעת; ה', שרון נתניה.

■ **טינה טרנר.**

הגדולה מכולן. גברת 'טי.אנ.טי.', הקאמבק של הרוק, עם טונות של ציוד ואנרגיה, במיטב להיטיה. נשמה שחורה. מייבאים – שמואל צמח וחיים סלוצקי. ג', ר', פארק־הירקון ת"א.

■ **יהודית רביץ – באה מאהבה.**

טרי הפקות. שירים מתקליטה האחרון ומכל התקופות של „הילדה הכי יפה בגן", שהסבה לרוקיסטית מספר אחת. מלווים ירון בכר (קלידים), ז'אן פול זימבריס (תופים), בני קנייבסקי (כלי־הקשה), ארז נץ (גיטארה) ואלון נאדל (באס). מוצ"ש, אמפיתיאטרון קיסריה; ה', תיאטרון ים.

■ **לוליפופ.**

משה יוסף וג.מ.א. הפקות. הרצה. להיטי־עבר (שנות החמישים והשישים) בביצוע ארבעה שמאחוריהם רק עתיד. קוראים להם ינאל שין, ספי אפרוני, אדם זילברמן ומרית יפה. חיים קינן תרגם, יורם צדוק עיבד, מיכה לוינסון ביים – והנגנים מנגנים. מוצ"ש, תיאטרון ים.

■ **מופע האימים של רוקי.**

המחזמר המטורף־דקאדנטי, על הזוג שנקלע למסיבת טרנסווסטיטים פרועה. פרנקנשטיין בלי בגדים, בלי בושה ועם הרבה הומור, הגומה וטעם־רע. הכינו את הקונפטי. 11 שחקנים ו־5 נגנים. מייבא את כולם – גיורא קירשמן. ה', סינרמה ת"א.

תקליט

חדש בחנויות

לועזיים

■ להקת טריאנגוסה – זא זא זא באראק (תרי־ארצי). כאילו אין אנו מוצפים בתקליטי־אוסף של להיטים שאינם מכלים את יומם, רוקחות לנו להקת טראנגוסה הגרמנית אוסף להיטים שום מוזמן „פאקו", ביצוע עבש מיד שנייה. כל 3 דקות הם גם מקשקשים את סיסמת ה„זא זא באראק" שלהם. למסיבות בבתי־הארחה של גימלאים, לכינוסים של צעירי מפלגות וכו'.

■ פאקו דה לוציה – שירוקו (קונוקיל). פאקו דה לוציה, גיטריסט הפלמנקו הבולט ביותר כיום, הוא היחידי כמעט המעז לערבב ולהרחיב תחום מוסיקאלי נוקשה זה. ב„שירוקו" הוא מתרכז בפלמנקו טהור, לוקח סיגנונות נגינה ממציטים שלו, כמו „רבונה" ו„בולריאס", וממציץ בתוכם את הניסיון שצבר בקציית סיגנונות מוסיקאליים. פלמנקו ערכני.

■ ג'יימס גאלווי והציפטינס – באירלנד (אינטרדיניקס).

מאז שהחלילן הקלאסי ג'יימס גאלוויי החליט לחרוג מתחומו, הוא הפך לתייר, המבקר לפעמים במחוזות בהם הוא מתגלה כאמריקני בחולצת הוואי מגוחכת. הצ'יפטינס, להקת מוסיקת־העם האירית החשובה ביותר, מגעה בעדן מלגלוש אל מחוזות השמאלץ האהובים עליו. תקליט של מוסיקת־עם אירית אמיתית, לא לתיירים.

■ דני בלושטיין

■ ויקטור לאזלו – ויקטור לאזלו (פונוקיל). במירוות שבין העגילים המהדהדים ביותר שראינו מעולם (מגמת האירוויזיון 87', בריסל) יש גם זמרת. לא רעה. אמרנו, לא נועזת בפרובוקציה החזותית שלה. קצת נשמה, קצת מלאכות, קצת ג'ז. מזכיר את גרייס ג'ונס, את אמאנדה לור, ואת דיון וורוויק. אך, חסר צבע שחור בשירתה. עם „חסרות נשמה" ששרה באירוויזיון, וקטע „סטילי ראגי" בשם „פוטו". הביא, אך לא מחייב.

■ עמוס אורן

■ **רמי קלינשטיין – אש על הבמה**

קוטלר־אשר הפקות. המלחין־זמר במופע המבוסס על תקליטו „ביום של הפצצה". מלווים משה לוי (קלידים), אלון הילל (תופים), נאור דיין (גיטארה) וצוף פילוסוף (בס). עם המופע של דפנה ארמוני. מבקרנו: חיית־בימה בהספקת־רוק מרשימה. הערב, אמפיתיאטרון עין־הוד.

לילדים

סרטים

■ **במבי.**

הקרנה חוזרת לסרט מצויר מקסים ומרגש של וולט דיסני מ־1942. עופר צעיר שהתייתם מאימו, מתבגר בחיק היער. חן 3, ת"א (בוקר); מיגדל, חולון (17.00).

■ **דובוני יכפת לי – מהדובים באהבה מס' 2.**

מצוייר אמריקני, שיגרתי. דובוני יכפת־לי מכל העולם נאספים יחד להילחם ברוח הרשע. שימו לב: דובר אנגלית, עם תרגום לעברית. חן 3, ת"א; גן 2, ר"ג; אור, ים; רב־גת, חיפה; תפארת, הרצליה. (בוקר ויומיות).

■ **הסיפור שאינו נגמר.**

הרפתקאותיו של נער בעולם הפנטזיה, שחידלון וריקנות מכרסמים בו. אגדה סימלית, לכל הגילים. יופי של סרט. שלום, פ"ת (בוקר).

■ **הרפתקאותיו של סופר בלש.**

הסרט המצוייר ה־26 מאולפני וולט דיסני. עכבר פיקח מחפש יוצר־צעצועים שנעלם ועולה על עקבות ארכי־פושע המאיים על שלום העולם. חביב. חן 1, ת"א (בוקר); חן 5, ת"א (16.00); גן 1, ר"ג (בוקר ויומיות).

■ **לוחמי הרוח.**

סרט מצוייר יפאני, עתיר דמיון. פנטזיית הרפתקאות נוסח מילחמת הכוכבים. לב 3, ת"א (17.00, 11.30).

■ **נווט מכוכב אחר.**

מדע־בדיוני. נער בן 12 מפלורידה, יוצא למסע בחלל ובזמן. מעשיה טובת־לב לבני הנעורים. חן 4, ת"א (בוקר ויומיות); שרון, נתניה (11.00).

■ **פייבל והחלום האמריקאי.**

סרט מצוייר חפל, בהפקת סטיבן שפילברג. משפחת עכברים יהודית מסוף המאה ה־19, נמלטת מפוגרום של חתולים קוזאקים – ומתיישבת באמריקה, למרגלות פסל החירות. דרייב־אין, ת"א (20.00); גן 3, ר"ג (בוקר ויומיות); כפיר ים (בוקר ויומיות); רון 1, ראשל"צ (בוקר ויומיות).

■ **שלגיה ושבעת הגמדים.**

סרט מצויר מקסים של וולט דיסני. עיבוד לאגדה המפורסמת. חן 2, ת"א; גן 4, ר"ג. (בוקר ויומיות).

הצגות

■ **אמא חסידה ואבא ברוב.**

שמיר־סלומון הפקות. יוצאת פסטיבל־חיפה 87'.

■ **הארנב מרחי גזר.**

כובות־מוט. הארנב מייצג את חיות־היער בתחרות נגר הזאב. עיבדו ולפי סיפור רוסי, עיצבו ומבצעים – איליה ורעיה ברנרמן וכלה שקטוב. סיפור יפה בביצוע מעולה. לטף, שבת (11.00, 12.30), גני־יהושע פארק־הירקון ת"א; ה' (09.30, 10.45), מתנ"ס שלומי.

■ **ההרפתקאה המופלאה.**

ת' בית־ליסין. הרצה. גורן אגמון כתבה על מכשפה שרוצה להיות טובה וקסם שלא נתן לה. היא גם בימה את חגית ברעמי, סימה לוי ו...קליוסטרו. אז קסמים – יש. גם פיזמונים. היום (11.30), בית־ליסין ת"א.

■ **המלך הלך לישון.**

קבוצת התיאטרון. המלך ישן ונתיניו אנוריםי אין מי שיאמר להם מה־לעשות־איך. קומדיה מוסיקאלית של קובי ניב. הצגת חובה לכל המישפחה. שבת (16.30), נווה־צדק ת"א; ר' (10.00), מתנ"ס פרדס־כץ.

■ **הנסיכה שלא צחקה.**

חניתה ארועים. בעקבות המעשייה על הנסיכה שהובטחה למי שיעלה על פניה חיוך. משחקים המעברים – דפנה ושי שוורץ, המפגינים גישה נבונה ותרבותית. מומלץ לגיל הרך. היום (10.00), מתנ"ס באר־יעקב; א' (10.00), מתנ"ס פרדס־חנה.

■ **הסוד מן הבאר.**

חני אירועים. אגדה על אוצר שסינוור מלך וסיכן ממלכה. כתב שי שוורץ וביים. מבקרנו: התהצגה טובלת מדמיון עלילתי, ובכל־זאת – פרס ראשון בפסטיבל חיפה להצגות־ילדים 87'. לגילאי 7 – 11. א', ב', ר' (09.00), מועדון

חופים

מדריך חופי־רחצה

עכו, חוף הארגמן. בכניסה לעיר, על כביש חיפה־עכו־נהריה. חול דק. אורך: 500 מ', רוחב: 80־120.

חניה חינם, ל־600־700 כלי־רכב. מלאה בשבתות ובחגים (10.00־14.00). כל האוטובוסים מחיפה לגליל־העליון והמערבי, מוניות־שירות לגליל והרכבת לעכו.

לתושבי עכו – 60 ש"ח למנוי משפחתי עונתי (כולל ילדים עד גיל 18), 40 ש"ח ליחיד. לאנשי כוחות־הביטחון, לפנסיונרים ולנכי־צה"ל – 40 ש"ח למשפחה. לתושבי־חוץ שעוברים בעכו – 100 ש"ח למשפחה, 60 ליחיד. לאחרים – 120 ש"ח למשפחה, 70 ליחיד.

כניסה: למבוגר – 4 ש"ח, לילדים עד גיל 18, לפנסיונרים, לחיילים ולנכי־צה"ל – 2. לחיילים בנופש בעכו ולילדים בקייטנות מעכו – חינם. גם בשבתות ובחגים. הכרטיס כולל תוכניות־בידור בחוף.

שעות: 08.00־18.00 (גם בשבת). בימים של תוכניות־בידור (ג', ו') – 08.00־19.00. עומס: ביולי־אוגוסט – 09.00־13.00. בשבת 10.30־13.00.

מלתחות סגורות – 12 בתי־שימוש, מיקלחות ושמירת־חפצים, חצי ש"ח ליום. מיקלחות גם בחוץ. 9 מצילים ב־3 מיגדלים בשעות־הכניסה.

טלפון־ציבורי. תחנת עזרה־ראשונה – מכשירי־החייאה, אח מוסמך וקשר לתחנת מד"א בעיר ולמישטרה. לפחות 3 שוטרים בשבת, בשעות הרחצה־הלילית 2 שומרים ו־4 שוטרים.

עשרות סככות. 500 מ"ר של סככה מרכזית לאירועים. כיסאות־נוח – 2 ש"ח. 2 מיסעדות במחירים עממיים. קרטיב – חצי שקל, ארטיק – 1 ש"ח.

מיגלשות – 3 ש"ח ל־3 גלישות, 5 ל־4 גלישות, 10 לכל היום, 8 לחיילים. 09.00־16.00, כל השבוע. מיגרשי־כדורגל וכדורסל. ריקודי־עם – ג', ו' (16.00־19.00), שבת (10.00־13.00), עם מרקיד ואמנים). רחצה־לילית הכוללת מרתון ריקודי־עם, בימי שישי (21.00־03.00). לקבוצה, מ־20 איש ומעלה – 7 ש"ח לאדם, כולל משקה ראשון וכיסא־נוח. ליחיד – 9, כולל משקה וכיסא.

חול ומים נקיים. יש זפת ומיתקנים לניקויה. דייג ומעגן סירות: בקירבת מקום, בעכו־העתיקה.

עכו, חוף נפרד לדתיים. דרומית למלון „חוף־התמרים". הכניסה חופשית. 08.00־18.00. נשים – א', ג', ה'. גברים – ב', ד', ו'. שירותי־הצלה, מיקלחות ומלתחות.

חופים אסורים: מצפון למיגדלור של עכו עד לבי"ח מודע.

שבי־ציון. 10 דקות הליכה מהכביש הראשי. אורך: 400 מ', רוחב: 200. זיפזיף. שוברי־גלים ומעגן־סירות. בריכה טבעית לילדים. אסור להתרחץ בחוף הדרומי.

08.45־19.00. חניה ל־400 כלי־רכב. אוטובוסים – 3־4 פעמים ביום מחיפה ומנהריה. רכבת – ת"א־נהריה, תחנת שבי־ציון. מבוגר – 3 ש"ח, ילד – 2, חיילים בני המקום – חינם.

מיגדל־הצלה, 2 מצילים. עזרה־ראשונה בחוף, קשר למירפאת המושב. טלפון־ציבורי מס' 924600.

6 סככות, מסעדה בכניסה. קרטיב – 0.40 ש"ח, ארטיק – 0.60.

אין מיתקנים והשכרת־ציוד. מעט זפת, לפעמים אצות.

נהריה, גלי־גליל. אורך: 900 מ', רוחב: 200. זיפזיף. 3 שוברי־גלים. אסור להתרחץ צפונית ודרומית לחוף.

חניה ל־600 כלי־רכב. אוטובוס או רכבת למרכז־העיר ומשם ברגל או בכירכרה. עומס: 09.00־13.00.

שעות: 06.00־19.00. מבוגר – 4 ש"ח, ילד – 2. כרטיסיה של 6 כניסות – 20 ש"ח למבוגר, 10 לילד ולחייל, מנוי עונתי לתושבי־העיר – 45 ש"ח למבוגר, 22 לילד ולחייל, כולל שימוש ב־2 בריכות־שחייה.

מלתחות, מיקלחות בפנים ובחוץ, 10 בתי־שימוש, גם לנכים. 5 מצילים ב־2 מיגדלים. תחנת עזרה־ראשונה – חובש מוסמך, קשר טלפוני למד"א ולמישטרה, 2 טלפונים ציבוריים – 922709, 924109.

3 מיסעדות. קרטיב – 0.40 ש"ח, ארטיק – 0.80 ש"ח. 20 סככות, עצים, מיגרשי־כדורגל וכדורסל, מיתקני־התעמלות, שטח למטקות, 2 בריכות־שחייה – אחת לילדים, עם מיגלשה ואולימפית, עם מים מתוקים. כל בוקר (06.30) התעמלות ומחול־אירובי. ריקודי־עם מדי פעם. בדרום – מיסעדה עם מיגלשות (10.00־24.00). 1 ש"ח לגלישה. אין לשיזוף. הגישה בסירות מיוחדות. כיסאות־נוח – 2 ש"ח.

החוף והמים נקיים. לפעמים יש אצות. אין זפת. דייג במזח הצפוני והדרומי. סירות: מרינה, בחלק הצפוני – מרכז־שייט, השכרת סירות וגלשני גלים ורוח.

נהריה, חוף סוקולוב. 400 מ"ר. זיפזיף. פתוח, ללא מיפרצים. יש סלעים.

בדרום־העיר. 08.00־17.00. כניסה חופשית.

מלתחות, מיקלחות בפנים ובחוץ, 4 בתי־שימוש. מיגדל ו־3 מצילים, מד"א, חובש קרבי ומישטרה. טלפון.

5 סככות. קיוסק. קרטיב – 0.40 ש"ח, ארטיק – 0.80.

המים נקיים. לפעמים יש אצות. אסור לדוג. אפשר צפונית ודרומית לחוף. לפעמים, מוסיקה בלילה.

אכזיב. 15 דונם. זיפזיף, סלעים ורשא. אסור להתרחץ בחלק הדרומי, יש סלעים.

08.00־18.00. הכניסה חופשית.

חניה ל־450 כלי־רכב. פרטי – 7 ש"ח, מיניבוס ומשאית – 10, אופנוע – 2.

מלתחות, מיקלחות ובתי־שימוש. מיגדל ו־2 מצילים. תחנת עזרה־ראשונה.

קיוסק. קרטיב – 0.35 ש"ח, ארטיק – 0.50.

גן־לאומי אכזיב. 2 בריכות טבעיות בים, 100 מ"ר כ"א. שוברי־גלים. זיפזיף. אסור להתרחץ מחוץ לבריכות.

חניה ל־400 כלי־רכב. אוטובוס עד תחנת גשר־הזיו. מבוגר – 4.10 ש"ח, ילד עד 15 – 1.60, 15־18 – 2. חיילים – חינם. אנשי־קבע ומישפחותיהם – 50 %.

שעות: יולי – 08.00־17.00, אוגוסט – עד 19.00, שישי עד 17.00. עומס: בשבת (09.00־14.00).

מלתחות ובתי־שימוש. מיקלחות בחוף. מיגדל ו־2 מצילים. חובש. קשר טלפוני למד"א ולמישטרה.

צל: בפארק – עצים. על החוף – סככה אחת. מסעדה. קרטיב – 0.40 ש"ח, ארטיק, טילון – 0.65.

הרקדה כל שבוע והופעות בלילות. ליד הפארק מדינת־אכזיב – מוזיאון־עתיקות ואפשרות לינה. דייג רק על שוברי־הגלים. החוף נקי.

בצת. צפונית לאכזיב, ליד ראש־הניקרה. סגור השנה. הרחצה אסורה.

■ *יעל עזרי*

פלמחים. ממערב לראשל"צ, לרגלי גבעות הכורכר והדיונות. 3 קמ"ר, מהם 600 מ"ר חוף מוסדר. בחוף הצפוני, סמוך לקיבוץ ובחוף הדרומי, הנמשך מעבר לצוק ועד לגדר הבסיס, אין פיקוח ואין שירותים. כל הרוחץ מסתכן.

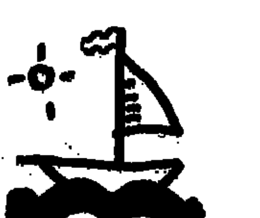
הכניסה מצומת פלמחים־ראשל"צ, על כביש יבנה. לבאים מכיוון דרום, דרך־כורכר בצומת מושב בית־עובד, העוברת בין פרדסי המועצה המקומית גן־רווה ומסתיימת במיפגש שמתחת לגשר הכביש המהיר לאשדוד. מכאן הדרך לחוף. 2,000 מקומות חנייה בכניסה. 08.00־17.00. 3 ש"ח. אין הנחות. בסמוך לגדר הבסיס ניתן לחנות ללא תשלום. מלבד קווי־האוטובוסים הסדירים לגן־רווה ולקיבוץ פלמחים, היוצאים מהתחנות המרכזיות של ראשל"צ ורחובות, קווי „אגד" נוספים עד סוף אוגוסט.

3 מיקלחות, מלתחות, שמירת־חפצים וטלפון ציבורי – אין. מאחורי המיזנון הצפוני 2 בתי־שימוש, אחד לנשים ואחד לגברים. 2 תחנות־הצלה, 8 מצילים, 08.00־16.00. תחנת עזרה־ראשונה – ציוד־החיאה, חובש, טלפון, המשמש למיקרי חירום בלבד.

במרכז – מיתקן מתנפח לקפיצות בתשלום. בצפון – פארק־מים ובו בריכת־שעשועים, סירות מוטוריות ו־4 מיגלשות. 5 ש"ח לילד ו־7 ש"ח למבוגר. אפשר להשכיר כיסאות־נוח.

3 מיזנונים (עד 23:00). בלילות שישי ושבת מתקיימים בהם פסטיבלים מיזרחיים עד הבוקר. בצפון – חוף לנודיסטים.

■ *ריקה ברקוביץ*

אילת. 4 חופי־רחצה מוכרזים. 3 מהם ממוספרים ונמצאים בצפון־העיר, סמוך לבתי־המלון הגדולים. חוף מס' 1 מ„הסלע האדום" עד ל„נפטון", מס' 2 – מ„נפטון" עד ל„לגונה", ומס' 3 – מ„סן־טרופז" עד ל„מפרץ השמש", בגבול עם עקבה. הרביעי, הגדול ביותר, הוא טאבה. החופים הצפוניים חוליים, בטאבה יש אבנים.

ניתן להגיע ברכב פרטי עד סמוך לחוף. מיגרשי־חניה ליד החופים 1־2־3. 3 ש"ח. לאילתים, בעלי כרטיס־תושב ותווית על החלון, בחינם. שירות אוטובוסים ומוניות, גם בשבתות.

בתי־שימוש, מלתחות ומקלחות. בחוף מס' 1, ליד „הסלע האדום", מיבנה לשמירת־חפצים, בתשלום. מצילים בכל החופים, 09.00־17.00. ניתן להתרחץ גם בלילה, האחריות על המתרחץ. לפני שהמציל עוזב, הוא מודיע ברמקול.

בצפוניים תחנות עזרה־ראשונה וטלפון. בטאבה אין טלפון ציבורי, אך ניתן להזעיק אמבולנס או כל עזרה רפואית ע"י מערכת־הקשר של משמר־הגבול הנמצא דרך קבע במקום, או באמצעות מישטרת־הגבולות.

החופים נקיים. אין זפת, אין מדוזות.

סככות בכל החופים. מסעדות, קפיטריות וקיוסקים. מחירי המשקאות הקלים והבירה זולים במיזנונים בכ־20% מאשר בכל הארץ. השכרת כיסאות־נוח, סירות, ציוד צלילה ודייג ועוד.

■ *בצלאל רובין*

(חופים נוספים – בשבוע הבא)

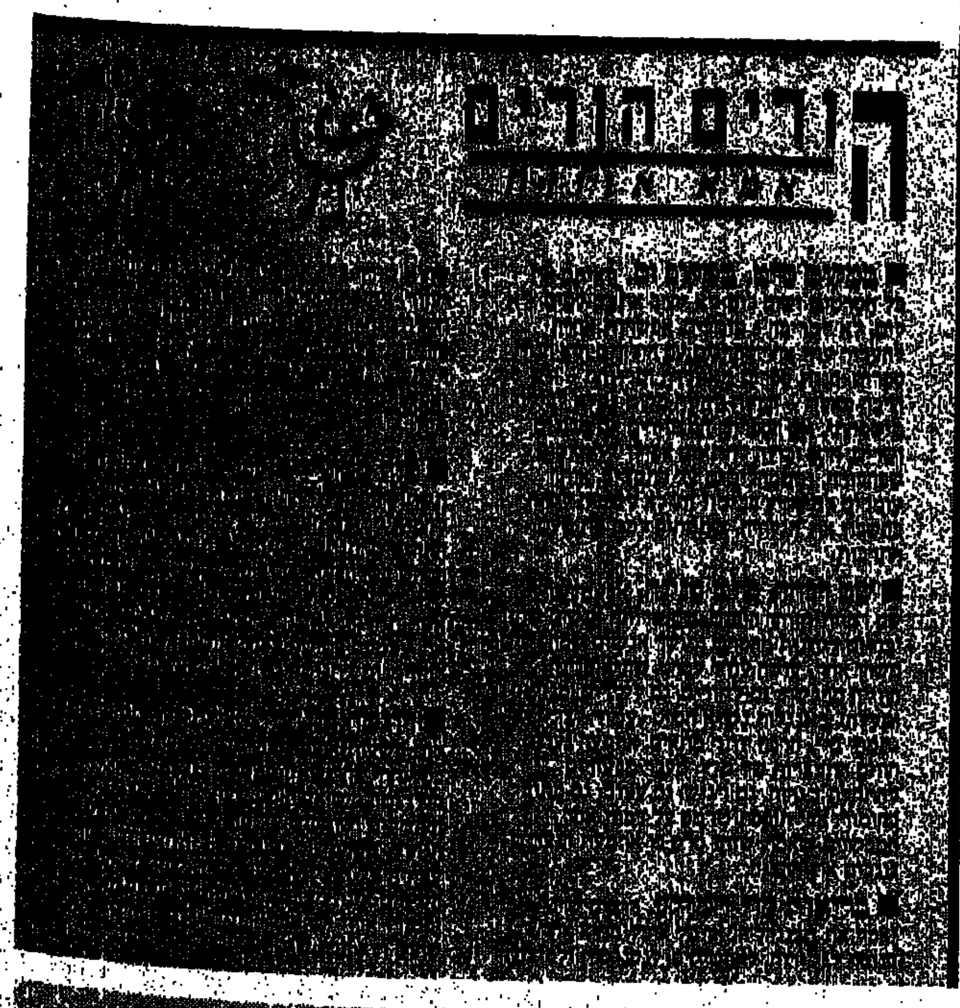

בסינג'ר: מיליון לסרט

כבר לא כוכבת מתחילה, קים בסינג'ר. יפה. חושנית. 33. קודם נערת־כונר, אחר־כך שפחת־מין ב„תשע וחצי שבועות של שכרון חושים". עכשיו יוצא אל האקרנים הסרט החשוב ביותר שלה, „נאדין". חשוב – כי רוברט בנטון ביים אותה, הבימאי שעשה את „קרמר נגד קרמר". היא תולה בו הרבה תקוות.

בנטון, שכתב תסריטים ל„בוני וקלייד" ול„סופרמן", תפר את „נאדין" בדיוק למידותיה של בסינג'ר: קוסמטיקאית מטקסס נקלעת לצרות, יודעת לעמוד על שלה. זוהי גם בסינג'ר של עולם הסרטים האמריקני. לא עוד דוגמנית חטובה שהצטלמה בעירום ל„פלייבוי", אלא אשת עסקים נמרצת, חזקה, שחדלה לקבל תכתיבים מהוליווד. בסינג'ר מרוויחה היום מיליון דולר לסרט.

עבדה עם שון קונרי ב„לעולם אל תאמר לעולם לא", עם רוברט רדפורד ב„הגדול מכולם", עם ברט ריינולדס ב„הגבר שאהב נשים", עם ריצ'ארד גיר ב„ללא רחמים" ועם סם שפרד ב„מכור לאהבה". עכשיו היא מופיעה עם ג'ף ברידג'ס בשותפות „נאדין". אומר בנטון, מגדולי הבימאים של הקולנוע האמריקני: „אני שונא את ימי ההפרשה. להתעורר עם שחר, להתייצב לעבודה. מול שבדרך אני עובר בקרון־האיפור של קים. בזכותה אני מתייצב ערני לגמרי באתר הצילומים..." ■ *ערן אלון*

כוכבים בחוץ

שם הבושם

אי־אפשר לדעת איך יילך הבושם החדש של אליזבת טיילור. אפשר להעריך את המאמצים של קתרין דנב

שם הבושם: „דנב ביי קתרין". קתרין דנב דוחפת לשוק האמריקני בושם חדש. דחיפה מיקצוענית, אגרסיבית, עניפה. היא שותפה בייצור הבושם ובהפצתו. כלומר, הפעם הגברת אינה רק דוגמנית. הפעם, הגברת שותפה, אשת עסקים.

אמריקה קלטה אותה ברכות. דנב מצטרפת לשורה של טכבי קולנוע, המנסים זה זמן להיכנס לשוקי המוצרים הצפופים: בשמים, תכשיטים, שעונים, אופנה.

לין טיילור הבלתי־מסתיימת דוחפת בושם־תשוקה משלה. האמריקני בונה לה תנאים של חיבה. מה האמריקני הזה לא קנה ממנה: גיור יהודי, מטוסים מתוסקים, קליאופטרה, יהלום בן חצי קילו, הרזייה האסטית, 100 נישואים. אז, שיהיה בושם.

קתרין דנב, הנחשבת באמריקה לאצילת־קולנוע קלאסית, מתכננת את התקופה שלאחר תקופת הבליה שלה כשחקנית. וכך, הבושם, ועסקי הבשמים, מתפתחים להיות מעין קאריירה חדשה.

היא מיקצוענית: מודעות, ראיונות טלוויזיה, רדיו, עיתונות. הכל, באותו ניחוח פאריזאי הגורם לאמריקנים להשתאות בלתי פוסקת, אם לא ממש לטישטוש קל.

דנב מייצגת את פאריז, בעיני האמריקנים. מסע הפירסום האירופי יתחיל בעוד חודשים אחדים. הצלחה אמריקנית אולי תרכך את אירופה.

כצפוי, הבושם מעט שולי לדימוי, למיניות ולמיסתורין המיוחסים לקתרין דנב. את קונה את רימוי־דנב, כשאת קונה את בושם־דנב.

„אני מרותקת לביזנס הזה. הוא שונה לחלוטין מעסקי הסרטים, ועם זאת דומה מעט: אנשים, מפיקים, תצלומים, פוסטרים. אני בכוננות גבוהה, כי הבושם נקשר בי. אני כאילו לא יכולה לאכזב את הבושם.

„הבשמים לא דוחים קולנוע. הבשמים הם קאריירה חדשה, אך זו לא מחליפה את הקולנוע. אני שחקנית. זו ההגדרה העצמית שלי".

דלטון ב„007 באיזור המסוכן". סתמי, נטול הומור. בונד ראוי ליותר

טימותי דלטון – 007 החדש

נעליים גדולות מדי

„007 באיזור המסוכן" – ג'יימס בונד חדש. השחקן טימותי דלטון נכנס לנעלי שון קונרי, ג'ורג' לזאנבי ורוג'ר מור, שהזדקן והתקמט. הסוכן החשאי של הוד־מלכותה מעורר תמיד ציפיות, עניין וסקרנות. יחסי־הציבור טענו שזהו „בונד המסוכן ביותר עד כה".

צפייה בסרט מפריכה טענה זאת. הוא מתייחס אל עצמו ברצינות גדולה מדי. חסרה לו האלגנטיות האצילות של מור, או המיניות והחייתיות (למרות נתוניו החיצוניים המרשימים), של קונרי. אחרי מור – אלגנטי, חלקלק ושרמנטי – הוא סתמי, נטול הומור, שובבות וממזריות, תכונות בונדיות הכרחיות.

דלטון, 40, מוצא וולשי, יפה־תואר, שיער כהה, עיני נץ ירוקות. ידוע כקוטל נשים, שובר לבבות. מתאים לתפקידו בסרט, אבל בעידן האיידס אפילו בונד חושש ממין חטוף. בסרט הוא מתעסק רק עם יפהפיה אחת – מרים ד'אבו, שמגלמת צ'לנית צ'כית. הרומן הקולנועי הפך לממשי ונמשך גם אחרי הצילומים.

למרות רקע שקספירי, אין הוא נרתע מלהופיע בסרטים קלילים („פלאש גורדון"), לצד אלילות־מין ומלכות קאמפ, כגון ג'ואן קולינס ומיי ווסט (ב„סקסטט" גילם את בעלה הצעיר). מוכר לקהל הישראלי מסדרות הטלוויזיה „ג'יין אייר" (היתקליף) ו„בתו של מיסטרל".

סידרת 007 (18 סרטים) החלה דרכה לפני 25 שנים. דלטון, מודע להיסטוריה של בונד ולמעמד הסידרה בקרב הצופים: „ידעתי שמוטלת עלי אחריות ומחוייבות לעבר. שאסור לי לשנות והיפוך חשבתי על הקהל, מה הוא מצפה מבונד". אחרי שחתם הוא לשישה סרטי בונד, צפה בסרטים הקודמים. אוהב במיוחד את „ד"ר נו", אך חושב ש„גולדפינגר" הטוב ביותר. אגב, קונרי עצמו אוהב דווקא את „מרוסיה באהבה".

התחיל להיעזר בספרים. רצה לדעת „על מה פלמינג כתב, מה גורם לסיפורים הללו לעבור, להצליח". לדעתו, פלמינג מרגיש את מחריו של בונד. 007 נעזר בתרופות או באלכוהול כדי להתגבר על הפחד, הסכנה, החששות והאימה. „אינך יכול להזדהות עם מישהו שאינו חש פחד. בונד אביר עם פגמים, לא סופרמן. לדעתי, צריכות להיות לו יותר מיגרעות וחסרונות".

לטעמו, הסרטים בכיכובו של מור היו מתוחכמים מבחינה טכנולוגית, הצטיינו ברימון עשיר, אך איבדו את האנושיות. מי שמרכך.

דלטון החל את הופעתו בסרטי בונד ברגל שמאל. השאלה היא אם הוא מסוגל להשתפר בסרטים הבאים. ייתכן, שנעלי קודמיו פשוט גדולות עליו.

■ *אמיר קמינר*

הקהל על דלטון

יוצאים מהצגת ראשונה. הקהל ואישתו מפלבלים בעיניים, ממהרים להתפזר. רק רגע, איך היה טימותי דלטון?

אלי חורוביץ, תעשיין: קצת פחות נחמד מהקודמים.

משפ' סגל, אלקטרונאי ומורה, ר"ג: לא משהו מיוחד. הרבה פחות מרוגר מור.

משפ' מרקוביץ, ראשל"צ: מור היה יותר נחמד.

אילנה לוי, עקרת־בית, ת"א: נחמד, נחמד. בעיני כולם אותו דבר.

אלברט כהן, שחקן: מאוד נהניתי. אני חושב שהוא יותר טוב מהקודמים.

יגל כהן: ראיתי את כולם והוא הכי מקסים.

רוני שתם, מורה לאנגלית, ת"א: חמוד. כולם חמודים, אבל אנחנו רגילים לראות את מור.

משפ' ברוכי, נהג מונית ועקרת־בית, ת"א: לא רע, אבל קונרי הוא קונרי.

יונתן לב, תלמיד, קריית־שרת בסוד: מור היה יותר.

חובב קולנוע, בעילום שם: קונרי היה בונד האמיתי, אנגלי אמיתי. מור היה נשי מדי, מתוק מדי. דלטון הוא פרוה. חסרה לו הקלילות, קור־הרוח והאלגנטיות שהיו לקונרי.

■ *עמית רייכר*

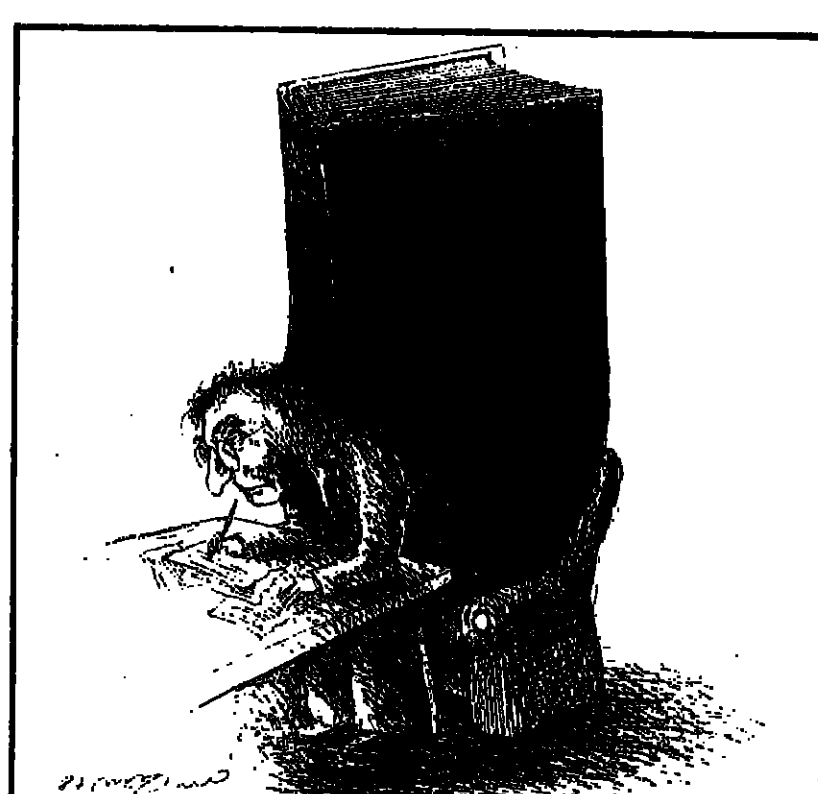
תרבות

ספרות · אמנות

הסופר, ההזדהות והסובלנות

שולמית לפיד

השורר אמיר גלבע כתב: „פתאום קם אדם בבוקר ומרגיש שהוא עם". זו גם הרגשתו של הסופר העברי. אבות האומה, שופטים, מלכיה ונביאיה, למן אברהם אבינו ועד הרצל ובן־גוריון, נושפים בעורפו. ומאחוריהם מצטופפים המוני בית ישראל וכודקים – לפעמים באהדה, לפעמים בליגלוג – אם יאה לו, לינוקא זה, לפסיק הזה בגלגל ההיסטוריה, השם סופר. שהרי סופר הוא שלמה המלך, יהודה הלוי, ביאליק, סופר הוא „עם". בעמקי לבבו יודע כל סופר כי אינו סופר. לכל היותר הוא יודע מה צריך שיהא בספר. ספר ראוי לשמו צריך

איור: דני קרמן

לאצור בתוכו את רוח הזמן, את משא העבר, את מיתאורי ההווה על בעיותיו הקיומיות, ואת צפונות העתיד. עליו להיות הסטוג, המראָה, המסננת והמצפן.

ספרים משנים את מהלכי ההיסטוריה, מתקנים את החברה, בוראים מדינות. אלא מהו הסופרים, בעוונותיהם ובקוצר ידם, יונקים – ממש כמו תלמידי־חכמים אחרים – ממה שקאנט מכנה „המקור הדל והשפל של הניסיון הפשוט". בתוך ביצת היום־יום, ברקטוכית אשפת ארי הזימרמים של טרס־אור, בממלכה שבה שורים האינטואיציה וההוויה, שם נולדת ההארה. אך בעוד שהמדעים מסדרים את רכושנו הרוחני עליפי שיטה והיגיון, עוסקת הספרות בהכנת אינוונטר של רכוש אקלקטי, מתיחסת להתרשמות הסובייקטיבית כאל התרשמות לגיטימית ותובעת לעצמה זכות להקיש מן הפרטי, המגובל והחריג, על הכללי, הסינתטי והמוסרי. הספרות מטמיעה בנו את תודעת הכרחיותו של הגורל הפרטי והמכה אותה, בעזרת החוש הפנימי של המספר, לתופעה מייצגת. מספר מנוסה לומר לסמוך על אותו „חוש פנימי", לארוב לו כמו גשש בדואי המרביק אוזן לאדמה, לצותת לפעמיו הרחוקים, ללכת בעיקבות טביעות־רגליים־באולנידף־ברוח, ולפעמים גם לשבת כמו זוגרת על הביצים שהטיל מבלי לדעת מה ייבקע מתוך בסוף – נחשים, טווסים או צבים. התוצאה, יפה ככל שתהיה כסוגה, היא תמיד פגומה ובלתי מספקת.

הספרות היא הפיתרון היחיד האפשרי. ממנה נובע כוחה של הספרות וממנה חולשתם של הסופרים. הספרות לעולם אינה „טהורה". הסופר, בעזרת ניסיונו וכישרונו, הולך וצובר כל מה שנקלע בדרכו ומצרף אותו למשהו שהוא בבחינת „תבונה גולמית" של עד סאובייקטיבי מאתנה ומודע לתחנייתו. אם הוכתרה המטאפיסיקה כמלכת המדעים, הספרות היא משרתת האמנויות. זו בהוויה טהורה מסיגים, חו בגלל כל המסרטוטים והסחבות והעצרות־הנס והנכויות שאספה בדרכה, ובתהליך של מיחזור החומר המכה אותם ליצירה חדשה, חד־פעמית ובעלת משמעות. בספרות חיים בכפיפה אחת הסתירה, התעתוע והחזית, העושק והרמיה, עם טוהר המידות וניקיון הכפיים והשאיפה לצדק. ומלאכת הסיפור, האופן, ה„איך", אותו „החוש הפנימי" הוכור לטוב, הם המשליטים סדר ומישור באינוונטר הזה.

אמת ורחמים

סופר חייב להזדהות עם כל גיבוריו הרעים והטובים, החלשים והחזקים, היפים והמכוערים. ההזדהות המוחלטת עם הגיבורים מולידה סובלנות שאין ספרות ראויה לשמה קיימת בלעדיה. סופר חייב להיכנס לתוך עורו של כל גיבור וגיבור, כולל זה הקרוי „גיבור שלילי". מתוך ההזדהות הזאת עם כל הגיבורים, נולד העימות ביניהם ונולד המתח הדראמטי. גיבור אחד צודק רוצה משהו, וגיבור אחר, צודק אף הוא לפי השקפת־הוא, רוצה את אותו המשהו. והסופר מציב צדק מול צדק ומבקש להבין את מניעיהם של השניים ואת דחפיהם. כאשר הספרות מבקשת לשפוט פעולות או כוונות על־ידי אמות־מידה חוץ־ספרותיות, היא מאבדת את עולמה. כי הספרות תמיד חותרת לצדק, תמיד נכמרת בחמלה, ובכך שהיא מבינה גם כשאינה מסכימה, היא לעולם סובלנית. הניסיון לדעת הכל על הגיבורים מניע את גלגלי היצירה ומן הניסיון הזה נולדים האמת והחסד והרחמים. הסובלנות אינה תוצר־לוואי של הספרות. היא „היש" הספרותי הטהור. היא האופן שבו מסתכל הסופר פנימה, אל לב התופעות. תוצר הלוואי הוא תקנת הציבור.

גיתה אמר על עצמו: „אני מומר כשם שמזמרת הציפור המקננת בעפאים". על שלוש אבני־בנין אלה עומדת הספרות: העץ, הציפור והשיר, שמתמזגים ונהפכים ליסוד הדומה בעיקרון ליסוד כימי. שלושה אלה אינם קיימים כחומרים בפני עצמם, אלא רק במיזוגם זה בזה. מהות היסוד הספרותי הזה, אם תרצו, הנוסחה המסמלת אותו, היא ההזדהות של המספר עם גיבוריו. עוצמת ההזדהות היא שמבדילה בין הגיבורים והיא שמשפיעה על סגולותיהם ועל גורלותיהם. הגיבורים כשלעצמם הם גופים ראשוניים. ההזדהות היא חיבורם, היא האופן שבו מתבונן הסופר בתופעות ומודד אותן. כדי שהזדהות זו עם כל הדמויות לא תגרום לכך שנפשו של המספר תתנפץ לשברים, שכל אחד מהם מובדל ומתנגש באחרים, באה הצורה, האמנות, ומשליטה סדר באנרכיה הזאת: קובעת את המידה הנכונה ואת המישקל הנכון, ומפיקה הרמוניה מן הכאוס.

הרחבתי בעניין ההזדהות־הטבועה־בספרות מפני שמרבים לדבר אצלנו על חינוך לסובלנות, כביכול יש בשינון המלה כדי להמציא את „אבן החכמים" אשר לסובלנות. הטפה לסובלנות בחברה שאינה סובלנית לא רק שאינה מקנה ערכים, אלא היא מחנכת לזיוף.

ביטחון וספקות

סופרים חושבים מבראשית על כל נושא. חרות המחשבה והמרידה במוסכמות משמשים סופרים גם כשהם עוסקים בפובליציסטיקה ומתערבים בציבור. הם מנסים להגיע לחקר האמת ולהכניס סדר חלקי בעולם המושגים שלנו, כשהם משאירים שולי ביטחון גם לספקות. אך ראה זה פלא: מי שתובע מן הסופר יהודיות ואי־תלות אינו מוכן לסבול אינדיווידואליות בהתבטאויות שאינן ספרות יפה. אווירה בלתי־סובלנית שוררת בתחומי הביניים שבהם פועלים האנשים המתווכים בין הסופר לקורא. בראש צבא של חוקרים ומבקרים, כותבי רצנזיות, עתירנים וקברנים, צועדת קבוצה קטנה של גנראלים הקובעת מהו הקו שעל החברה בכלל, והספרות בפרט, להתיישר על פיו. ואוי לו ואבוי לו לסופר שיסטה מן הקו הספוי שמתחו שליטי הקונפורמיזם הרעיוני מסכיב לשובך שאנחנו חיים בו. יהא סופרנו זה יונה צחורה, מרגע שהפגין אי־תלות ברשות השופטת הזאת – דינו נחרץ. אותם גנראלים, התובעים מן הסופר מקוריות והעזה ודימיון, יתיזו זפת על נוצותיו כאשר אותן מידות תרומיות ינותבו לכיוון חדש. אך מה לעשות ומתקני עולם יכולים להרשות לעצמם להיות קונפורמיסטים, ואילו סופרים – לאו. קיים היום מצב שסופרים אשר הביעו דעות החורגות מן המקובל על הרשות השופטת דנן, ולו כדי לגרות את הציבור לבחינה עצמית מחודשת, אמיצה, ובלתי תלויה באופנות רווחות, ניכוו במקום שלא ציפו לו. יצירתם הספרותית ומעמדם כסופרים נשפטו לאור העמדות החוץ־ספרותיות שנקטו. משל למה הדבר דומה? לזמר שהביע דעות פוליטיות, שאינן מקובלות על המבקר המוסיקאלי, וזה פירסם רשימת ביקורת על הקונצרט וכה כתב שלראבוננו איבד זמרנו את קולו. לא במיקרה אמרתי „לראבוננו", לשון רבים. התמצמצות של צער אף פעם לא היתה במיקרים כאלה. הנס הורם וגדוד מגיני הזימרה יוצא לורך.

למקל הזה שני קצוות: יוצרים דלי כישרון ויוצרים עתירי כישרון לומרים את הלקח מהר מאוד. הראשונים מנפנפים כרגלים „הנכונים", והאחרונים, שהלחיכום עפר, למדו לשתוק. מתי מעט מהם אף נשלחו לסיביר ספרותית, ואין תובע את עלבונם.

דיוק ונאמנות

כאשר מדברים על חינוך לסובלנות, לא על הנוער צריך לחשוב. לא על הילדים הרעים, אלא עלינו, על ההורים ועל המחנכים, המשמשים להם דוגמה. המסר הכפול של אמרגלי חינוך העם, פסוחי הערכים, שתיקון החברה בגרונם וחרב התרמיתנים בידם, נקלט היטב על־ידי קהל היעד, אשר זה שנות דור חוסם עצמו מכל פלישה לעולמו בקריאה האילמת „איש לאוהליך ישראל".

ואולי זה המקום לשוב אל המשרתת הנאמנה שלנו, אל הספרות, ולבקש ממנה כי תסשיל את שרווליה, ותקרא לחיטים ודטים ולשעורים שעורים. הבה נניח לספרות לפעול את פעולתה על הנפש. הספרות דוחה את השקר ואת ההכחשה ואת ההתעלמות, את הזיוף הנוח ואת הסיסמה והצעימה. היא מחייבת דיוק בסיווג, מיון והגדרת התופעות ונאמנות לשפה. הסובלנות, או בשמה הישן „כבוד האדם", היא פועל יוצא של הזדהות עם הזולת והבנת הנקרא.

★

(דברים בטקס הענקת תוארי דוקטור לפילוסופיה ודוקטור למשפטים באוניברסיטת תל־אביב)

יגאל בר־אריה

שני שירים

★
★ ★

כָּל שֶׁנִּקְרָה בְּדַרְכִּי, גַּם דַּף, אֲנִי פּוֹלֵט לְתוֹכוֹ
מַעֲשֵׂה אִוֶּלֶת, הִלּוּף מֵעַיִם, הֵלֶךְ נֶפֶשׁ
דַּפִּים רֵיקִים נִצָּבִים כְּמוֹ אַסְלוֹת בְּשׁוּרָה
מוּכָנִים לִכְבּוּשׁ, מְיֻעָדִים לְשִׁוּוּק
חֲדָשׁוֹת לַבְּקָרִים מִתְקַבְּלִים אִשּׁוּרִים
לְהַצְלָחָה דַּלָּה, לְנוֹכְחוּת בִּלְתִּי מֻרְגֶּשֶׁת
הַכִּשְׁלוֹנוֹת רַבֵּי עֵרֶךְ מְרַחֲפִים כְּחֶרֶב נְטוּיָה
מְעוֹרָרִים בְּתוֹךְ הָאֵפֶר מַשַּׁב קַל שֶׁל רוּחַ
זוֹכִים לִתְחִיָּה מְחֻדֶּשֶׁת בְּרִפְאוּנוֹת שֶׁל אֲחֵרִים
נֶעֱטָפִים בְּטַלִּיתוֹת אוֹ בְּתַכְרִיכִים, אִישׁ בֶּאֱמוּנָתוֹ
נֶעֱזָבִים מִבְּלִי יְכֹלֶת לְהִתְעוֹרֵר כִּילָדִים
בְּאוֹר הַשַּׁחַר הַקֵּיצִי כְּמוֹ מֵחֲלוֹמוֹת רָעִים.

★
★ ★

הִזְדַּמְּנוּת נָפְלָה לְיָדְךָ דַּרְכִּי
אַתְּ תַּשְׁבִּי בֵּינֵינוּ בִּצְנִיעוּת
דַּעְתּוֹ תְּשַׁנִּי, תְּקַבְּלִי דַּעְתִּי
תַּכִּירִי אוֹתוֹ לָדַעַת בְּרֹב תְּמִימוּת

ישראל בר־כוכב

שלושה שירים

מדור המיתות

אֲבָל עַל כֻּלָּם יֵאָמֵר כִּי מֵתוּ בְּשַׁלְוָה
בְּבֵית־חוֹלִים זֶה אוֹ אַחֵר בַּאֲוִירָה שְׁקֵטָה
כְּלוֹמַר מֵתוּ מִיתַת נְשִׁיקָה,
נְשִׁיקַת הַמֵּתִים בְּיִשְׁבָנֵי הַחַיִּים.
כָּל הַמֵּתִים מִתְבַּקְּשִׁים לְיַשֵּׁר צַוָּארוֹת
וּלְקַבֵּל אֶת הַמָּוֶת בִּנְשִׁיקוֹת.

בית שערים העתיקה

בְּבֵית הַקְּבָרוֹת בְּבֵית שְׁעָרִים
חֲצוּבִים בַּסֶּלַע רְצוּנוֹת עֲרִיצִים
אֵלֶּה שֶׁרָקְדוּ בְּחַג הַכֶּרֶם נְהָרִים
עַכְשָׁו שׁוֹכְבִים כָּאן כְּיִפְיֵי הַגִּיד.

תמונה אנגלית

עוֹר הֶחָלָב שֶׁל הַנַּעֲרָה הָאַנְגְּלִיָּה
מֵעַל בֵּית הַקָּפֶה בְּכִכַּר לֶסְטֶר
הַשָּׁמַיִם מִתְעַנְּגִים,
אֲשֶׁר הַגֶּשֶׁם קָרוֹב.

★

(מתוך ספר השירים „חוקי חג",
שיראה אור בהוצאת ספרית הפועלים)

(בגלל טעות מחשב הופיע בגליון יום ו' שעבר שיר של עודד פלד תחת שמו של ישראל בר־כוכב. אנו מתנצלים לפני שני המשוררים. כאן מובאים שיריו של ישראל בר־כוכב. המערכת.)

דיאלוג עם המוות

אריאל הירשפלד

דן פגיס, שירים אחרונים, ערך והוסיף אחרית דבר: שמעון זנדבנק, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, 76 עמ'.

דבר חמור מאוד הספר הזה. גם אם לא היו אלה שירים אחרונים, וגם אילו לא מת משוררם באמצע כתיבתם, היה זה ספר בוטה, מר ומזעזע בחשיפה שבו. אבל כך, כשעובדת המוות ניצבת באמצע, נשמע קולו של פגיס בשורות כמו „באתי (אומנם בשעה מאוחרת מדי) / על התתומי" (עמ' 67) כמי שתתבולתו נשמטה מידו ועברה כל גבול פירוש, כאותו נער רומאי ששיחק את תפקיד איקארוס בתיאטרון הקיסרי והושלך ממרישי התיקרה לרגלי נרון, כדי להמחיש לחושיו ולרגשותיו הקהים מהו ליפול משמיים. קולו מאחו בעורפנו.

המוות היה מרכזה של שירת פגיס: נושאה העיקרי והזולת המרכזי בדיאלוג הגדול שבה. תחושת האין ותוויית ההתאיינות חוזרות כה שוב ושוב. מצבי ה„בטרם היות" ו„אחרי ההיות", שמקיפים כביכול את החיים („כבר אינני, אחזור באחרית הימים". „הרי אינני מתכוון לחוזר אי־פעם", 'מלים נרדפות', עמ' 24), האין הנפער בתוך הקיום, הנמצא בתוכו ממש והנתפס כהמשכו וכפנימיותו („מסכת העור, / מתחתיה מסכת הבשר, / מתחתיה עצמות הגולגולת, / החלל השחור בין גרמי השמיים", 'מלים נרדפות', עמ' 33), כל אלה משרטטים את גבולי היש בעולמו של פגיס ומקיפים אותו מסביב. אך אין זו אהבת מוות בנוסח אהבתם ה„אחרת" של יוצרי סוף המאה. אין זה „מחול המוות" או סיפור „המוות והעלמה". אין זה מישחק רווי אימה וערגה. אין זה כלל מישחק והטקסטורה שלו אינה ארוטית, לא מקאברית ולא אסתטיציסטית. המוות בשירת פגיס הוא הדבר העויין ביותר שיש: האין המוחלט המותר כל יש וכל ערך.

המוות, האין, או באחד הלבושים שלו בשירת פגיס: הצבע הלבן, מעמיד בספק את עצם הקיום. יותר מכך: פעולת היצירה והכתיבה נצבעו בצבעיו, עד כי בשיר אחד מתייצב האני כמצב של שרוי במיתה: „אני שוכב / ברגיל, פני אל הקיר, ורושם / בגיר על הקיר הלבן / את שמותיהם כולם, לבל אשכח את שמי" („מח", עמ' 9).

תחושה של חיים

הדיאלוג הזה עם המוות וההצטבעות בצבעיו, הקינה בספר האחרון הזה לבוש שירי רענן ומשונה – בדיאלוג „מעשי" עם מתים („טלפונים", עמ' 19), רחוק מכל הרמוניה עימו. להיפך, זהו מאבק מרוכז, אלים ומלא עורמה בו מאבק שרק בו עולה בשירת פגיס תחושה של חיים. מאבק זה, המסלק מן השטח כל עזובה טפלה וכל אשליה, ומותיר מן הקיום רק את המינימום שאי־אפשר להתכחש לו ואי־אפשר להטיל בו ספק (כמו פעולת הכתיבה בטובאה שלעיל מתוך „מח"), הוא־הוא פעולת החיים ואישורם בשירת פגיס. אין זה מקרה ששיר, כמו „ההתקנה" ('מלים נרדפות', עמ' 34), המתאר התקנה של מסכת־מוות, מסתיים במלים „עכשיו אתה נוטל את פני התגבס / ומכסה בהם את בשר פניך / וחי", התהליך המתואר בשיר אינו מירשם טכני למתקיני מסכות־מוות (אם כי הוא נראה כך), אלא הוא ביטוי פיגורטיבי לצלילה תודעתית של אדם בתוך נבכי קיומו, דרך כל דרגות הקיום, עד הפרימיטיבי ביותר ועד הטרום־קיום, האנאורגני – הגבס, במין הליכה אחורה ופנימה (בניית הנגאטיב), שרק מתוכו יכול לצמוח ההיפך – „וחי"; שרק אחריו יכולה להתפתח הפעולה הקמאית ביותר והמתוחכמת ביותר של ההתחפשות למוות שהיא קניית החיים. החיים בשירת פגיס ניקנים מתוך וכזכות המגע עם המוות, ופעילות החיים, הפעילות היוצרת כולה, היא נסיונות להתגבר על מחסומי התודעה בדרך אל המגע הזה.

השיר „לוח קיר" בספר האחרון (עמ' 20) הוא אחד המבנים המורכבים והמעניינים ביותר שהעמיד פגיס במסכת זו של דיאלוג. אביא כאן רק את הבית האחרון:

„דצמבר, פתאום הסירה נהפכת,
אני טובע בים מוזהם ורואה, כבצורי
בו ברגע
את כל שנותי הגנובות זורמות לעיני
במים מתוקים."

רק בסוף השיר, לאחר התבוננות בשמים ובאדמה, בטבע ובבני־אדם, רק לאחר שנעצר במטוטלת הזמן בחורף, מוצא עצמו ה„אני", ומצבו הוא – שיט בסירה בתוך הים. אבל ברגע שהסירה נהפכת והוא טובע בים המזוהם, הוא רואה דבר אחר: את שנותיו הגנובות, את חייו (כמה זה קרוב לאותה מסכה!). הכל בשיר נובע מתוך הפכו, אך סיומו הוא „מים מתוקים". מי ששומע בשירת פגיס רק את ההיפוכים הסימטריים, הפאראדוכסים המפוצצים והפסימיים, עד רק למה שגלוי, פשוט וסטאטי בה. „לוח קיר" הוא דוגמה מאלפת לכפל־הפנים הזה של שירת פגוס המאוחרת והמוזוקקת. שיר פשוט. כל עין תרוץ בו ותגלה מייד את שפע ההיפוכים בין הבתים, בתוך הבתים, בתוך חצאי הבתים וכו'. הכל סותר הכל. מבט שני יגלה שכל בית נעצר בקוטב האופטימי. מבט שלישי יגלה שמעשה ההפשטה האינסטינקטיבי של הקריאה הראשונה (קיץ, חורף, קיץ וכו') הוא שלב בלבד ושיש להתנער ממנו, להתחיל מחדש ולייחד מבט קפדני אל חומריו המפורטים של השיר. כאן ניבנה השיר אחרת, לא בהיפוכים וסתירות, אלא ברצף המתפתח דרך הפרטים במורכבות עצומה אל מצבו הסופי. מצב סופי זה הוא סוף של תהליך, הוא תוצאה של יכולת לשקוע בזוהמה של הים, להכיר את האוכרן באופן נסיוני ממש, ולמצוא ברגע הזה את היכולת להפריד בין מים למים (וכאלה: שוב זהות: החומר של החיים המוות), בין מתוקים למזוהמים: את היכולת לגנוב, כמו פרומתיאוס קטן, מים מן הים.

הכעס והשינאה

אינני מתכוון לצבוע את שירת פגיס בצבע אופטימי לא לה. אבל אסור לשכוח את מוקד החיוניות העצומה שלה, את נקודת השמחה שיש בה: שמחה לא נאיבית ולא שלמה, אבל שמחה שבתחושת הגבוליות, שבמגע עם ההיפך. תחושת החיים הזאת מתגברת מאוד בספר האחרון הזה, המונח עכשיו לפנינו. היא מתגברת לא רק בשירים הנזכרים לעיל, אלא גם בכמה גילויים נוספים: הראשון – הספונטאניות שבהבעת הכעס והשינאה. בשיר הפותח את הקובץ, „צדק העוקף", עוסק פגיס ברע, כנואל ובריקני כדמות של צרעות. בשיאו של השיר מתבונן ה„אני" אל מראה ה„מעוף" של הצרעות: איזו ריאנונזה של הרע, וסוף סוף, כמה זעם:

„אתה מסיר את ידך מעיניך; איזה עוני.
כל תא משושה, חיקוי לתאי הדבורים,
אך כל הופן דק, אפור, עשוי נייר לעוס" (עמ' 8).

אבל זהו רק שלב בדרך אל הסוף, ההיסטריה והקטסטרופה – ומה שנפתח ב„צרעות עליך" מסתיים בעין „תמות נפשי עם פלישתים" מוסרית:

„אתה רין וצוות;
„צרעות! צריך לשרוף את הקינים"
זה סוף הפילוסופיה".

הצרעות, הנראות לרגעים ככמה גירוליים של קריית־ספר („נייר לעוס") ולרגעים כ„גוש־אמונים" של הכמו־חלוציות, הכמו־פרודוקטיביות, הכמו־מוסר והכמו־היגיון שלו (חיקוי לתאי הדבורים), ולרגעים כמו כל אלה יחד משום אותן סיבות – העלו בפעם הראשונה את הטון האמוטיבי הגלוי שבשירת פגיס לדרגת רתיחה. לא חשתי בה מעולם את השינאה, הצוהב, העברה והזעם פורצים כך החוצה, לא פחות מאשר פנימה (אל ההרס העצמי).

הגילוי השני הוא הפרוזה שהודרה לשירה. ב„שירים אחרונים" עלה מספר השירים בפרוזה – דרכו התרשה של פגיס בסוף ימיו. שירי הפרוזה הראשונים התפרסמו כבר ב„מלים נרדפות" (1982), אבל כאן הם תופסים מקום מרכזי, וכמה מהם הם מן היצירות הטובות והמרשימות ביותר של פגיס.

ואגרי השירים בפרוזה נראה בעיני שמעון זנדבנק, ב„אחרית דבר" שצירף לקובץ שלפנינו, כהתפתחות הנראית „טבעית למשורר, שתחומי השירה נתרחבו ונתרווחו" בעיניו בשנותיו האחרונות, כעדותו שלו עצמו" ובשיחה עם ח.ח. ומ.ר. ב„סימן קריאה" 19). אינני יודע אם זו התפתחות טבעית. לי היא נראית מפתיעה וכרוכה במשבר עמוק. „התרחבות והתרווחות" תחומי השירה הם כבר תוצאה וגילוי חיצוני, והניסוח האוהד והכוסח ברכר ה„רוחב" וה„רווח" רחוק מרחק רב מן האזורים הרגשיים שבהם התרחש השינוי.

תודעה, מודעות וידיעה

המשבר הזה מגולל, לדעתי, באורח לאקוני אבל שקוף, בחמשת השירים בפרוזה הפותחים את המדור „מחוץ לשורה" ש„במלים נרדפות" (ובעוד שירים רבים באותו קובץ, אך באורח מובלע יותר). המדוייק והעקרוני מכולם לענייננו הוא השיר „כוח־המשיכה":

אִם אֵרֵד אֶל תּוֹךְ הַבִּקְעָה, אֶעֱלַם. הַשֶּׁטַח הַמֵּת יִבְלַע אוֹתִי. וּבְכֵן אֲדַלֵּג מֵעָלָיו, אֶקְפֹּץ מִצּוּק אֶל צוּק. לְפָחוֹת מִצַּמֶּרֶת אַחַת אֶל אַחֶרֶת. כָּךְ אֲנִי מַחְלִיט – וּכְבוֹ בָּרֶגַע, מַעֲשֵׂה שָׂטָן, נוֹטֵשׁ אוֹתִי כֹּחִי הָהַרְגּוּלִי וְתוֹקֵף אוֹתִי כֹּחַ־הַמְּשִׁיכָה אֶל הַשֶּׁטַח הַמֵּת, אֶל כָּל קֶטַע זָעִיר וְזָנוּחַ שֶׁבּוֹ.

אֲנִי שׁוֹלֵף מֶטֶר מְגוּלָל כְּשַׁבְּלוּל, מַתְחִיל לִזְחֹל, מוֹדֵד אֶת הַגֻּמּוֹת, הָעֲרוּצִים, הַבְּקָעוֹת, קִפְלֵי הַקַּרְקַע – אֶת הֶקֵּף הָעוֹלָם הֶעָקֹב. הִנֵּה הוּא נִפְרָשׂ לְפָנַי, מִישׁוֹר חַי.

לדלג מעל הבקעה, לקפוץ מצוק אל צוק, או לפחות מצמרת אל צמרת – הוא סוג חלקי מאוד של תודעה, מודעות וידיעה. הוא בנוי על קשתות גדולות, הנוגעות רק בפינות דקות כשלוחות העליונות של הקרקע (ברומה לתנועת ההרגול). הוא בנוי על הכללות והפשטות. הוא בנוי על הרחקה והתעלמות מכל מה שנחשב תחתון: הרגש, היצר, הקשר החי והפיסי עם החיים והממשות. הפחד האופייני למצב ההרחקה הזה הוא הפחד שהשטח הזה ממית בעוצמותיו, שממריו העצומים (והגדלים כל הזמן משום אי־הידיעה) יבלעו את האני, ושהרס המנגנון המגן מפניו – ה„כוח ההרגולי" – כרוך בהתפוררות, בכניעה לתקיפת „כוח המשיכה". אך מן הרגע שהתרחש המשבר, אם לא שטפו הכוחות ה„תחתונים" שהדחיקו כל חלקה של חיים בדרכם, ואם לא הפכה הירידה לנפילה ולהתרסקות, אני יאבד האזור התחתון את סניו המאיימים, והאני יגע סוף־סוף לראשונה בפניהם העקובים, הלא־אלגנטיים, של חייו ושל הממשות.

בשיר הזה, תוך כדי המשבר, מצליח האני למצוא כוחות כפירים להתמודד עם נפילתו – באמירה: „אל כל קטע זעיר וזנוח שבו". באמירה זו, בתוך הנפילה, עולה התחושה שהמעשה הוא כבר מעשה של בחירה, והנפילה היא גם הליכה פעילה וגם היאספות של האני אל תוך עצמו. הוא מבין כבר שמה שנרחק בעצם נונת כל יחסו לעולם ואל עצמו השתנה מקצה אל קצה באמירה הזו. כה עולה לראשונה חמלה כלפי השטח המת הזה. לא רחמים עצמיים, אלא רחמים של ממש על עצמו ועל זולתו. מכאן המלה „שולף" שלאחר המשבר. רחוק מכל פאסיביות של נכנע לכוח המשיכה, שולף האני את מכשירו בבואו אל חייו. הוא בא ומודד את הממשות. הוא נוטל את עצמו, את מה שהיה מגולל כשבלול, את מה שהיה כמוסתר בנרן, ופורש אותו ונוגע בו ממש ממש. בתחילה רק את האדמה והטבע, ואחר־כך את הכל, את העולם כולו, ולא סתם את העולם, אלא את „העָקֹב": את מה שאינו סתם עקוב, אלא מה שנושא את דברי ישעיהו ועגנון בעניין – את מה שפגום ונורא כאותה ממשות.

ואז בא שלב חדש: הפרישה. פרישת המטר העקום לאורך ה„מדידה" הוא שלב חדש, מימד חדש של ידיעה, תודעה וחיים. זו ידיעה שאינה מרחפת על ריק, אלא היא פרישה והמשגה של בחינה מפורטת של השטח, המפורטת ביותר – של זחילה. מרגע שהצליח האני לזחול ממש, לחוש את העקוב בכל היקפו, קורה דבר חדש: לא הוא פורש את המטר ואת העולם, אלא הם נפרשים לפניו. ההארה הבאה לאחר הזחילה היא כבר פועל יוצא ממנה.

שינוי במבני העומק

השירים בפרוזה הם גילום מוחשי של המשבר הרוחני הזה וההתחדשות שבו. המעבר לפרוזה שירית אינו, איפוא, בשום אופן רק פתיחתה והגמשה של התבניות הצורניות המוצקות כליכך של פגיס. מעבר זה, כמו בעלילת השיר שלעיל, היה כרוך בשינוי יסודי של מיבני העומק השיריים – של עמדת האני, של מרחקיו מנושאיו, ומכאן – של רמת ההפשטה שלהם. היכולת לעסוק בזולת כמו בדמות האב בשירי הפרוזה של „שירים אחרונים" („אבא", עמ' 40־46), כשהמגע עימו הוא קרוב, אינטימי וחד־פעמי, הוא זכה שלא

המשך בעמוד 34

דן פגיס כחד חידות

אביגדור שנאן

הרבה נכתב, והרבה יותר עוד ייכתב על דן פגיס ז"ל המשורר, המורה והחוקר, אך בזיכרוני מצטייר דן בראש ובראשונה כידיד מסור וכאדם רגיש, אשר הסתלקותו מתוכנו לפני שנה עדיין נראית לאוהביו כחלום מבעית, שהלב מסרב להאמין לו.

בחודשי חייו האחרונים עמל דן קשות בסיום חיבורו „על סוד חתום", ספר המציג בפני הקורא סוג בלתי מוכר במעט של חידות, שפרחו באיטליה ובהולנד בפאתי העת החדשה. התמזל מזלי וזכיתי לסייע בידו בהכנת הדברים לפירסום. כאות תודה על כך הפתיע אותי יום אחד כשמסר לידי – בעטיפת צלופן אסתטית, כדרכו בקודש, ותוך שהוא מסמיק ומחייך את חיוכו הצנוע – את הקטע השירי המתפרסם כאן לראשונה. למעשה זו חידה, שהמקתר אותה צריך לפענח את כל יסודותיה ולהגיע בעזרתם אל התשובה. וזו לשונה:

לאביגדור חידה
בתודה
מדן

בְּנִי אוֹמֵר לִי: אִם תֵּצֵא לְשׁוּחַ
עַד אוֹת חֲלוֹם בְּשָׂרִיגֵי הַגֶּפֶן
וְעוֹד תַּשְׂמְאִיל בַּדֶּרֶךְ וְלֹא תֵפֶן
כִּי אִם אֶל בְּנִי וּמְנָךְ – תּוּכַל לָנוּחַ.

אֲבָל כְּהֶרֶף עַיִן, בְּמִגְוַע
שֶׁל מָאתַיִם אַלְפֵי־פַּח־סִיס־כְּנָפַיִם
תְּטוּס אֶל רֹאשׁ הָהָר מְרוֹם שָׁמַיִם
אֶל אֵלֶּה הָרוֹאִים בִּמְקוֹם לִשְׁמֹעַ.

אודה כי המטרה שכוונה החידה ריגשה אותי מאוד, ונדרש ומרקת עד שעלה בידי לפתור אותה. משהצלחתי לעשות כן, גדלה התרגשותי, כיון שפיתרון החידה הוא שמי שלי. כדרכם של משוררים בימי־הביניים שלחתי את הפיתרון אל חד החידה בצורת שיר, אך לא אביאנו כאן, כיוון שאין הוא יותר מאשר מעשה חרוזות, המתגמד בהשוואה לשיר־החידה של דן, שמאמץ חמן ותוש טעם מרובים הושקעו בו.

וזה פתרון החידה: 1) „בני אומר לי" – הבינוני שמכנה בו הבן את אביו: „אבי". 2) „אם תצא לשוח עד אות חלום בשריגי הגפן" – רמז אל האות המסמלת את מספר שריגי הגפן בחלומו של יוסף: „ג". 3) „ועוד תשמאיל בדרך ולא תפן" – יש לעבור מן האות ג' שמאלה, עלפי סדרן של האותיות כשהן נכתבות זו ליד זו, ולהגיע אל האות שלידה: „ד". 4) „ולא תפן כי אם אל בני ומנך" – „בני המטר הוא כינוי ל„רוח". 5) „תוכל לנוח" – אחרי תיבת „דור" יש מקום להפוגה, כיוון שהגענו לסופה של מלה אחת: „אבי" + „ג" + „דור". 6) הבית השני כולו הוא פראפראזה על ההוכחה היהודית של תיבת „שנאן" במקרא. תהלים סח 18: „רכב אלהים רבותים אלפי שנאן", ומכאן המספר שנקט בו דן וכן החידוש המבריק של „כח סיס כנפים" (על מישקל „כח סוס", כמובן) המתאים למלאכים מעופפים. כן נרמז כאן הר סיני ומתן תורה ובני ישראל שסתרו מן הנראה הנורא של ההתגלות. ענין מתן תורה נמשך לכאן כרוח המדרשים ומקצת המפרשים המבינים את הפסוק בתהלים כקשור לאותו ארוע.

משיגיע היום ויהיו בידינו הכח והאפשרות לצייר את תמונתו של דן פגיס במלואה, מובטחני כי יהיה גם להערה קצרה זו מקום בפסיפס המגוון המקסים שיתפרש לעיני כל.

★

(הכותב הוא מרצה בכיר לספרות האגדה, האוניברסיטה העברית, ירושלים)

אורי סלע

הגות

ספר הקיטרוג

אם לא תהיה ירושלים – הספרות העברית בהקשר תרבותי־פוליטי / דן מירון / הקיבוץ המאוחד / 256 עמודים.

זה ספר הקיטרוג יותר מאשר ספר האמונה. דן מירון דן כאן ברותחין חלקים גדולים של הספרות הישראלית (אולי יותר נכון לומר, של ציבור הסופרים בישראל) על מעשיהם ומחדליהם בהקשר הפוליטי. התיזה היסודית שלו היא, אם להגדירה בתמציתיות, שהספרות העברית שימשה לא אחת משרתת חרופה לשימושם ולנוחותם של הפוליטיקאים, שהיו מעוניינים בה כמכשיר של חדירה לעילית התרבותית או לקבלת הכשר לדרכם. אין זה מושא ההתקפה היחיד. מתפרסמים מחדש גם הקיטרוגים הגדולים על נעמי שמר ושירה, על עמוס עוז של „פה ושם בארץ ישראל", „ירושלים הספרותית" הבורחת אל הנוסי טאלגיות העייטנות ומתחמקת ממתחי־החיים האמיתיים, ואפילו על רב סדן ותורת „אחדות הספרות היהודית" שלו, המשקפת לדידו של מירון אידיאולוגיה שאינה קשובה למציאות. הדיסציפלינה של הדיון אינה מחקרית אלא פולמוסית, שהמגמה המוצהרת היא „לגרות ואפילו להתגרות", ובכך לשבש את ניחוחי הקונסנסוס, שבו „גיבורי המחאות וההפגנות... קיפלו את הדגלים והכרזות ועלו על אוטובוסים הנוסעים לפגישות נימוסין עם ראשי הממשלה החלופיים".

סיפורת

מגרמניה ללוואנט

רביעית רוזנדורף / נתן שחם / ספריה לעם, עם עובד / 303 עמודים.

חמישה גיבורים יש ברומאן הזה, כולם עולי גרמניה. ארבעה מהם נגנים שעלו לארץ במחצית השנייה של שנות השלושים כדי להשתתף בתיזמורת הסימפונית הארצישראלית והקימו גם רביעייה לכלי מיתר. החמישי, גם הוא מאותו רקע, סופר ועיתונאי יהודי־גרמני, המלווה מקרוב את הרביעייה וגם כותב רומאן שגיבוריו הם נגני רביעייה כמו ברויק. כל אחד מהנגנים יש לו קלסתר משלו וגורל משלו – אחד מהם השאיר בגרמניה אשה ובת, אחר הקדים לעלות והספיק להיות מורה ודסתן בבן־שמן ומצ'לן התקרב לאצ"ל ונכבש לרעיונות לאומיים קיצוניים, אבל הדמות המרכזית היא אווה שטאובנפלד, הוויולנית, הימפהיה המושכת המעניקה את גופה בלי התחכמויות רבות ומענה את הגברים על־ידי נתק רגשי קריר. בסופו של דבר, היא נישאת לקצין אנגלי כדי להגיע איתו ללונדון ולהצטרף שם לתיזמורת כפי שאנו למדים מספרו הסופר, שבתום המלחמה הגיע חזרה לגרמניה וכותב שם את ספריו, זה סיפור על כאבי ההגירה ועל גורלם של אינטלקטואלים תלושים מריקעם.

נשואים מסכנים

לא רחוק ממרכז העיר / אורלי קסטל־בלום / פרוזה אחרת, עם עובד / 167 עמודים.

יליה, אחות במחלקת טיפול נמרץ, ואבישי, סטודנט לפילוסופיה, הם זוג צעיר שאך זה נכנס לדירתו והורשה עוסק בסידוה. ימים אחרים של חיים משותפים מגביהים קיר ביניהם, אף כי החיכוכים והקרעים מורכבים מזוטות לאי־משמעותיות לכאורה: דיבור שאינו זוכה לתגובה מצוות, מעשה או מחדל היוצרים להץ אצל הזולת. הסוף הוא שאבישי „אכל את עצמו מבפנים, כי ידע שהחיים שלו הרוסים, פשוט הרוסים, והוא אפילו לא ידע למה". המישפט האחרון אופייני לסיגנונם של עשרת הסיפורים הכלולים בספר, שעל הראשון והגדול שבהם סיפרנו לעיל. הוא כולל, במכוון, עברית מדוברת תת־תיקנית ובמקום אחד אפילו מנוקדת במיתור המלה „ריבאי" בקמץ תחת הכ"ף.

אהבה וסמים

בגד גוף / יגאל גלאי / מודן / 144 עמודים.

רפנה, ישראלית צעירה שעשתה עשר שנים באמסטרדם, חוזרת לארץ ופוגשת באקראי את חגי, שוטר בתעסוקה ללא תשלום. חגי, מסתבר, היה אהבתה הגדולה בימי הגימנסיה שלה ואהבה זו חוזרת ומתלקחת, גם אם כיום רפנה היא מבריחת־סמים ערמומית, ומתמעתעת במישטרות הולנד וישראל גם יחד. חגי נסחף לאהבה זו ואפילו מצטרף לסחר־הסמים והסוף הוא כרגיל בעניינים אלה, כי רפנה של עכשיו איננה רפנה של אז. היא רק בגד גוף של מי שהיתה פעם.

ידידות בפאריס

דוד ואוליביה / רוכר סאבאטייה / מצרפתית: אביטל ענבר / מסדה / 210 עמודים.

אוליביה הוא ילד פריסאי, בנה של אלמנה סוחרת סידקית, הפוגש בילד בגילו, דוד, שעקר לשכונה לא מכבר, על אף הריקע השונה מאוד – דוד הוא בנה של מישפחת חייטים יהודיים שהיגרו מפולין – צומחת ידידות עמוקה מאוד בין שני הילדים, שהיא עיקר עניינו של הסיפור. אבל נגזר על ידידות זו להיות קצרת־ימים. מישפחתו של דוד מהגרת לאמריקה בעוד אוליביה חולה קשה. זו גם פרידתם של אמו של אוליביה ואביו של דוד, שהיו עשויים לרקום ביניהם פרשת אהבה, אלמלי צו ההגיון שגזר כי אין לקשר כזה עתיד. יופיו של הספר טמון באותנטיות האוטוביוגרפית של הווי שנות השלושים בשכונה פריסאית והספר הוא ראשון לשורה של ספרים על ילדותו של אוליביה, שזכתה להצלחה רבה בצרפת ותתורגם כולה לעברית.

הרובוט הרוצח

טיקטוק / ג'ון סלדק / תירגמו מאנגלית עיה שגב ומיכאל תמרי / עם עובד, מדע בדיוני / 192 עמודים.

יצחק אסימוב, מאבות הספרות המדעית־בידיונית, ניסח כידוע את חוקי הרובוט, שעיקרם נועד להבטיח שרובוט לא יפגע לעולם באדם ויעשה הכל כדי לאבטחו ולהצילו. ברובוטים של המאה הבאה כבר הותקנו „מעגלי אסימוב" שנועדו ליישם חוקים אלה. אחד הרובוטים האלה הוא טיקטוק, אלא שמשהו משובש ב„מעגלי אסימוב" שלו או שיש בו איזו תריגה אחרת והוא רוצח ילדה. אפשר, אם כן, לראות בספר איזה זן חדש של סיפור בלשי – חשיפתו של הרובוט הרוצח. לא נספר כאן איך נעשה הדבר, כמובן, אבל הרעיון מעניין ומותח ויש בו אפילו יסוד של הומור.

סיפורים מברזיל

נוף אבוד – סיפורים ברזילאיים / ליקט והוסיף הקדמה והערות ביוגרפיות פאולו רונאי / תירגמו מפורטוגלית שרה קונסקי ומרסלו דסקל / עם עובד / 218 עמודים.

יוזמה משותפת של שגריר ישראל בברזיל לשעבר יצחק הרכבי, שגריר ברזיל בישראל לשעבר וסקו מריז ויו"ר המרכז לקשרי תרבות וידידות ישראל־ברזיל מרקוס וסרמן הולידה את קובץ התרגומים הזה ובו 20 סיפורים קצרים של הבולטים בסופרי ברזיל, רובם בני הדורות האחרונים. מכלל הספרות הדרום־אמריקנית – חטיבה נכבדה מאוד בספרות העולמית כיום – ברזיל מוכרת לנו, בתרגומים, הרבה פחות. ומכיוון שגם הסופרים אינם ידועים כאן ברבים, כולל הספר מדור של הערות ביוגרפיות יעילות.

שירה

האודיסיאה של אודיסיאה

איליאדה • אודיסיה (שני כרכים) / הומרוס / בתרגום שאול טשרניחובסקי / עם עובד, המועצה הציבורית לתרבות ואמנות, המפעל לתרגום ספרי מופת / 652 + 490 עמודים.

יש בספרות העברית דברים מוזרים ואחד מהם הוא גורל תרגומי־המופת של טשרניחובסקי (שהפרס לתרגומי מופת קרוי על שמו). הוא שקד להוריק ללשון העברית כמה מיצירות־התשתית של הספרות העולמית, כמו „קלוואלה", „היאוותה", „עלילות גילגמש" ואפילו „ריינקה שועל" הסאטירי של גתה. והנה, בעוד שמיתרגמים ונידפסים אצלנו לעשרותיהם ספרים לא חשובים במיוחד, וגם פוטת מזה, אין להשיג זה שנים את התרגומים החשובים האלה ודורות גדלים בלא להכירם (אם לא הצליחו להניח במיקרה יד על עותק ישן, הנמכר בשוק המשומשים במחירים מפולפלים). עכשיו נפתרה סוף־סוף התסבוכת שהיתה כרוכה בתרגומים אלה והמגנית הראשונה, הנכבדה מאוד, ראתה אור כרמות מהדורה חדשה של האיליאדה והאודיסיאה. בין ליקויי התשתית של ההשכלה הכללית הישראלית, אחד החמורים הוא דלות ההתמצאות במיתולוגיה היוונית והרומית ובספרות העתיקה. מיתולוגיה זו, עם המקרא והברית־החדשה, היא עיקרו של עולם האסוסיאציות שהוא המכנה המשותף לתרבות המערבית. הציור, הפיסול, המוסיקה, הספרות והתיאטרון מלאים וגדושים באיזכורי המיתולוגיה הזאת והיקשיה ומי שאינו יודע עליה כמוהו כעומד מול שער נעול בלא מפתח. המהדורה החדשה זהה בעיקרה לקודמתה (כתבנית האלבומית בהוצאת „הארץ"), אבל תוקנה מתוך השוואה לכתבי־היד.

ילדות לא לה

תמונות מתערוכה רחוקה / חנה רוזסקא / עם עובד / 58 עמודים.

התמונות מתערוכה רחוקה של השתקנית הזמרת הן תמונות ילדות של ימי־המרד כפי שהם משתקפים מבעד לעיניה של ילדה קטנה, זרה, היודעת ש„באירופה המוות" ו„התג והחול כאן לא לה מועדים", אבל יש לה עולם פנימי משלה. הקולט את המראות. בשירים אחרים באות על ביטויין מצוקות אחרות, של הפרט ושל הכלל ומקצת השירים כתובים כנועדים לזימרה, עם בתים חוזרים.

תיעוד

אהבת רחל

לך ועליך... אהבת רחל ומיכאל / מכתבים, שירים, דברי הסבר מובאים בידי בנימין חכלילי / הקיבוץ המאוחד / 120 עמודים.

משוררים, מדינאים ושחקנים המנהלים פרשיות אהבים מסתכנים בכך שיום יבוא והסיפור יחשף ויסופר לכל שומע ורחל המשוררת לא יצאה מכלל זה. נוסף לסיפור אהבתה המפורסם, שכבר נכנס לתולדות הציונות ותנועת העבודה, היה לה מסתבר קשר אהבה עם מהנדס יהודי־רוסי, מיכאל ברנשטיין שמו, וצרור מיכתביו אליה נשתמר ומתפרסם כאן בתרגום עברי (חבל מאוד, שלא נתגלו ומן הסתם לא נשתמרו מיכתביה אליו). חלקו השני של הספר מביא את מחברת השירים הרוסיים של רחל, במקור ובתרגום עברי (של עמנואל ביחובסקי, שלמה אברשון ובנימין חכלילי) ולא קשה לעמוד על הקשרים שבין חלק משירים אלה לבין ההתכתבות עם האהוב הרחוק. לאוהבי שירת רחל, זוהי השלמה כמעט הכרחית.

מסע בפולין

ליד כפרים שקטים / יהודית הנדל / סימן קריאה, הקיבוץ המאוחד / 102 עמודים.

שער „ליד כפרים שקטים"
עיצוב: יעל שורץ
רישום: אביבה אורי

אין זו כתבה עיתונאית. זה מסע אישי, אולי פנימי יותר מחיצוני, אל פולין שישנה ופולין שהיתה, פולין שאין בה כמעט יהודים ומלאה עיקבות חיים ומתים של יהודים שהיו, פולין ששימחת החיים ניטלה ממנה. הפרק הנוגע ביותר ללב הוא זה העוסק בחסידי אומות העולם, „האנשים האמיתיים", אלה ששמרו על צלם האדם בשעה שצבעך היה לחרף את הנפש כדי לשמרו.

הקציצה הנרוצה

מקדונלד'ס (מאחורי הקשתות) / ג'והן פ. לאב / מאנגלית: דוד פרידלנדר / מטר / 307 עמודים + 16 עמודי תמונות.

איאקוקה, קוקה קולה ועכשיו מקדונלד'ס. המצליחנות הולכת והופכת לענף בפני עצמו במו"לות הישראלית ואפשר, אולי, ללמוד מזה משהו על החברה הישראלית, אך לא במיסגרת הזאת כמובן. מקדונלד'ס, למי שלא היה באמריקה, הוא שמה של רשת מזללות למזון מהיר הבוללת כ־9,500 מסעדות על פני 46 מדינות בעולם, שבכולן תקבל המבורגר בלחמניה, קטשופ וחרדל לתיבול, טוגנים במיכל קרטון, קוקה קולה ועוד כמה מיני מזון (לא הרבה), בטעם ובמישקל אחיד. בכולן אותם שולחנות לאותם כיסאות (לא נוחים מדי, כדי שלא תמשיך לשבת אחרי שאכלת) ואפילו אותה ערכה לחגיגת יום־הולדת, אם תחליט, כמו הרבה ילדים אמריקאיים לחוג את יום־הולדתך על המבורגרים וגלידה של מקדונלד'ס. תקרא בספר על פתיחת המיסעדה הראשונה, על התפתחות שיטות הייצור, הבקרה, ההפצה והשיווק, אירגון רשת הספקים ורשת הזכיינאים ועל האישים שעשו כל זאת.

דם ורוק אנד רול

שדרים / מייקל הר / מאנגלית: עמשי לוין / תבל / 194 עמודים.

לכתבי התיקשורת האמריקניים יצאו מוניטין כאנשים המוסרים את נפשם במערכות אמריקה (ומערכות אחרות) לא כדי לקרב את הניצחון ולהביס את האויב, אלא כדי לתפוס תמונה או סקופ ולזכות בתהילה תיקשורתית, שהיא למרבה הצער רדודה וחולפת עד מהרה. מחבר „שדרים" היה אחד הכתבים האלה, אבל הוא חש שלא יצא ידי חובתו בשדרים השוטפים מהחזית וכתום מלחמת ויאטנם כתב את הספר התיעודי שלפנינו, המזכיר מבחינות מסויימות את „מילכוד 22", אם כי אינו סיפורת בידיונית אלא תיעוד עובדתי. האבסורד שבמלחמה זו מתואר בזוועתיותה ואת המחזה כולו מלווה מין מצעד פיזמונים של רוק אנד רול וערפל עבור של סמים המאפשרים את החיים עד המוות.

משיח עכשיו

מצעד האחדות – אלבום תהלוכות ל"ג בעומר תשמ"ז / עורך: מנחם ברוד / צעירי אגודת חב"ד.

היו זמנים, שבית חב"ד היה מו"ל גדול ופורה של ספרי הלכה, מוסר, קבלה ודרשות, ביחוד מיכתביהם ומאמרי־פיהם של אדמו"רי חב"ד לדורותיהם. משום מה, פעילות זו התמעטה לאחרונה (עד כמה שידיעתו של כותב שורות אלה משגת) והפעילות המו"לית של חב"ד פונה לאפיקים הגמרצים של תועמלנות בלבושה המודרני. הספר שלפנינו הוא אלבום תמונות (מקצתן בצבע), הבא לתעד 247 תהלוכות ל"ג בעומר שערכו צעירי חב"ד בכל רחבי הארץ, מאכיבים עד תל־מונד בסיסמה „יחד כל ילדי ישראל". בתהלוכות השתתפו גם כלי־רכב, הליקופטרים, תזמורות, לוליינים, בלונים, וסיסמאות כמו „תן יד ליהדות, הנח תפילין", „אני אוהב כל יהודי" ו„אנו רוצים משיח עכשיו".

כתבי עת

המכונית הראשונה בארץ

עת־מול – כרך י"ב גליון 4 (72) / העורך: שלמה שבא / הוצאת מלוא / 24 עמודים

המכונית הראשונה הגיעה לארץ באפריל 1908 כבת־לווייתו של התייר האמריקני צ'רלס גלידן ותקבלה בהתלהבות ובסקרנות. את זאת רושם כאן, למען ההיסטוריה, גדעון בוגר. יעקב טורי מספר על ההגנה העצמית היהודית בעת „הסופות בנגב" ברוסיה. רינה פורת־קיסרון שופכת אור על אנצו סירני ודוד מלמר מתאר את תולדות מדור השחמט בעיתונות העברית ויש עוד הרבה חומר נוסף ומגוון.

עזר

להתבגר בכבוד

חיים נבונים מגיל שלושים / ג'יין פונדה / עיצוב מהדורה עברית: רות אילת ועדי גינצבורג / מודן / 404 עמודים.

ג'יין פונדה היא נושא לקינאתן של נשים רבות, שהיו רוצות להשתמר לא פחות ממנה. היא, מצידה, איננה שומרת את סודותיה לעצמה. הן בתוכניות הטלוויזיה שלה והן בספריה היא מוכנה ללמד כל מי שחפצה ללמוד. הספר האלבומי החדש שלפנינו הוא המקיף והמעמיק מכולם. מובן שהוא ימליץ לפניך על תזונה נאותה והרגלי חיים נכונים וילמד אותך את תוכנית ההתעמלות החדשה של פונדה על כל מרכיביה בלוויית תמונות, אבל הוא גם יפרוש בפניך את המידע הרב שצברה המתברר בשאלות כמו תהליך ההזדקנות, הפסקת הווסת, השמנה בגיל המעבר, ריכאון המלווה אותו לפעמים וכדומה. כל זה מוגש מתוך זווית אישית של אשה אינטליגנטית, שאיננה רופאה, הפונה אל נשים אינטליגנטיות ורציונאליות. הספר מלווה לא רק בתרשימים ובתצלומי־התעמלות אלא גם במיבחר תמונות מן האלבום המישפחתי של ג'יין פונדה. היא נראית טוב, אין מה לדבר.

בישול

תאוות בשרים

שאול אברון ישראל אהרוני מבשלים בשר / סדרת בישול בעריכת נירה רוסו, אדם / 281 עמודים.

הבשר מופיע ברוב ספרי הבישול (פרט לצמחוניים), אבל חוץ מ„ספר הבשר של מלקוף" עוד לא יצא בארץ ספר, שכולו עוסק בבשר. גם הספר שלפנינו אינו „מתאפק" וכולל מדור אחד של תוספות מעניינות לבשר, ובתוכן שעועית ירוקה בתחמיץ, כרוב ביין לבן, חביתיות תפוחי־אדמה ואספרגוס בחמאה לבנה. אך זה רק בשוליים. עיקרו של הספר עוסק בבשר – בשר בקר, עגל, טלה, כבש, כבד, כליות, לשון, מוח, חוט שדרה, שקדי עגל, רגליים וטחול, עשויים בצלייה, בבישול, בטיגון, בגריל ובתנור. אכן, בשר הוא תורה הצריכה לימוד. צריך להכיר את הנתחים השונים, צריך לדעת לקנות בשר, צריך לדעת לטפל בו, „להבשיל" אותו ולהתוך אותו כראוי. ואכן, הספר פותח בכל הנושאים האלה וכן בפרקים העוסקים בתבלינים ובציר בשר. אגב, המלה „כשר" אינה מופיעה בשער, אם כי אין עוסקים כאן בבשר הטארזהוא. אבל תמצא כאן גם סטייק טרטר, למשל, שאינו נמנה עם המעדנים המובהקים של המטבח היהודי.

פיתחון פה

יעל זיידמן

ארבעים שנות סיפורת עברית

האוזן השלישית

ענת לויט

חידוש „מחברות לספרות"

בימים אלה נערכות הכנות אחרונות לקראת חידוש פעילותה של הוצאת הספרים „מחברות לספרות", שנוסדה על־ידי ישראל זמורה המנוח ב־1939. מנהל ההוצאה המחודשת יהיה צבי זמורה, בנו של המייסר, שפרש לפני זמן קצר לפנסיה ממקום עבודתו. אחיו של צבי, אוהד זמורה, בעל הוצאת הספרים זמורה־ביתן, יהיה „שותף שקט", כדבריו. כידוע למי שיודע, הופסקה פעילותה של „מחברות לספרות" לאחר שנקלעה לקשיים כספיים אחרי המיתון של שנות ה־60. במיסגרת ההוצאה פורסמו, בין השאר, ספריהם הראשונים של המשוררים אבות ישורון ויונתן רטוש. את עיקר משאביה השקיעה ההוצאה בכינוס – פירסום כל כתבי יהודה הלוי, יהודה אלחריזי, אבן־גבירול וכן בפירסום קלאסיקה של ספרות הילדים. בכוונת הבן היורש לחדש, החל מראשית חודש אוגוסט, את הוצאתם לאור של כתבי הפילוסופיה היהודית מימי הביניים כקיום מורשת האב, שהושפע רבות ממורשתו של ביאליק, אולם בעתיד הוא יפרסם גם יצירות חדשות.

גולן לאקדמיה במקסיקו

הסופר שמאי גולן, המתכונן לשוב בקרוב לארץ בתום שנתיים של שליחות [...]

ספר חמישי להמאירי

הרמת כוסית הנדל־פרס

פתיתים...פתיתים

מדף ספרי ילדים

מנחם רגב

ילדים מחפשים את דרכם

נורית זרחי־כהן, וולפיניאה מומי בלום, איורים: אבי כץ, הוצאת מסדה, 69 עמ'.
אלי בן שור, ילד שובב ירושלים, איורים: א.א. שוורץ, הוצאת ספרית־פועלים, 80 עמ'.

[...] משותף צורני לשני הספרים: בראשון אנו מתוודעים לגיבור [...] דרך סידרת מיכתבים שהוא כותב לגברת עליזה, שנסעה לאמריקה [...] לו את כלבתה לולה לטיפול, ואחר־כך נוספים לכך גם הסחלבים של [...] בלום. הספר השני הוא אומנם אסופה של ארבעה־עשר סיפורים, אך למעשה [...] סיפור אחד על גיבור אחד בסביבה אחת.

[...] כותב מומי לגברת עליזה כדי לדווח לה על מצב הכלבה שלה, [...] הוא אחראי לשלומה ולטיפול בה. אבל מהר מאוד מתברר שהמכתבים [...] יומנו האישי של הילד. הוא מספר לה, כאילו דרך אגב, על הוריו [...], על יחסו האמביוולנטי לאשתו החדשה של אבא ולחבר החדש של [...] לבטיו בגידול הסחלבים באמבטיה, שמר בלום הפקיד בידו, על קשריו [...] בתו של הווטרינר, על הצופיות שבחצר. על מומי אומרים שבשל [...] ועדינותו הוא ממש כמו בת...

[...] בספר חדש זה של נורית זרחי־כהן, הוא בכך שכל הסנטימנטים [...], התקוות, האכזבות והפיוס ניבטים אלינו, כאילו שלא במכוון, דרך [...] שבו מתגלה מומי כמי שיודע להתבונן ולשים לב לפרטים מציאותיים: [...] לא באו לפרחי הנייר, אבל אתמול, כשלא היה לי מה לעשות והבטתי [...] סתם ככה על העצים, ראיתי משהו תלוי בין הענפים. כיוונתי לשם [...] שקפת וראיתי שזה קן קטן, כמו הקן שהיה בדירה הקודמת של אבא. אני [...] לעקוב אחרי מה שקורה בו. נדמה לי שראיתי שם צופית קטנה [...], ואולי הבליטה הקטנה היתה הראש של הנקבה הרוגרת". הקורא [...] שאכן ילד כותב את המיכתבים, ושאין הם רק אמצעי למסר בידי [...].

[...] נורית זרחי כתבה כבר ספר עדין ויפה, העוסק בבעיית הגירושים [...] איסמתרש בעיני הילדים ושמו „לא לגרש את נגי" (שגם במרכזו כלבה), [...] שהוא ממוקד יותר בנושא המישפחתי. כאן הנושא המישפחתי מוסווה [...] על־ידי עיסוקיו וקשריו האחרים של מומי. הטקסט המקסים זכה [...] עברית מצוין ברמות. האיורים היפהפיים והמקוריים של אבי כץ: רישומים [...] פסטיים בשחור־לבן, על רקע דפי מיכתביו של מומי הטובלים במין סגול [...] חלומי. ספר מלבב.

□

[...] סיפורי האוטוביוגראפיים של אלי בן שור מתרחשים באזור שבין „ביקור [...]", שכונת הבוכרים ומאה־שערים בירושלים. חלק מן השמות הנזכרים הם [...] של אנשים, המוכרים לחלק מן הקוראים, ובכל־זאת, אין זה ספר [...] „זכרונות", שבו מנוים עובדות וארועים, אלא סיפורים של ממש. הווי המיוחד [...] חגים יהודיים, מכות המלמד ב„חדר", חלום הכדורגל, הבריחה לרחצה בים, [...] הוריות של המורה לאנגלית הנערצת, הזקן השיכור הרוצה. לתשחורר [...] כרותו – כל זה מתרחש כאילו אלפי מילין ממקום חיותו של מומי מהספר [...].

[...] הכותב הוא אדם מבוגר המתבונן אל ימי ילדותו (מי הוא „אלי בן שור"? יש [...] השערות; הסתתרות זו מוסיפה חן לספר). להדגמת אופיו של הספר אביא שני [...]: „הקינאה בילדי „תחכמוני" ההולכים לחג הביכורים „שלהם": „כבושי [...] את כל הילדים והילדות, מן השכונה והולכים לבית־הספר שלנו. כולם [...] לבושי בגדים לבנים עם כובעים כחולים ועם חגורות כחולות. לבנות של [...] בית־הספר למלי היו סרטים ופרחים ארוזים בשערות. כל ילד החזיק משהו בידו: [...] ציפירות או סל־ירקות קציץ, תרנגול או יונה; כד עם דגים, קופסת־עוגות [...] ריבה הרבה פרחים וענפים ירוקים. הלכתי אחריהם. לבדי".

[...] אביו של המספר היה חזן העיר, ובערב־שבת אחד הוא נותן לבנו, בעל השקל [...] מזלול, לעבור לפני התיבה בבית־הכנסת של „ביקור חולים": „אבא חיכה את [...] חומי ביד קלה. ניצוץ של נחת בעיניו. הערב אין זה סתם תלמיד. הערב – החזן [...] קטן הוא בנו. שלח בנו של החזן הגדול בעצמו. הערב יש גם שיא חדש: החזן [...] קטן הוא רק בן שבעו לבי דפק בחוזקה" ובמשך תפילתו „אני מביט בפני אבא. [...] הוא רציני, אבל שבע רצון... עכשיו אני לבדי עם המיכתב האמיתי" ואחר־כך הוא [...] כוח במקומות שונים, כדי שבתמורה יוכל לקנות לעצמו אופניים. ואחרי [...] מנפנת קולנוע „אריסון" הוא מנסה להיות שם מוכר ממתקים. אחד המשעשעים [...] הוא הסיפור „בואו נברח מן הבית", כשמציע הצער וסלנסקי את תוכנית הבריחה [...] לילה אחד, מגיב המספר: „אז אולי כבר אפשר לברוח עוד יום אחד?".

[...] איוריו של א.א. שוורץ משקפים בכישרון את האווירה המיוחדת של [...] קטעי־חיים, שתורגם לסידרה של סיפורים מושכים ומעוררי מחשבה.

נגיב מחפוז: פירמידה ספרותית

מיכל סלע

נגיב מחפוז, הטרילוגיה הקהירית, בית בקהיר, חלק ג': דור שלישי, הוצאת ספריית פועלים, המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, המיפעל לתרגום ספרי מופת, 1987, 249 עמ'.

בערבו של חודש רמדאן התנוססו כרזות־בד ענקיות מעל חאן אל־חלילי, שוק הכל־בו המפורסם של קהיר: בואו ליהנות מלילות רמדאן ב„א־סכרייה". ברחובות סמוכים התנוססו שרידי סיסמאות של בחירות שהתקיימו ימים אחדים קודם־לכן, הקוראות לשיוויון הפועלים וקיום מיצוות הדת. סיסמאות של מיפלגת השמאל המצרי הקיצוני שיצאה לבחירות שלובת־זרוע עם החוגים הדתיים הקיצוניים. השם „אחים מוסלמים" לא הופיע בסיסמאות רק משום שהוא אסור בחוק. בשוק עצמו – גברים בגלימות חמרות־צבע, נשים בלבוש שחור. התיירים הרוחשים סביב כמו לא שייכים למקום. נדמה, כאילו רוח הופחה במלים שקראנו בספר, שלבשו מימד שלישי של צבע, ריח ואבק.

תוך כדי טיול בשכונות העתיקות של קהיר יש תחושה כי השינוי העיקרי שחל במשך ארבעים וחמש השנים האחרונות מאז ימי „א־סכרייה" (כך נקרא בערבית אחרון ספרי הטרילוגיה של מחפוז) ועד ימינו הוא ניידת הטלוויזיה העומדת דרך קבע בפתח מיסגד אל־חוסיין, להקלטת תפילות נבחרות.

קהיר של הימים ההם נותרה בספריו של נגיב מחפוז. כשאתה מסתובב בה היום, כזר שאינו בן־המקום, הכל נראה מוכר כל־כך, כאילו כבר היית שם. לרגע נדמה שאפשר להחליף את ספר ההדרכה לתיירים ברומאן שראה עתה אור בעברית: „דור שלישי".

נגיב מחפוז

הטרילוגיה יצאה לאור בשנים 1956־1957, לאחר ארבע שנות כתיבה. היא נחשבת ליצירת מפתח, אולי החשובה ביותר בתולדות הספרות המצרית בת־זמננו. אומנם אין היא יצירה יוצאת־דופן לתקופתה, ימי הרומאן הריאליסטי המצרי, אך בגיבושה ובשפע הדמויות, האירועים ותיאורי החיים היתה בבחינת „הרעש", נקודת־ציון של לפני ואחרי.

השכלה ופעילות פוליטית

השנים „שלפני הרעש" היו שנות חבלי־לידה וילדות של הרומאן המצרי המודרני. הדור „שאחרי" כבר העז לחרוג ממיסגרת הרומאן החברתי (שאיפיין את הספרות המצרית בשנות החמישים) ולהתביע ביקורת בסיגנון אימפרסיוניסטי.

א־סכרייה הוא שם הרחוב שבו גרים בני הדור השלישי לבית עבד אל־גוואד. היצירה בשלמותה מתחילה בסוף מלחמת־העולם הראשונה ומסתיימת לקראת סוף מלחמת־העולם השנייה. היא משתרעת על־פני תקופה שבה הבשילה מצרים החדשה, קהיר הפכה מעיר פטריארכלית, שקצב חייה איטי, לעיר תוססת ומודרנית.

במרכז היצירה, על שלושת חלקיה, עומד כמאל, שתהליך התבגרותו מקביל להתפתחות היצירה. רווק מושבע, מורה בבית־ספר נידח. אדם המקדיש את כל זמנו ללימוד פילוסופיה ולהשכנת שלום בין פלגי המישפחה. חששו מחיי־נישואין הפך לשם דבר, אפילו מגוחך משהו, כנגד חיי ההוללות של אביו ואחיו הבכור. בסופו של דבר הוא מנותק מן הכלל, מנוכר, מתבונן מן הצד כיצד החיים נעים קדימה בלעדיו.

בני הדור החדש הם רדואן, עבד אל־מונעים ואחמד, בוגרי אוניברסיטה, מעורבים בפוליטיקה בת־הזמן, מעוזים ללכת בדרכם העצמאית, השונה ואף מנוגדת לזו של הוריהם. רדואן, מייד עם סיימו את לימודיו, זוכה במישרה ממשלתית בכירה יותר מזו של אביו, העובד עשרות שנים כפקיד זוטר. השניים האחרים הם בניה של חדיג'ה, אחת משתי הבנות במישפחת עבד אל־ג'וואד. עבד אל־מונעים פעיל בחוגי „האחים המוסלמים" ואחיו נוהה אחרי המארקסיזם. האחד מרבה לבקר במיסגדים ובשיעורי־דת ומקדים להינשא כדי למצוא פתרון הילכתי מהוגן לצרכיו הגופניים. השני מחפש שיוויון־מעמדי וליבראליזם כעיתונאי בעיתון שמאלני.

אבל ב„א־סכרייה", כמו גם היום, שני הקצוות שלובים זה בזה – השמאל הסוציאליסטי והימין הדתי הקיצוני. אחמד ועבד אל־מונעים גרים בבית אחד גם אחרי נישואיהם. דירותיהם הפכו לבית־ועד, איש איש וקהלו. „לא ראיתי בית כמו בתיהם של עבד אל־מונעים ואחמד", מתלוננת האם חדיג'ה, „אולי הפכו לבתי־קפה בלי שאדע" (עמ' 225). אצל האחד מתכנסים עטורי הזקן, אצל אחיו – נשים וגברים, זרים ומקומיים, רובם עיתונאים ואנשי ספרות. סימני־ההיכר החיצוניים האלה לאנשי השמאל ולדתיים נותרו עד היום. גם ביחס השילטון, כאילו לא קרה דבר בארץ שבה הנילוס זורם אלפי שנים ללא שינוי: מעצר פתאומי עקב פעילות פוליטית שאינה מקובלת על המימסד.

תבנית מרכזית אחת

במצרים, בכל דור ודור נבנית פירמידה. כל אישיות רמת־מעלה משאירה לדורות הבאים אנדרטת־נצח. הפירמידה של מחפוז היא סיפוריו. הוא הספינקס הרובץ לרגליה. את כל מנהיגי מצרים במאה הזאת הכניס לתוך הפירמידה הפרטית שלו, אותה הוא בונה כבר יותר מארבעים וחמש שנים. סיפוריו מספרים את תולדותיה של מצרים במאה העשרים, על תרבותה ואורח החיים בה. ברומאנים שלו, על מיגוון צורותיהם, יש תבנית מרכזית אחת: האדם המצרי בתוך מישפחה, ובתוך קהיר על רקע האירוע הפוליטי בן־התקופה.

פעם היתה זו מלחמת־העולם הראשונה, פעם השנייה. אחר־כך המשבר החברתי והרעיוני שלאחר מהפכת עבד אל־נאצר ולבסוף, בספרו האחרון, „היום שבו נרצח המנהיג", רצח הנשיא סאדאת. והתבנית חוזרת על עצמה, פרטי הזמן משתנים. בימי „א־סכרייה" ישבה המישפחה מול מיחם הגחלים לקפה. ביום שבו נרצח הנשיא יושבת המישפחה מול הטלוויזיה, מתווכחת על פוליטיקה ורואה בפרוטרוט את מעשה הרצח.

מבחינה זו כדאי להשאיר את מחפוז להיסטוריונים המוכנים לקבל יצירה ספרותית כתיעוד. כחומר לתרגום יש הרגשה שהציבור עייף מעט מספר אחד בלבד מתוך הספרות הערבית הענפה ומצפה למשהו אחר. מי שמגלה עדיין עניין – ימצא עצמו מאוכזב מתרגום הכרך השלישי של „בית בקהיר".

ההנאה הרבה שבקריאת היצירה בשפת המקור אובדת בתרגומה לעברית, שהוא באיכות ירודה מאוד בהשוואה לשני הכרכים הקודמים, שלושתם בתרגומו של סמי מיכאל. מיבנה המישפטים צמוד מדי ללשון המקור, יש קפיצות ברמה הסיגנונית, שהיא לעיתים גבוהה ולעיתים נמוכה, ללא תקיות. קטעים לא מעטים נאלצתי לקרוא יותר מפעם אחת כדי להבין במה מדובר, וכאילו לא די בכך, גם ההתקנה לדפוס נעשתה ברישול רב: שגיאות הדפוס רבות, חסרות הערות שוליים שאליהן יש הפניה בגוף הטקסט וכיוצא באלה, עניינים הפוגמים בהנאה שבקריאה. ואף־על־פי־כן, מאמץ הקריאה כדאי, בוודאי למי שכבר עומדים בספרייתו שני הכרכים הראשונים החסרים את סופם המתבקש מאליו.

מיכתבים לעורך

איזה נוסח עדיף

במאמרו „בצילו של המורה" (מוסף זה, 10.7.87) חוזר דן מירון לענין שירי לנסקי. דומה כי בלהט הוויכוח מוצג גרודזנסקי באור מטעה במקצת באשר ללנסקי ולהבנתו בשירה בכלל.

המחברת שבה ערך לנסקי את שיריו בפעם האחרונה היא כנוי „אמת ארכיאולוגית" מיקרית. להדפיס את המחברת כצורתה – אין קל מזה. אפשר אפילו לצלם אותה ולחלקה למעוניינים.

השאלה היא, האם נוסח השירים במחברת – גם אם הוא הנוסח האחרון שקבע המשורר – הוא הנוסח העדיף, כשמדובר בספר לאוהבי שירה ולא לחוקרי תולדות הספרות בלבד. את הדבר הזה ידע גרודזנסקי, וזה מה שהוא כתב באותה מובאה שמירון מציינה ומדגישה לגנותו. לדעתי, יש בזה דווקא עדות להבנתו של גרודזנסקי בשירה, בלנסקי, בערכה של עריכה סופית של מחבר וכנפש האדם בכלל.

לשירו הידוע של לנסקי „נדון לשנות טלטול ונורח" יש שתי גירסאות, מוקדמת ומאוחרת, ושתיהן בכתב ידו של המחבר. הגירסה המוקדמת רהוטה ויפה, והאחרונה צולעת. מי שאומר בקשיות, כי בספר שנועד להציג את לנסקי לקוראים ולחבב עליהם את שירתו כאחד, ראוי להתחשב אך ורק במאוחר, רק כ„אמת הארכיאולוגית" – יעשה עוול למחברים ולקוראים כל מי שערך את דברי עצמו לדפוס יודע כי במיקרים רבים הגירסה האחרונה גרועה מהראשונה.

דן מירון, וכן אורה באומגרטן־קוריס שחשפה את השינויים בין שירי המחברת לשירים שבדפוס, שוכחים כי ראוי להבין בין מה שמעניין את חוקר תולדות הספרות, ובין מה שחשוב לקורא השירה. אם לנסקי כתב שיר טוב ב־1930 וקילקל אותו ב־1940 – האם השיר הראשון עבר בשל כך ובטל מן העולם, והאם תובה למונעו מהקורא?

כדי לדעת איזה נוסח של שירי לנסקי ראוי להציג לקוראים, יש לקרוא את השירים קריאה פנימית. הקביעה החיצונית, האומרת כי כל המאוחר עדיף, אינה נכונה ואינה הוגנת למשורר ולשיריו.

משה זינגר

דן מירון משיב: מר זינגר מתיימר לקרוא את השיר „קריאה פנימית" יותר משקרא את השיר המשורר עצמו. כשיש הבדל בין נוסח מוקדם ומאוחר מן הראוי לפחות להביא את שני הנוסחים ולהניח לקוראים לשפוט. מה גם שהנוסח המוקדם „תוקן", כפי שידע גרודזנסקי עצמו, בידי עורכים, ולא היה בידו כתב־היד המקורי שלו. אורה קוריס־באומגרטן הוכיחה בעליל כי מרבית השינויים שנערכו לעומת כתב־היד שבמחברת, לרעה היו מבחינת שלמות התוכן, המיצלול, המישקל והציוריות.

התבטאות זרה לי

קראתי בצער את הדברים שיוחסו לי בסופו של הקטע „שלוש חתימות" (האוזן השלישית, מוסף זה, 10.7.87): „אומר אורפז ונאנח: אי הנעימות כרוכה במשא־ומתן עם ההוצאות השונות. יש קופצים והכל שאין לי סוכן על־מנת שיעשה במקומי את העבודה המלוכלכת".

האיל והדברים הנ"ל ניתנו בעיקבות שיחה טלפונית, אני יכול רק לשער שהם תוצאה של אי־הבנה שמיעתית או הבעתית. צורת התבטאות כזאת, שעולה ממנה נעימה של התנשאות, זרה לי ואינה תואמת את אורח דיבורי וכתיבתי ולא את אורח חיי.

יצחק א. אורפז

דיאלוג עם המוות

המשך מעמוד 31

נמצא כמותו בכל שירת פגיס שקדמה לתקופה המאוחרת הזאת. בכל שירתו אין אף דמות אנושית קונקרטית אחת, שאפשר לחוש בה, מעבר להפשטה האידיאית. גם כתום הגוף, והנה כאן: „בתי השחי בחולצה שלו מוכתמים בזיעה, אומנם חם ולח היום בירושלים יותר מן הרגיל". („כיבור", עמ' 40). לא רק גוף חי של אדם, אלא גם המודעות ליום המסויים, לסיבה הפרוזאית שבו, הזיעה הרבה, וגם קביעת עמדה וזיקה – „אומנם". מלה אחת והוספת מיכלול עצום של רגשות, של אמפאטיה ואמביוולנטיות. כל זה פשוט לא היה אפשרי בניסוחים ובמיבנים הקשוחים של השירים קצוצי השורות. מושגי ה„מחוץ לשורה" ו„בתוך השורה" (כלשונו של פגיס) היו איסורא בעיניו משגבים עקרוניים ביותר. פגיס ייחד לז'אנרים השונים האלה נושאים שונים ועמדות שיריות שונות מיסודן.

כדבר אחר נמשכת דרכו של פגיס מן השירים הרגילים אל השירים בפרוזה, והוא טביעת אצבעותיו הבולטת ביותר: מיבנה הרצף. שירי הפרוזה, כמו השירים שקדמו להם, מסתיימים בהחלפה מפתיעה של אמות־המידה, בהיפוך היוצרות – מה שהיה מטאפורי הופך ליטראלי ולהיפך, כשהשיר כולו מתקדם ומתפתח לקראת היפוך זה. ה„פואנטות" המפורסמות של שיריו, המתבטאות לרוב בפאראדוקסים רועשים או במיפנים מפתיעים, הן אבן־הראשה של הארכיטקטורה השירית של פגיס, והן ניצבות גם כאן, בסיומי השירים בפרוזה, ומדהימות כרגיל. השיר בפרוזה הארוך ביותר בספר, „כיבור", אינו רק טקסט מזעזע בעוצמת החשיפה והאינטימיות שבו, אלא גם מיבנה מדור ומדוקדק של עלילה המתנהלת לקראת סופה – הפואנטה, המעלה אותה פתאום לממדים מטאפיסיים. כמה מן השירים בפרוזה בספר הזה הם בעיני מן היצירות המרשימות ביותר של פגיס. השירים „כיבור", „לומינל" ובמיוחד „הכחשה" (עמ' 16), שהוא פשוט מסמר־שיער.

מיטען רגשי עצום

לא כל השירים בספר מרשימים באותה מידה, ואולי היה פגיס עצמו גוזר על חלק מהם גניזה. „פה לשטן", „סיכום", „ספורט", „יצא כמו כלום", „שאלה מצחיקה", „ערב זיכרון", „נצחון", הם שירים שיאה להם לדעתי הגניזה ואין הם יוצאים מגדר השנינה. עם זאת, אני מבין לליבו של העורך שהשאיר אותם בקובץ ולא העז לקצץ במצאי שהותיר המשורר. כן ראוי לשבח את האופן שבו הובאו הנוסחים השונים של השירים שנוסחם האחרון לא נקבע על־ידי פגיס. הנוסחים הובאו לאחר סינון ובלי כל פראנטריה מדעית שתקלקל את אופיו של הקובץ כספר־שירה. עם זאת, קשה לקבל את הגיונה של ההכרעה בדבר בחירת הטקסטים העוסקים כאב. זנרבנק כותב: „אופיים הסיפורי של הקטעים חורג מאופי הקובץ הזה, והם ראויים שיודפסו בנפרד. כללתי כאן רק אותם קטעים שכוחם השירי עושה אותם לחלק אינטגרלי של הקובץ" (עמ' 75). ובכן, אופיים הסיפורי של הקטעים שהובאו כאן לפחות אינו חורג מאופי הקובץ כלל וכלל, ואילו כוח שירי הוא דבר תלוי בקורא, למשל, ולפעמים הוא תלוי בהקשר – ומציאותם של הקטעים על האב במקובץ יכולה להיות עקרונית מאוד לענין „כוחם השירי" של הקטעים הכוורים. איני מבין מדוע לא הוסיפו עמודים אחדים לספר ולא כללו בו את כל הקטעים.

האופן שבא שולבו שירי הפרוזה בין השירים הרגילים – על־פי הקירבה התמאטית (הנרמזת לפחות) יצר מירקם יפה מאוד של רצף לאורך הקובץ. שוב, זו הכרעה של עורך, אלא שכאן, באין קביעה של המשורר, טעמו של העורך צריך היה לקבוע. מן האמור לעיל מובן שטעמי בענין זה שונה (והעובדה שפגיס עצמו עבר לעיתים באותו שיר עצמו מז'אנר לז'אנר אינה סותרת את תפיסתי, אלא חושפת את הקונפליקטים שהיו שרויים בהם המשורר סביב עמדתו המובלעת בשירים בשנותיו האחרונות), אך אי־אפשר להתעלם מן הדינאמיות שהשיג העורך בצורה הנוכחית, דינאמיות שהיתה נעלמת אולי בחלוקה ז'אנרית נוקשה יותר. קובץ הבנוי על פראגמנטים וסדרים לא מובנים תמיד, דורש הכרעות, טעם ונוכחות של ממש מצד העורך, וכל אלה היו כאן. מטבע הדברים לא תיתכן הסכמה מלאה. ומלה אחת בענין העטיפה: איך אפשר להדפיס „שירים אחרונים" בצבע סגול?

קובץ השירים הזה אינו „שירים אחרונים" משום בחינה ולא זו הביוגראפית. אין בו כל התרופפות ואין בו השלמה ואין בו דיכדוך. יש בו רוגז רב והבכמה מקומות – אלימות. יש בו מיטען רגשי עצום והתמודדות עם מיטען רגשי זה („אבא"), ובכל המיקרים יש בו כוח וחיוניות של משורר בשיא כוחו ובעיצומו של תהליך התפתחותי עקרוני וקרדינלי. העיקרון מצוי בשיר הרביעי שבמחזור „מחזור קטן של קדחת":

ובכן הוא מוליש להיות־בלי־די קר,
כליבך לבן, חר, כות, כמו
גביש גדול של מלח.
אבל הוא סקעת בשר
החם הקודח
ויסף בו
(עמ' 48)

החוויה הירושלמית

...יה ברושי

רטרוספקטיבת הדפסים של דדי בן־שאול, סדנת ההדפס, שבטי ישראל 38, ירושלים.

את שני תהומי בין ירושלים לתל־אביב, שמצא את ביטויו בשירה ובסיפורת, ניתן לאיתור גם בציור, אולם בלי אותה נימה של יריבות שנתלוותה לתחומים האחרים. דדי בן־שאול הוא אמן ירושלמי באותו מובן שרודי להמן, פינס והופמן ביטאו את אופי היצירה הירושלמי בשנות ה־50 וה־60, והוא מקביל באינטנסיביות הרוחנית שלו לציירים כטיכו, שוכל ושאול שץ.

לרעיון של עבודה בחומר קיימות קונוטאציות אחרות לגבי האמן הירושלמי. בניגוד לאמן התל־אביבי, הוא ישאף להגיע לדרגה של שלמות ומיצוי המדיום והחומר שבהם הוא בוחר ליצור, בין אם זה ציור־שמן או חיתוך־עץ. האמן הירושלמי אינו רץ בהדיבטים של המושג תרבות. מקומו של המימד המושגי־ביקורתי, שמאפיין אמני שפלה שונים כל־כך זה מזה כתומרקין ורפי לביא, נעדר ממרחב החוויה הירושלמית. החוויה הירושלמית מכתיבה כמעט דרך כורח את המתח שבין החומר הטבעי (אבן, אדמה, נוף) לבין הדת, רוח הגיזונה מהמשא ההיסטורי, מהפאראדוקס הפוליטי המתמשך, מהנבואה התנ"כית ומהשיגעון. זוהי הירושלמיות.

עוד בראשית דרכו בחר דדי בן־שאול להתמחות בטכניקת הליטוגראפיה. זוהי טכניקה ארכאית, שנזנחה בדורות האחרונים בשל המיומנות המופלגת שהיא מחייבת ואשר אינה ניגלית תמיד לעין המתבונן הלא־מקצועי. האמנים הוותיקים, שהגיעו בומנם מאירופה, עסקו בעיקר בחיתוך־עץ (משטיינהרט וברדקו ועד פינס ולהמן). בחירתו של בן־שאול להפוך את הדפס־האבן יכולה להיתפס מזווית מעט רומאנטית כמסמלת את המעבר מאירופה לירושלים, מן העץ אל האבן.

בן־שאול (55) החל את דרכו האמנותית כאשר נסע בסוף שנות ה־50 ללימודים בפירנצה ובפאריס. עבודותיו מאותן שנים משלבות סוריאליזם אופייני לנעורים של אמן עם הפשטה דקורטיבית טיפוסית לעיר־האורות של התקופה. הליטוגראפיות שהדפיס אז עמומות, פהות ובעלות אווירה כבדה וסתומה. סידרה ארוכה של כוכות מלופפות חוטים שיצר או הפכה מאוחר יותר לסמלים של כובות חבושות. נעים לגלות בסדרות שבאו אחרי כן את תהליך ההשתחררות ההדרגתית ופריקת המעצורים כסיפור בתמונות: עירום, נושאים נוצריים (בן־שאול נולד למישפחה דתית) ושילוב טקסטים ליריים. אולם ההשתחררות המעניינת יותר היא דווקא ההדפייה של הקו ופיתוח ראשוני של מה שהפך מאוחר יותר לסיגנון הטיפוסי של בן־שאול.

בסוף שנות ה־60 פעל בן־שאול במיסגרת „משקוף", קבוצה אלטרנטיבית להתארגנות התל־אביבית, שכללה בין 26 חבריה את טולקובסקי, שוכל ושאול שץ הצעיר. הירושלמים חתרו להגשים אידיאל של יצירה בין־תחומית המשלבת שירה, מוסיקה ויצירה בחומר.

המיפעל האמנותי המשמעותי והחשוב יותר של בן־שאול מתחיל להתגלות בעבודות משנות ה־70. אט־אט שוכך תהליך השלת המועקות העומדות במסלול ההגדרה העצמית שלו כאמן והשימוש בכלי אמנותי כדי לנגח שדים ולהתעמת עם מסורות אמנותיות. בעבודות המאוחרות האמנות היא מטרה בפני עצמה ולא עוד אמצעי.

בן־שאול מותרכז ומגיע משלב זה לאיכויות נרירות. הנופים שצייר משנת 1975 ועד העת האחרונה באבו־טור, כפר ערכי המשקיף אל דרום החומה ויס־המלח, הם מעבודות המופת של ציור נוף בארץ. המסע הארוך שלו, שהתחיל בחיפושים ונמשך במרירה, וההוללות, נשים ויין, מסתיים בחצר הבית הפונה אל הנוף המדברי, בשלווה של התבוננות ממושכת. יש בהדפסים אלה תזוזת של אי־שקט בצד שלווה מבוגרת. התנובה אל האור אינה התמודדות ישירה כבציור־שמן. רק התוצאה של התרשמות מסערה סמויה, המתרחשת תמידית אי־שם בנוף, סערה שהוא צופה בה מתוך השלווה הביתית המסומלת במיספר כיסאות ריקים על המירפסת, בעציץ או במיסגרת החלון שמבעדו נראה הנוף.

...שאול: מסע ארוך של חיפושים

כיף לדפדף

מישקפיים, רבעון לנוער ומבוגרים של אגף הנוער, מוזיאון ישראל, ירושלים, בשיתוף עם „כותרת ראשית", מאי 1987, 48 עמודים.

חוברת אמנות יפה ומשוכבת־עין כזו עוד לא נראתה, כמדומני, בארץ. בפעם הראשונה מגזין־אמנות שכיף לדפדף בו, עם הרבה רפרודוקציות ונושאים לא יומרניים. יוזמה של תמיר ראונר, אוצר באגף־הנוער של מוזיאון־ישראל, הביאה לשיתוף־פעולה בין המוזיאון לבין מערכת „כותרת ראשית" להוצאת ריבעון אמנות לכל גיל. ראונר בחר להקדיש את החוברת הראשונה לנושא הרישום, והזמין אמנים מוכרים כצד אוצרים ומורי אמנות לתרום מאמרים לחוברת. לפי מראה החוברת הראשונה, נראה שלחוברות הבאות יהיה תור ארוך של כותבים שירצו להשתתף.

העיצוב הגראפי, המזכיר, ולא במיקרה, את [illegible] של „כותרת ראשית", נעשה בידיו המוכשרות של אבנר אג־[illegible]. הפרדות־צבע מעולות, הרבה תמונות, כיתוב אלגנטי ועריכה [illegible] וכלתי דחוסה נמשוים לחוברת את העושר של קטלוג אמנות [illegible] עם הקלילות והרעננות של מגז[ין] עיתונאי.

בחוברת מסתרים [illegible] תומרקין, רות פנטופרו ולארי אברמסון במיספר שורות ע[ל] גישתם לרישום. איילה גורדון, אוצרת אגף־הנוער, מומחית לציורי [י]לדים, מספרת על פיקאסו הילד. שלומית סטיינברג על כיראה אבחנוסית, סמטר תירוש על „איך רושמים אף", יואב קוטנר על סירטוני ויראו לשירי פופ, ובסוף החוברת סיפורי קומיקס מסורפים [illegible] דן, על אמנות כמובן.

יוג'ין סמית: מציאות מסוננת

סמלים לעייפה

...יה אמוץ

יוג'ין סמית, צלם מורה, תערוכת צילום במוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך, ת"א.

העיתונות תובעת ממשרתיה, כולל צלמיה, היצמדות עיקבית להתרחשויות הקונקרטיות. היא הפכה את ההתכוננות למירדף את המצלמה למלכודת פתאים ואת הצלמים למחפשי סנסציות שאורך ימיהן כאורך ימי גיליון של עיתון, כך נשאר, למעשה, תחום הצילום העיתונאי „משתף פעולה" ומשרת את האינטרס של המזמין. משלמים לו על שירותיו הטובים ומונעים ממנו לפתח תמונה שאינה תלויה בכוונת המממן. חופש היצירה אינו בדיוק האלמנט של הצילום הזה.

עבודות מנופות

טווח הראייה של העיתון היה תמיד קצר. מפוענח ברקה ונזרק לסל. אבל העיתונות עדיין מנסה להעלים מאיתנו לעיתים את הידיעה שכוח הרעיונות והתקופה גדול ממנות, שכוח האנשים לבנות ולהשחית גדול ממנה. עם כל התודה לה ככלב השמירה של הדמוקרטיה, יש בעיתונות יומרה והתחזות של ז'ורנאליזם לאמנות, אך גם בלי הערה הזו, ההסכמה על היכולת האמנותית של הצילום אינה שלמה. מה גם שהתרגלנו לראות שוב ושוב כי מותר התמונה התיעודית על־פני הצילום הצרוף – אין. לכאורה לא מבדיל דבר ביניהם. עוד לא פגשתי בטעם רע יותר מזה של צלם עיתונות המחפש לעצמו מלוכה או כתר של אמן, ואפילו אם הוא צלם כמו יוג'ין סמית, שנכשל לדעתי, כיוון שצילומיו לא שמו קץ למלחמת־העולם השנייה.

גם הניו־ז'ורנאליזם לא יגאל את העיתונות. מהוויתה העיתונאית, הנגיעה שלה בבהייה מתיחשת רק כאשר היא מתרגלת התגנבות יחידים מעונשו של ההוק. בדרך־כלל היא תעדיף את העובדה שמעל לפני השטח, וכרגע שביקש „לייף" מצלמיו לחדול להתפייט ולהביא מ„וידת הגשש" צילומים שישמשו את העורך־הכותב רק כחומר־גלם, לא היתה סגיעה קשה מזו בגאוותו המקצועית של יוג'ין סמית, והוא עזב את „לייף" והלך לעבוד כפרי־לנס בסוכנות שריכוזה סביבה צלמי עיתונות יומרניים, כדי למכור את תמונותיהם, ושב, לעיתונות כמובן, שאותה הם שרתו.

יוג'ין סמית הוא צלם שמוסר עבודות מנופות כמו שיחיה ברוח, איפה הטוב והיכן הרע, בתקופה שכבר ידענו כי שום דבר לא יהיה כמו שהתכוונו להיות, אצל צלם עיתונות מהסוג שלו נשאר עדיין תקוד המוסרי נקי מהתלבטות. היא מה שנקרא „אדם שלם עם עצמו". הוא יודע על התמלה, על ה„פייטה" (צילום 185 בתערוכה), על צער כאב בהירות, ועל היות האדם מותש בעמלו. אל השימחה איני בטוחה שהוא התוודע. הסטריליות של צילומיו באה לידי ביטוי תמציתי ומרוכז בסידרה „חיים ללא חיידקים", 1949, שעסקה בבעלי־חיים במעבדה הבקטריולוגית של אוניברסיטת נוטרדאם, כמי שרואה לנגדו את ה„תורה" כמיטלצת רבת־זרועות המעוללת רע. אלא שגם אם התורה היא משהו קיים לגמרי, ובכך אני מפקפקת, או שלפחות אפשר לנסות לפרוץ את חומתה הסוגרת, הרי הרצינות התהומית שלו, עד כדי סטריליות של מעבדה, היא נטולת חיוך, ולו גם בזווית הפה. היחס הכל־כך רציני הוא היחס אל עצמה. אל „הכנסיה" שלך, והרוח כל היהדור כצידקה הנחרצת.

האדם כקלב

יוג'ין סמית משתלח אל שדות החיים והמוות כדי לתעד את העולם. האדם הוא רק כתוסת שלב לתלות עליו עוד טרגדיה אחת. בעיקבות פירסום הכתבה שלו „רופא כפרי", הפך הרופא ארנסט צריאני לסמל כלל־אמריקני, מתוך הנהיה האמריקנית אחר המוות העולות מהזמן כדי לסמל אותו, אולי כדי להסום כל דבר מעל תודעה עצמית וראה מרילין מתגרו כסמל זהב מצמר־גפן מתוק. בשום מקום אחר בעולם לא נוצרו „גיבורי תרבות", מושג נלוז מתרבה בתרבות, כמו באמריקה. סידרת המיילדת הכושית בעיירה שכוחה, גם היא סמל. „כפר ספרדי" הוא סמל נוסף לסבל. נדמה שהוא חושב על תמונה שתסמל את כדור־הארץ שלנו. המחשבה הזו מקלקלת לו כל חלקת צילום טובה, על שום התכוונות היתרה שלו לשיאים שיא הצער. שיא הכאב. שיא התימהון. אבל החיים, לטעות במאה הזאת, מורכבים יותר מאשר מקמעותם של סמלים. אולי קשטת הטשקה־קולה של הפופ־ארט היא התשובה הנכונה באמת לשאלת הסמל.

בתצלום של יוג'ין סמית חרושה הבעה עמוקה כל כך עד כדי איבוד אנושיותה. יצירותיו יפות מדי בשביל תיעוד ומתרעות מדי בשביל הבריה. כאמנות הן מגוננות וכתיעוד הן מלוטשות הרבה מעבר למה שדורש תיעוד אמת. הקומפוזיציות יעילות ומרשימות ומבנת מתר, חזק ובאופן אלגנטי אך לא נשאר במעט דבר להרהר אחריהן. למה הוא בעצם מטיף כסידרת הגוספה שלו „כפר ספרדי", הוא שואל „כלום יוכלו עוד בני־אנוש לשרוד לנוכח לחצה המתמיד של הקידמה?" לשאול שאלה כזאת בהקשר לקידמה גו, באמת.

יש היום צלמי עיתונות שמציגים תיעוד מעמיק של בניעות רבה יותר, אולי מתוך הבנה, אפילו לא מודעת, שאין לשפוט את העולם בלחיצת הדק אליטה.

אתה יכול להיות מה שאתה

אמיר קמינר

„מופע האימים של רוקי" נולד כמחזמר שולי ב־73', פרח כסרט, הוציא את המקוללים מן הארון, התחבר עם הקאמפ ועם הפאנק, הפך לפולחן. המחזמר מלונדון, מהשבוע הקרוב, ל־7 הופעות אצלנו

ההצגה „מופע האימים של רוקי", בקרוב בארץ, והסרט שבא בעקבותיה, „מופע הקולנוע של רוקי", מאפשרים התייחסות לשני מושגים שרווחים בתרבות הפופולארית של שנות ה־60 – 80: סרט הפולחן־תופעה (קאלט) וקאמפ.

סרטי פולחן, הם סרטים המוצגים בדרך־כלל בהצגות חצות, באולמות קטנים. סרטים שתופסים את הקהל, החוזר לראותם שוב־ושוב. בעיקר קהל צעיר, עירוני, מודע. במיקרים קיצוניים, כמו „מופע הקולנוע של רוקי" ו„אמא יקרה", הקהל משתתף, נוטל חלק בהצגה. מדקלם דיאלוגים, מחקה את התנהגות השחקנים, מתלבש כמו הדמויות, מגיב בהתאם לנעשה על המסך.

התמכרות. הערצה מעורבת באירוניה, במרי. המכורים עשוים לראות את הסרט מאות פעמים, לאסוף תמונות, קטעי עיתונות, לתלות פוסטרים על קירות חדרם. גם בישראל, בתי קולנוע תל־אביביים (פריז, סיוון, תמוז, בית ציוני אמריקה) מתמחים בהצגות חצות ושישי־שבת בצהריים. אפילו סרטים ישראליים התגנבו לרפרטואר. במיוחד „מציצים" ו„שבלול".

המודעות לתופעה החלה עם „קובלנקה". הסרט צבר תאוצה בארה"ב של ראשית שנות ה־60, בצמוד לפולחן סביב דמותו האגדית של האמפרי בוגארט. גם מרילין מונרו וג'יימס דין הפכו לדמויות מיתולוגיות, שסביבן מתנהלים טקסי הערצה והאלהה.

צרכני הצגות־החצות מאמצים לעצמם סרטים חריגים (סיפור, דמויות, אמצעים קולנועיים). בדרך־כלל דלי תקציב. סרטים יוצאי־דופן, פרועים, מקוריים, מפתיעים, מיוחדים ושונים: מיסתורין, אבסורד, אנארכיה, ארוטיקה נועזת, מסר אנטי־חברתי, אקזוטיקה, הרפתקאות, מרדנות, פנטאזיה וכדומה. סרטי אימה אלימים („הלילה של המתים החיים"), קומדיות אנארכיסטיות פרועות (סרטי האחים מרקס, וו. סי פילדס, וג'ון בלושי), סרטי־פעולה אכזריים ונוטפי־דם („מקס הזועם"), מדע בדיוני („בלייד ראנר"), סרטי גועל („אריישרד", „הפלמינגו'ס הוורודים" עם דיוויין), מיוזיקלס („רחוב 42", „שיר אשיר בגשם") וסרטים קלאסיים אהובים („שדרות סאנסט", „נעלים אדומות", „הקוסם מארץ עוץ"). גם סרטים גרועים ומטופשים זוכים להתייחסות נאותה.

▲

מופע האימים של רוקי. בראשית היתה ההצגה. מחזמר, שנכתב ע"י ריצ'ארד או'בריאן, שחקן וזמר שהופיע ב„שיער" וב„ישו כוכב עליון". המחזמר החל דרכו ביוני 73', באולם בן 60 מושבים, שהתמחה בהצגות תיאטרון ניסיוני. מדובר במחזמר, המשלב מדע בדיוני, רוקנ'רול, סרטי אימה ומיפלצות („פרנקנשטיין", „קינג קונג", „דראקולה"), התייחסויות, איזכורים ומחוות לסרטים ישנים ולסרטי־חצות, לסרטי אופנוענים, למיוזיקלס ישנים, למה לא.

העלילה עוקבת אחר קורות בראד וג'אנט, זוג נורמאלי מרובע, כליאמריקני. זה עתה נישאו בעיירה קטנה: דנטון, אוהיו. בליל סופה הם עושים דרכם לעבר בית ידידם, ד"ר סקוט. הזוג נתקע בדרך ונאלץ לתפוס מחסה בטירה אפופת מיסתורין ואימה. הטירה תגיעה מהחלל החיצון ושייכת לד"ר פרנקנפורטר (טים קארי הנהדר), לפי הגדרתו „טרנסווסטיט מתוק מטרנססקסואל, טרנסילבניה". משמע: גבר דו־מיני.

הזוג מתחלחל ומזדעזע מהאירועים בטירה ומאוכלוסיית המקום: הומואים, קוקסינלים, לסביות, פריקים. במקום מתנהלת ועידת טרנסווסטיטים. בני הזוג מתוודעים למיניות אחרת, המאיימת על מיניותם הנורמאלית. הדוקטור יוצר במעבדתו את רוקי, גבר מושלם ושרירי. התגשמות תשוקותיו והזיותיו. הדוקטור מפתה את שני בני־הזוג.

לבסוף, מורדים המשרת ריף ראף (או'בריאן עצמו) ואחותו מג'נטה בשילטון הדוקטור. הורגים אותו ואת רוקי ומשגרים את הטירה בחזרה לטרנסילבניה, גלקסיה מרוחקת. משאירים מאחוריהם את בראד, ג'אנט וד"ר סקוט (שהגיע לטירה כדי לחפש אחר השניים) המומים ומופתעים.

▲

המחזמר הפך ללהיט. הצלחה מיידית. עבר במהרה לאולמות גדולים יותר, באזורים מכובדים ונחשבים. כבר אז החל להיווצר הקשר בין הקהל למחזמר, קשר שיהפוך בעתיד למשמעותי. תחושה של תיאטרון חי: הקהל קיבל 'מקלחת' של חומרים נוצצים. שחקנים עטויי מסכות־פלאסטיק מפחידות פיטרלו בין הצופים. בתום ההצגה חולקו הוראות: כיצד לרקוד במועדוני לונדון את „ריקוד הזמן".

בראשית 74' צפה המפיק האמריקני לו אודלר במופע והחליט להביאו לארה"ב. הוא הוצג באולמו של אודלר, בלוס־אנג'לס, וזכה להצלחה גדולה. אודלר הזמין את אנשי חברת הסרטים „פוקס המאה ה־20" לצפות בהצגה. אלה השתכנעו בכדאיות הפקת גירסה קולנועית.

הבימאי האוסטרלי ג'ים שרמן (שביים את או'בריאן ב„שיער" וב„ישו") נטל את שרביט הבימוי. אחרי הצילומים, הביאו את ההצגה לברודוויי (ראשית 75'). תחילה ספגה כישלון חרוץ. הביקורות היו קטלניות. ביולי הוצג הסרט בהקרנות מוקדמות. התגובה היתה כה שלילית, עד שאנשי „פוקס" רצו לגנוז אותו.

טום ריגן, 26, איש הפירסום של הסרט, חשב אחרת. הוא הבחין, שהסרט גורם לריגושים מסויימים בקרב חלק מהצופים. חשב שהסרט יכול לתפוס קהל, אפילו לכסות את ההוצאות.

הסרט החל לרוץ ב־26 בספטמבר. הדיווחים הצביעו על הצלחה גדולה בבתי־קולנוע מסויימים, לעומת אולמות ריקים במקומות אחרים. בדיקה גילתה, כי צופים בלוס־אנג'לס הלכו לסרט שוב־ושוב. חלקם שרו את שירי הסרט. התופעה התרחשה, בהיקף קטן יותר, גם במקומות אחרים. איש הפירסום התייעץ בקולגה, שהתמחה בסרטי־חצות. השניים החליטו להפיץ את הסרט בניו־יורק, בתקווה שייקלט שם.

> **הומוסקסואלים רוקדים, שרים, ממששים מיניותם. אין צורך להסתתר**

▲

באפריל 76' הגיע הסרט לניו־יורק ושם חל המהפך. הוא החל לגרוף כסף. התופעה התפשטה בכל רחבי העולם: מטורונטו עד הונולולו, מאירופה עד יפאן. אפילו בישראל (באיחור שלוש שנים, כמובן) הפך „מופע הקולנוע של רוקי" לסרט פולחן, בניגוד לתצפיות. הוצג בקולנוע „פריז" במשך תקופה ארוכה.

עד היום הרוויח הסרט יותר מ־60 מיליון דולאר. בארה"ב הוקמו מועדוני מעריצים, שהדפיסו עיתונים ופירסמו את עשרת הדיברות שלהם: חוקי השתתפות. הצופים הקבועים הגיעו לסרט לבושים, מסופרים ומאופרים כמו הדמויות. מצויידים באורז (שהושלך בסצינת החתונה), באקדחי מים, במטריות, במעילים, בעיתונים (להסתתר מפני הגשם), בקלפים, בנרות, בפעמונים. הם דיקלמו את הדיאלוגים, שאלו שאלות, שרו ורקדו לפני המסך. שרמן, הבימאי, „זה התחיל כמחווה לסרטי־חצות והסתיים כסרט־חצות".

התקשורת והאקדמיה לא נותרו אדישים: כתבות־שער, תוכניות טלוויזיה, מחקרים ועבודות דוקטורט, שניסו לפענח את התופעה, להבין את אופיו, את הרכבו ואת מניעיו של הקהל. גם הקולנוע של שנות ה־80 לא התעלם: הסרטים „תהילה", „אבק כוכבים" של וודי אלן, „וילי ופיל" של מאזורסקי ו„טיפול בהלם" (סרט־המשך כושל ל„מופע הקולנוע") שילבו בעלילותיהם קטעים המציגים את הפולחן בשיאו.

▲

מדוע הצליח הסרט? מה סוד קסמו. מה יש בו שגורם לצופים להתמכר?

הסרט שיגשג בעידן המתירנות המינית. עידן היציאה מהארון של ההומוסקסואלים והלסביות. הוא מהווה שיר־הלל למיניות חוגגת, מתפרצת. מיניות שנחשבה בעבר לסוטה, פרוורטית, חריגה, חולנית. כיום היא לגיטימית. סוף־סוף סרט שמציג הומוסקסואלים רוקדים, שרים, ממששים את מיניותם. לא רק נרצחים, מתאבדים, סובלים, מתלבטים, מיואשים. אתה יכול להיות מה שאתה. אין צורך להסתתר, להדחיק את מיניותך. האיסורים התמוגגו. המסר בא לידי ביטוי בשיר „אל תחלום את זה – היה זה".

הסרט פונה לא רק לקהל ההומוסקסואלי. כולם יכולים לקחת חלק בחגיגה. המסר המרדני, הנונ־קונפורמיסטי, התתרני והאנארכיסטי שלו דיבר אל הנוער של אמצע שנות ה־70. תקופה בה נולד ושגשג הפאנק. התלבושות, המוזיקה, ההתנהגות, הטקס, המיניות החופשית שבמחזמר תאמו את רוח הפאנק. הסרט, מעצם טיבו ואופיו, מעודד הזדהות, השתתפות. נוצרת בו תחושה שמדובר בעצם בהזייה, בטריפ שמקורו בסמים.

> **חגיגה ססגונית של תיאטרליות, הומור, דקאדנטיות, הגזמה וטעם רע, אפילו קאניבליות**

▲

„מופע הקולנוע של רוקי" הוא סרט קאמפי. קאמפ, הוא מושג קשה להגדרה. המבקרת־מסאית האמריקנית סוזאן זונטאג ניסתה, ב־64', להסביר מהו קאמפ: „רגישות מודרנית בתכלית, גירסה של תיחכום. מהות הקאמפ הוא האהבה ללא־טבעי: לתחבולה, להגזמה".

צרכני הקאמפ אוהבים את המוקצן, המלאכותי, האקסטרווגנטי, המסוגנן, הגרנדיוזי. קיטש מופרז, שלא לוקח את עצמו ברצינות יתרה. הכל בגדול, בראוותנות, בהגזמה. בין מאפייני הקאמפ: אירוניה, הומור, תיאטרליות, אסתטיקה. הקאמפ, כמו יופי, נמצא בעיני המתבונן.

יש דברים (ספרים, סרטים, שחקנים, חפצי־אמנות, בניינים, תלבושות) שמוסכם כי הם קאמפ: אר נובו, מיי ווסט, גרטה גרבו, מרלן דיטריך, ג'ואן קרופורד, המיוזיקלס של באסבי ברקלי, סרטי התנ"ך של ססיל ב. דה־מיל, בגדי שנות ה־20, ג'ואן קולינס כאלכסיס ב„שושלת", הזמר־שחקן דיוויין, ספרי הנרי ג'יימס וז'אן ז'אנה, אפילו סרטוני וידאו של זמרי פופ.

בעבר, הקאמפ היה נחלת מעטים. קבוצות קטנות של יודעי־סוד. אוכלוסיה עירונית מודעת. כיום, הוא נחלת רבים. נהוג לראות בקהילה ההומוסקסואלית כצרכנית העיקרית של הקאמפ. הקאמפ סייע לה להתמודד בתקופות של איסורים, רדיפות, הסתתרות, החרמות. דרך להתמודד עם המציאות ועם חברה מדכאת. דרך להתגבר על הבעיות: הבטה אירונית על העולם ופיתוח החוש האסתטי. טיפול בערכי ובתוצרי החברה השלטת, ההטרוסקסואלית, בעזרת אירוניה, הגזמה ותיאטרליות.

▲

„מופע הקולנוע של רוקי" תואם להוויית הקאמפ. הוא שופע דמויות מתחזות והומוסקסואלים (כמיטב המסורת של מופעי „דראג" – גברים המתחפשים לנשים במועדוני־לילה ומחקים זמרות ושחקניות ידועות). האירוניה נוצרת בעזרת ניגודים וחוסר התאמה: הדמויות הדו־מיניות, המיפגש של הזוג האמריקני המרובע עם מיניות שונה. רוקי השרירי והבריון מנוגד ליוצרו הנשיי. הסרט הוא חגיגה ססגונית של תיאטרליות (ריבוי מופעים ושירים, ההתחזות, התלבושות והאיפור, מישחק מופרז), הומור, דקאדנטיות, הגזמה וטעם רע (אפילו קאניבאליות: החבורה אוכלת את אהובו־לשעבר של פרנקנפורטר). וכמובן, אסתטיקה מודעת, מובלטת, מוקצנת. קולנוע שמודע לתקדימים (סרטים וכוכבי קולנוע קאמפיים, כמו סרטי האימה וסרטים מוזיקאליים) ומנהל עמם התכתבות.

בעידן האיידס, הקונדום, רייגן, המטיפים הדתיים, השמרנות והחזרה למישפחה, הצפייה ב„מופע הקולנוע של רוקי" שונה. מעוררת געגועים. היום, לא היה זוכה לאותה היסטריה. אבל, כשתלכו ל„מופע האימים של רוקי" תיזכרו בימים היפים של טרום האיידס, של שיחרור, מתירנות, חופש, הפנינג. ואל תשכחו, כמובן, את הנרות, את האורז, את המטריות, ובמיוחד את השירים. ■

> המופע המוסיקאלי „מופע האימים של רוקי" מגיע לישראל בסוף יולי. 7 הופעות בסינרמה, ת"א (החל מה־23.7), 3 הופעות בקיבוץ יגור (ראשית אוגוסט).
>
> לארץ מגיעה ההפקה הלונדונית המצליחה, שרצה כבר שלוש שנים. בלהקה לא נמצא את טים קארי ואת ריצ'ארד אובריאן, ובעצם אף לא זכר לצוות המקורי של 73' ושל הסרט. הכוכבים הנוכחים לא מוכרים לקהל הישראלי. רובם צברו ניסיון במיוזיקלס מפורסמים אחרים. ג'ונתן קילי יופיע בתפקיד הראשי. לצדו 11 שחקנים. את המופע תלווה להקה בת 5 נגנים (התזמורת ממוקמת מאחורי הבימה, בגלל האורז והמים).
>
> המפיקים מבטיחים בימה ענקית, מסכים גדולים, תאורה מורכבת: פעלולי לייזר, לדוגמה. התפאורות והתלבושות הגיעו מלונדון. משך ההופעה: כשעתיים. מחירי הכרטיסים נעים בין 23 ש"ח (תלמידים וחיילים) ל־35.

תמונה מתוך „מופע האימים של רוקי" המגיע לארץ. אין זכר לצוות המקורי של 73' ושל הסרט. הפקה לונדונית, שרצה כבר שלוש שנים. 7 הופעות בסינרמה, 3 ביגור

ריצ'ארד או'בריאן, יוצר המחזמר, בתפקיד המשרת ריף ראף בסרט. רק כשהופץ הסרט בבתי־הקולנוע בניו־יורק הוא הפך ללהיט. הפולחן התפשט בכל רחבי העולם

אנדרסון ב„בית האמיצים". תיעוד הופעה בכנסייה בניו־ג'רסי. קולנוע מוזיאון ת"א

לורי אנדרסון מתכוונת אליך

האמריקנית לורי אנדרסון היא האוונגארד בעצמו. האמנות שלה ניזונה משפת־סמלים אנושית, רחובית, מיידית. אם כל מה שאנושי לא זר לך – הסרט הזה (מוזיאון ת"א) נועד לך ● מוסיקה, מיצג, הומור, אבסורד ● מעמד הפועלים האנגלי והמערב אירופי מצדיע לה זה 5 שנים

לורי אנדרסון מגיעה לישראל באמצעות סרט – „בית־האמיצים", תיעוד הופעתה בכנסיה קטנה בניו־ג'רסי, יולי 85'. הסרט יוקרן החל מסוף־שבוע זה בקולנוע הקיץ במוזיאון תל־אביב. אין סיבה מיסחרית טובה שהגברת לא תגיע אישית לקונצרט בישראל. הקרקע מוכנה. אנדרסון עשתה את כל הדרך מאמנית מיצג במעט מחתרתית לאמנית מיצג ממלאת אולמות, מוחתמת על־ידי חברות תקליטים מיסחריות, מבלי לאבד את ייחודה.

אנדרסון, אמנית מולטימדיה, משכילה, קלאסית על־פי חינוכה, עיצבה עצמה במנהטן של סוף תקופת הפופ־ארט וההפנינגס ותחילת העידן המושגי והמינימאליסטי. ההופעות הראשונות היו ב„קיטשן" שברום־מנהטן, ההופעות האחרונות בהיכל האקדמיה למוסיקה של ברוקלין. התפישה המושגית לא השתנתה: שימוש בשפת הסמלים האורתית הרגילה, מינימאליזם משוחק היטב, אסוציאציות דאדאיסטיות, שימוש נרחב בקולאז', שימוש נלהב בראווי־מידס.

הסרט מציג אנדרסון במיטבה, מעין כרטיס־ביקור גם כללי וגם ספציפי. תרבות־אמנות מנהטן זו תתקבל בטבעיות בת"א, משום ששפה זו ותצתה תרבויות מזמן, טישטשה גבולות. אין בישראל אמנית מיצג טוטאלית וכה משכילה כאנדרסון, וישנם אמני מיצג אחרים הפועלים בזיקה ברורה לתפישה המושגית שלה.

אנדרסון משלבת שפה, אמצעים חזותיים, איזכורים, פיזיות, שירה, וירטואוזיות מוסיקאלית וכלית. הטקסט האבסורדי שלה בנוי על הטקסט הבנאלי שממלא ממילא את חיינו, מהצהרות נבובות של ראשי מדינה ועד לאגדות־ילדים שגורות, דרך מה שמוכיר מדריכי המעלה של מטוסי חשמל, שילוב של קול, סקסופון, כינור, קלידים, כלי־הקשה, סירטוני־אנימציה.

„בהתחלה הייתי פרח, אחר־כך ציפור. אחר־כך כובע. כובע כזה, מתנוצצות של הציפור. עשר כובע. ואחר־כך הייתי מאות רבנים. אם מישהו רוצה, אני אהיה באולם־הכניסה אחרי ההופעה ואנסה להמציא עצות רבניות.

„אין לי מושג מהו מצבו של העולם ואין לי מושג איך לשפרו. המטרה האמנותית שלי היא ליצור דימויים, לא רעיונות.

„אני מנסה להיות עשויה יותר מאווירה וכרמזים מאשר כעובדות. בסופו של דבר, איני בטוחה אם עובדות באמת קיימות".

ב־81' הופיע התקליטון „או, סופרמן", סנונית ראשונה מתוך מה שעתיד להיות המיצג „ארצות־הברית, חלקים 1־4". 8.21 דקות של דיבור על רקע מונוטוני.

התקליטון זינק למקום השני במיצעד הבריטי ומכר 800 אלף עותקים בתוהו־ובוהו של התקופה הפוסט־פאנקית. שנה לאחר־מכן, הופיע התקליט „מדע גדול", וב־83', לאחר 4 שנות עבודה, שבע שעות מופע המולטימדיה „ארצות־הברית, חלקים 1־4", שביסס את מעמדה כאחת האמניות המודרניסטיות החשובות של דורנו. סרטים, שקופיות, אנימציה, קטעי־מלל ומוסיקה, על תחבורה, פוליטיקה, כסף ואהבה. ה„טיים" כינה אותו „בחינה חדת־עין ולשון של המאה ה־20".

בתחילת ההופעה, ראשי המשתתפים מכוסים כך, שרק השפתיים מציצות. במקום עיניים יש כפתורים. קול קריין בוקע והמופע־מיצג מתחיל. הצבעים, בדרך־כלל, כחלחלים, קרירים, עתידניים. הכלים אלקטרוניים ברובם, חלקם פרי המצאתה. כמו, לדוגמה, הכינור, שעל הגשר שלו מורכב ראש־הקלטה ועל הקשת סרט־הקלטה. כך היא נותנת לכלי „לדבר". הקול שהוא משמיע אינו דומה לשום־דבר ששמעתם.

גם גופה משמש ככלי־נגינה: מיקרופונים זעירים, המיועדים לקלוט את צלילי־הקשה, מחוברים אליה. כשלורי מכה על ליבה שומעים תוף־באס, על ברכיה – מצילתיים, על המרפק – תוף סנר. הגוף הוא הכלי. הקטע, שבו לורי, בתנועות שבורות, מכה על חלקים מגופה, הוא בוודאי אחד משיאיו המרהימים של הסרט.

„שפה היא וירוס", זה המוטו שלה. הוא לקוח מתוך אימרתו של וויליאם ס. בורוס – „שפה היא וירוס מהחלל החיצון". בורוס בן ה־70, לוקח אף הוא חלק בהופעה, במחול ובדיקלום השיר המפחיד „הלילה של שארקי".

במובן מסויים, אנדרסון היום היא האופנה בעצמה. קרה לה מה שקורה לרבים וטובים. היא התכוונה להציע תרבות, והקהל עשה ממנה סיגנון, שהוא האלטרנטיבה הנוצצת של תרבות ממשית.

■ **אבישי מתיה**

הלוח הגדול ביותר

הלוח הכללי

מוצאי שבת בבתי הקולנוע

■ תל-אביב יפו

אורלי: "ילדים חורגים לאלוהים" 9.30 ,7
אסתר: "נשק קטלני" 9.45 ,7.30
בית לסין: "הפסיקו להיות הגיוניים" 11.15
בן-יהודה: "אהבה בחלון ראווה" 9.40 ,7.30
גורדון המחודש: "ג'ינג'ר ופרד" 9.45 ,7.45
גת: "בלוז לחופש הגדול" 9.45 ,7.30
דיזנגוף 1: "פושע מובטל וילדה קטנה" 9.50 ,7.30
דיזנגוף 2: "שרותים אישיים" 9.50 ,7.30
דיזנגוף 3: "שיחות מלוכלכות" 9.50 ,7.30
דקל: "קרוקודיל דנדי" 9.30 ,7.15
דרייב-אין: "פייבל והחלום האמריקאי" 8; "אהבה צעירה" (אסקימו לימון מס' 7) 10; סקס 12
הקולנוע — (בית ציוני אמריקה): "בן דודי האמריקאי" 9.30 ,7.30; "1941" 11.45
הוד: "המוכטל בטיטור" 9.40 ,7.30
הסינימטק הישראלי: "האורח קיין" 8; "בית הזוועות" 10
חן 1: "הנוכל האוהבת והמאהבת" 9.45 ,7.55
חן 2: "חנות קטנה ומסריפה" 9.50 ,7.45
חן 3: "אני והחבורה" 9.50 ,7.50
חן 4: "אל תקרא לי לבן" 9.55 ,7.45
חן 5: "בית-ספר למשמר אורחי" 9.55 ,7.30
לב 1: "לוי וגולית" 9.55 ,7.50
לב 2: "נרדפי החוק" 9.55 ,7.50
לב 3: "מלל" 7.30; "חליפת ערב" 9.55
לב 4: "בקצב השעון" 9.55 ,7.50

לב יפו העתיקה, התחייה הישראלית: "המכונה לעולם נשארת" 9.45
לימור: "מלון לצעירים" 9.30 ,7.30; "איזור הזימרומים" 12
מוזיאון ת"א: "מותו של סוכן" 9.30 ,7; קולנוע קיץ בגן המוזיאון: "בית האמיצים" 9
מקסים: "אהבה צעירה" 7; "אסקימו לימון" 9.30 ,7.30
סינמה 1: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון מס' 7) 7.30, 9.40
סינמה 2: "מעבר לשיא" 9.40 ,7.30
סיון (אלנבי המחודש): "זרים" 5; "משהו פראי" 9.40 ,7.30; "הנער הורוד מבה שנית" 12
פאר: "לא שם זין" 10 ,8
פריז: "עוברת אורח" 5; "בטי בלו" 9.30 ,7; "משהו שונה לגמרי" 11.30; "ראסטי ג'יימס" 01.45 (בלילה)
צליל (יפו): "הנשיקה הראשונה" (זהרי) 9.30 ,7
צפון המחודש: "שם הורד" 9.50 ,7
שחף: "ימי הרדיו" 9.40 ,7.15
תכלת: "תנועת מעבר לפינה" 9.50 ,7.40
תל-אביב: "007 באיזור המסוכן" 9.45 ,7.15
תמוז: "לוליטה" 5; "שלום לך אהובתי" 9.40 ,7.30; "קיץ" 12

■ חיפה

9.15-7
אורה: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון מס' 7) 7
אוהלי: "שם הורד" 9.30 ,7
אמפי: "שמתי ברז למורה"
חן: "נשק קטלני"
סינמטק: סגור לרגל שיפוצים
עצמון 1: "המוכטל בטיטור" 9.15 ,7
עצמון 2: "ימי הרדיו" 9.30 ,7.30
עצמון 3: "ילדים חורגים לאלוהים" 9.10 ,6.45

פאר: "הנוכל האוהבת והמאהבת"
קרן אור: (המחודש) "לא שם זין" 9.15 ,7.15; "טיסה נעימה" 11.30
רב גת 1: "בלוז לחופש הגדול"
רב גת 2: "סיפור מהחיים"
רון: "007 באיזור המסוכן" 9.30 ,7
שביט: "לא שם זין" 9 ,7

■ נוה שאנן

עממי: "בי"ס למשמר אורחי" 7; "חנות קטנה ומסריפה" 9; "נשיקת אשת העכביש" 10.45

■ ירושלים

9.15
אריסון: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון מס' 7) 9.30
אורגיל: "הנוכל האוהבת והמאהבת"
אור 1: "נרדפי החוק"
אור 2: "מלון לצעירים"
אור 3: "משהו פראי"; "נקמת היורמים" 11.15
אור 4: "בטי בלו"; "להב משונן" 11.15
אור 5: "לוי וגולית"; "מפגשים מהסוג השלישי" 11.15
אורנע: "נשק קטלני" 9.30
בית אגרון: "ציטי ציטי בנג בנג" 5; "אוכפים לוהטים" 6.45; "נערי הכרך" 8.30

"מונטי פייטון משהו שונה לגמרי" 10.15
"אוכפים לוהטים" 12
חבירה: אימפריה של קולנוע סגור לרגל שיפוצים
כפיר: "שם הורד" 9.30
מוזיאון ישראל: קונצרט — אור וצבע במוסיקה הצרפתית 9.15
מיטשל: "לא שם זין" 9.30
סמדר: "בנים חורגים לאלוהים"
עדן: "המוכטל בטיטור" 9.30
רון: "בלוז לחופש הגדול" 9.30
תיאטרון ירושלים: "מלר" 9.15

■ ר"ג גבעתיים

אראזים: "נשק קטלני" 9.30 ,7.45
אורדע: "המוכטל בטיטור" 9.30 ,7.15
ארמון: "הנוכל האוהבת והמאהבת" 9.45 ,7.30
גן 1: "בלוז לחופש הגדול" 9.45 ,7.30
גן 2: "ימי הרדיו" 9.45 ,7.30
גן 3: "אני והחבורה" 9.45 ,7.30
גן 4: "קרוקודיל דנדי" 9.45 ,7.30
הוד: "007 באזור במסוכן" 9.45 ,7.15
לילי: "לא שם זין" 9.50 ,7.30
סוקס (כפר המכביה): "קטיפה כחולה" 9.30

"שלום לך אהובתי" סרטו של מיזה רדיואיק.
רומן עז יצרים מתפתח בין סטודנטית שנכפה עליה לפתות מרצה לפילוסופיה.
הופעתה הנועזת של השחקנית הצעירה סוניה שביק הפכה את הסרט למדובר ביותר ביוגוסלביה בשנים האחרונות.
"שלום לך אהובתי" — בקולנוע "תמוז" רמת-אביב.

שביט: "ילדים חורגים לאלוהים" 9.30 ,7.15

■ אשדוד

אסתר: "המוכטל בטיטור"
אשדוד: "קרוקודיל דנדי"

■ אשקלון

אסתר: "נער הזהב" 10 ,8
מאור: "אהבה צעירה" 10 ,8.15
רחל: "קרוקודיל דנדי" 10.30 ,8.30

■ באר-שבע

חן: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון 7)

■ בת-ים

אורנים: "המוכטל בטיטור" 9.30 ,7.30
עצמאות: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון 7) 9.40 ,7.30

■ בית-שאן

מתנ"ס: "המוכטל בטיטור" 9.30

■ גדרות

בת העם: "מעבר לשיא" 9.30 ,7.30

■ הרצליה

דוד: "המוכטל בטיטור" 9.30 ,7.15
היכל: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון 7) 9.30 ,7.15
מלון דניאל: "רקה לחצות" 9.30 ,6.45
מועדון קולנוע דן אכדיה: "במבי" 5; "פלאטון" 9.30 ,7
תפארת: "קרוקודיל דנדי" 9.30 ,7.30

■ חולון

אימון המחודש: "לא שם זין" 9.30 ,7.30; מונטי פייטון — "בראיין כוכב עליון" 11.30
מגדל: "הנוכל האוהבת והמאהבת" 9.30 ,7.30
סביל: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון 7) 9.40 ,7.30 ,5
רינה: "המוכטל בטיטור" 9.30 ,7.30

■ חדרה

חדרה: "מעבר לשיא" 9.30 ,7.15
חוף: "המוכטל בטיטור" 9.15 ,7

■ טבריה

אביב: הצגת "זוגות זוגות" 9.15
גיל: "עיר ללא רחמים" 9.30 ,7.30
יד שטרית: "007 באיזור המסוכן" 9.30

■ כפר-סבא

בית ברל קולנוע ותיאטרון: "משהו פראי" 10 ,8
חן: "ילדים חורגים לאלוהים" 9.45 ,7.30
עמל: "007 באיזור המסוכן" 10 ,7.30

■ לוד

נוה זית: "בית ספר למשמר אורחי" 9.30 ,7.30

■ נתניה

דור: הפתיחה בקרוב
סמודיו: "בלוז לחופש הגדול"
שרון: "לא שם זין"

■ נהריה

דוד: "המוכטל בטיטור"
רון: "שחק אותה"

■ נס ציונה

מופית: "ללא רחמים" 9.15 ,7

■ עכו

אודיטוריום: "קרוקודיל דנדי" 9.30 ,7.30

■ עפולה

היכל תרבות: "לא שם זין" 9.15
חן: "בודדים בחשכה" 9.15
מופתרון: "אהבה צעירה" אסקימו לימון 7 9

■ פתח-תקוה

היכל 1: "007 באזור המסוכן" 9.45 ,7.15
היכל 2: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון 7)
היכל 3: "המוכטל בטיטור"
שלום: "לא שם זין" 10 ,8

■ ק. אתו

המרכז הקהילתי: "זכרונות אהבה מפירנצה" 9.30 ,7

■ ק. ביאליק

סביון: "חנות קטנה ומסריפה" 9.15 ,7
סמירו: "קרוקודיל דנדי" 9.30 ,7.15

■ ק. חיים

בית העם: "ילדים חורגים לאלוהים" 9.30 ,7
היובל: "לא שם זין" 9.30 ,7

■ ק. ים

ביצן: "אהבה צעירה" 9.15 ,7

■ ק. מוצקין

אורות: "007 באיזור המסוכן" 9.30 ,7

■ ק. מלאכי

צמרות: "פלאטון" 9.30 ,7.30

■ ק. שמונה

שניר: "פלאטון" 9.15 ,7

■ רמלה

היכל תרבות: "קשים שנלבי" 9
אורן: "המוכטל בטיטור" 9.30 ,7.30 ,5

■ ראשון-לציון

נעמן: סגור לרגל שיפוצים
ראשון: "לא שם זין" 9.30 ,7.30
רון 1: "אהבה צעירה" (אסקימו לימון 7) 9.40 ,7.30
רון 2: "המוכטל בטיטור" 7.30, 9.40
תרצה: "בית ספר למשמר אורחי" 9.30

■ רחובות

10-8
בית-העם: "כולם נפלו על הראש" 9.30
חרוד: "בלוז לחופש הגדול"
חן: "007 באיזור המסוכן"

■ רמת השרון

כוכב: "שמתי ברז למורה" 7; "פלאטון" 9.30; "מונטי פייטון טעם החיים" 11.45

■ רעננה

אורות: "007 באיזור המסוכן" 9.15 ,7

■ שדרות

חן: "בית ספר למשמר אורחי" 9.45 ,7.45

קומדיה קללה לאנשים שיודעים לצחוק.

MANNEQUIN

קים קאטרל · אנדרו מקארתי

אהבה בחלון-ראווה

הלהיט "דבר לא יעצור אותנו עכשיו" בביצוע להקת "STARSHIP"

בכורה ארצית

"בן יהודה" תל-אביב · שבוע 2

בכורה ארצית "לימור" ת"א · "אור 2" ירושלים

מועדון הסילון

גילה מזור ורוני רץ

ללהקת הפסגות דרוש בסיס מקצועי 03-5521967 · 03-5523850

פסטיבל סרטי רוק ומוסיקה

בלילות הקיץ של יפו העתיקה

בקולנוע "החוויה הישראלית"

"הסאונד המעולה בשילוב פעלולי אור, קול וצבע, עושים את הקולנוע לחוויה אמיתית"

תוכנית הפסטיבל

כרטיסים בקופת האודיטוריום 813208

רשימת סרטי הערב בבתי הקולנוע – ליום שישי 17.7.87 בערב

"מקסים ומבדח" .... ניוזוויק

"קומדיה מתוקה וטבעית" .... ניו יורק טיימס

"מצוין ונוגע ללב" .... פיפל מאגזין

"מכושף" .... ניו יורק פוסט

סרט הקופה מס' 1 בקנדה 1986

זוכה 6 פרסי אוסקר קנדי, כולל: הסרט הטוב ביותר

זוכה פרס המבקרים ב"פסטיבל הפסטיבלים"

בית ציוני אמריקה אבן גבירול, ת"א

אלף לילה ולילה

החלו מבצעי הקיץ ב-חלילית

לקלידנים!
Elka Ek-44
הסינטיסייזר שגרם למהפך!
דינמיקה, אפטר-טאצ', 8 ספלטים,
2 ליירים, עד 32 פריסטים!
ללא מכס ובמחירי מבצע מדהימים!
אורגני Elka-Orla
הקניה הטובה באורגנים - בתנאים מדהימים.

למתופפים!
חינם - סדרת עורות S.M
תוצרת Remo, לכל הרוכש
מערכת תופים אקוסטית.
נמשך מבצע ההנחות למערכות
Simmons הדיגיטאליות!!!

לגיטריסטים!
גיטרות
Ibanez, Ross, Fender,
Miguel Angel Suzuki
ואפקטים DOD ו-Ibanez
בתנאי מבצע מיוחדים!

מבחר הצעות רכישה מדהימות
עד 18 תשלומים, בריבית מבוקרת!!!

קיץ חם ב-חלילית
ככר השעון, יפו. טל' 03-822917.

חלילית בית חלילית – כיכר השעון, יפו.

חיפה: בית חלילית – חנביאים 15. ירושלים: חצליל – פרי חדש 2. טבריה: בית המוסיקה – רח' הגליל. עפולה: צליל וקצב – בשקם. קרית מוצקין: סימפוניה – דבורה 7. חדרה: ירון גורדון – הנשיא 50. נתניה: יקינטון – ויצמן 3. הרצליה: תשרוקים – סוקולוב 78. אשקלון: לדוד מזמור – צה"ל 6. באר-שבע: קונצרטינה – מורדי הגיטאות 104. בית-לחם: סילברסטון.

מוזיאון חיפה

רח' שבתאי לוי 26, חיפה, טל. 623255

אירועי השבוע 18.7.87-23.7.87

תערוכה חדשה

אמנות חדשה
האמן דן לוין — "יקו – מסגרת – סביבה"
פתיחה, מוצאי שבת 18.7.87 בשעה 19.30

תערוכות

תערוכת אנסל אדמס.
למעלה ממאה תצלומי נוף מרהיבים,
של האמן הנודע באחד מחשובי
אמני הצילום במאה העשרים.

מוסיקה ואתנולוגיה
מגזרות נייר בעולם. כשלוש מאות מגזרות מעשר מדינות בתערוכה הגדולה ביותר מסוגה שנערכה בישראל.

אמנות עתיקה
כלי חרס איסלמיים מעוטרים.

שעות ביקור: א'-ה' ושבת 10.00-13.00.
ב', ה' ושבת גם 18.00-21.00

המוזיאון הימי הלאומי (דרך אלנבי 198)
"אשיב ממצולות ים". שעות ביקור: א'-ה' 10.00-16.00. שבת 10.00-13.00.

המוזיאון לפרהיסטוריה (גן האם)
"כפרים פרהיסטוריים מתחת למים"
שעות ביקור: א'-ה' 08.00-14.00,
שבת 10.00-14.00.

מוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית
(שדרות הנשיא 89)
תרבות יפן - ערב סרטים.
יום שני 20.7.87 בשעה 20.30.

אמנות חדשה — אנסל אדמס - תצלומים.

אירועי קיץ לילדים

- שעשועים מוסיקליים עם דורית אראל, יום א' 19.7.87 בשעה 11.00.
- סדנא — שלטי שם מעוטרים, יום ב' 20.7.87 בשעה 10.00.
- סדנת עיטורי צמחים ממגזרות נייר, בימים ג' 21.7.87 וה' 23.7.87 בשעה 17.00

לילות רוק-וידאו
עם יואב קוטנר, תחת כיפת השמים
בתכנית: "יו-2", "קיור", "אקו והבאנימן" ואח'.
יום שלישי 21.7.87 בשעה 21.00.

נמשכת ההרשמה לקייטנות הקיץ במוזיאון בחודש אוגוסט.

המפתח בפנים

(המשך מעמ' 26)

לילדים

שעשועים

■ **מאירלנד.**
11.00: רובוט-טריק – רובוט שמצחיק ומחלק הפתעות לילדים. מיתקני-שעשועים ומוזיאון-השעווה. א'-ו' (09.00-17.00), מיגדל-שלום ת"א.

■ **גן החיות התנ"כי י-ם.**
מתקני לונה-פארק: רכבת על מסילה, מכוניות מתנגשות, קרוסלה, אגם סירות פדלים ועוד. היום (09.00-13.00), א'-ה' (09.00-18.00).

מוסיקה

■ **אגודת יובל רמת-השרון.**
הערב: אסתרית ומשה זורמן. בתוכנית: שופן, קייג', סאטי, זורמן; מוצ"ש: רמי בר-ניב, פסנתר. תוכנית גרשווין; ב', רסיטל לפסנתר עם תמר רצ'בסקי. בתוכנית: באך, שוברט, שופן, דביוסי.

■ **הסינפונייטה הישראלית ב"ש.**
מנצח: מנדי רודן; אליוט פיסק, גיטארה (ארה"ב). בתוכנית: ברהאמס, ויואלדי, רודריגו, איבר. מוצ"ש, תיאטרון י-ם.

■ **אליוט פיסק – רסיטל לגיטארה.**
בתוכנית: סקארלטי, באך, בריאוס, רודריגו, פטרסי, פגניני. ב', המרכז למוסיקה ע"ש טארג (אולם טויה אליאס) י-ם.

■ **הקונסרבטוריון הציונית י-ם.**
ב': דואוטון – שמעון אבלוביץ, כינור; זהבה סימונס, פסנתר. בתוכנית: באך, שוברט, מיו, וילה-לובוס, רימסקי קורסקוב.

■ **ערב חזנות.**
מקהלת כנסת החזנים מארה"ב: מלך גרדה מנדלסון. בתוכנית: האורטוריה "זמן לשמחה" מילים: שמואל רוזנבאום; לחן: צ'ארלס דייוס. מקהלת הילדים "אנקור" בניצוחו של צבי מרחב. בתוכנית: "אין מרפים פה". א', היכל י-ם.

■ **מינחה מוסיקאלית.**
רות יעקב, סופרן; רחל קירשטיין, פסנתר. בתוכנית: באך, שוברט, בריטן, מאהלר. א', רחובות.

■ **רביעיית המקהלה הקיבוצית.**
"חצוצרה בכל דבר": חנן פרידמן, אברהם לוין חצוצרות; דני אתרוג, קרייער; ליורן ריון, טרומבון. בתוכנית: שירי משה ארגוב, גבהי הגאווה, כרמן, הטרומבון הצוחק ועוד. (17.00), מיגדל-דוד י-ם.

■ **רפאל פויאנה.**
נגן הצ'מבלו מקולומביה. ב', כריית אוניברסיטת ת"א; ד', בית אנה טיכו י-ם.

לוח

■ **משחקים ושעשועים.**
"אס, פוקר וג'וקר" עם מאיר רמו – הערב (22.00), כליף יפו.

■ **אלי גורנשטיין – פעם אהבה גדולה.**
הערב, בית-ליסין (מרתף עליון) ת"א.

■ **בעל שימושי מאד.**
הערב, דויד הרצליה; מוצ"ש, מתנ"ס קרית-אונו; א', בית-ליסין ת"א.

■ **זוג פתות.**
הערב, מלון מיגדל דניאל הרצליה; מוצ"ש, ג', בית-ליסין ת"א.

מוזיאון ישראל, ירושלים

שעות הביקור: בחודשים יולי-אוגוסט יהיה המוזיאון פתוח בימי ג': 10.00-22.00; א', ב', ד', ה': 10.00-17.00; שישי, שבת 10.00-14.00 (מס' טלפון: 02-698211)

"לצייר באור הים התיכון"
100 יצירות מופת של גדולי האמנים בצרפת ביניהם סזאן, רנואר, מאטיס, פיקאסו, מירו, בונאר ועוד — שנבחרו כדי לבחון את השלכות האור הים-תיכוני על תפיסת הצבע בתקופות ובסגנונות שונים.

"חודו המופלאה" – תערוכת היכרות ראשונה עם תרבותה ומסורתה של הודו – מקדשים ואלים, חיי יום יום, אמנות הפיסול, הציור והאמנות העממית, כלי נגינה, תלבשות, משחקים, צלליות ותלבושות תיאטרון, ופיות הפעלה.
"3500 שנות אמנות סינית" – התצוגה הגדולה ביותר של קרמיקה סינית שהוצגה אי-פעם בישראל
"תכשיטים מעולם האיסלאם" – מאות תכשיטים מרהיבים ביופיים מרחבי העולם ומארץ-ישראל
"אריגים ממקסיקו: קו וצבע" – שלל צבעים, דגמים וטכניקות מסורתיים המצביעים על מסורת האריגה במקסיקו.
"מסורת ומהפכה: התחייה היהודית באמנות האוואנגארד הרוסי" – 174 עבודות של שאגאל, ליסיצקי, אלטמן, ארונסון בתערוכה ראשונה בעולם המעלה תקופה חשובה בתולדות האמנות היהודית ברוסיה.
"בוריס ארונסון: מקייב לניו-יורק" – תערוכה רטרוספקטיבית של אמן התפאורות ותלבושות התיאטרון.
"מקדש אדומי בנגב יהודה" – תגליות מחפירות קסמית.
"ילדי העולם מציירים את ירושלים" באגף הנוער.
"חדשות בעתיקות 67" – 100 ממצאים ארכיאולוגיים המתפרשים על פני 5,000 שנה.
"דורית יעקבי וראובן זהבי" – אמנים ישראלים צעירים ורכישות חדשות באמנות ישראלית.

אירועים

יום ו', 17.7
10.30 – סרט ילדים "יער האיאמרנד"
14.00 ו-16.00 – סרט "כחום התנור" (ארה"ב 1981) עם ויליאם הארט, קתלין טרנר

שבת, 18.7
11.00 – שיח גלריה בתערוכה "תכשיטים מעולם האיסלאם"
21.15 – "אור וצבע במוסיקה הצרפתית" רסיטל לפסנתר עם גלעד מישורי במסגרת התערוכה "לצייר באור הים התיכון" מיצירות סאטי, מסיאן, דביסי, ראוול, בליווי הסברים ובשיתוף עם אליאנס פראנסז

יום א', 19.7
10.30 ו-15.30 – סרט ילדים "עולם ללא צלי" "הקוטב הצפוני והדשביר"
16.00 – שעת סיפור לילדים גילאי 6–10

יום ב', 20.7
10.30 ו-15.30 – סרט לילדים "עולם ללא צלי"
11.00 ו-12.00 – "באנקארי" – רן שנער ולהקתו – מוסיקה, שירה וריקוד הודיים

יום ג', 21.7
10.30 ו-15.30 – סרט לילדים "עולם ללא צלי"
11.00 ו-12.00 – "באנקארי" – רן שנער ולהקתו – במוסיקה, שירה וריקוד הודיים
11.00 – "אמריאוס ואדון מוצארט" כתבה ומספרת דנונה בלומנפלד-קלנמן, באגף הנוער
19.00 – שיח גלריה בתערוכה "מסורת ומהפכה, התחייה היהודית"

יום ד', 22.7
10.30 ו-15.30 – סרט לילדים "עולם ללא צלי"
11.00 ו-12.00 – "באנקארי" – רן שנער ולהקתו
21.00 – "בארוק נושק לקלאסיקה" – רסיטל לצ'מבלו עם רפאל פויאנה – נגן הצ'מבלו הנודע מקולומביה, מיצירות באך, וואלדי, אלבינוני, סקארלאטי ומוצרט, בבית טיכו

יום ה', 23.7
10.30 ו-15.30 – סרט לילדים "עולם ללא צלי"
19.00 ו-21.15 – סרט "דמעות של שניקוד" (ארה"ב 1986)
הדרכות – בימי ג' 16.30; בימי ד', ו' – 10.30;
אין להכניס נשק למוזיאון ואין תנאים להפקדתו.
מוזיאון לארכיאולוגיה (רוקפלר) – שעות הביקור: א'-ה': 10–17; שישי שבת: 10–14.
תערוכות: "חוות מן העולם העתיק"; תערוכה חדשה: "אמנות צלבנית" – פיסול ממלכת ירושלים הצלבנית; מאות ר"ב–י"ג; משקופי כנסיית הקבר, ארון הקבורה המשוחזר של המלך הורדוס באלדויון החמישי, כותרות ודמויות ארוה.

מועדון קוראי ידיעות אחרונות

רומנטיפאן בפרק

בכל יום שישי משעה 22.00
במועדון פרק המפואר הירקון 75 ת"א
לבלות לרקוד ולהנות
בערב יין וגבינות
כולל יין חופשי, גבינות במנות לשניים, חטיפים, קפה ועוגה

איתמר כהן
בערב בלתי נשכח של שירי א"י

להקת האריות
משירי שנות ה-50 וה-60

מסיבת ריקודים
של להיטים ישנים וחדישים

הזמנת מקומות ומכירת כרטיסים מוקדמת, גם בכרטיסי אשראי, ☎ 241641, 241868
ובערב הארוע בפרק ☎ 651551

השרון 052-575777

יום ששי 22.00
★ ריקודים
★ שירה ★ הומור
עם **חיים רוטר**
זמר-"בדרך"
מוצ"ש – **ערב סגור**
יום ראשון 22.00 **פנויים/ות**
ניתן להזמין מסיבות יום הולדת, יום נישואין
מסיבות עובדים וכדומה 052-443537

עירית תל-אביב-יפו — מינהל החינוך, הנוער והתרבות

מרכז בכורי העיתים רח' המטען 6, תל-אביב. (מול בית מפעל הפיס) טל' 219510

דיסקו נוער

במוצאי שבת 18.7.87 מהשעה 8.30 בערב
מגיש: **אילן בן שחר**
להיטים לוהטים, פרסים, הפתעות!!!

המועדון המפואר ביותר בארץ

18.7 מוצ"ש **שילה בוניק** סולנית להקת בוני-אם
ערבי שני **שימי תבורי** ישן וגם חדש
ערב ערב אמנים אורחים והפתעות — אל תחמיצו
הופעה נאה חובה ★ הזמנות בטל. 053-617474

המקום של יגאל
פאב - מסעדה ליד כפר הבפטיסטים
17/7 – **טוני דיי** – שירי ראגיי – שעה 23.00
18/7 – "האריות" האורגינליים של פעם – שעה 23.00
טל' להזמנות 03-916817

טיול גיאוגרפי יחודי לארה"ב
מ-9/9/87 עד 11/10/87
34 ימי חוויה בטיול מקיף לשמורות הטבע וערים יהודיות במערב ארה"ב וקנדה
★ חבורת מטיילים קטנה
★ סגנון של טיול פרטי
★ הדרכה גיאוגרפית מקצועית
★ הטיול ב-VAN אמריקאי – 8 נוסעים
★ קורס הכנה לימודי לפני הטיול
יעוץ וארגון: **החברה הגיאוגרפית**
פרטים והרשמה: **משה רעות**
☎ 03-292818 ■ 281539
בשעות הערב ובשבת ☎ 03-942464

שישבת רוקדים
קולוסיאום COLOSSEVM
עם 3 משקאות חינם

הבימה — התיאטרון הלאומי

בדרך לברודווי
מוצ"ש 18.7 ב-21.00
יום א' 19.7
יום ג' 21.7
מירלה אפרת
יום ב' 20.7 16.00, 20.30
המוות
מוצ"ש 18.7 ב-21.00
יום א' 19.7 — יום ב' 20.7

יש לך כבר מנוי להבימה?

הבימה — התיאטרון הלאומי

תהצגות שייצגו את ישראל בפסטיבל ברלין ובלגרד 87
חשקיעה
"מרעים רב מוצחה" (המעריב) באולם 27.7, 28.7 ב-20.30
רובינא
נמר חברבורות
"מצוין מומלץ ביותר" (קול ישראל) (החבית מנוחה) 3.8 ב-16.00
4.8 ב-21.00
הצגות אחרונות לפני הנסיעה

הקאמרי — התיאטרון של תל-אביב

המלך ואני
באמפיתיאטרון וואהל – גני יהושע
מוצ"ש 18.7: 21.00
א' 19.7: 20.00
פולה – בצוותא
יום א' 19.7 – 20.30
רכוש נטוש – בצוותא
יום ב' 21.7, ד' 22.7: 16.30, 20.30
עלובי החיים 25.7–19.9
מכירת הכרטיסים בעיצומה

התיאטרון העירוני חיפה

מדמואזל ז'ולי בת חיפה
מוצ"ש 18.7 ב-20.45 (19)
יום א' 19.7 סדרה ס"ע
תבולשת חוקרת – ואדי סאליב
מוצ"ש 18.7 סדרה 04
האומשטימסט מועדון חיפה
מוצ"ש 18.7 ב-21.00 (16)
הקיץ של אביה – ימה
"מוטל" מוצ"ש 18.7 ב-21.00

תיאטרון באר-שבע

רק כימי ראשון – בכורה
מוצ"ש 18.7 (21) יום א' 19.7 (23)
יום ב' 20.7 (2) יום ג' 21.7 (3)
יום ד' 22.7 (4) יום ה' 23.7 (5)
תמונות ציד
מוצ"ש 25.7 (6) יום א' 26.7 (9)
אילוף הסוררת
יום ג' 28.7 – כנרת
יום ד' 29.7 – עין השופט

אודיטוריום דניאל - בית דני

המרכז לאמנויות הבמה

בעל שימושי מאד – קומדיה משעשעת
עם **אילן דר ★ דינה דורון ★ רחל הפלר**
יום ד' 22.7 בשעה 9.00 בערב

סינים סינים – קומדיה (בביצוע תיאטרון הסימטה)
יום ד' 22.7 ב-9.00 בערב

קולנוע באודיטוריום ביום ג' 21.7
ב-6.00 – "חזיז ורעם" מתח הומור והרפתקאות עם קלינט איסטווד (3 ערח)
ב-9.00 – "נער הזהב" – אדי מרפי הטוב מכולם בסרטו האחרון (3 ערח)
כרטיסים ב"בית דני" בין השעות 3.00 – 7.00 ובערב בקופת האודיטוריום

סמטת כביר - שכ' התקוה ת"א
טל. 382560

עירית תל-אביב-יפו — מינהל החינוך הנוער והתרבות
חברת מוסדות חינוך ותרבות בתל-אביב

הנהג,
תן טרמפ
לחייל

הבימה — מירלה אפרת — להיט העונה

התיאטרון הלאומי

הצגה יומית יחידה בחופש הגדול
ב"תיאטרון הבימה" תל-אביב
יום שני 20.7.87 בשעה 4.00 אחה"צ

כרטיסים "חדרך" 248787, "קסטל" 444725 במשרדים ובקופת הבימה, טלפון 296071
ההכנסות קודש למועדון ודייאטי

צוותא — לתרבות מתקדמת

אבן גבירול 30 ת"א, טל' 250156/7
הקופה פתוחה: 11.00-13.00, 19.00-20.30

תיאטרון	
"טירונות"	– היום 17.7 ב-15.00
"במטבח, אדם אינו ציפור" – מאת ובבימוי רות חזן בביצוע "תיאטרון הקיבוץ"	– מוצ"ש 18.7 ב-20.30
"פולה"	– יום א' 19.7 ב-20.30
"הזמן הצהוב"	– יום ב' 20.7 ב-21.30
"רכוש נטוש"	– יום ג' 21.7, ד' 22.7, ה' 23.7 ב-20.30
בידור	
רבקה זוהר "עבריה"	– הערב 17.7 ב-22.00
וידאו	
"מועדון הוידאו בצוותא" בהנחיית יואב קוטנר – "ראשים מדברים"	יום ה' 23.7 ב-23.00

בצוותא מוצגת תערוכתה של גילה בן-דוד

התיאטרון לילדים ולנוער

האגודה לקידום תרבות
מיסודו של משרד החינוך והתרבות
רחוב צבי ברוק 1 תל-אביב
טל 291438, 281694, 293962

בשיתוף עם עיריית ת"א

חופשתרון
חגיגת קיץ לכל המשפחה
בבית יד לבנים בת"א 19.7—23.7

ועכשיו כולם ביחד
סידרה משפחתית בהמשכים מאת מרים קיני; בימוי: יצחק שאולי; פרק א': הקרב על הסלון
"להיט... ניסיון חדש ומעניין... המשחק אמין, משכנע ומשעשע" (מיכאל הנדלזלץ, "הארץ")
יום א' 19.7 בשעות 16.30 ו-18.00

אני ואחי הקטן
מחזה ובימוי: גורן אגמון
"טוב לילדים, להורים לא יזיק... בי"ס לדו-קיום משפחתי" (יוסי עוזרד, "חדשות")
יום ב' 20.7 בשעות 16.30 ו-18.00
יום ה' 23.7 בשעה 16.30

נחמן
מחזה מוסיקלי מאת: עוזי בן-כנען; בימוי: ישראל גוריון
"ההצגה היא אחת המקסימות ביותר שראיתי זה ימים רבים" (בועז עברון, "ידיעות אחרונות")
יום ג' 21.7 בשעות 16.30 ו-18.00
יום ד' 22.7 בשעה 16.30

פרטים נוספים במשרדי התיאטרון לילדים ולנוער, רח' צבי ברוק 1 ת"א טלפונים: 281694; 293962; 291438; דימונות 294262 מס' מנוי 743
★ החלה ההרשמה למפעל המנויים לעונת תשמ"ח

מועדון הבורג'

עכו העתיקה, טל. 04-917857
תוכנית חודש יולי
★ **צ'יצ'ולינה** —
לא תופיע הערב בבורג'! אבל...
★ **קומר** – מה שהוא עושה על הבמה, ציצ'ולינה אינה מסוגלת לעשות.
הפאקיר הסקסי ביותר בעולם.
"אם לא הייתי רואה בעיני לא הייתי מאמין"
★ הזמרת **עירית ענבי**
★ רביעיית סטריפטיז מספרד – CLOMAX
★ הבדרן **אבי דור**
★ רביעיית רקדניות בלט – HOT LEGS
★ מוסיקה לריקודים
★ האמר-מונתה דוד שטרית
מחיר אחיד לכל ימות השבוע
15 ש"ח (כולל יום שישי)
בימי שישי הופעות והנחות בטלות

בית ליסין

מופע ידיד החפתעות – לילדים מחר שבת 18.7 ב-11.30	ההרפתקאה המופלאה לילדים — כתבה ובימוי: גורן אגמון. מוסיקה: דפנה אילת. עם קלייטון הקוסם הפנטסטי, חגית בן-עמי, סימה לוי. היום 17.7 ב-11.30
ג'ורג' וג'ינג'י – ג'ני רבין שרה גרשווין מחר מוצ"ש 18.7 ב-21.30	הצגות ראשונות — יתושים הערב 17.7 ב-21.00, ד' 22.7 ב-20.30
הקיץ של אביה – גילה אלמגור מחר מוצ"ש 18.7 מוזת יפה ב-21.30; ב' 20.7, ה' 23.7 בית-ליסין ב-21.00	פעם אהבה גדולה – אלי גורנשטיין הערב 17.7 ב-21.30
בעל שימושי מאד א' 19.7 ב-20.30	קורין אלאל בשירים מקליטות "מותק" ו"פירות אסורים" הערב 17.7 ב-23.45, ה' 23.7 ב-22.00
מרתף תנ"אי – עופר ישראלי והחברים א' 19.7 ב-22.30	זוג פתות הערב 17.7 מגדל דניאל הרצליה ב-22.30, מחר מוצ"ש 18.7 בית ליסין ב-21.00, ג' 21.7 ב-20.30
תוספת לחזון השלום – תיאטרון שירה בשיתוף עתון 77 – שירי מלחמה ושלום עם: אורי אברהמי, עמי טראוב, דליה שימקו ב' 21.7 ב-22.30	טליה שפירא — משחקת עם סיפורים ושירים מחר שבת 18.7 ב-11.30
הפסיקו למות תגיוניים עם להקת ראשים מדברים היום 17.7 ב-14.30 וב-23.30; מחר מוצ"ש 18.7 ב-23.30; א'-ה' ב-23.15	החלה מכירת המנויים לעונת 87/88

רח' ויצמן 34, ת"א טל. 216653, 237966 — ישראכרט

המרכז התיאטרוני נוה-צדק

ההצגה בשיתוף בית ת"א

האזרח העומד מעל לכל חשד
עיבוד ובימוי: אהרון אלמוג. משתתפים: יצחק חזקיה, חוה אורטמן-אלקיים, פטר גדיש, עמי כץ, גולי עומר, סיגי פתר, שבתאי קונורטי
הערב 17.7 ב-10.00 ● יום ה' 23.7 ב-9.00

המלך הלך לישון – הצגת הילדים של תשנה
זוכת פרס כינור דוד
מאת: קובי ניב, עפ"י ספרו של יוסי אלפי. בימוי: ישראל גוריון
מחר שבת 18.7 ב-4.30

קבוצת תיאטרון נוה-צדק מארחת
סוסי שוקולדה
מחזה ובימוי: מוטי אברמוף. משתתפים: אביבה גר, ג'טה לוקה, עידית צור, פירה קנטור, דני רוט, לואיס רוזנברג, דליה שימקו, מולי רשף, נורי יעקובי
מחר מוצ"ש 18.7 ב-9.00 ● יום ד' 22.7 ב-9.00

ההצגות מתקיימות באולם ע"ש ירון ירושלמי
כרטיסים: משרדי הכרטיסים ובערבי ההצגות בקופה טל' 03-651241

הלייה

הערב ובמוצ"ש בירה ומצב רוח

יפו: רח' רזיאל 19 (ליד השעון)
תכנית ים-תיכונית חוססת
★ **לויטרוס** הזמר מיוון
★ **אבנר גדאסי** הזמר הישראלי
★ **שימי רון** הזמר-רקדן
★ **נזום הורגול** הזמר-רקדן מטורקיה
טלפון להזמנות: 847192 ■ 03/812618

הדאונה — המועדון

מחר מוצאי-שבת
מסיבת קיץ עליזה
לפנויים פנויות
זמר אורח:
יוסי ראובני
שירי א"י וכל השירים שאוהבים
מיזוג אויר מלא ★ חניה בשפע
המועדון ישראל 7 גבעתיים טל. 764717, 5744445

הדאונה — לשמחות וארועים

ברית מאולם אחר
מבצע בחודשים יולי-אוגוסט
3 תשלומים
התקליטן על חשבוננו
המועדון ישראל 7 גבעתיים
☎ 764717, 5744445, 774727

אריאנה

המועדון שלך ושלי
תכנית בינלאומית גרנדיוזית
3 רקדניות בטן מסעודות ממרוקו
★ **נזום הורגול** סולטן הזמר הטורקי
★ **חרולה** הזמרת המקסימה מיוון
★ **יורגו** כוכב הזמר מיוון
★ **גילי הלל** זמר הלהיטים הישראלי
טלפונים: 810284, 822745, 03/838002

ללהקה מקצועית מעולה
דרושים/ות מנגנים שרים
03-9613756, 955987, 957930

עירית תל-אביב יפו — מנהל החינוך הנוער והתרבות

קפה-תיאטרון הסימטה

יפו העתיקה, מול דגים 8, טל. 834709, 828729

הערב – יום ו' – 17.7		מוצ"ש – 18.7	
ב-22.00 – **אלבום משפחתי** — מאת: נפתלי יבין ● בימוי: חגן יבין; עם: אסתר קוסובוצקי, רמי ברוך, רובי פורת-שובל, רמי חזקיהו, בת-שבע נועם (א. ידין – מעריב)	ב-22.30 – **פינוק מטריף** — קומדיה מאת: אמיל אז'אר; עם: ניקו ניתאי; שבת – 18.7 לילדים ב-11.00 – **פרפר נחמד** עם: בתיה בן דור	ב-20.30 – **חמדו ובנו** — מאת: יצחק בוטון; בימוי: זכריה טובי; עם: אדיב ג'השאן, יוסי בן-ישושן, רוני עקריש	ב-22.30 – **רחמים רחמים** — מאת ובבימוי: דניאל לנוויי; מוסיקה: אלברט עמר; עם: אריה אליאס, דוד כהן-לוי, יוסי אשדות, תקוה עוזי-אברהמי, אורית ברזל

תיאטרון הקאמרי מציג: — בשיתוף CAMERON MACKINTOSH

Les Misérables
עלובי החיים

"המחזמר שעושה הסטוריה" (Newsweek)

פיצוץ ה"טוני" 1987
8 פרסי "טוני" - הפרס החשוב ביותר בעולם התיאטרון - הוענקו השנה למחזמר "עלובי החיים"
כבר יש לכם כרטיסים?

הפצה ראשית: "הדרן-קסטל", אבן גבירול 90, ת"א, טל. 03-223167 (רב קו)
כרטיסים להשיג: הדרן 248844, 248787-03; קסטל 444725, 447678-03 למחזיקי כרטיסי אשראי: 239288, 221792-03 (עד 11 בלילה ברציפות).
ובקופת הקאמרי, דיזנגוף 101, טל. 233335. מועדי הצגות בת"א: מ-25 ביולי עד 19 בספטמבר 1987.
ירושלים: קלעים 228463-02, 240896-02, כחול 222831-02, בימות 240896-02.
חיפה: גדבר 388011-04.
ירושלים, תיאטרון ירושלים: 19.10.87–
חיפה, תיאטרון חיפה: 12–25.12.87

מועדון ודאייטי בישראל מארח:

גדול שחקני הבמה האנגלית

דרק ג'קובי

גיבור סידרת הטלויזיה „אני קלאודיוס"

בהצגה: "MAD, BAD & DANGEROUS TO KNOW"

עם השחקנית ISLA BLAIR ☆ 7 הצגות בלבד בישראל

תל־אביב „תיאטרון הבימה" יום ו' 24.7 ב־3.00

כרטיסי הנחה למנויי הבימה, הקאמרי והתזמורת הפילהרמונית

להשיג ב„הדרן" 248787, „קסטל" 444725 ובקופת הבימה 296071

תל־אביב „תיאטרון הבימה" יום ב' 20.7 ב־9.00
תל־אביב „בית־החייל" יום ג' 21.7 ב־9.00
כפר־סבא „היכל־התרבות" יום ד' 22.7 ב־9.00
חיפה „תיאטרון עירוני" יום ה' 23.7 ב־9.00
„תיאטרון ירושלים" מוצ"ש 25.7 ב־9.15 • יום א' 26.7 ב־9.00

כרטיסי בת"א: „הדרן" 248787, „קסטל" 444725, „לאן" 247373, „רוקוקו" 248824, קופת הבימה 296071 וביתר המשרדים.
בירושלים תיאטרון טל' 667167, בימות 234061, קלעים 221624, ב־A.A.C.I רח' מאנה 6, ביתר המשרדים.
בחיפה: בתיאטרון 642075, בכ"ס באולם 910618. התכנסות קודש למועדון ודאייטי

מפיקים: שמואל צמח־חיים סלוצקי

משיו"ה

הכל עוד אפשרי

הערב יום ו' 17.7 בטלויזיה ב„סיבה למסיבה"
חגיגות ערד יום ג' 21.7 ב־9.00
כרטיסים במשרדים ובקופה

תל־אביב „צוותא" יום ו' 24.7 ב־10.00 ובחצות • מוצ"ש 25.7 ב־9.00
כרטי' „הדרן" 248787, „קסטל" 444725 וביתר המשרדים
עין הוד „אמפי" יום ו' 31.7 ב־10.30
כרטי' „גרבר" 384777 ובקופה

להזמנת מופעים: שיר־רז הפקות, פנקס 49 ת"א טל' 9–446188, 455654

מתי כספי
ארץ טרופית משגעת

אוניברסיטת תל־אביב הערב יום ו' 17.7 ב־10
(על הדשא) – הושיבה גם על הדשא
כרטי' „לאן" 247373, ביתר המשרדים, למנויי חבריה ולסטודנטים עם הצגת תעודה בטל' 03-410479

חיפה „אודיטוריום": מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.30
טל' הקופה 380013

בית־ברל יום א' 19.7 ב־9.00

אשדוד „קאנטרי קלאב" יום ה' 30.7 ב־9.30
כברי יום א' 2.8 ב־9.30
ראשל"צ „היכל־הספורט" יום ד' 5.8 ב־9.30
נתניה „שרון" יום ה' 6.8 ב־9.30
פרדס־חנה „אמפי" מוצ"ש 8.8 ב־9.30

טרי הפקות מציגות:

יהודית רביץ

• הפקה מוסיקלית וקלידים: ירון בכר • גיטרות: ארז נץ • גיטרה בס: אלון נדל •
תופים: ז'אן פול זימבריס • כלי הקשה: בני קוניבסקי • תכנון תאורה: במבי •

באה מופע חדש מאהבה

קיסריה „אמפי"

מחר מוצאי־שבת 18.7 ב־9.00

תיאטרון ירושלים יום ה' 23.7 ב־9.00

חגיגות הזמר בערד יום ד' 22.7 מ־9 בריכת השחיה ערד
כרטי' בכל משרדי הכרטיסים ברחבי הארץ והערב בקופה

כרטי': „הדרן" 248787, 248844, „קסטל" 444725, „לאן" 247373 „השרון" 494786, וביתר המשרדים. למוסדות וארגונים: „חדרן־קסטל" 223167. בחיפה: „גרבר" 384777, 384222, ק. חיפה 662244 וביתר המשרדים. למוסדות וארגונים הנחות בגרבר 380011 ובקופת האמפי קיסריה טל' 06-361358. לירושלים: „בימות" 240896, „קלעים" 221624, ביתר המשרדים ובקופה 490011, 667167.

הערב 17.7 ב־22.00
ערב גבינות ויין

קיץ יהודית יפו! פאלאס, ת"א הירקון 277

★ הבדרן פרץ טלמור
★ איתן דנציג מארח את שדרן הרדיו
מייק הולר – מתיחות משעשעות בנוסח מצלמה נסתרת „חייך אכלת אותה"
מאדאם לוסי – דוגמנית עירום – חשיפה
הבדרן והשחקן חיים שנער משעשע מבדר ומחלק פרסים
חגיגה של מוסיקה עם המנחה והתקליטן ירון אריאל
מחיר הכרטיס כולל: ★ פלטת גבינה לזוג ★ יין בכניסה ★ חטיפים.
הזמנת מקומות טל' 03-7524921, 052-39406 ובערב המופע גם במלון פאלאס 03-448111
לחיילים 30% הנחה בקופה
המשרד: „סופר־סאונד הפקות" 03-7524921

קומדיה־קומדיה
דני פלץ מציג:
חיים בנאי
בהצגת הבידור
אישתי המשוחררת

כתב וביים: שמואל אמיר

משתתפים:
• נורית כהן
• יוסי סגל
• אביבה פז
• אריאלה רובינוביץ

מי „מנצח" יותר טוב זובין מהטה או מלמיליאן?

מי יצביע בבחירות בשביל ציציולינה הישראלית?

אליזבט פונדיץ לכנסת!

הצגות בכורה

גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 17.7 ב־10
כרטיסי קרן הכרטיס, במשרדים בת"א
לחיילים 50% הנחה בקופה טל' 314797
ת"א „נחמני" מחר מוצ"ש 18.7 ב־10
כרטי' הדרן, קסטל במשרדים.
לחיילים 50% הנחה בקופה טל' 294888

אשדוד „אשדוד" יום ד' 22.7 ב־9.15
רמלה „היכל התרבות" מוצ"ש 25.7 ב־9
דימונה „אילת" יום ב' 27.7 ב־9.00
אשקלון „רחל" יום ג' 28.7 ב־9.00
ת"א „בית־החייל" יום ה' 30.7 ב־9.00
חיפה „שביט" יום ו' 31.7 ב־10.00

כרטי' „הדרן" 248787, „קסטל" 444725 • לקבוצות: „הדרן־קסטל" טל' 223167

עידן ועידנים בע"מ אהרל'ה גלעדי מציגים:

Vin Cardinal
וין קרדינל

זמר גדול מטרינידד

מופע חדשן
פיג פמפו

עם הילדרי סרג'נט
קלידים: אנדי אפוטקר
גיטרה: דוד לוי
גיטרה בס: יוסי רוזנצוייג
תופים: רוני הולן
מפיק בפועל: אהרל'ה קנדל
תפאורה ומפעל: „מגטון"
יעוץ אומנותי: מוטי גלעדי

קרית־חיים „בית־נגלר"
הערב יום ו' 17.7 ב־10.30
כרטי' במשרדים ובקופה טל' הקופה 724694

הצגת חגיגית
תל־אביב „בית־החייל"
יום ב' 20.7 ב־9.00
כרטי' „הדרן", „קסטל" וביתר המשרדים

ר"ג „אורדע" יום ו' 24.7 ב־10.30
עכו „אודיטוריום" מוצ"ש 25.7 ב־9

להזמנות: עידן ועידנים טל' 5481573, 03-440444

האזינו
בשבת 18/7
משעה 11.00 עד 13.00
לאולפן קיץ עם:
דודו טופז
בשידור חי
מארחת:
רבקה מיכאלי
מבחר מערכונים
מ„פליטת פה"
ו„בלי חשבון"
שימו לב!
ניתן להתקשר במהלך התוכנית
03-266257

בודגה
פיאנו־פאב

היום יום ו' 17.7 – אחה"צ – קבלת שבת עם אלי קניאל
הערב ו' 17.7 ומחר מוצ"ש 18.7 לשיר עם אחרל'ה סייקס
יום א' 19.7 – אמן אורח
יום ב' 20.7 – ג'אז ובלוז עם ורד הררי ואיתי חבר
יום ג' 21.7 – אמן אורח
יום ד' 22.7 – מיקי ואילן ערב שירי שנות ה־60
יום ה' 23.7 – אלי קניאל
להזמנת מקומות: בודגה ☎ 03-264594
אבן־גבירול 30 (לונדון מיניסטור)

נובמבר
יפו, טל. 811545, 821243

הערב ובכל ערב פרט לימי א'
★ צביקה פיק
★ צמד סטריפטיז מפריס
★ צמד אקרובטיות מלונדון
★ איש ענק בקופסת קטנה
★ קוסמת נפלאה מארה"ב
★ האיש בעל אלף הפרצופים מאיטליה
★ אילנה אביטל
*מצטרפת בימי שישי

מחירים מיוחדים
בימי חול ובשבת בשעה 6.45 — 6.– ש"ח
במוצ"ש בשעה 11 — 12.50 ש"ח
קבוצות עם התכנית + ארוחה — 15.– ש"ח

מועדון לילה
יופיטר
צומת הצ'ק־פוסט חיפה
בהנהלת אלי אל טל' 04-740746

פסטיבל קיץ 87'

מצעד אמני צמרת מישראל!

בחודש יולי – בימי שישי ושבת עד 30.7 יופיע הבדרן גדי יגיל
ביום שישי 31.7 ובשבת 1.8 יופיע הזמר חיים משה ולהקתו
בחודש אוגוסט בשישי ושבת תופיע הזמרת מרגלית צנעני ולהקתה
בתאריכים: 13.8 ו־27.8 יופיע הזמר איזידור זמר מס' 1 מטורקיה
בערב יווני־טורקי בליווי להקה בת 12 נגנים, רקדנית בטן והזמר קינן
חופני — סולימן הקטן יופיע בחודש ספטמבר – ערב ערב – פרט ליום א'
הזמר איציק קלה יופיע במוצאי שבתות החל מ־5.9.87
במועדון – ערב ערב (כולל בערבי הופעת האמנים) תוכנית קברטית בינלאומית עשירה:
★ אקרובטים ★ חשפנית ★ רקדניות ★ אטרקציות ★ תזמורת לריקודים ועוד.
כרטיסי הזמנות של מועדון יופיטר יכובדו רק עד 30.7.87

המועדון
הדוועה

הערב יום שישי
ערב גבינות ויין באוירה סולידית
הנהלת המועדון שמחה לארח את:
★ אריה מוסקונה ולהקתו
מופע מלהיב של שירי שנות ה־60
★ הזמר דודו מויאל
שירי אי נוסטלגיה (שירים ימים)
★ ריקודי סמבה, רומבה ודיסקו עם התקליטן P. DAVID
מיזוג אויר מלא • חניה בשפע

קרוואן

מועדון לילה ביפו העתיקה טל: 828255
פתוח ערב ערב פרט ליום א'
★ הזמר שימי תבורי
★ הבדרן־בדיחן בבר יוקו
★ צמד לסביות מפריז
★ שלישית רקדני סמבה מברזיל
★ צמד אקרובטים מספרד
★ מופע שווי משקל מאנגליה
במוצ"ש 2 הצגות ב־6.30 וב־11.00
בימי חול 6 ש"ח, בשבת ב־6.30 6 ש"ח
במוצ"ש 7.50 ש"ח וביום ששי 15 ש"ח

ערב מזרחי
בבריכת מלון מרינה בת־ים
במוצ"ש 18.7 בשעה 21.00
בהשתתפות:
שייך מוז'ו
לאחר סיבוב הופעות באירופה
הזמר
פטי רוברט
וזמר חביב
בליווי להקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל
מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה

הזמן עכשיו על הבמה הזהוב
הצגות בכורה
ראשל"צ „צוותא" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
חיפה „מועדון תיאטרון עירוני" יום ו' 24.7 ב־10.00
תל־אביב „צוותא" יום ב' 20.7 ב־9.30
חיפה „בית אבא חושי" יום ו' 31.7 ב־10.00

חיים משה
ייצוג בלעדי והזמנת הופעות לתוכנית „תודה" ולתוכנית החדשה „כל נדרי"
אשר ראובני הפקות
טל. 03-335584, 03-330801

אמא חסידה ואבא כרוב
או איך באמת באים ילדים לעולם?
הצגה מוסיקלית לילדים ולכל המשפחה

מועדונים

עומר כיאם
ערב ערב פרט ליום א'
יואל שר
לאחר סיבוב הופעות בחו"ל

המרקיז
סועדון־פאב

המרתף הקטן
טל. 829460

אביבית המסעדה
היום יום ו' 17.7 ב־16.00 קבלת שבת עם שי דקל
ב־23.00 · ראובן ארז
חוות דרך רמת אביב, דרך חיפה ת"א טל. 415486

Rishon cellaR
מרתף ראשון
הערב יום ו' 17.7 פרנקי מארח את שוקי אלגרנטי
טלפון 655834

אלדין
יפו העתיקה

הפינג'אן
בן יהודה 231 ת"א
טל. 451629

הבאה השישית
בית הזונבי

תיאטרון החמאם
EL HAMAM
טל: 813261-2-3-4

זכור להזמין כרטיסים בטלפון בקופת הקולנוע בערב ההצגה

יונה אליאן ששון גבאי
בקומדיה
זוג פתוח
עם יעקב אילין
הצגות אחרונות!
הרצליה „אודיטוריום" מלון דניאל הערב יום ו' 17.7 ב־10.30
תל־אביב „בית ליסין" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.00, יום ג' 21.7 ב־8.30

יהונתן גפן
„על הפנים"
עם אלון אולארצ'יק
תל־אביב „בית־החייל" הצגה אחרונה בהחלט מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.30

משינה
הכל עוד אפשרי
הערב 17.7 ב„סיבה למסיבה" בטלוויזיה
ערד – חגיגות ערד יום ג' 21.7 ב־9.00
תל־אביב „צוותא" יום ו' 24.7 ב־10 ובחצות, מוצ"ש 25.7 ב־9.00
עין־הוד „אמפי" יום ו' 31.7 ב־10.30

זוגות זוגות מס' 2
תכנית חדשה
לתושבי טבריה
קולנוע „אביב" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.30
רני פלץ 297185

דפנה ארמוני ★ רמי קלינשטיין
עין־הוד „אמפי" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00

בומבי שבע
קרית־חיים „בית־העם" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
אמנים אורחים: שילת בוניק, ז'אן קונסטה
ירושלים „אולמי נוף" מחר מוצ"ש 18.7 אמן אורח - חיים משה

קומדיה אנושית
בעל שימושי מאוד
עם אילו דר, דינה דורון, רחל הפלר

יהורם גאון
הופעה יחידה בדרום בבריכת העירונית קרית־מלאכי מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.00

צמח בצמח
צמחלנד

להקת שנות ה־60

נורית גלרון
משהו לבבה

חיים בנאי
בהצגת הבידור
אישתי המשוחררת
הצגות בכורה
גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
תל־אביב „נחמני" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.15
אשדוד „אשדוד" 22.7 ב־9.15

קוזטש
קומדיה

עבודה
רבקה זהר
בהופעה
תל־אביב „צוותא" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
ראשון־לציון „צוותא" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.00
כפר־סבא „היכל ספיר" מוצ"ש 25.7 ב־9.00

מנחם צלרמן
ערב בלי אשתי
יפו „החמאם" הערב יום ו' 17.7 בחצות
הרצליה „אודיטוריום" מלון דניאל יום ו' 24.7 ב־10.00 ובחצות
ירושלים „ת' חנוי קראון" מוצ"ש 25.7 ב־9.15

ירון זהר לונדון לוי
מה קורא! קברט טפרותי
יפו „החמאם" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
התיאטרון הקטן 289616

דני סנדרסון
חכם על קטנים
אילת־השחר „יד־לבנים" הערב יום ו' 17.7 ב־9.30
ירושלים „ג'ראר בכר" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.30

תימנה בראור אלי מאירי ולהקתם
בריכת השחיה אוניברסיטת תל־אביב (על הדשא) יום ו' 31.7 ב־10.15
עין־הוד „אמפי" יום ו' 7.8 ב־10.30

מופע קיץ מיוחד עם אדם ולהקתו ★ אילנה אביטל

תומ'ס
מבחר חזרי דליק ווליניץ בן לוין

ילד הטלפתיה אורן הקטן
„הופעה מעולם אחר"
03-244393

הנגל
פאב מסעדה
בשישי ובמוצ"ש הופעת אמנים
פתוח (פרט ליום א') עד אחרון האורחים
ר"ג, היוזמה 3, טל. 7517889

לונהפארק
גני התערוכה ת"א
בילוי נפלא לכל המשפחה במתקנים החדשים והמרתקים
הלונה פארק פתוח מחר שבת 18.7 ובכל שבת מ־5.00 אחה"צ ועד חצות. במשך השבוע – (פרט ליום ו') פתוח בכל יום מ־5.00 אחה"צ ועד 11.00 בלילה.
תחבורה: קו מיוחד 99 וכן קווים 21, 47, 48, 28
חניה חינם בכביש העוקף של הדרייב־אין

צביקה פיק
שוב על הבמה!
השיא שלא נשבר — 17 פרסים זמר השנה!
תל־אביב „הסיפור" חוף הילטון הערב יום ו' 17.7 בחצות ★ מחר מוצ"ש 18.7 בחצות
תל־אביב „מתנ"ס" נווה־אליעזר יום ד' 22.7 ב־8.00
תל־אביב „כיכר אתרים" יום ג' 28.7 ב־9.00
ערב ערב — במועדון נובמבר יפו
להזמנת הופעות: „תשרי הפקות"
טלפון 03-498772

חולמים על תקליט?
זמרים — זמרות — להקות!
„תשרי הפקות" — ממשיכים לכתוב שירים ולהפיק את הטובים ביותר
פרטים בטל. 03-498722

גידי שחם מציג:
דובוני 'כפת־לי'
ההצגה הנפלאה לילדים על פי סדרת הטלויזיה!!!
עם: רוד ברוך (הבימה), יואל ליבה, יפה גבאי, עפרה יקה, גידי שחם

חולון „מתנ"ס" קרית־שרת יום ג' 21.7 ב־4.30
הרצליה „דוד" יום ד' 22.7 ב־4.30
חיפה „בית־אבא חושי" יום ה' 23.7 ב־5.30
עכו „אודיטוריום" יום א' 26.7 ב־4.30
ירושלים „ג'ראר בכר" יום ג' 28.7 ב־5.00
נהריה „הוד" יום ד' 29.7 ב־4.45
03-910627, 03-916874, 052-80760

תיאטרון שחק מציג
ההצגה לילדים עפ"י סדרת הטלויזיה
טאו טאו
רמת־גן „אורדע" היום יום ו' 17.7 ב־4.00
כרטי' „לאן" 247373, קרן, הכרטיס ובקופה 721720
כל הקונה כרטיס להצגה זו, יקבל מתנה בובה מקסימה ויקרה
בית־שמש „מתנ"ס" יום ב' 20.7 ב־5.00
עפולה „מופתרון" יום ג' 21.7 ב־5.30
שדרות „מתנ"ס" יום ד' 22.7 ב־5.30
עומר „מתנ"ס" (ליד ב"ש) יום ה' 23.7 ב־6.00
בקרוב „הקוסם מארץ עוץ" עפ"י סדרת הטלויזיה
הזמנת הצגות בטל': 03-255643

בית ברל
קולנוע ותיאטרון
מופעי תיאטרון בחודש יולי
יום א' 19.7 ב־9.30
מתי כספי – „ארץ טרופית משגעת"
יום ה' 23.7 ב־9.00
קוטש – ישראל גוריון, אשר צרפתי, רחל אטאס, עזרא כפרי
מוצאי־שבת 25.7 ב־9.00
תיאטרון חיפה מציג – מוחמד בכירי
בהצגה: האופסימיסט (בערבית)
יום ו' 31.7 ב־10.30
נורית גלרון „משהו בלבבה"
קולנוע בבית־ברל:
החל מהערב יום ו' 17.7 ובמשך כל השבוע
הסרט „משהו פראי"
כרטיסים בקופה טל' 052-454104

תיאטרון לילך – רפי שחר מציגים:
הצגת הבידור שאין לה מתחרים
בלי חשבון עם דודו טופז
להלן לוח המופעים לפני צאת ההצגה לסיבוב הופעות בארצות־הברית:

מצפה מודיעין „אמפי" הערב יום ו' 17.7 ב־10
כרטי' בטל' 08-231600, 261631
עור־יד־למגינים" מחר מוצ"ש 18.7 ב־10.00
טלפון הקופה 04-848174
אשכול „אשכול" יום ג' 21.7 ב־9.15
תל־אביב „בית־החייל" יום ד' 22.7 ב־9.00

חיפה „שביט" יום ו' 24.7 ב־10.00
תל־אביב „אודי" דול" מוצ"ש 25.7 ב־9.30
נתניה „שרון" יום ה' 30.7 ב־10.00
הרצליה „דוד" יום ו' 31.7 ב־10.00
רמלה „היכל־התרבות" מוצ"ש 1.8 ב־9.30
תל־אביב „בית־החייל" יום ה' 6.8 ב־9.00
חדרה „חוף" יום ו' 7.8 ב־10.00

מעלות „מעלות" יום ב' 10.8 ב־9.00
מרום גליל „ברעם" יום ג' 11.8 ב־9.00
תל־אביב „בית־החייל" יום ה' 13.8 ב־9.00
חולון „רינה" יום ו' 14.8 ב־10.00
תל־אביב „בית־החייל" מוצ"ש 15.8 ב־9.30
עין־השופט „מגידו" יום ב' 17.8 ב־9.00
תל־אביב „בית־החייל" יום ד' 19.8 ב־9.00
גבעתיים „שביט" יום ו' 21.8 ב־10.00

רחובות „היכל־הספורט" מוצ"ש 22.8 ב־9.00
מ.א. שער הנגב „דורות" יום ב' 24.8 ב־9.00
חיפה „שביט" יום ו' 28.8 ב־10.00
מעלה אפרים מוצ"ש 29.8 ב־9.00

מיאמי 5.9 ★ טורונטו 10.9
לוס אנג'לס „תיאטרון בורלי" 13.9
ניו־יורק „תאטר קולג'" 19.9

כרטיסים: „הדרן" 248787, קסטל 444725 לקבוצות: „הדרן־קסטל" 223167 וביתר המשרדים ברחבי הארץ

החלטה זוגית

עריכה וריכוז – רעיונות 77 לפרסום 03-253270 (שלמה)

בדרנים · אירועים · אמנים · אמרגנים · מועדונים

ראובני אמרגנות

בהנהלת שמשון מלחי ודרורי ראובני

לשתכננים לערוך אירועים לרשותכם: מאגר ענק תאורות, זמרים, תקליטנים, בדרנים, להקות מחול, קוסמים ורקדניות. הזמר ונגן הבוזוקי

איציק קלה בתוכניתו החדשה „אמינה"

מציגים:
- ★ מיכאל סינואני
- ★ אלי משה
- ★ גידי שמור
- ★ להקת שורשי תימן
- ★ נקי מקייטן ★ אלי עידן
- ★ אבנר גדסי ועוד...

ייעוץ חינם – המחיר הוגן. ומגיעות החתונות

קלטת ותקליט מהתוכנית „אמינה" לחשיגה בכל החנויות

רח' דרך ההגנה 75 תל-אביב טל' 339175, 9222096 בין השעות 14.00–20.00 לבקש את שמשון, בערב 9222096

דקלון מורי

קלטת כזאת עוד לא היתה! מפיק מוסיקלי: אביהו מדינה

אוסף קלטות אוזן ובינלאומי במחיר מבצע

הפקה, הפצה וייצוג בלעדי: שירלי הפקות

דיזנגוף 172 (פינת באר טוביה 2) טלפון 03/231121

מסעדות סאם — גריבלדי

מסעדה איטלקית

כביש בית דגן ע"י תח' דלק החדשה א. התעשיה אור יהודה 03-716078

בואו להנות מארוחת ערב בשילוב תוכנית בערבי שישי

בתכנית:

שלמה נוטיק בשירים רוסיים שאהבנו

זהבה בשירים מכל הזמנים

מוסיקה לריקודים

ניתן גם לחגוג מארוחה טובה בכל ימות השבוע. מקבלים הזמנות עד 400 איש 03-716078, 03-716081

קזינו פאמי בבק

יפו מרזוק 5 (ליד תשעון) 5520392, 815610

המועדון התורכי הגדול בישראל

בידור הישיר מאיסטנבול

תזמורת 12 נגנים

הישר מאיסטנבול הגיעה הזמרת כוכבת מומי וזנה יותר יפה מבולנט ארסוי

הצמד היווני מאטונה ערה ודימטרים

★ קינן גובניר – הזמר תורכי ערב ערב תוכנית מלאת

נשים בלבד! בימי ג' מ-14.30 ארוחה+תוכנית

- ★ גולצ'ין רקדנית בטן בת 16.
- ★ סמה אונל כוכבת הרדיו והטלוויזיה מאיסטנבול
- ★ נזיך טוג'ה זמר/אורגניסט

פאני – בת-ים מסעדה מועדון

שד' בן-גוריון 67, מול חוף לדוגמא 5520302, 5521921

התוכנית: מידי ערב, שישי, שבת בצהריים ובמוצ"ש – תוכנית בידור מאיסטנבול

קלטת וידאו

חדשה

צלילי הבוזוקי שמחים להודיע: חפלה ביוונית עם הזמר יורגו מרגריטיס ב„פלאס"

כמו כן מבחר חדש של מופעים ביוונית עם הזמרים:
- ★ יורגו דאלרס
- ★ דיוניסיו ועוד...

הגיעו קלטות טייפ חדשות מיוון.

להשיג ב„צלילי הבוזוקי" רח' עליה 20 ת"א 830933

כנרת

ילדת האטרקציה

רקדנית בטן מקצועית בת 8 חווית לראותה

יחידה בארץ ובעולם

ייצוג בלעדי מרטין הפקות 03-914922, 03-909270

במחיר מבצע ג'קי מקייטן ולהקתו

- ★ חתונות ★ בר מצוה
- ★ בריתות ולכל אירוע

להזמנות: 03-625542, 03-614506 24 שעות

תזמורת הסגנונות

מבצע קיץ מהמם

בתוכנית עם הזמר **דורון מירן**
- + זמר יווני מפורסם
- + דיסקו משגע
- + מוסיקה לריקודים

03-314890, 322250

רקדנית הבטן ברי סימון

עלית הכותרת לכל מסיבה

כוכבת הטלויזיה הקולנוע והתיאטרון

הזמנות: הפקות סימון 03-458304, 04-515342

ערבי שירה — אוכל ומצב רוח

פנטזיה — מסעדה מועדון 87 87

רח' המלאכה 30 חולון ליד טמפו 03-800500

הערב יום ששי ובמוצ"ש

ערב יווני תורכי מזרחי ושירי א"י

- ★ יאניס קלמטינוס הזמר והבוזוקאי.
- ★ הזמרת אנג'לה ★ יאניס בשירי דאוניסיו ★ אטרקציה: ג'ים אונור הזמר רקדן מהורכיה בשירי א"י ומזרחים.
- ★ והזמר אלי משה
- ★ דודו חן זמר נגן
- ★ אורי זר – הכוכב העולה

בשבת בצהריים לכל המשפחה

ארוחת דגים מלאה כולל סלט ושתיה 11 ש"ח

תוכלו להנות גם מהתוכנית ביוונית תורכית

לחזמנת מקומות מראש 03-990173 800500 אירועים עד 300 מקומות בתיאום מראש

התקליטן סופר מיוזיק

לשרותכם בשמחות 03-959003, 03-580919

מנחה מבדר ושר

בן מוש הפקות מציג „חפלה יוונית" עם

בן-מוש והסולנית אנג'לה

בקרוב

הזמנות למופעים בן-מוש הפקות: ת"א, שד' הר-ציון 23, 380852

קומוש הפקות מציג:

הופיעה הקלטת „שובי יפיפיה"

גבי ירחי — חדש

הזמנות: 03-900963

הזמר רובי חן

בקרוב קלטת חדשה חפלה ערבית משגעת חלק א'

בתוכנית עשירה בשילוב מוסיקה לריקודים מכל הזמנים

לרובי 03-802731

„אורידו" הפקות ואמרגנים מייצגים

מאגר ענק של זמרים, תקליטנים, קוסמים, רקדניות

- מנחה ★ ג'קי מקייטן בטן ועוד...
- ובדרן ★ דודו תקוסם וריקרדו
- יואב לוי הופעה קרמה חדשה

הקוף במופע מדהים

אומנים וצוות הגברה לכל ארוע, 08-453039, 452796

מוסיקה ברמה אחרת עם קלאס

שירותי מוסיקה

משרד: 03-859608

לאחר הרום: 055-24785

התקליטן

„אליטון"

הפי סונג — HAPPY SONG

שרותי מוסיקה שלך לכל אירוע

03-357950

קול ומלל

מוסיקה לאירועים בהנחיית אבי ירקוני

משרד: 03-313555

איתורית 24 ש' 7549111 מנוי 9500

„יאניס הקטן"

ולהקתו • זמרת והקוקטיילים מזרחית, תורכית, יוונית

03-334637

כנבצע רקדנית בטן - חינם

רח' ירושלים 20, יפו. טל' 827918

מסעדת ט' ב'

ערב יווני ענק

הערב

בתוכנית: הזמרים ★ מגי ★ אובי ★ צפי

בליווי מרקו בכר ותזמורתו

מידי יום א' ג' וה' ערב יווני

ערב תורכי עם: הזמרות לילה ווינט

בליווי להקה תורכית

תשבוע בתורכית:

נשים בלבד! בימי ג' מ-14.30 ארוחה+תוכנית

ביום רביעי ערב תורכי בכיף

מידי ערב מופעים „מופעתוח" עם מיטב האמנים

שבתבצהריים

ארוחת ים תיכונית

בליווי התוכנית בתורכית

סיסיל

רקדנית הבטן בהופעה מהממת 03-5521860

משה גיאת

ולהקתו לאירועים 03-783860

המרכז לבידור והפקות

תקליטן עם הזמר ג'קי מקייטן

לממהרים להזמין תקליטן במסגרת המבצע לבחירה חינם:

ליצן ★ זמר/ת ★ רקדנית

תכנית מיוחדת לימי הולדת

★ קוסמים ★ ליצנים ★ שעשועונים

תוכנית מיוחדת! למוסדות, בתי מלון ומועדונים

משרד: 03-624934, בבית: 03-5521059, 805547

חופה

מוסיקה לכל אירוע במחיר מפתיע 03-746543

בני בידור

מוסיקה לכל אירוע, הנחיה, משחקי חברה ושירה בציבור לכל גיל ובגיל...

03-482895

אליק מיוזיק

שרותי מוסיקה והנחייה באיכות מקצועית ומעולה 03-357724

ומי דנוך

03-959516

24 קראט

03-905079

דיסקו דודו

מוסיקה רקע • מנחה ושר 03-363259

מבצע מושון

- ★ תקליטן + הנחיה
- ★ תזמורת (גם בפרסית)
- ★ רקדנית בטן חינם

03-915723

יסמין

רקדנית הבטן 03-441543

מוסיקה פאר

03-9644294

סוזנה

רקדנית הבטן לארועים: 03-5520649

שמעתי ש...

■ תפלה עם גדולי הזמר המזרחי – הפקה חדשה השייכת לניסים „חפקות", קלטת ראשונה בסדרה עם זמרים מזרחיים כמו: קטי, זהר ארגוב, מאיר סיני, אהרון שלו, צמח צוריאל ואחרים... כתבו: חגי לוי, משה נגר, אביהו מדינה, רזה בן-יהודה. השבוע גולד בן – הפקה פרטית נוספת השייכת לניסים ואשתו.

■ האחים ראובני מוסרים שחברת „גל רון" הפסיקה להפיץ את קלטות ראובני.

■ הזמר איציק קלה עובד על קלטת חדשה.

■ „מישהו שר במדבר" זהו שיר של הזמר חיים משה אשר יהיה אחד השירים המושמעים בימי העלייה באירועי ערד. זהו גם שירו הראשון מתוך התקליט עליו עובד הזמר בימים האחרונים.

■ האיומים בהם הופצו קלטות מזויפות נקיים מוסר עריף מנור המייצג את פדרציית התקליטים. הפשיטות שנערכו לאחרונה ע"י משטרת ישראל הסתיימו בתפיסת אנשים, הורשעו ונקנסו בסך מינימום של 10,000 ש"ח.

■ רבקה מיכאלי מארחת בשבת את הבדרן דודו טופז בתוכנית רדיו „אולפן קריה". המעוניינים יוכלו להתקשר אליו במהלך התוכנית לטל' 03-266357.

■ במסגרת „חגיגות ערד" מופיע הזמר דודו מויאל בתוכנית מיוחדת, תשואות ראשונות של קול ישראל בשידור חי ביום שני ב-21.00.

■ הזמר משה גיאת עובד על קלטת חדשה, כתב עבורו שלמה כהן, עיבודים: אריה ברקוביץ. הסגנון מגוון, הקלטה מוקלטת באולפני קיסר בתל-אביב.

■ הזמר דקלון ומצלילי הכרם סיים לאחרונה הקלטות על קלטת חדשה. את המלים והלחן כתב בחור הנקרא שלמה. הקלטת נקראת „מורי" ומספרת על ילדים קטנים הלומדים בחדר ומכבים את מוריהם בשם מורי – מנהג ילדי תימן.

■ מעריצי הזמר ואהלים יוכלו להשיג את הקלטות בצלילי בוזוקי ברח' עליה בת"א.

■ זה שבוע שלישי צועד במקום הראשון, במצעד המזרחי להיטה של חוזרת קטי „לילות אפלים". את השיר כתב משה נגר ברגעים עצובים... אחותו יונה נגר, שוטרת, נפצעה קשה במרדף משטרתי ונפגעה בראשה. יונה הועברה לבית החולים, ושכבה חצי שנה ללא הכרה. בתקופה זאת, כתב את השיר לאחותו.

■ מסיבת התקליט ...במועדון הצוענים ביפו.

מצעד הפזמונים „פעמי המזרח"

המצעד משודר ברשת א' ביום ו' מ-8.00–10.00 עורך אריה צוברי

בפינה לשיפוטכם: אל אדון / גלי אלקיים, שיר מלב / דוד חי • הזדמנות נוספת: לחיות לנצח אמרו / זמרית גל

פרסום רעיונות 77

ערבי נחל 28 ת"א: 03-218537, 03-253270

יוספה

רקדנית-בטן 03-286458

„זמיר"

מוסיקת רקע + הנחיה 03-952970, 052-550327

מומי אלפין

ולהקת העולה 03-231342

הכוכב

אולפני אולטרסון

הפקה, הקלטה 03-840510

שוויא

תקליטן, זמר ובדרן

מועדון בנתניה — המרתף

שער העמק 1 053-33397

מידי יום חמישי כוכבת הזמר המזרחי מרגלית צנעני ולהקתה

במוצ"ש שיר במגע עם נתי תמנזו ולהקתו

אמירה

רקדנית הבטן 03-701530

לידי מיוזיק

מוסיקת רקע לכל אירוע תוכניות עשירות 03-5564459

„אקורד"

חב' לשירותי בידור

קורס לתקליטנים ומנחים להופעות באירועים

לפרטים: 03-587631, 03-253270

בואו ללמוד מקצוע משתלם

מספר המקומות מוגבל — ההרשמה לקורס לחודש אוגוסט החלה

מוזיאון תל אביב

ממארם עד פיקאסו

אוסף יצירות מופת

מאוסף מוזיאון פון דר הייט, וופרטל 40 אמנים, ביניהם - בקמן, גוגן, דגא, דיקס, יבלנסקי, לזיה, ליברמן, מונה, מונק, סוטין, פיקאסו.

שיח גלריה בתערוכה: במוצ"ש, בשעה 20.00, יום א', ג', ה' בשעה 11.30, ג', ד' 18.00

ג'ורג' גרוס

השנים בברלין

ציורי שמן, צבעי מים ורישומים, מאת הצייר, הסאטיריקן, המשורר והסופר המתארים את גרמניה שלפני עלית הנאצים התערוכה בעריכת סרג' זברסקי, ניו יורק.

שיח גלריה בתערוכה: יום ב', בשעה 18.00

התערוכה מוצגת בביתן הלנה רובינשטיין

וו. יוג'ין סמית

צלם מורד

אוסף ייחודי של למעלה מ-200 תצלומים של אמן הסיפור-הצילומי האמריקאי.

תחרות אדריכלית

בניין בית המשפט העליון בירושלים:

תצוגה של שלבי התחרות על תכנון בית המשפט העליון

מבחר מאוספי המוזיאון:

אדוארד מונק - מוות אהבה וחרדה. ציור ישראלי, אירופאי, ואמריקאי

קולנוע קיץ בגינה

בית האמיצים (ארה"ב 1986, 92 דקות, בצבע, אנגלית בתרגום לעברית). "סרט-קונצרטים" ייחודי בבימויה ובכיכובה של לורי אנדרסון מוצ"ש, א'-ה', בשעה 21.00

קולנוע

מותו של סוכן (ארה"ב, 1985, 160 דק', בצבע, אנגלית בתרגום לעברית). א'-ה': 16.30, 19.00, 21.30 מוצ"ש 19.00, 21.30.

החופש הגדול

מן-טן-טירו-לירו-לה. הצגה בידורית דימיונית לילדים מגיל 3 תוכנה עד כיתה ג' בימים ד', ה' בשעה 11.00 בבוקר.

שניים שלושה ממדים. מרכז הפעלה לילדים. פתוח במשך שעות הביקור במוזיאון.

קייטנות אמנות לילדים באוגוסט פרטים והרשמה בביתן הלנה רובינשטיין

שעות הביקור במוזיאון (ובביתן הלנה רובינשטיין): בימים א', ג', ד', ה' מ-10.00 עד 20.00 ללא הפסקה. יום ב' מ-17.00-20.00 (סגור בבוקר) יום ו' מ-10.00-14.00, שבת מ-10.00-14.00; 19.00-22.00

מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27, טל: 261297

ביתן הלנה רובינשטיין, רח' תרסים 6, טל: 299750

סיפורו האישי של איתן ליבני

מפקד המבצעים של הארגון הצבאי הלאומי

(אצ"ל)

המחיר 33 ש"ח

ספרי עידנים — ידיעות אחרונות

להשיג בחנויות הספרים ובאמצעות תלוש זה

אל ידיעות אחרונות מחלקת הספרים, ת.ד 3744 תל-אביב 61376

נא לשלוח אלי את „המעמד – מבצעים ומחתרת"

מצורפת המחאה המחאת-דואר בסך 33 ש"ח

השם: ....

הכתובת: .... מיקוד: ....

קולוסאום

עם 3 משקאות חינם

הנהג, תן טרמפ לחייל

קריאה מהנה בשבועון „לאשה"

הרוב קובע: ידיעות אחרונות העתון של המדינה

קיץ של אמנות

עירית צפת • משרד התיירות • קרית האמנים • צפת • משרד החינוך

בחסות שר התיירות והמשפטים מר אברהם שריר

הקיץ, צפת "תוססת": שלל תערוכות, אירועים, הצגות, מופעים, קורסים, מוסיקה... ועוד! באו גם אתם להנפש בנוף הרים ובאוירה הקסומה של צפת.

לפרטים נוספים מוקד מידע טלפוני - 09:00-18:00 - 06-930633

קרית האמנים מארחת תערוכה היסטורית ייחודית. "תרומתה של צפת לאמנות הישראלית מראשית המאה ועד לשנות החמישים". בחסות מוזיאון עין-חרוד (בתערוכה הכללית, עד ה' 4.9.87)

בתי מלון מומלצים:

★★★★	מלון רון	06-972590
★★★★	מלון רימונים	06-930665
★★★	מלון דוד	06-930062
		06-971662
★★★	מלון מסדה	06-930105
		06-970044
★★★	מלון תל-אביב	06-972555

צפת — באו מקור קולט אור!

חוג פר"פ

מועדון קוראי ידיעות אחרונות

החוג הגדול במדינה

פנויים ופנויות

כולם נפגשים בפרק

מלון פרק, הירקון 75, תל-אביב

ביום שני 20.7.87 משעה 21.30 לתוך הלילה

ערב איטלקי רומנטי

★

מסיבת ריקודים גדולה

של להיטי כל הזמנים עם התקליטיה הגדולה של מאיר

המחיר – 15 ש"ח כולל קפה ועוגה

– הכניסה רק עם ת.ג. –

107 ש"ח ויש לך מכונה

+ 4 תשלומים של 107 ש"ח כולל מע"מ

חינם! חולצת טריקו לרוכשים החודש

אחריות 5 שנים

זרוע חופשית הפיתרון לתפירת שרוול, גרב, מכנס ועוד...

elna elnita 120

מכונת תפירה קלת משקל, כולה עשויה מתכת, תופרת ישר, זיג-זג, לולאה אוטומטית, תפר נמיש (אינו נקרע במתיחת הבד), תפר ניסתר, סטרץ, תופרת כפתורים, קיפולים, כיווצים, רוכסנים, מונוגרמים, אפליקציה רקמה חופשית ועוד.

במחיר ובאיכות ללא תחרות.

ברגמן ת"א, בן-יהודה 10 ע"י קולנוע מוגרבי

פתוח – 8.00–13.00, 16.30–19.00

ביום ג' אחה"צ סגור

טל' 297660, 293130, 290674

חניה בחניון מגדלור מול החנות

הזדמנות ל-3 ימים אחרונים!

צלצלת לבינלאומיות – זכית! לרגל ספירת המלאי – 3 ימים של חגיגה לעיניים ולכיס...

צלצל לבינלאומיות בימים: ראשון, שני ושלישי – 19, 20, 21 ביולי וקבע תור לבדיקה לד"ר/אופטומטריסט. גזור והבא מודעה זו לתאריך שקבעת וזכה בהטבות הבאות:

כל סוגי עדשות המגע שבמלאי במחיר עלות: 75

ש"ח בלבד לעדשה (במזומן)

המחיר כולל: • בדיקת התאמה ע"י ד"ר/אופטומטריסטים מוסמכים • תעודת אחריות – ביטוח לשנה • אחריות להסתגלות מלאה • ניקוי/ליטוש חינם ל-1/2 שנה.

מבצע משקפיים אופטיות + שי

הנחות גדולות על מבחר עצום של משקפיים מעולות ואופנתיות ובנוסף: משקפי שמש חינם לכל רוכש.

משקפי שמש עד 50% הנחה

תל-אביב: דיזנגוף 180 227610; 03-248213 (רב קוק) תל-אביב: אלנבי 116 (פינת רוטשילד) 624687, 03-621443 רמת-גן: ביאליק 16 (פינת אורה 2) 729080, 03-7511880 חולון: שד' קוגל 31 (מול קולנוע רינה) 886213, 03-857187 פתח-תקוה: חובבי ציון 7 9342922, 03-907281 חיפה: הרצל 28 646298, 04-673863 קריות: דרך עכו 12 (קרית ביאליק) 04-724714 ירושלים: הלל 23 (בנין מגדל) 224687, 02-243446 באר-שבע: ההסתדרות 79 057-71366

בינלאומיות — רשת אופטיקה ועדשות מגע

